

Pielikums Liepājas valstspilsētas
pašvaldības domes 2022.gada 21.jūlija
lēmumam nr. 264/11

Liepājas valstspilsētas un
Dienvidkurzemes novada attīstības
programma 2022.–2027. gadam

Gala redakcija

Pašreizējās situācijas analīze/ Liepāja 2022

Liepāja

Dienvidkurzemes
novads

Saturs

Ievads	12
Saīsinājumi	13
1. Vispārējs Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada raksturojums	14
2. Pašreizējā situācija Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā pa nozarēm	17
3. Demogrāfija	18
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	23
4. Izglītība	24
Nozares piedāvājums	24
Aptaujas rezultāti	32
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	33
5. Kultūra	36
Nozares piedāvājums	36
Aptaujas rezultāti	46
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	47
6. Veselības aprūpe	50
Nozares piedāvājums	50
Aptaujas rezultāti	54
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	56
7. Sports	59
Nozares piedāvājums	59
Aptaujas rezultāti	63
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	64
8. Sociālā aizsardzība	66
Nozares piedāvājums	66
Aptaujas rezultāti	73
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	74
9. Jaunatnes politika	77
Nozares piedāvājums	77
Aptaujas rezultāti	82
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	84
10. Mobilitāte	86
Nozares piedāvājums	86
Aptaujas rezultāti	90
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	91
11. Drošība	94
Nozares piedāvājums	94
Aptaujas rezultāti	97
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni	98

12. Ekonomika.....	102
Nozares piedāvājums.....	102
Aptaujas rezultāti.....	113
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni.....	114
13. Infrastruktūra un vide.....	116
Nozares piedāvājums.....	116
Aptaujas rezultāti.....	125
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni.....	126
14. Pārvaldība un digitalizācija.....	129
Nozares piedāvājums.....	129
Aptaujas rezultāti.....	133
Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni.....	135

Tabulu saraksts

2.1. tabula Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada funkcionālo nozaru pašreizējās situācijas analīzes izklāsts.....	17
3.1. tabula Prognozētās iedzīvotāju skaita izmaiņas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2030. gadā.....	20
3.2. tabula Iedzīvotāji sadalījumā pēc valstiskās piederības Latvijā, Kurzemes reģionā, Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2021. gada sākumā.....	22
3.3. tabula Izaicinājumi, problēmas un iespējamie risinājumi demogrāfijas jomā.....	23
4.1. tabula Liepājas un Dienvidkurzemes novada profesionālās izglītības centru metodiskā darba atbildības jomas.....	29
4.2. tabula Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti IZM pakļautības profesionālās izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2019./2020. m. g.....	30
4.3. tabula Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi izglītības jomā	33
5.1. tabula Kultūras pakalpojumu grozs.....	36
5.2. tabula Muzeji, to veidi Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	38
5.3. tabula Māksliniecisko kolektīvu un dalībnieku skaits.....	41
5.4. tabula Pašvaldības finansēto pasākumu, apmeklētāju skaits Liepājas kultūras institūcijās.....	43
5.5. tabula Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi kultūras jomā.....	47
6.1. tabula Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi veselības aprūpes jomā.....	56
7.1. tabula Sporta skola un pārstāvētie sporta veidi	60
7.2. tabula Novadā pārstāvētie sporta veidi	61
7.3. tabula Liepājas rajona Sporta skolas izmantotā sporta infrastruktūra	62
7.4. tabula Izaicinājumi, problēmas un iespējamie risinājumi sporta jomā.....	64
8.1. tabula Sociālās palīdzības saņēmēju skaits un izlietotie līdzekļi.....	67
8.2. tabula Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits un izlietotie līdzekļi.....	68

8.3. tabula	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmēju skaits	72
8.4. tabula	Izaicinājumi, problēmas un iespējamie risinājumi sociālās aizsardzības jomā	74
9.1. tabula	Telpas un aprīkojums jauniešiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā	79
9.2. tabula	Dienvidkurzemes novada un Liepājas izglītības iestāžu dalība projektā "Pumpurs"	81
9.3. tabula	Dienvidkurzemes novada un Liepājas pašvaldības dalība ESF projektā "Proti un dari!"	81
9.4. tabula	Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi jaunatnes politikas jomā	84
10.1. tabula	Automobilizācijas līmenis Liepājā un Dienvidkurzemes novada pašvaldībās	86
10.2. tabula	Autoceļu un ielu kopgarums Liepājā un Dienvidkurzemes novada pašvaldībās	88
10.3. tabula	Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni mobilitātes jomā	91
11.1. tabula	Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi drošības un sabiedriskās kārtības jomā	98
12.1. tabula	Mežu apjoms pēc to tipa (tūkst. ha) un kopējā krāja (milj. m ³) Dienvidkurzemes novadā (2020. gads)	109
12.2. tabula	Darbspēka svārstmigrācija Liepājā un Dienvidkurzemes novadā (% no pilsētā vai novadā dzīvojošā darbspēka)	112
12.3. tabula	Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi ekonomikas jomā	114
13.1. tabula	Komunālo pakalpojumu sniedzēji un pakalpojumi Dienvidkurzemes novadā	116
13.2. tabula	Komunālo pakalpojumu sniedzēju – kapitālsabiedrību galvenie raksturlielumi	118
13.3. tabula	Ūdenssaimniecības un siltumapgādes sistēmu galvenie raksturlielumi Dienvidkurzemes novadā	119
13.4. tabula	Poligonā "Ķīvītes" apsaimniekoto atkritumu daudzums (tonnas)	121
13.5. tabula	Aizsargājamās dabas teritorijas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā	124
13.6. tabula	Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi infrastruktūras jomā	126
14.1. tabula	Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi pārvaldības jomā	135

Ilustrāciju saraksts

3.1. ilustrācija ledzīvotāju skaits Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados.....	18
3.2. ilustrācija ledzīvotāju blīvums Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados (cilv./km ²).....	18
3.3. ilustrācija ledzīvotāju blīvums republikas pilsētās (cilv./km ²).....	18
3.4. ilustrācija ledzīvotāju skaita dinamika Latvijas Republikā, Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, 2017.–2021. gads.....	19
3.5. ilustrācija ledzīvotāju skaita dinamika Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, 2017.–2021. gads.....	19
3.6. ilustrācija ledzīvotāju skaita izmaiņas Liepājā, 2016.–2020. gads.....	19
3.7. ilustrācija ledzīvotāju skaita izmaiņas Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, 2016.–2020. gads.....	19
3.8. ilustrācija Liepājas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji sadalījumā pēc darbības vecuma 2021. gada sākumā.....	20
3.9. ilustrācija Demogrāfiskās slodzes līmenis 2021. gada sākumā.....	20
3.10. ilustrācija Bērnu (0–18 gadi) skaita dinamika Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados no 2017. gada līdz 2021. gada sākumam.....	21
3.11. ilustrācija ledzīvotāju skaits pēc vecuma grupām un dzimuma Liepājā 2021. gada sākumā.....	21
3.12. ilustrācija ledzīvotāju skaits pēc vecuma grupām un dzimuma Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2021. gada sākumā.....	21
3.13. ilustrācija ledzīvotāju sadalījums pēc tautības Liepājā 2021. gada sākumā.....	22
3.14. ilustrācija ledzīvotāju sadalījums pēc tautības Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2021. gada sākumā.....	22
3.15. ilustrācija ledzīvotāju skaits, blīvums, demogrāfiskā slodze un reģistrētā bezdarba līmenis Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	23
4.1. ilustrācija Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāji (15 un vairāk gadu vecumā) pēc izglītības līmeņa (%) 2019. gadā.....	24
4.2. ilustrācija Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāji (15 un vairāk gadu vecumā) pēc izglītības līmeņa (%) 2019. gadā.....	24
4.3. ilustrācija Bērnu skaits līdz 6 gadu vecumam Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2015.–2020. gadā.....	25

4.4. ilustrācija Bērnu skaits līdz 6 gadu vecumam Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2015.–2020. gadā.....	25
4.5. ilustrācija Bērnu līdz sešu gadu vecumam iesaiste pirmsskolas izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2020./2021. m. g.....	26
4.6. ilustrācija Bērnu skaits vecumā no 7 līdz 18 gadiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2015.–2020. gadā.....	26
4.7. ilustrācija 10.–12. klašu skolēnu skaits Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu vidusskolās 2020. gada 1. septembrī.....	26
4.8. ilustrācija Skolēnu skaits Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu vispārējās izglītības iestādēs, kuri 2020. gadā kārtoja 12. klases centralizētos eksāmenus.....	27
4.9. ilustrācija Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu vispārējās izglītības iestāžu skolēnu vidējais vērtējums (izpildes %) 12. klases centralizētajos eksāmenos 2020. gadā.....	27
4.10. ilustrācija Izglītības iestādes Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	31
4.11. ilustrācija Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par izglītības pakalpojumiem.....	32
4.12. ilustrācija Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāju viedoklis par izglītības pakalpojumiem.....	32
5.1. ilustrācija Liepājas publisko bibliotēku galvenie rādītāji.....	37
5.2. ilustrācija Dienvidkurzemes novada publisko bibliotēku galvenie rādītāji.....	37
5.3. ilustrācija Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditēto muzeju apmeklējumu skaits.....	39
5.4. ilustrācija Pastāvīgo ekspozīciju skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditētajos muzejos.....	39
5.5. ilustrācija Izstāžu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditētajos muzejos.....	40
5.6. ilustrācija Izglītojošu pasākumu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditētajos muzejos.....	40
5.7. ilustrācija Audzēkņu skaits profesionālās vidējās kultūrizglītības programmās.....	42
5.8. ilustrācija Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās akreditētās izglītības iestādēs.....	42
5.9. ilustrācija Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās Dienvidkurzemes novadā.....	42
5.10. ilustrācija Kultūras infrastruktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	45
5.11. ilustrācija Aptaujāto Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par kultūras pakalpojumiem.....	46

6.1. ilustrācija	
Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta savlaicīgi izpildīto rezultatīvo izsaukumu īpatsvars (%) no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos.....	51
6.2. ilustrācija	
Apmeklējumu skaits pie ārstiem (ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedz.).....	52
6.3. ilustrācija	
Ārstniecības personu skaits Liepājas pilsētā	52
6.4. ilustrācija	
Ārstniecības personu skaits Dienvidkurzemes novadā.....	53
6.5. ilustrācija	
Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju.....	53
6.6. ilustrācija	
Veselības aprūpes pakalpojumi Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	54
6.7. ilustrācija	
Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par veselības aprūpes pakalpojumiem.....	54
6.8. ilustrācija	
Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par veselības aprūpes pakalpojumiem.....	54
7.1. ilustrācija	
Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs.....	61
7.2. ilustrācija	
Publiskā sporta infrastruktūra iedzīvotāju labsajūtas un veselības veicināšanai	63
7.3. ilustrācija	
Aptaujāto Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par sporta pakalpojumiem.....	63
8.1. ilustrācija	
Sociālie pakalpojumi un sociālā darba speciālisti Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	72
8.2. ilustrācija	
Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par sociālo aizsardzību pašvaldībā.....	73
8.3. ilustrācija	
Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par sociālo aizsardzību pašvaldībā	73
9.1. ilustrācija	
Jauniešu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados no 2016. līdz 2020. gadam.....	77
9.2. ilustrācija	
Aptaujāto Liepājas iedzīvotāju viedoklis par jauniešu ārpuskolas izglītības pakalpojumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām.....	82
9.3. ilustrācija	
Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par jauniešu ārpuskolas izglītības pakalpojumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām.....	82
10.1. ilustrācija	
Transporta infrastruktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā	86
10.2. ilustrācija	
Liepājas sabiedriskajā transportā pārvadāto pasažieru skaits.....	87
10.3. ilustrācija	
Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados ielu ar asfaltbetona un citu bituminizēto segumu īpatsvars 2019. gadā.....	89

10.4. ilustrācija	
Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par transporta infrastruktūru un mobilitāti.....	90
10.5. ilustrācija	
Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par transporta infrastruktūru un mobilitāti.....	90
11.1. ilustrācija	
Glābšanas dienestu izvietojums, ceļu satiksmes negadījumu skaita karte Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	94
11.2. ilustrācija	
Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados reģistrēto noziegumu skaits (tajā skaitā smagie noziegumi) kopā no 2015. līdz 2020. gadam.....	95
11.3. ilustrācija	
Ugunsgrēku skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados no 2015. līdz 2020. gadam.....	96
11.4. ilustrācija	
Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits no 2015. līdz 2020. gadam.....	97
11.5. ilustrācija	
Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par gājējiem domāto infrastruktūru un sabiedriskās kārtības nodrošināšanu.....	97
11.6. ilustrācija	
Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par gājējiem domāto infrastruktūru un sabiedriskās kārtības nodrošināšanu.....	97
12.1. ilustrācija	
Ekonomiski aktīvo komercdarbības veicēju skaits uz 1000 iedzīvotājiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	102
12.2. ilustrācija	
Komerscābiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	102
12.3. ilustrācija	
Liepājā strādājošo komersantu pievienotā ekonomiskā vērtība sadalījumā pa nozarēm (milj. EUR, 2017.).....	103
12.4. ilustrācija	
Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados strādājošo komersantu pievienotā ekonomiskā vērtība sadalījumā pa nozarēm (milj. EUR, 2017.).....	103
12.5. ilustrācija	
Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu pievienotā ekonomiskā vērtība un vērtība uz 1 iedzīvotāju (milj. EUR, 2017.).....	104
12.6. ilustrācija	
Liepājas ostā pārkrauto kravu apjoma (tonnas) izmaiņas un to salīdzinājums ar Rīgas un Ventspils ostām periodā no 2015. līdz 2020. gadam.....	105
12.7. ilustrācija	
Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu tūristu mītnēs pavadīto nakšu skaits (tūkst.) laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam.....	107
12.8. ilustrācija	
Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu tūristu mītnu vidējā noslodze laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam sadalījumā pa ceturkšņiem.....	108
12.9. ilustrācija	
Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu tūristu mītnēs vidējais pavadīto nakšu skaits.....	108

12.10. ilustrācija	Lauku atbalsta maksājumiem deklarētās lauksaimniecības zemes struktūra (%) sadalījumā pa novadiem 2020. gadā.....	109
12.11. ilustrācija	Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados novadā esošās lauksaimniecības zemes izmantošanas mērķu struktūra 2020. gadā.....	109
12.12. ilustrācija	Bezdarba līmenis Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados (% no iedzīvotājiem darbspējas vecumā).....	110
12.13. ilustrācija	Bezdarba sociālā struktūra (%) Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados uz 2020. gada 31. decembri.....	110
12.14. ilustrācija	Darbspēka bruto atalgojums Liepājā un Dienvidkurzemes novadā (EUR/mēn.).....	111
12.15. ilustrācija	Pievienotā ekonomiskā vērtība Liepājā un Dienvidkurzemes novadā sadalījumā pa nozarēm, 2017. gads.....	112
12.16. ilustrācija	Iedzīvotāju vērtējums par ekonomisko vidi Liepājas pilsētā.....	113
12.17. ilustrācija	Iedzīvotāju vērtējums par ekonomisko vidi Dienvidkurzemes novadā.....	113
13.1. ilustrācija	Vides infrastruktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	120
13.2. ilustrācija	Dabas teritorijas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.....	123
13.3. ilustrācija	Iedzīvotāju vērtējums par apdzīvojamo vidi Liepājas pilsētā.....	125
13.4. ilustrācija	Iedzīvotāju vērtējums par apdzīvojamo vidi Dienvidkurzemes novadā.....	125
14.1. ilustrācija	Aptaujāto Liepājas iedzīvotāju viedoklis par pašvaldības pārvaldību un e-pakalpojumiem, telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību.....	133
14.2. ilustrācija	Aptaujāto Dienvidkurzemes iedzīvotāju viedoklis par pašvaldības pārvaldību un e-pakalpojumiem, telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību.....	133

Pielikumi

1. pielikums

Nozaru mijiedarbība

2. pielikums

Teritoriālās sadarbības raksturojums

3. pielikums

Iedzīvotāju skaita dinamika Dienvidkurzemes novada pilsētās, pagastos, ciemos (atbilstoši robežām 2022. gada sākumā), apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās, 2000.-2021. gads

4. pielikums

Iedzīvotāji pēc vecuma grupām Dienvidkurzemes novada pagastos un pilsētās, 2016-2021 (administratīvais iedalījums līdz 01.07.2021.)

5. pielikums

Bērnu skaits izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Ievads

Izstrādātā Liepājas valstspilsētas attīstības programma 2022.–2027. gadam un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam ir pirmais kopīgais plānošanas dokuments, kurš izstrādāts administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, sadarbojoties Liepājas valstspilsētai un jaunizveidotajam Dienvidkurzemes novadam.

Izstrādājot attīstības programmu, ir ņemti vērā likumdošanā noteiktie attīstības plānošanas un reģionālās attīstības principi. Attīstības programma ir savstarpēji saskaņota, izvērtējot Liepājas un jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada astoņu veidojošo novadu (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes) apstiprinātos plānošanas dokumentus, kā arī ievērojot ilgtermiņa konceptuālo dokumentu "Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā".

Kopīgo Liepājas un Dienvidkurzemes attīstības programmu veido piecas sadaļas:

- **Pašreizējās situācijas analīze**, kurā ir raksturoti galvenie situāciju raksturojošie fakti, attīstības tendences, problēmas un nepieciešamie risinājumi 12 nozarēs. Pašreizējās situācijas analīzes ziņojumu papildina divi pielikumi. Pirmajā pielikumā raksturotas nozaru mijiedarbības iespējas, otrajā pielikumā raksturotas teritoriālās sadarbības iespējas starp abām pašvaldībām, ar reģionu, valsti un Lietuvu, kā arī Baltijas jūras reģionu. Ziņojumā iekļautā analīze veikta balstoties uz situāciju pašvaldībās līdz 2021. gada administratīvi teritoriālai reformai (01.07.2021.), iespēju robežās izmantoti arī 2021. gada beigās un 2022. gada sākumā pieejamie dati.
- **Stratēģiskā daļa**, kas ir kopīga Liepājas valstspilsētai un Dienvidkurzemes novadam. Tajā ietverts koncentrēts pašreizējās situācijas kopsavilkums, vidēja termiņa attīstības prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un darbību kopums, kuru raksturo vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti. Stratēģiskajā daļā ir pamatota vidējā termiņa prioritāšu un rīcības virzienu atbilstība augstāk stāvošiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī norādīta to savstarpējā sasaiste.
- **Apvienotais rīcības un investīciju plāns**, kas ir definēts septiņu gadu periodam, tajā norādot atbildīgos izpildītājus, īstenošanas periodu, finansējuma apjomu, avotus, kā arī plānotos darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus. Apvienotais rīcības un investīciju plāns ir izstrādāts atsevišķi Liepājas valstspilsētai un Dienvidkurzemes novadam.

- **Īstenošanas uzraudzības kārtība**, kas ir kopīga Liepājas valstspilsētai un Dienvidkurzemes novadam. Tā ietver informāciju par uzraudzības ziņojuma sagatavošanas periodiskumu, analizējamiem rezultatīvajiem rādītājiem.
- **Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem**, kas ir kopīgs dokuments Liepājas valstspilsētai un Dienvidkurzemes novadam un kur ir sniegta informācija par visām sabiedrības līdzdalības aktivitātēm (diskusijām, aptaujām, domnīcām un publiskās apspriešanas rezultātiem).

Attīstības programmas izstrādē ir ievērots integrētās pieejas princips. Nozaru un teritoriju mijiedarbība ir atspoguļota attīstības programmas pielikumā Nr. 1. un pielikumā Nr. 2. tabulās. Integrēta pieeja nodrošina sasaisti starp dažādām politikas jomām un iniciatīvām, veidojot valstspilsētas un novada ilgtermiņa skatījumu, vienlaicīgi nodrošinot līdzsvaru starp ekonomisko, sociālo un vides attīstību, kā arī sekmējot apkārtējo teritoriju izaugsmi.

Liepājas valstspilsētas attīstības programmu 2022.–2027. gadam un Dienvidkurzemes novada attīstības programmu 2022.–2027. gadam izstrādāja Liepājas un Dienvidkurzemes novada pašvaldības sadarbībā ar personu apvienību SIA "AC Konsultācijas" un SIA "Konsorts" un tās piesaistīto apakšuzņēmēju SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment".

Saīsinājumi

Apzīmējums	Skaidrojums
ATD	Autotransporta direkcija
CA	Civilā aizsardzība
CE	Centralizētie eksāmeni
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
CSN	Ceļu satiksmes noteikumi
CSNg	Ceļu satiksmes negadījumi
DKN	Dienvidkurzemes novads
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUR	Eiro jeb eira ir kopējā valūta Eiropas Savienības valstīm, kas veido Monetāro savienību
GRT	Garīga rakstura traucējumi
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IT	Informācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LBJC	Liepājas Bērnu un jaunatnes centrs
LiepU	Liepājas Universitāte
LM	Labklājības ministrija
LMMDV	Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka
LOC	Liepājas Olimpiskais centrs
LRTIB	Liepājas reģiona Tūrisma informācijas birojs
LSEZ	Liepājas speciālā ekonomiskā zona
LVC	Latvijas Valsts ceļi
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
LVT	Liepājas Valsts tehnikums
KM	Kultūras ministrija
KPR	Kurzemes plānošanas reģions
MVK	Mazie un vidējie komersanti
n/a	nav attiecināms, nav sniegta vai nav pieejama informācija
NACE red. 2	Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas kopienā, 2. redakcija
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NEET	Jaunieši, kuri nestrādā, nemācās vai neapgūst arodu (<i>not in education, employment or training</i>)
NĪN	Nekustamā īpašuma nodoklis
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskās organizācijas
NVS	Neatkarīgo valstu sadraudzība
PEV	Pievienotā ekonomiskā vērtība
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PIKC	Profesionālās izglītības kompetences centrs
PSRS	Padomju Sociālistisko Republiku Savienība
RSU	Rīgas Stradiņa universitāte
SAMD	Sabiedrisko attiecību un mārketinga daļa
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
STEM	Zinātnes, tehnoloģiju, inženierijas un matemātikas jomas
TDG	Tematiskās darba grupas
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VPVKAC	Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās un brīvprātīgās obligātās iemaksas
VZD	Valsts zemes dienests
ZIIC	Zinātnes un izglītības inovāciju centrs
DWT	<i>Deadweight</i> – Kravnesība
CO ₂	Ogļskābā gāze
PM _{10/2,5}	Cietās daļiņas

1. Vispārējs Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada raksturojums

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada vizītkarte

	Liepāja	Dienvidkurzemes novads
Ģeogrāfiskais novietojums	Atrodas Latvijas Republikas dienvidrietumos, Baltijas jūras krastā. Krasta līnijas garums 110 km.	
Izveidošanas gads un administratīvās vienības	Pilsētas tiesības piešķirtas 1625. gadā. 2021. gada 1. jūlijā piešķirts valstspilsētas statuss.	Izveidots 2021. gada 1. jūlijā, apvienojot bijušos Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadus. Novada administratīvais centrs atrodas Grobiņā. Novadā atrodas šādas pilsētas: Aizpute, Durbe, Grobiņa, Pāvilosta, Priekule un 26 pagasti. Novada teritorija atbilst pirms iepriekšējās administratīvi teritoriālās reformas pastāvējušā Liepājas rajona (1962–2009) teritorijai.
Platība (Valsts zemes dienesta dati)	68 km ²	3 589 km ²
Robežojas ar	Dienvidkurzemes novadu.	Kuldīgas, Saldus, Ventspils novadiem un Lietuvas Republiku.
Nozīmīgākie autoceļi un dzelzceļš	Autoceļi: A9 Rīga (Skulte)–Liepāja (TEN-T visaptverošais tīkls) A11 Liepāja–Lietuvas robeža (Rucava)–Klaipēda (TEN-T visaptverošais tīkls) Dzelzceļa līnija: Jelgava–Liepāja dzelzceļa līnijas iecirknis (TEN-T visaptverošais tīkls)	Autoceļi: A9 Rīga (Skulte)–Liepāja (TEN-T visaptverošais tīkls) A11 Liepāja–Lietuvas robeža (Rucava)–Klaipēda (TEN-T visaptverošais tīkls) P106 Ezere–Embūte–Grobiņa P111 Ventspils (Leči)–Grobiņa P112 Kuldīga–Aizpute–Līči Dzelzceļa līnija: Jelgava–Liepāja dzelzceļa līnijas iecirknis (TEN-T visaptverošais tīkls)
Iedzīvotāju skaits (CSP dati uz 01.01.2021.)	67 964	33 364
Iedzīvotāji sadalījumā pēc darbaspējas (CSP dati uz 01.01.2021.)	Virš darbaspējas vecuma: 15 543 (23%) Darbspējas vecumā: 40 831 (60%) Līdz darbaspējas vecumam: 11 590 (17%)	Virš darbaspējas vecuma: 7 943 (24%) Darbspējas vecumā: 20 326 (61%) Līdz darbaspējas vecumam: 5 095 (15%)
Iedzīvotāju blīvums (CSP dati uz 01.01.2021.)	1 324 cilv./km ²	10 cilv./km ²
Iedzīvotāju etniskais sastāvs (CSP dati uz 01.01.2021.)	59% latvieši 28% krievi 13% pārējie	89% latvieši 5% lietuvieši 6% pārējie
Saņemtais iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju (Valsts kases, CSP dati, 2020.)	589 EUR	545 EUR
Vidējā apdrošināšanas iemaksu alga (VSAA, 2020.)	868 EUR	824 EUR

	Liepāja	Dienvidkurzemes novads
Aktīvo uzņēmumu skaits (Lursoft, 2020.)	2 555	2 527
Ekonomiski aktīvo komercdarbības veicēju skaits uz 1000 iedzīvotājiem (CSP, 2019.)	75	95 (liels zemnieku saimniecību un pašnodarbināto skaits)
Ostas, lidosta	Liepājas osta, kura ietilpst Liepājas speciālās ekonomiskās zonas teritorijā.	Pāvilostas osta, kas apkalpo zvejas kuģus un jahtas. Starptautiskā lidosta "Liepāja".
Radītā pievienotā ekonomiskā vērtība (CSP, 2017.)	423,2 milj. EUR jeb ~6,23 tūkst. EUR uz 1 pilsētas iedzīvotāju	116,7 milj. EUR jeb ~3,18 tūkst. EUR uz 1 novada iedzīvotāju
Teritorijas attīstības indekss¹ (VRAA, pēc 2019. gada datiem)	-0,668	Aizputes novads -0,503 Durbes novads -0,211 Grobiņas novads 0,033 Nīcas novads -0,007 Pāvilostas novads -0,125 Priekules novads -0,580 Rucavas novads -0,660 Vaiņodes novads -0,857
Kultūras balsti	Koncertzāle "Lielais dzintars", Liepājas Simfoniskais orķestris, Liepājas teātris, Liepājas muzejs, pilsētbūvniecības piemineklis – Liepājas vēsturiskais centrs, 64 valsts nozīmes kultūras pieminekļi	Seši akreditēti muzeji, 35 kultūras centri, pilsētbūvniecības pieminekļi – Aizputes un Durbes vēsturiskais centrs, Grobiņas arheoloģiskais ansamblis, Rucavas un Bārtas kultūrtelpa, 153 valsts nozīmes kultūras pieminekļi
Dabas teritorijas	Baltijas jūra, Liepājas un Tosmares ezeri, kanāli, kāpas, piekrastes meži un plaša mežu teritorija ziemeļdaļā	Baltijas jūra, Liepājas, Papes un Durbes ezeri, Sakas, Tebras, Bārtas un Vārtājas upes, Grīņu dabas rezervāts, Bernātu dabas parks, Papes dabas parks, Embūtes dabas parks

Liepāja un Dienvidkurzemes novads atrodas Baltijas jūras krastā. Aptuveni 110 km garajā jūras piekrastē ir pludmale, stāvkrausti, kāpas, piekrastes ciemi, tai raksturīga liela dabas un kultūrainavu daudzveidība. Jūras piekraste ir arī viens no nozīmīgākajiem tūrisma galamērķiem.

Kopā Liepājas un DKN platība aizņem 5,7% no Latvijas teritorijas. Liepāja atrodas 218 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas, 118 km attālumā no Ventspils.

Dienvidkurzemes novadā ir piecas pilsētas (Durbe, Aizpute, Pāvilosta, Grobiņa un Priekule) un vairāki desmiti ciemu. Ciemi ir iedalāmi divās kategorijās – vēsturiskie ciemi (piemēram, Papes ciems, Papes Ķoņu

ciems, Priediengals, Jūrmalciems un Nidas ciems) un ciemi – blīvas apbūves teritorijas. Dienvidkurzemes novadam ir raksturīgs zems iedzīvotāju blīvums – 2020. gadā tie ir 10 iedz./km². Iedzīvotāji koncentrējas ap pilsētām.

Vislielākais rūpniecības nozares uzņēmumu īpatsvars izvietojies Liepājā un tai piegulošajās teritorijās. Šeit arī ekonomiskā aktivitāte ir visaugstākā.

Transporta un tranzīta sistēmas pamatu Latvijā veido austrumu – rietumu multimodālais tranzīta koridors, kura viens no galapunktiem ir Liepājas osta. Tajā ietilpst arī Pāvilostas osta, valsts stratēģiskas nozīmes dzelzceļa un autoceļu līnijas, kas Liepājas ostu savieno ar Rīgu, kā arī Liepājas lidosta.

Piekrastes un Baltijas jūras baseina teritorijām ir Eiropas nozīme kā neskartas dabas platībām. Savukārt šo teritoriju apdzīvotajās vietās ir senas zvejniecības tradīcijas. Izcilas dabas un ainaviskās vērtības atrodamas Bernātu, Papes un Embūtes dabas parkos, kā arī Grīņu dabas rezervātā.

¹ Teritorijas attīstības līmeņa indekss (TAI) raksturo attīstības līmeni attiecīgajā gadā. To aprēķinot, tiek ņemts vērā: ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.25), bezdarba līmenis, %, (svars – 0.15), trūcīgo personu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, %, (svars – 0.1), kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.05), dabiskās kustības saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.1), ilgtermiņa migrācijas saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0.1), iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem, (svars – 0.05), iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju, EUR, (svars – 0.2).

Reģionu raksturo arī senie etnogrāfiskie novadi (Bārta, Nīca, Rucava), tas ir bagāts ar nozīmīgiem arhitektūras un mākslas pieminekļiem. Grobiņas arheoloģiskais ansamblis 2020. gadā ir nominēts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam.

Nozīmīgās vērtības ir:

- kultūras mantojums un tradīcijas: senie etnogrāfiskie novadi – Rucava, Nīca, Bārta;
- novads ir bagāts ar nozīmīgiem kultūrvēsturiskiem areāliem un unikāliem arhitektūras un mākslas pieminekļiem;
- bagātīgi un labas kvalitātes ūdens un zemes resursi;
- daudzveidīgas un augstvērtīgas ainavas piekrastē un iekšzemē (kāpas, stāvkrasti, lagūnu ezeri, upju ielejas, senie ciemi u.c.);
- Liepājas osta un mazā zvejas un jahtu osta Pāvilstā;
- atjaunojamie energoresursi – vējš, jūras viļņi, saule.

2. Pašreizējā situācija Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā pa nozarēm

Katras nozares pašreizējās situācijas analīzes secinājumi veikti par trim turpmākai nozares attīstības plānošanai aktuāliem aspektiem. Šo analīzes aspektu uzskaitījums, to analītiskais pienesums un saturiskais apraksts dots 2.1. tabulā.

2.1. tabula. Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada funkcionālo nozaru pašreizējās situācijas analīzes izklāsts

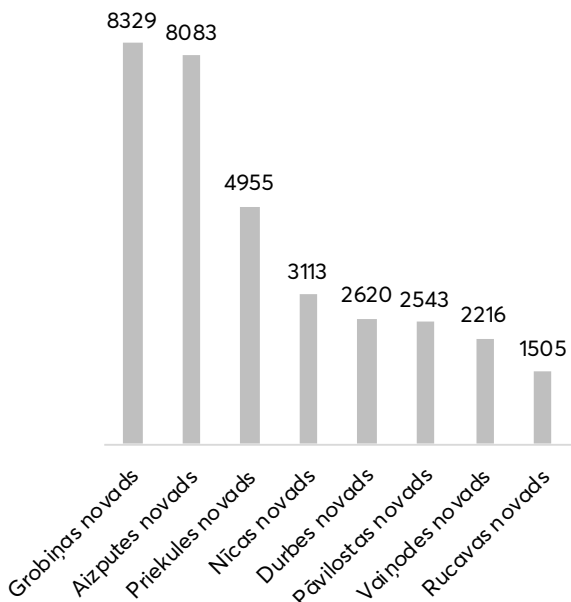
Analīzes pieturpunkti	Mērķis	Saturs
Nozares piedāvājums	Rada kontekstuālu izpratni par esošo situāciju Liepājas un Dienvidkurzemes novada nozarēs.	Apraksta nozares sniegto pakalpojumu raksturu un pakalpojumu sniegšanā iesaistītās iestādes un infrastruktūru. Izklāstīti pieejamie dati par nozares sniegumu.
Aptaujas rezultāti	Iepazīstina ar sabiedrības (lietotāju) viedokli par tai aktuālākajām nozares nepilnībām, tādējādi identificējot nozares attīstības virzienu ar potenciāli augstāko sociālo atdevi.	<p>Secinājumi no strukturētās iedzīvotāju aptaujas par nozares darbības problēmām un tās attīstības ierosinājumiem.</p> <p>Aptaujā kopumā piedalījās 377 respondenti, no kuriem 76,9% (290 resp.) bija sievietes un 23,1% (87 resp.) bija vīrieši. Respondenti bija vecumā no 14 līdz 79 gadiem. Vidējais respondenta vecums ir 41–42 gadi.</p> <p>Pēc dzīvesvietas 34% (128 resp.) ir no Liepājas pilsētas, 65% no jaunizveidojamā Dienvidkurzemes novada un 1% norādījis atbildi – cita teritorija. Šie respondenti tālākā analizē netika iekļauti.</p> <p>Gandrīz puse jeb 49,6% (187 resp.) ir norādījuši, ka viņu darba/mācību vieta atrodas jaunizveidojamā Dienvidkurzemes novadā (* aptver Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadus) un 41,1% (155 resp.) norādīja Liepājas pilsētu.</p> <p>Lielākoties aptaujā piedalījušies valsts, pašvaldības iestāžu (50,9% jeb 192 resp.) un privāto uzņēmumu darbinieki (23,9% jeb 90 resp.).</p>
Izaicinājumi un attīstības virzieni	Izklāstīt nozares iekšējo problēmu risināšanā, ārējo draudu slāpēšanā vai ārējo iespēju izmantošanā balstītus vidējā termiņa pilnveides virzienus.	Apkopoti secinājumi par statistikas datu atklātajām nozares nepilnībām, objektīvos datus papildinošās atziņas no iedzīvotāju aptaujas, TDG identificētajiem ārējās vides izaicinājumiem un iespējām, attīstības resursiem, tostarp DKN mērogā, un cita informācija, kas ļauj definēt nozares attīstības vektoru.

3. Demogrāfija

Iedzīvotāju skaits un blīvums

Demogrāfiskā situācija reģionā raksturo sociālo ilgtspēju un izaugsmes iespējas. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem 2021. gada sākumā² Liepājas pilsētā dzīvoja 67 964 iedzīvotāji, Dienvidkurzemes novadā – 33 364. Kopā šajā teritorijā dzīvo 101 328 iedzīvotāji, kas ir 5,4% no visiem Latvijas Republikas iedzīvotājiem. Iedzīvotāju skaita ziņā lielākie novadi – Grobiņas (8 329 iedzīvotāji) un Aizputes (8 083 iedzīvotāji), vismazāk apdzīvots ir Rucavas novads ar 1 505 iedzīvotājiem. Pārējos novados iedzīvotāju skaits ir no 2 216 (Vaiņodes novadā) līdz 4 955 (Priekules novadā).³

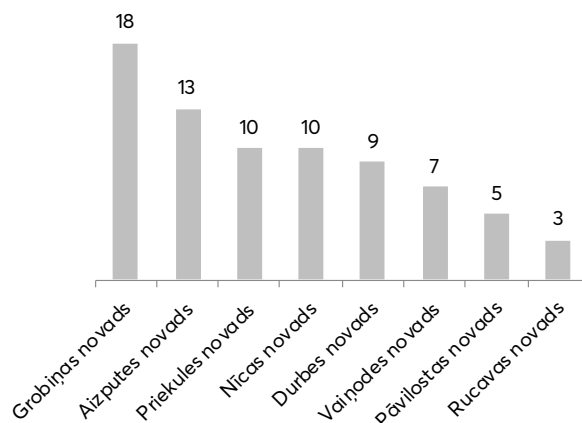
3.1. ilustrācija. Iedzīvotāju skaits Dienvidkurzemes novadu veidošajos novados

Avots: CSP, atsaucis kods: IRS030, dati uz 2021. gada sākumu pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas

Visblīvāk apdzīvots ir bijušais Grobiņas novads (18 cilv./km²), vismazākais iedzīvotāju blīvums ir Rucavas novadā (3 cilv./km²).

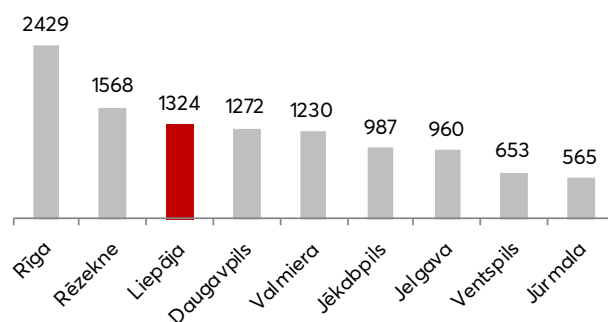
3.2. ilustrācija. Iedzīvotāju blīvums Dienvidkurzemes novadu veidošajos novados (cilv./km²)

Avots: CSP, atsaucis kods: IRD061, dati uz 2021. gada sākumu pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas

Iedzīvotāju blīvums Liepājas pilsētā ir 1 324 cilv./km², kas ir trešais lielākais starp republikas pilsētām.⁴ Vidēji Latvijas Republikā iedzīvotāju blīvums ir 30 cilv./km², Kurzemes reģionā – 18 cilv./km².⁵

3.3. ilustrācija. Iedzīvotāju blīvums republikas pilsētās (cilv./km²)

Avots: CSP, atsaucis kods: IRD061, dati uz 2021. gada sākumu pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas

Pēdējo piecu gadu laikā Liepājā iedzīvotāju skaits vidēji ik gadu ir samazinājies par 0,4%, Dienvidkurzemes novadā – par 1,8%. Kopš 2017. gada sākuma⁶ Liepājas iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 1070 iedzīvotājiem jeb 1,5%, kopējais Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju skaits – par 2537 iedzīvotājiem jeb par 7,1%. Procentuāli vislielākais iedzīvotāju skaita kritums šajā periodā ir Rucavas novadā (-11,3%), vismazākais – Grobiņas novadā (-4,2%). Latvijas iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 2,9%. Iedzīvotāju skaita samazinājuma temps valstī un Liepājā sarūk. Blīvāk apdzīvotās vietās iedzīvotāju skaitam ir

² Faktiski dati ir par 2020. gadu. Šajā sadaļā ir atstāts CSP definētais laika periods, lai dati būtu izsekojami.

³ Dati pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas.

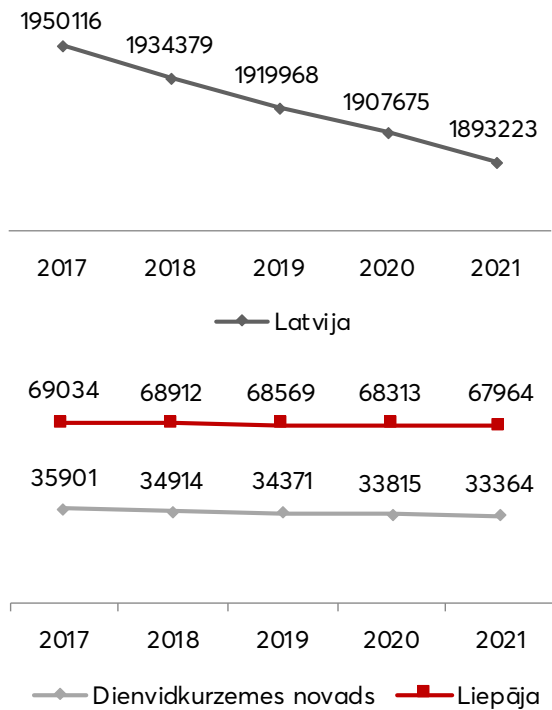
⁴ Līdz 01.07.2021. republikas pilsētas ir Rīga, Daugavpils, Jēkabpils, Jūrmala, Jelgava, Liepāja, Rēzekne, Valmiera un Ventspils.

⁵ Iedzīvotāju blīvums ir aprēķināts pret sauszemes platību.

⁶ Dati par iedzīvotāju skaitu pēc reģistrētās dzīvesvietas CSP ir pieejami, sākot no 2017. gada sākuma, pirms tam – pēc faktiskās dzīvesvietas. Lai datu dinamika būtu korekti salīdzinājama, šajā sadaļā ir izmantots periods no 2017. līdz 2021. gadam, ja dati ir uz gada sākumu. Faktiski dati ir par periodu no 2016. līdz 2020. gadam.

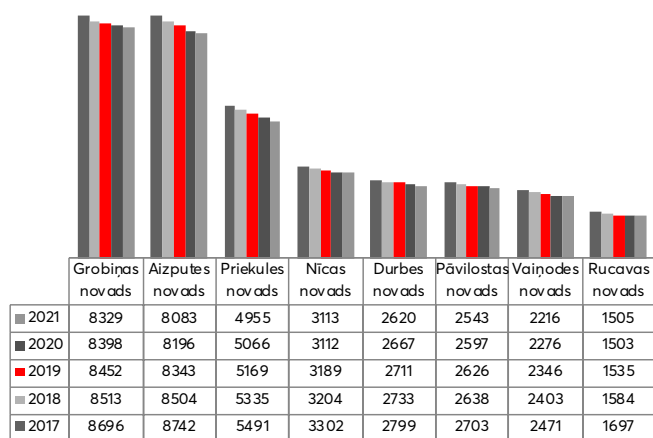
tendence samazināties mazāk, nekā vietās ar mazu iedzīvotāju blīvumu. Šī tendence varētu būt saistīta ar urbanizācijas ietekmi un cilvēku vēlmi dzīvot tuvāk pakalpojumu centriem.

3.4. ilustrācija. Iedzīvotāju skaita dinamika Latvijas Republikā, Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, 2017.–2021. gads

Avots: CSP, atsaucis kods: IRS030, dati uz gada sākumu pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas

3.5. ilustrācija. Iedzīvotāju skaita dinamika Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, 2017.–2021. gads

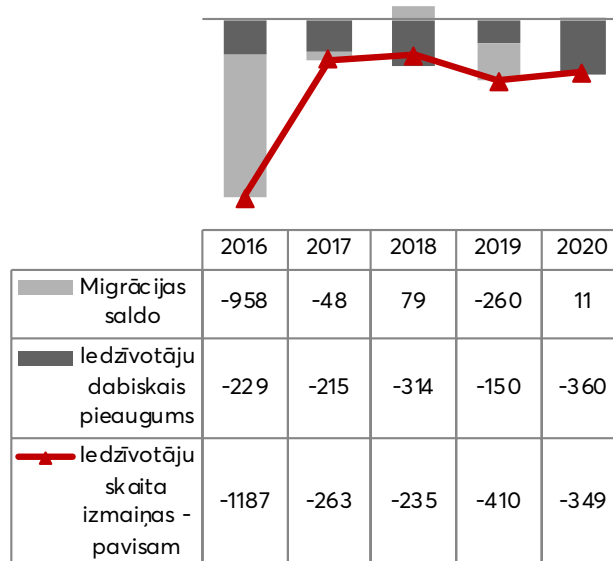
Avots: CSP, atsaucis kods: IRD060, dati uz gada sākumu pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas

Analizējot datus par iedzīvotāju skaita izmaiņām Dienvidkurzemes novada pilsētu, pagastu un ciemu griezumā, skaidri iezīmējas iedzīvotāju skaita samazinājuma tendence. Vietās, kur ir likvidētas skolas (Bārta, Virga, Gavieze), samazinājums ir izteiktāks. Neliels pieaugums ir vērojams mazdārziņu teritorijās (Ječi, Jaundubeņi, Šķēde u.c.). (skat. 1. pielikumu).

Iedzīvotāju skaita negatīvās izmaiņas ietekmē dabiskā pieauguma un migrācijas saldo rādītāji. Abi šie rādītāji kopš 2016. gada gan Liepājā (izņemot migrācijas saldo 2018. un 2020. gadā), gan Dienvidkurzemes novadā ir negatīvi.

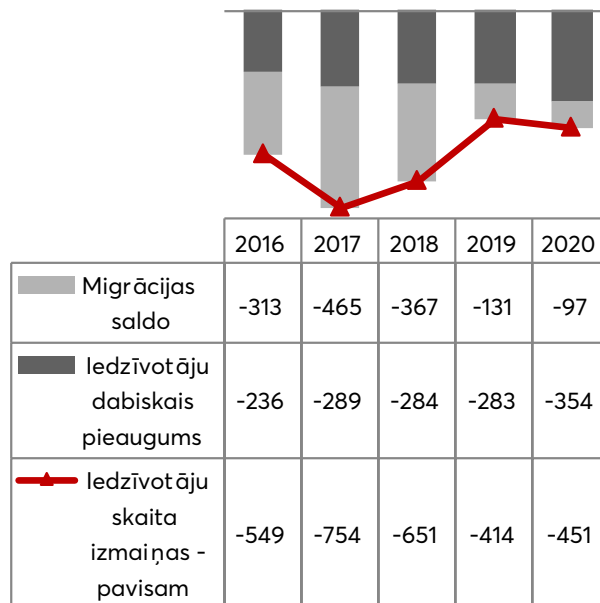
Beidzamie dati liecina, ka gan Liepājā, gan Dienvidkurzemes novadā, arī Kurzemes reģionā un Latvijā kopumā lielāks īpatsvars iedzīvotāju skaita samazinājumā ir negatīvajam dabiskajam pieaugumam.

3.6. ilustrācija. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Liepājā, 2016.–2020. gads

Avots: CSP, atsaucis kods: IRS030

3.7. ilustrācija. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, 2016.–2020. gads

Avots: CSP, atsaucis kods: IRS030

Pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) interneta vietnē pieejamās informācijas tiek prognozēts, ka 2030. gadā Liepājā dzīvos 57,3 tūkst. iedzīvotāju, Dienvidkurzemes

novadā – 27,9 tūkst., prognozētais iedzīvotāju skaita samazinājums attiecīgi ir -15,7% un -16,2%, salīdzinot ar datiem uz 2021. gada sākumu. Vislielākais iedzīvotāju skaita kritums tiek prognozēts bijušajā Rucavas novadā (-25,1%).

3.1. tabula. Prognozētās iedzīvotāju skaita izmaiņas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2030. gadā

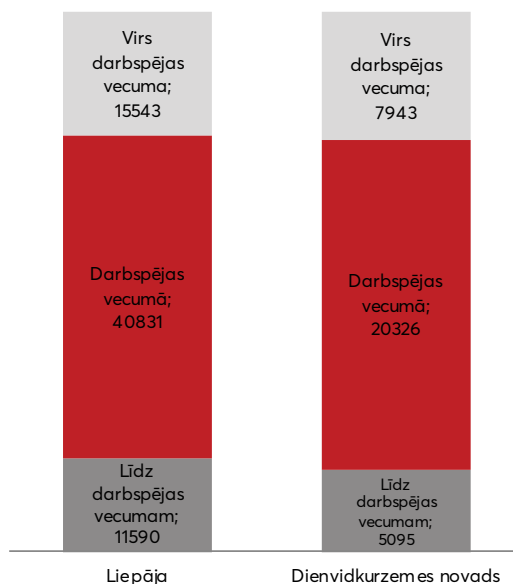
Pašvaldība	Iedzīvotāju skaits		Izmaiņas (%)
	2021. gada sākumā	Prognoze 2030. gadā	
Liepāja	67 964	57 267	-15,7%
Aizputes novads	8 083	6 850	-15,3%
Durbes novads	2 620	2 107	-19,6%
Grobiņas novads	8 329	7 041	-15,5%
Nīcas novads	3 113	2 616	-16,0%
Pāvilostas novads	2 543	2 137	-16,0%
Priekules novads	4 955	4 170	-15,8%
Rucavas novads	1 505	1 127	-25,1%
Vaiņodes novads	2 216	1 897	-14,4%
Dienvidkurzemes novads	33 364	27 945	-16,2%

Avots: CSP, atsaucis kods IRS030, dati uz gada sākumu pēc iedzīvotāju reģistrētās dzīvesvietas, VARAM⁷ konsultantu aprēķins

Iedzīvotāju dzimuma un vecuma struktūra, demogrāfiskā slodze

Viens no galvenajiem iedzīvotājus raksturojošajiem rādītājiem ir vecuma struktūra. 2021. gada sākumā 60% no kopējā Liepājas iedzīvotāju skaita bija darbspējas vecumā (15–64 gadi), Dienvidkurzemes novadā un Kurzemes reģionā – 61%, savukārt Latvijā kopumā – 62%.

3.8. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji sadalījumā pēc darbspējas vecuma 2021. gada sākumā

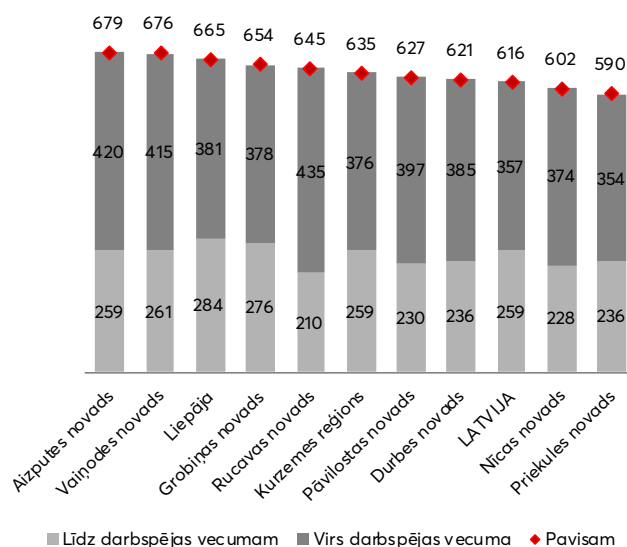

Avots: CSP, atsaucis kods IRD080

Iedzīvotāju skaita dinamika DKN administratīvajās teritorijās sīkākā sadalījumā pa visām vecuma grupām ir dota 3. pielikumā.

Demogrāfiskās slodzes⁸ līmenis gan Liepājā (665), gan Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, izņemot Nīcas un Priekules novadu, ir augstāks nekā Latvijā (643).

3.9. ilustrācija. Demogrāfiskās slodzes līmenis 2021. gada sākumā

Avots: CSP, atsaucis kods IRD020

2021. gada sākumā Liepājā dzīvoja 14 701 bērns vecumā līdz 18 gadiem, kas ir par 0,7% vairāk nekā 2017. gada sākumā, Dienvidkurzemes novadā – 6 451, kas ir par 2,9% mazāk nekā 2017. gada sākumā.

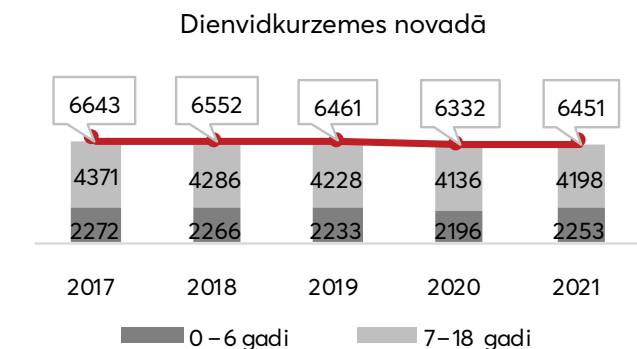
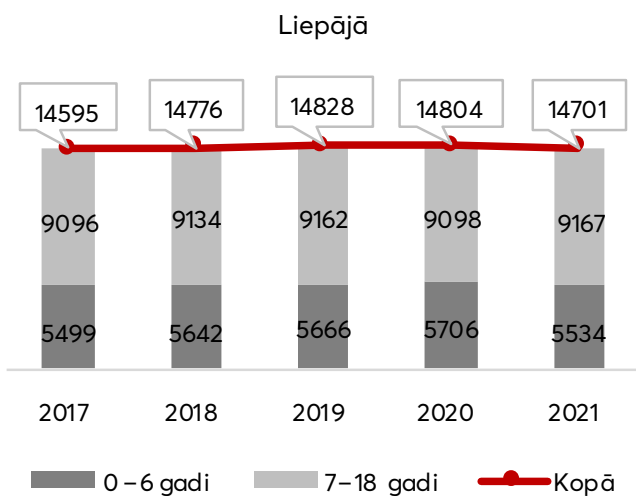
7 https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/profils_liepajas_apvienotais_n.pdf

8 Demogrāfiskā slodze ir darbspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaita attiecība vidēji uz 1000 personām darbspējas vecumā.

Liepājā bērnu skaits šajā periodā ir pieaudzis gan vecuma grupā 0–6 gadi (0,6%), gan vecuma grupā 7–18 gadi (0,8%), bet Dienvidkurzemes novadā skaits sarucis attiecīgi par 0,6% un 4,0%. Vislielākais bērnu skaita samazinājums šajā periodā ir Rucavas novadā (-9,3%) un Priekules novadā (-6,9%), savukārt Nīcas, Durbes un Pāvilostas novados bērnu skaits ir pieaudzis attiecīgi par 5,3%, 1,1% un 0,9%. Jāatzīmē, ka Grobiņas, Durbes un Pāvilostas novados bērnu skaita dinamika vecumā no 0 līdz 6 gadiem minētajā periodā ir bijusi pozitīva.

Detalizētāka bērnu skaita analīze ir sniegta sadaļā "Izglītība".

3.10. ilustrācija. Bērnu (0–18 gadi) skaita dinamika Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados no 2017. gada līdz 2021. gada sākumam

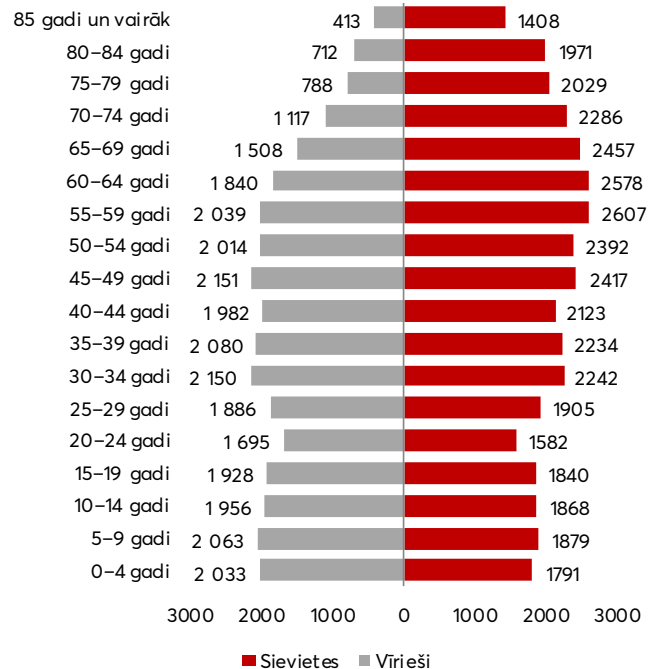
Avots: CSP, atsaucis kods IRD050, IRD040

Bērnu un jauniešu skaits samazinās, pieaug iedzīvotāju skaits virs darbaspējas vecuma.

Pēc CSP datiem (atsaucis kods RIG020), iedzīvotāju vidējais vecums 2021. gadā Liepājā bija 42 gadi, kas ir tāds pats kā vidējais iedzīvotāju vecums Latvijā. Kurzemes reģionā šis rādītājs ir 43 gadi. Sadalījumā pa bijušajiem novadiem, kas veido Dienvidkurzemes novadu, vislielākais iedzīvotāju vecums ir bijušajā Rucavas novadā – 46 gadi. Pāvilostas novadā tas ir 45 gadi, Aizputes, Durbes, Nīcas un Vaiņodes novadā – 44 gadi, Priekules novadā – 43 gadi, Grobiņas novadā – 42 gadi.

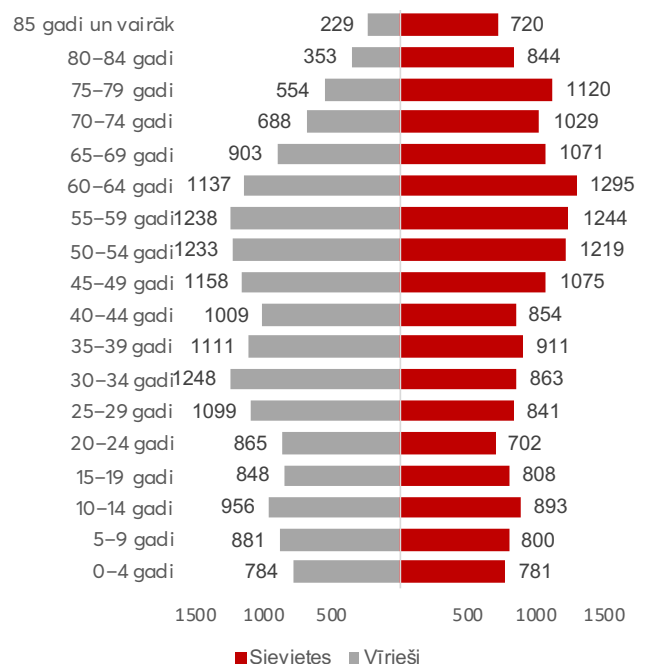
Liepājā 55,3% no iedzīvotājiem ir sievietes, Dienvidkurzemes novadā – 51,2%. Kopš 2015. gada dzimumu proporcija pilsētā un novadā ir praktiski nemainīga. Visās vecuma grupās virs 60 gadiem sieviešu īpatsvars ir ievērojami lielāks.

3.11. ilustrācija. Iedzīvotāju skaits pēc vecuma grupām un dzimuma Liepājā 2021. gada sākumā

Avots: CSP, atsaucis kods IRD080

3.12. ilustrācija. Iedzīvotāju skaits pēc vecuma grupām un dzimuma Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2021. gada sākumā

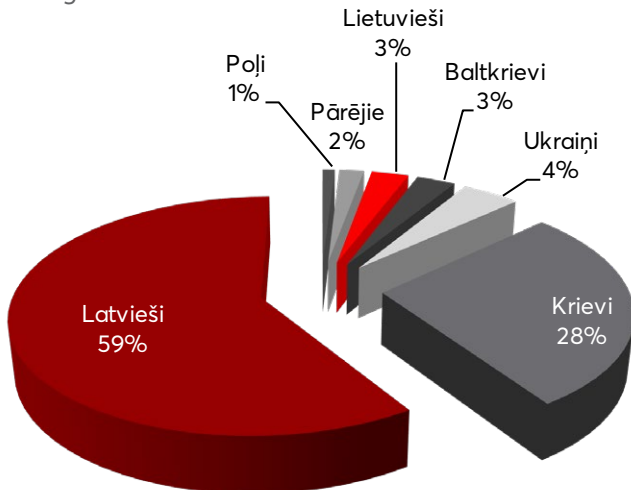

Avots: CSP, atsaucis kods IRD080

Iedzīvotāji sadalījumā pēc tautības un valstiskās piederības

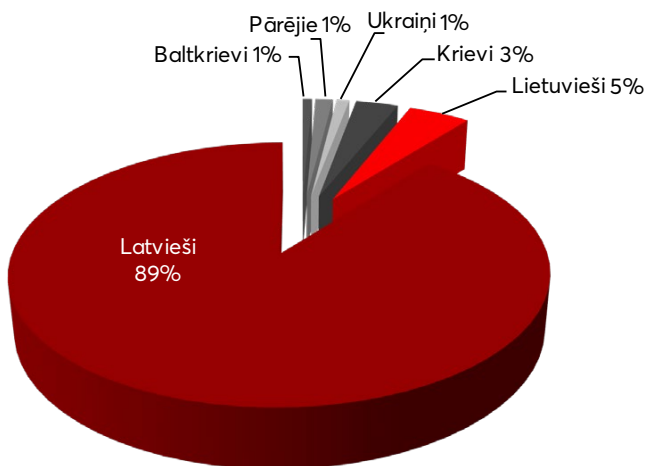
2021. gada sākumā 89% no Dienvidkurzemes iedzīvotājiem un 59% no Liepājas iedzīvotājiem ir latvieši. Vidēji Latvijas Republikā šis rādītājs ir 62,5%.

3.13. ilustrācija. Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības Liepājā 2021. gada sākumā

Auots: CSP, atsaucis kods IRE030

3.14. ilustrācija. Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2021. gada sākumā

Auots: CSP, atsaucis kods IRE030

79,9% Liepājas iedzīvotāju ir Latvijas pilsoņi, 13,2% – Latvijas nepilsoņi⁹, 6,9% ir noteikta cita valstiskā piederība. Nepilsoņu īpatsvars Liepājā ir lielāks nekā Latvijā un Kurzemes reģionā un ceturtais lielākais starp bijušajām republikas pilsētām aiz Rīgas (15,8%), Daugavpils (14,5%) un Ventspils (14,3%). Dienvidkurzemes novadā 96% iedzīvotāju ir Latvijas pilsoņi.

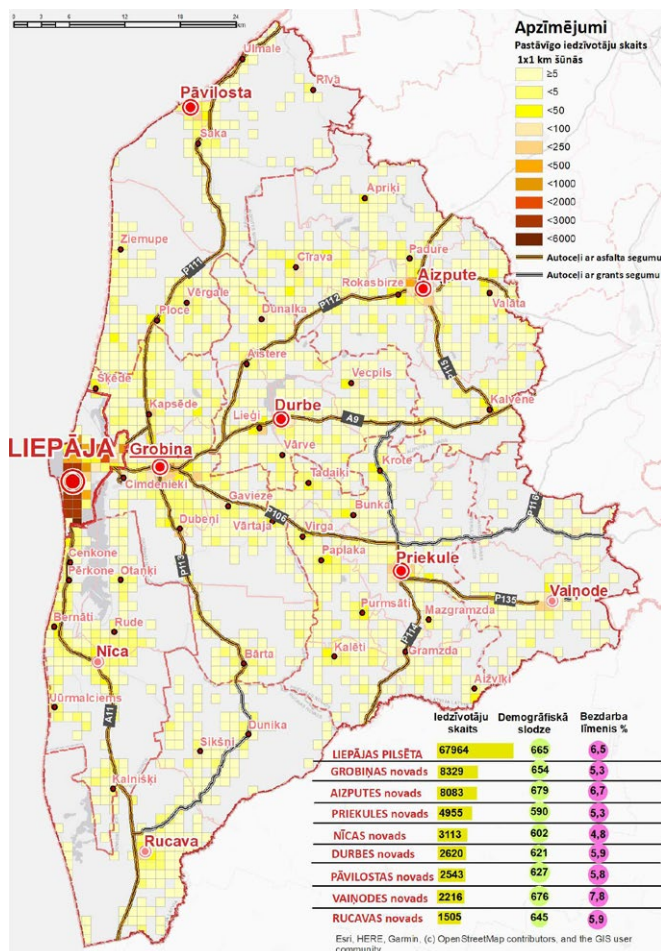
3.2. tabula. Iedzīvotāji sadalījumā pēc valstiskās piederības Latvijā, Kurzemes reģionā, Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2021. gada sākumā

		Skaitis	Īpatsvars (%)
Latvijas pilsoņi	Latvija	1 640 782	86,7
	Kurzemes reģions	211 381	89,6
	Liepāja	54 313	79,9
Latvijas nepilsoņi	Latvija	190 522	10,1
	Kurzemes reģions	17 370	7,4
	Liepāja	8 990	13,2
ES27 valstu pilsoņi (bez Latvijas)	Latvija	6 343	0,3
	Kurzemes reģions	556	0,2
	Liepāja	266	0,4
Cita valstiskā piederība	Latvija	55 576	2,9
	Kurzemes reģions	6 715	2,8
	Liepāja	4 395	6,5
Pavisam	Latvija	1 893 223	100
	Kurzemes reģions	236 022	100
	Liepāja	67 964	100
	Dienvidkurzemes novads	33 364	100

Auots: CSP, atsaucis kods IRV030

⁹ Persona, kura nav Latvijas pilsonis, nav bijis citas valsts pilsonis un saskaņā ar likumu "Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" ir tiesības uz Latvijas Republikas (LR) izdotu nepilsoņa pasi. Nepilsonim ir LR Satversmē noteiktās cilvēka tiesības un pienākumi. Pēc 2020. gada 1. janvāra izbeigta nepilsoņa statusa piešķiršana bērniem.

3.15. ilustrācija. Iedzīvotāju skaits, blīvums, demogrāfiskā slodze un reģistrētā bezdarba līmenis¹⁰ Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Avots: CSP, atsaucis kods: IRS030 un IRD020 (dati uz 2021. gada sākumu); NVA (dati uz 31.12.2020.)

Liepājas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju nodarbinātība un bezdarbs ir raksturoti sadaļā "Ekonomika".

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

3.3. tabula. Izaicinājumi, problēmas un iespējamie risinājumi demogrāfijas jomā

	Problēma	Iespējamais risinājums
Iedzīvotāji	Iedzīvotāju skaita samazināšanās un iedzīvotāju novecošanās (Liepāja, DKN).	Veicināt iedzīvotāju skaita pieaugumu, radot dzīvošanai labvēlīgu vidi, kvalitatīvus un pieejamus mājokļus, labi apmaksātas darba vietas dažādās tautsaimniecības nozarēs, kā arī izveidot bērnu un ģimenes politiku ar mērķi piesaistīt jaunās ģimenes. Ieviest gudrās novecošanas risinājumus, t.i., kvalitatīvu, ērtu, pieejamu vidi un pakalpojumus senioriem.
	Liepājā ir relatīvi liels Latvijas nepilsoņu īpatsvars (13,2%), kas netieši norāda uz salīdzinoši lielu iedzīvotāju daļu, kas, iespējams, dzīvo citā informatīvajā telpā ¹¹ (Liepāja).	Organizēt kopīgus pasākumus latviskā vidē. Veidot izglītības un interešu izglītības programmas pirmsskolas izglītības iestādēs un skolās, kā arī organizēt pasākumus bērniem.

10 Bezdarba līmenis ir reģistrēto bezdarbnieku skaits pret iedzīvotāju skaitu darbības vecumā, izteikts procentos.

11 Viens no būtiskākajiem naturalizācijas šķēršļiem ir nepilsoņu nepietiekama latviešu valodas prasme. Avots: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/media/811/download>.

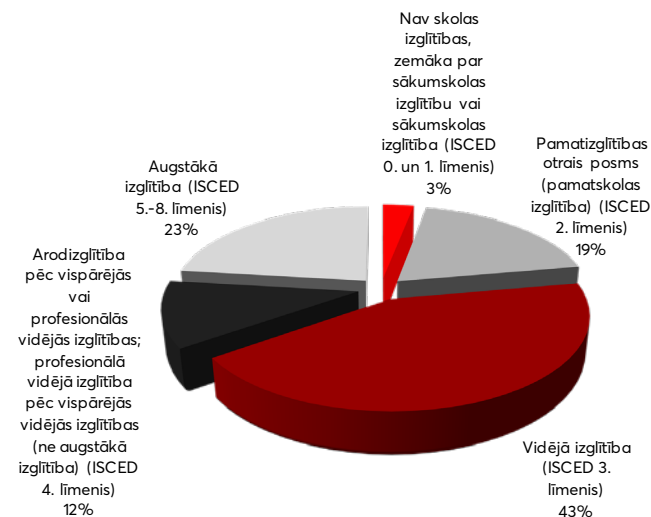
4. Izglītība

Nozares piedāvājums

Izglītības piedāvājums Liepājā un Dienvidkurzemes novadā tiek īstenots visās četrās izglītības pakāpēs (pirmsskolas izglītība, pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un visos trīs izglītības veidos (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, akadēmiskā izglītība). Izglītības pakāpēm un veidiem atbilstošās izglītības programmas īsteno pirmsskolas, vispārējās izglītības, profesionālās izglītības un augstākās izglītības iestādes. Pieaugušo izglītību īsteno arī mūžizglītības centri, uzņēmumi, nevalstiskās organizācijas u.c.

Vislielāko īpatsvaru no kopējā iedzīvotāju skaita vecuma grupā virs 15 gadiem 2019. gadā Liepājā un Dienvidkurzemes novadā veidoja iedzīvotāji ar vidējo izglītību (43%) (skat. 4.1. ilustrāciju). Tā arī ir iedzīvotāju daļa, kurai darba tirgū saskaņā ar Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvo ziņojumu "Par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm"¹² tiek prognozēts vislielākais darbaspēka pārpalikums, otra riska grupa ir iedzīvotāji ar pamatizglītību, kas veido 19% no iedzīvotāju skaita virs 15 gadiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā (skat. 4.1. ilustrāciju).

4.1. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāji (15 un vairāk gadu vecumā) pēc izglītības līmeņa (%) 2019. gadā

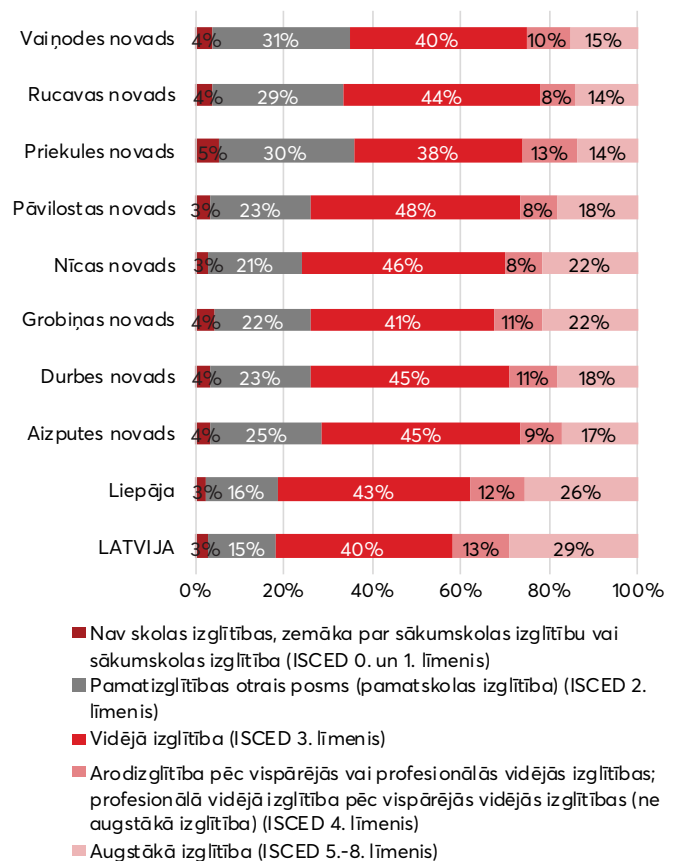

Avots: CSP, references kods: IZT040

Liepājas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju 15 un vairāk gadu vecumā izglītības līmenis ir ļoti atšķirīgs novadu griezumā. Būtiskākās atšķirības ir iedzīvotāju īpatsvaram ar pamatizglītību un augstāko izglītību. Visaugstākais iedzīvotāju īpatsvars ar pamatizglītību

ir Vaiņodes novadā (31%), Priekules novadā (30%) un Rucavas novadā (29%), viszemākais – Liepājā (16%), kas ir tuvu Latvijas vidējam rādītājam (15%). Iedzīvotāju īpatsvars ar arodizglītību un vidējo profesionālo izglītību novados svārstās no 38% (Priekules novadā) līdz 48% (Pāvilostas novadā) (skat. 4.2. ilustrāciju).

4.2. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāji (15 un vairāk gadu vecumā) pēc izglītības līmeņa (%) 2019. gadā

Avots: CSP, references kods: IZT040

Liepājas un Dienvidkurzemes novada skolu tīklu 2020./2021. mācību gada sākumā veidoja 82 izglītības iestādes, tai skaitā 38 pirmsskolas izglītības iestādes, trīs sākumskolas, 16 pamatskolas (tai skaitā speciālās izglītības iestādes: viena pamatskola – attīstības centrs un divas speciālās pamatskolas), 13 vidusskolas (no kurām septiņas atrodas Liepājā), viena valsts ģimnāzija (Liepājā), četras profesionālās izglītības iestādes un astoņas augstākās izglītības iestādes un to filiāles. Vislielākais izglītības iestāžu skaits ir Liepājas pilsētā – 49. Izglītības iestāžu teritoriālais izvietojums atspoguļots 4.10. ilustrācijā.

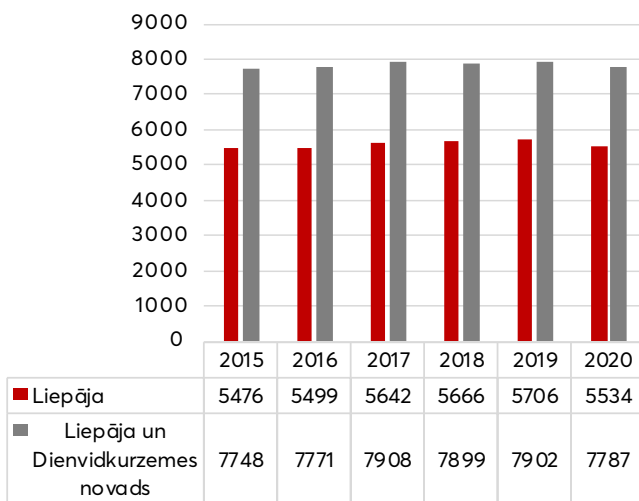
12 Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvais ziņojums "Par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm" <https://www.em.gov.lv/lv/media/598/download>.

Pirmsskolas izglītība

Pirmsskolas izglītības programma nodrošina izglītojamā sagatavošanu pamatizglītības ieguvei, bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir obligāta. Pirmsskolas izglītību un obligāto sagatavošanos pamatizglītības ieguvei no piecu gadu vecuma bērns var iegūt, apmeklējot pirmsskolas izglītības iestādi, skolu, ja tā īsteno pirmsskolas izglītības programmu, vai ģimenē, saņemot metodisku palīdzību izglītības iestādē, kura īsteno licencētu pirmsskolas izglītības programmu.

2020. gadā Liepājā un Dienvidkurzemes novadā kopā bija 7 787 bērni līdz sešu gadu vecumam, tai skaitā 5 534 bērni Liepājā un 2 253 bērni Dienvidkurzemes novadā. Kopējais bērnu skaits līdz sešu gadu vecumam Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pēdējo sešu gadu laikā ir relatīvi stabils (skat. 4.3. ilustrāciju).

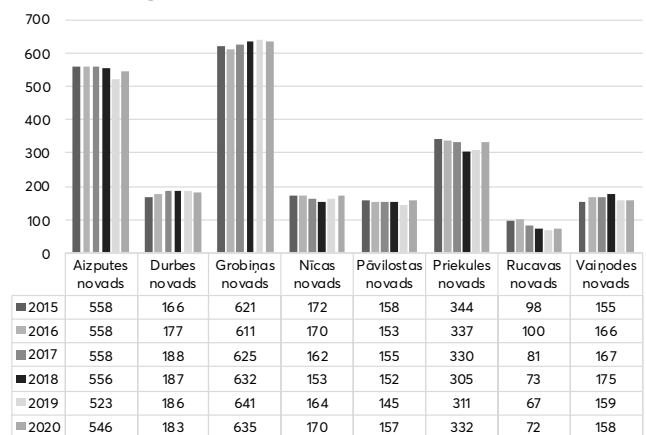
4.3. ilustrācija. Bērnu skaits līdz 6 gadu vecumam Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidošajos novados 2015.–2020. gadā

Avots: CSP, references kods: IRD040, IRD050

Tomēr bērnu līdz sešu gadu vecumam skaita dinamika Liepājā un Dienvidkurzemes novados ir atšķirīga. Liepājā, Grobiņas un Durbes novadā bērnu skaits pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājies, bet pārējos novados bērnu skaits samazinās (skat. 4.3. un 4.4. ilustrāciju). Vislielākais pirmsskolas vecuma bērnu skaits 2020. gadā ir Grobiņas (635) un Aizputes novadā (546), vismazākais Rucavas novadā (67).

4.4. ilustrācija. Bērnu skaits līdz 6 gadu vecumam Dienvidkurzemes novadu veidošajos novados 2015.–2020. gadā

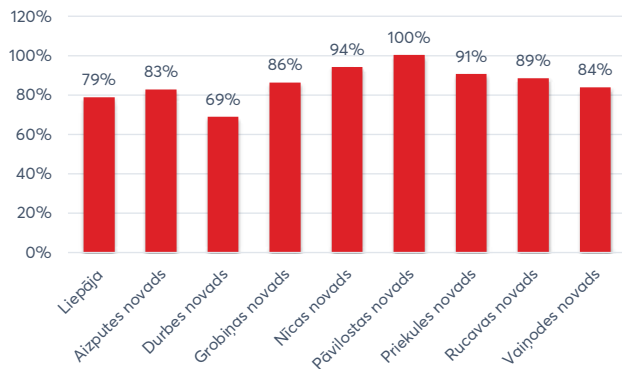

Avots: CSP, references kods: IRD040, IRD050

Ņemot vērā bērnu līdz sešu gadu vecumam skaita dinamiku, var prognozēt, ka izglītojamo skaits periodā līdz 2027. gadam sociāli ekonomiskās situācijas uzlabošanās rezultātā stabilizēsies vai nedaudz samazināsies.

2020. gada 1. septembrī Liepājā darbojās 20 pašvaldības un trīs privātās izglītības iestādes, Dienvidkurzemes novados kopā 14 pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādes un sešas vispārīzglītojošās skolas, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmu. Liepājā 2020./2021. mācību gadā pirmsskolas izglītības programmu pirmsskolas izglītības iestādēs apguva 3 488 bērni, Dienvidkurzemes novadā 1 553 bērni. Kopumā vērtējot pirmsskolas vecuma bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2020./2021. mācību gadā, secināms, ka 81% bērnu vecumā no pusotra līdz 6 gadu vecumam apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes (skat. 4.5 ilustrāciju). Obligātā piecgadīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošana pamatizglītības programmas apguvei Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pilnībā tiek nodrošināta visiem bērniem gan pirmsskolas, gan vispārējās izglītības iestādēs.

4.5 ilustrācija. Bērnu no pusotra līdz sešu gadu vecumam iesaiste pirmsskolas izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novados 2020./2021. m.g.

Auots: CSP, references kods: IRD040, IRD050, IZM statistikas dati, Liepājas un Dienvidkurzemes novada PII dati (aprēķini veikti, pieņemot, ka bērni no pusotra līdz sešu gadu vecumam veido 80% no bērnu skaita līdz sešu gadu vecumam)

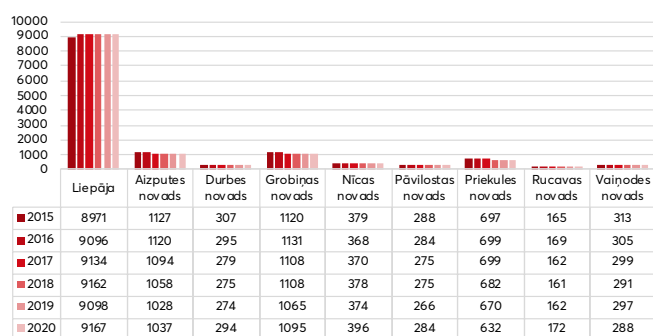
Ja bērns, kurš reģistrēts Liepājā bērnudārza rindā, bet no pusotra gada vecuma netiek nodrošināts ar vietu pašvaldības bērnudārzā, var saņemt no pašvaldības finansiālu atbalstu, lai varētu apmeklēt privātu bērnudārzu.

Vispārējā izglītība

Liepājas un Dienvidkurzemes novadā pamatizglītības un vidējās izglītības skolu tīklu 2020./2021. mācību gada sākumā veido 33 izglītības iestādes, tai skaitā trīs sākumskolas (Liepājā), 16 pamatskolas (no kurām divas atrodas Liepājā), 13 vidusskolas (no kurām septiņas atrodas Liepājā), viena valsts ģimnāzija (Liepājā).

Liepājā un Dienvidkurzemes novadā bērnu skaitam, kuri atbilst pamatizglītības un vidējās izglītības ieguves vecumam, ir tendence stabilizēties (skat. 4.6. ilustrāciju).

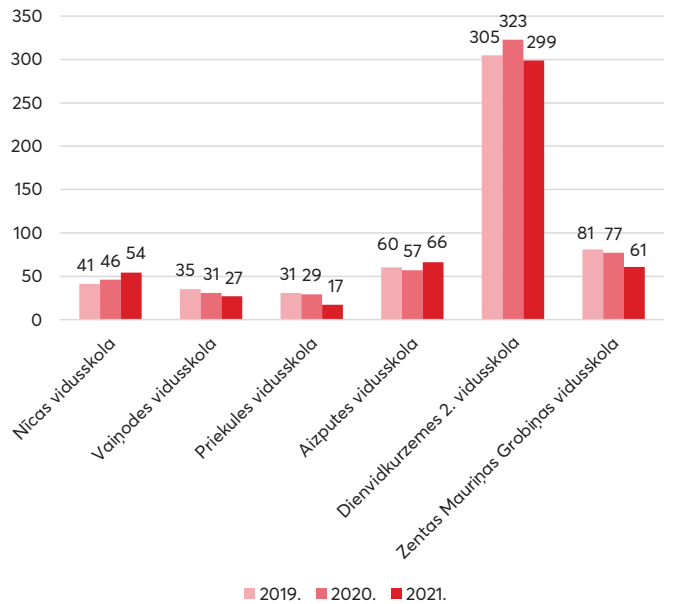
4.6. ilustrācija. Bērnu skaits vecumā no 7 līdz 18 gadiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados 2015.–2020. gadā

Auots: CSP, references kods: IRD040, IRD050

Demogrāfiskās prognozes un esošais skolu, īpaši vidusskolu, klašu piepildījums Dienvidkurzemes novadā norāda, ka esošais skolu tīkls netiek racionāli izmantots (skat. 4.7. ilustrāciju).

4.7. ilustrācija. 10.–12. klašu skolēnu skaits Dienvidkurzemes novada vidusskolās 2019.–2021. gada 1. septembrī

Auots: IZM dati

Dienvidkurzemes 2. vidusskolas izglītojamo skaits saistīts ar to, ka izglītības iestāde īsteno neklātienes un tālmācības programmas ar konsultāciju punktiem Aizputē, Cīravā, Grobiņā, Nīcā un Liepājā.

Pētījumā "Optimālā vispārējās izglītības iestāžu tīkla modeļa izveide Latvijā"¹³ ir izstrādāti ieteikumi skolu tīkla optimizēšanai Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.

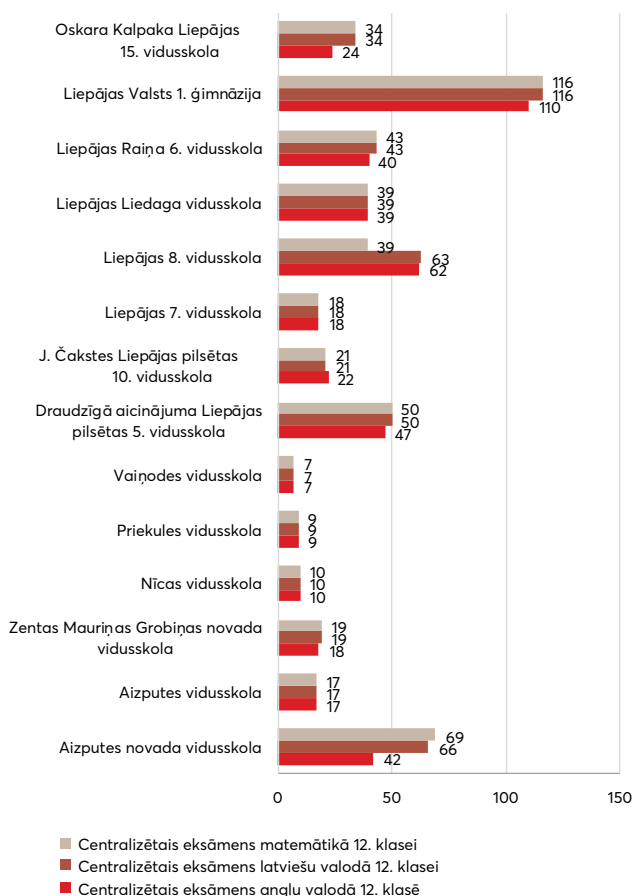
IZM Informatīvajā ziņojumā "Par kvalitatīvas vispārējās vidējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem"¹⁴ (izskatīts MK sēdē 2020. gada 20. oktobrī) norādīts, ka izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas mērķis ir sekmēt kvalitatīvas izglītības pieejamību ikvienam skolēnam, respektējot katra novada un plānošanas reģiona īpatnības un attīstības modeļus un balstoties uz pārdomātiem pašvaldību lēmumiem par resursu lietderīgu izmantošanu un izglītības pakalpojumu pieejamības pārstrukturizāciju. IZM piedāvā noteikt minimālo skolēnu skaitu 10.–12. klasē pašvaldību vispārējās vidējās izglītības iestādēs valstspilsētās – 120, administratīvo teritoriju administratīvajos centros – 90, administratīvajās teritorijās ārpus administratīvā

13 Optimālā vispārējās izglītības iestāžu tīkla modeļa izveide Latvijā. Pieejams: https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/media_file/skolas_janaseta_oktobris_2017_compressed.pdf.

14 Informatīvais ziņojums "Par kvalitatīvas vispārējās vidējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem". Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40489636>.

centra – 40. Lai vidusskolēniem nodrošinātu plašākas izvēles iespējas no padziļināto kursu piedāvājuma, optimālais izglītojamo skaits vidējās izglītības pakāpē (10.–12. klase) esošā finansējuma ietvaros ir 90 izglītojamie un vairāk. Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātajā informatīvajā ziņojumā "Par vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla izvērtējumu"¹⁵ ir noteikta minimālā pieļaujamā izglītojamo skaita robeža pašvaldību vispārējās vidējās izglītības iestādēm. Novados vidusskolas posmā būtu jābūvējas 45 - 40 skolēniem. Teritorijās, no kurām attālums līdz nākamajai vispārējās vidējās izglītības iestādei ir vismaz 25 kilometri, plānotais minimālais skolēnu skaits 10.-12. klasē 30 - 25 skolēni. Pašvaldībām, kurās ir vismaz divas vidējās izglītības iestādes un abas šobrīd neatbilst piedāvātajiem minimālā skolēnu skaita kritērijiem, ir iespējams nodrošināt atbilstošu skolēnu skaitu 10.-12.klasē, apvienojot abas izglītības iestādes vai nododot vidējās izglītības programmu īstenošanu tikai vienai no tām. Par klašu piepildījumu Liepājā un Dienvidkurzemes novadā vidējās izglītības pakāpē liecina arī skolēnu skaits, kuri 2020. gadā kārtoja centralizētos eksāmenus (skat. 4.8. ilustrāciju).

4.8. ilustrācija. Skolēnu skaits Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu vispārējās izglītības iestādēs, kuri 2020. gadā kārtoja 12. klases centralizētos eksāmenus

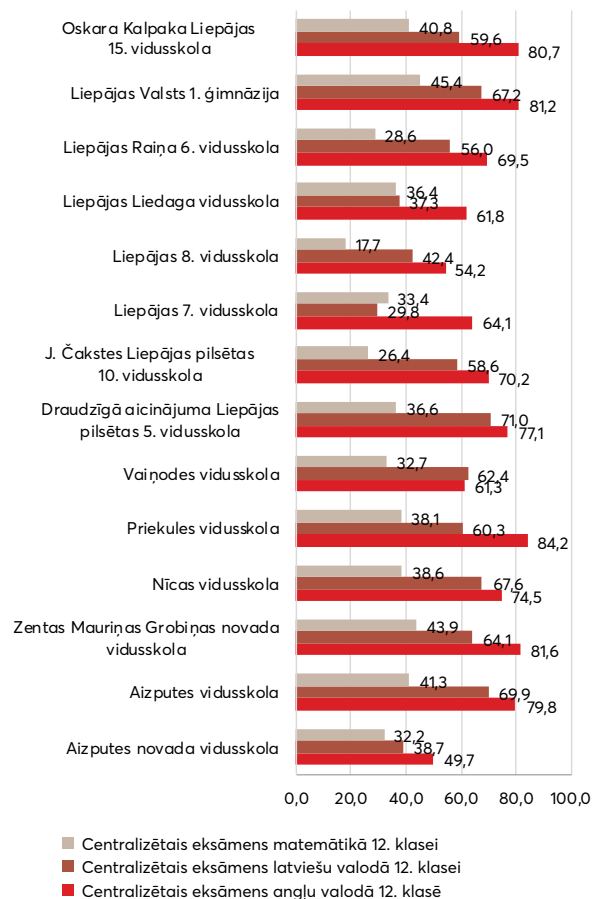

Avots: VISC statistika: <https://www.visc.gov.lv/lv/statistika-0>

Visvairāk eksāmenu pēc savas izvēles Liepājas un Dienvidkurzemes novada skolēni ir kārtojuši bioloģijā (40), ķīmijas eksāmenu kārtoja 12 skolēni (Liepājā), fizikas eksāmenu – deviņi skolēni. Eksāmenu rezultāti 2020. gadā Liepājas un Dienvidkurzemes novada skolās ir atšķirīgi (skat. 4.9. ilustr.).

Visaugstākais vidējais vērtējums angļu valodā bija Priekules vidusskolā (84,2%), viszemākais – Aizputes novada vidusskolā (49,7%), vidējais vērtējums angļu valodā valstī 70,0%. Visaugstākais vidējais vērtējums latviešu valodā bija Draudzīgā aicinājuma Liepājas pilsētas 5. vidusskolā (71,0%), viszemākais – Liepājas 7. vidusskolā (29,8%), vidējais vērtējums latviešu valodā valstī 52,9%. Visaugstākais vidējais vērtējums matemātikā bija Liepājas Valsts 1. ģimnāzijā (45,4%), viszemākais – Liepājas 8. vidusskolā (17,7%), vidējais vērtējums matemātikā valstī 35,4%.

4.9. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu vispārējās izglītības iestāžu skolēnu vidējais vērtējums (izpildes %) 12. klases centralizētajos eksāmenos 2020. gadā

Avots: VISC statistika, <https://www.visc.gov.lv/lv/statistika-0>

15 Informatīvais ziņojums "Par kvalitatīvas vispārējās vidējās izglītības nodrošināšanas priekšnosacījumiem". Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40489636>.

Interesešu izglītība*

Interesešu izglītība papildina formālajā izglītībā iegūtās zināšanas un prasmes un var nodrošināt lietderīgu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, radošuma, talantu, komunikācijas prasmju un pirmo profesionālo iemaņu attīstību. Interesešu izglītība ir personas individuālo izglītības vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības un tradicionāli tiek attiecināta uz bērniem un jauniešiem.

Interesešu izglītības programmas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā piedāvā trīs bērnu un jauniešu izglītības iestādes: Liepājas Bērnu un jaunatnes centrs (2020./2021. m. g. – 3 874 izglītojamie), Aizputes Skolēnu jaunrades centrs (2020./2021. m. g. – 296 izglītojamie), Grobiņas Skolēnu interesešu centrs (2020./2021. m. g. – 191 izglītojamais). Interesešu izglītības programmas ir tiesīgas īstenot izglītības iestādes bez licences saņemšanas, kā arī citas juridiskās un fiziskās personas, kuras nav reģistrētas Izglītības iestāžu reģistrā, pēc attiecīgas licences saņemšanas pašvaldībā. Līdz ar to kopējais interesešu izglītībā iesaistīto skaits Liepājā saskaņā ar IZM datiem ir 5 153 izglītojamie, Dienvidkurzemes novadā – 4 008 izglītojamie.¹⁶

Interesešu izglītības programmas Liepājā tiek īstenotas piecās jomās: kultūrizglītības, sporta, tehniskās jaunrades, vides izglītības un citās programmās. Izglītojamo sadalījums interesešu izglītības programmās Liepājā 2020./2021. mācību gadā: 53% apguva kultūrizglītības programmas, 34% – sporta, 4% – tehniskās jaunrades, 9% – citu veidu interesešu izglītības programmas, bet vides izglītības programmās saskaņā ar IZM datiem bija iesaistīti tikai deviņi izglītojamie.¹⁷ Vispopulārākās ir kultūrizglītības un sporta programmas. Zema ir skolēnu iesaiste tehniskās jaunrades un vides interesešu izglītībā.

Interesešu izglītībā nepieciešams mazināt disproporciju starp programmu veidiem, paplašināt piedāvājumu tehniskās jaunrades un vides izglītības jomā, attīstīt jaunas darba formas skolēnu motivēšanai un iesaistei, izmantot profesionālās izglītības kompetenču centru un augstskolu potenciālu Liepājas un Dienvidkurzemes novada interesešu izglītības attīstībai.

¹⁶ Izglītojamo skaits nav unikālais cipars, jo katrs bērns vai jauniešs var būt iesaistīts vairākās interesešu izglītības programmās.

¹⁷ IZM statistika. Izglītojamo skaits interesešu izglītības programmās 2020./2021. m. g. Pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lv/20202021mg-1>.

* Profesionālās ievirzes izglītība tiek apskatīta kultūras un sporta sadaļās

Profesionālā izglītība

2020./2021. mācību gada sākumā Liepājā un Dienvidkurzemes novadā darbojās šādas profesionālās izglītības iestādes:

- Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola";
- Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums";
- Profesionālās izglītības kompetences centra "Kandavas Valsts lauksaimniecības tehnikums" Cīravas teritoriālā struktūrvienība;
- Liepājas Jūrniecības koledža.

"Profesionālās izglītības likums" nosaka, ka pašvaldības piedalās profesionālās izglītības īstenošanā, sekmē komercdarbības attīstību savā teritorijā, sadarbojas ar darba devēju organizācijām, piedalās to jautājumu risināšanā, kas saistīti ar prakses vietu nodrošināšanu izglītojamiem attiecīgās pašvaldības teritorijā. Valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās pamatizglītības, aradizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmas, izveido koleģiālu padomdevēju institūciju – konventu, kura mērķis ir veicināt profesionālās izglītības iestādes attīstību atbilstoši darba tirgus prasībām. Pašvaldību pārstāvji līdz ar nozaru ekspertiem un IZM pārstāvjiem tiek iekļauti konventā.

Saskaņā ar IZM rīkojumu, lai nodrošinātu profesionālās izglītības satura pilnveidi un Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu un iestāžu, kuras ieguvušas profesionālās izglītības kompetences centra statusu, atbilstību Ministru kabineta 2013. gada 19. marta noteikumu Nr.144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība"¹⁸ 2.7.2., 2.7.4. un 2.7.5. apakšpunktā minētajiem kritērijiem, izglītības iestādēm, sadarbojoties ar nozaru pārstāvjiem un iesaistot citas izglītības iestādes, kas īsteno izglītības programmas attiecīgajā metodiskajā jomā, jānodrošina metodiskā darba virsvadības un līdzatbildības uzdevumu izpilde. Kvalitatīvai metodiskā darba īstenošanai profesionālajā izglītībā būtiska ir sadarbība ar Liepājas un Dienvidkurzemes novada uzņēmumiem. Liepājas un Dienvidkurzemes novada profesionālās izglītības kompetences centru metodiskās virsvadības un līdzatbildības jomas apkopotas 4.1. tabulā.

¹⁸ Ministru kabineta 2013. gada 19. marta noteikumu Nr. 144 "Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/255589-profesionalas-izglitibas-kompetences-centra-statusa-pieskirsanas-un-anulesanas-kartiba>.

4.1. tabula. Liepājas un Dienvidkurzemes novada profesionālās izglītības centru metodiskā darba atbildības jomas

Profesionālās izglītības iestāde	Metodiskā darba virsvadība	Līdzatbildība metodiskā darba veikšanā
Profesionālā kvalifikācija atbilstoši nozaru kvalifikācijas sistēmai		
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums"	Elektrotehniķis ar specializācijām: <ul style="list-style-type: none"> • atjaunojamās enerģētikas tehniķis, • rūpniecību elektroiekārtu tehniķis, • elektrisko tīklu tehniķis, • elektromontāžas tehniķis; Kuģa elektriķis; Elektromontieris ar specializācijām: <ul style="list-style-type: none"> • gaisvadu un kabeliņu elektromontieris, • elektroatslēdznieks; Elektroiekārtu montētājs.	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis; Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks; Vēdināšanas un kondicionēšanas sistēmu tehniķis; Vēdināšanas un kondicionēšanas iekārtu remontatslēdznieks; Aukstumiekārtu sistēmu tehniķis; Aukstumiekārtu remontatslēdznieks; Kuģa saldēšanas iekārtu mehāniķis; Gāzes apgādes sistēmu tehniķis; Gāzes iekārtu remontatslēdznieks; Siltumapgādes un apkures sistēmu tehniķis; Siltumiekārtu remontatslēdznieks.
	Loģistikas darbinieks ar specializācijām: <ul style="list-style-type: none"> • ražošanas loģistikas darbinieks, • pasažieru pārvadājumu loģistikas darbinieks; Noliktavas darbinieks; Noliktavas strādnieks; Dokers; Gaisa kuģu mehāniķis.	Tērpu izgatavošanas un stila speciālists; Drēbnieks; Šuvējs; Šūšanas iekārtu operators; Šuvēja palīgs; Tērpu modelēšanas un konstruēšanas speciālists; Piegriezējs; Ādas un kažokādas izstrādājumu izgatavošanas speciālists; Apavu izgatavotājs; Apavu labotājs.
	Komercdarbinieks ar specializācijām: <ul style="list-style-type: none"> • mazumtirdzniecības komercdarbinieks, • reklāmas pakalpojumu komercdarbinieks; • rūpniecības komercdarbinieks, • agrārā sektora komercdarbinieks; Pārdevējs; Pārdevēja palīgs.	Finanšu darbinieks; Grāmatvedis; Klientu apkalpošanas speciālists; Lietvedis; Sekretārs.
Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	Komunikācijas dizainera asistents: <ul style="list-style-type: none"> • grafikas dizainera asistents (drukātie un digitālie mediji), • audiovizuālās komunikācijas dizainera asistents. 	Produktu dizainera asistents ar specializāciju: <ul style="list-style-type: none"> • apģērbu dizainera asistents.
Kandavas Lauksaimniecības tehnikums (Dienvidkurzemes novadā KLT Cīravas teritoriālā struktūrvienība)	Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis.	Smago spēkratu mehāniķis; Smago spēkratu atslēdznieks.

Auots: IZM rīkojums

Profesionālās izglītības programmas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā piedāvā arī trīs vispārējās izglītības pamatskolas, kuras īsteno speciālo izglītību skolēniem ar īpašām vajadzībām: Padures pamatskola, Liepājas Līvupes pamatskola – attīstības centrs un Mežupes pamatskola. Šīs skolas pēc pamatzglītības ieguves piedāvā saviem audzēkņiem

apgūt kādu no 1. līmeņa profesionālās izglītības programmām, kas dod iespēju viņiem iesaistīties darba tirgū. IZM pakļautības Liepājas un Dienvidkurzemes novada profesionālo izglītības iestāžu izglītojamiem profesionālās kvalifikācijas eksāmenos ir labi rezultāti (skat 4.2. tabulu).

4.2. tabula. Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti IZM pakļautības profesionālās izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novadā 2019./2020. m. g.

Izglītības iestāde	Profesionālā kvalifikācija	Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu vidējais vērtējums
Liepājas Jūrniecības koledža	Mehāniķis uz kuģiem ar galveno dzinēja jaudu, mazāku par 750 kW	6,9
Liepājas Līvupes pamatskola – attīstības centrs	Koksnes materiālu apstrādātājs	7,7
	Virtuves darbinieks	7,3
Mežupes pamatskola	Virtuves darbinieks	6,3
	Koksnes materiālu apstrādātājs	6,0
Padures pamatskola	Mājkāpotājs	10,0
	Remontstrādnieks	5,3
PIKC "Liepājas Valsts tehnikums"	Apdares darbu tehniķis	8,5
	Automehāniķis	6,8
	Datorsistēmu tehniķis	8,7
	Elektrotehniķis	7,1
	Ēdināšanas pakalpojumu speciālists	8,1
	Finanšu darbinieks	8,1
	Frizieris	7,3
	Komercdarbinieks	7,6
	Galdnieks	7,7
	Grāmatvedis	8,2
	Konditors	8,8
	Loģistikas darbinieks	8,0
	Loģistikas darbinieks (jauniešu garantijas grupa)	6,9
	Mehatronisku sistēmu tehniķis	7,9
	Pavārs (arodizglītība)	8,0
	Reklāmas pakalpojumu komercdarbinieks	8,3
	Tērpu izgatavošanas un stila speciālists	8,3
	Viesmīlības pakalpojumu speciālists	7,9
	Atslēdznieks	6,8
	Mehatronisku sistēmu tehniķis	9,0

Auots: VISC Informācija par 2019./2020. m. g. PKE rezultātiem, <https://www.visc.gov.lv/lv/statistika-0>

Augstākā izglītība

Liepājā darbojas astoņas augstākās izglītības iestādes:

- Liepājas Universitāte (valsts augstskola);
- Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas studiju un zinātnes centrs (valsts augstskola);
- Baltijas Starptautiskās akadēmijas filiāle (privāta, juridisko personu dibināta augstskola);
- Biznesa augstskolas "Turība" filiāle (privāta, juridisko personu dibināta izglītības iestāde);
- Liepājas Jūrniecības koledža (valsts koledža);
- Profesionālās izglītības kompetences centra "Rīgas Tehniskā koledža" Liepājas filiāle (valsts koledža);
- Rīgas Stradiņa universitātes filiāle (valsts augstskola, bijusī Liepājas Medicīnas koledža);
- Juridiskās koledžas filiāle (privāta, juridisko personu dibināta koledža).

Augstākās izglītības iestādes un to filiāles piedāvā augstākās izglītības programmas praktiski visās izglītības tematiskajās grupās, izņemot lauksaimniecību:

- Izglītība;
- Humanitārās zinātnes un māksla;
- Sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības;
- Dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas;
- Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība;
- Veselības aprūpe un sociālā labklājība;
- Pakalpojumi.

Pieaugušo izglītība

Pieaugušo izglītība – personu daudzveidīgs izglītošanas process, kas cilvēka mūža garumā nodrošina personības attīstību un konkurētspēju darba tirgū. Pieaugušo izglītības segments Liepājas pilsētā un Dienvidkurzemes novadā ir fragmentēts, un pieejamā informācija nesniedz potenciālajiem izglītojamajiem pilnīgu pārskatu par pieaugušo izglītības iespējām.

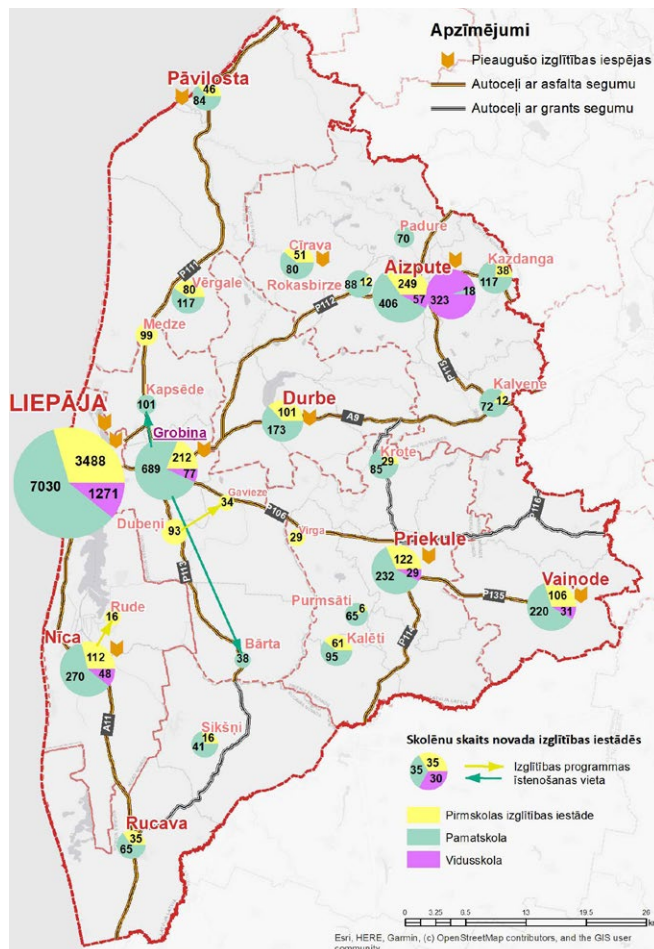
Pieaugušo izglītību Liepājā nodrošina:

- Izglītības attīstības un metodiskā atbalsta centrs;
- Liepājas Universitātes Mūzizglītības nodaļa;
- Nodarbinātības valsts aģentūras Liepājas nodaļa;
- Valsts Izglītības attīstības aģentūras organizētās mācību programmas pieaugušajiem;
- PIKC "Liepājas Valsts tehnikums";
- Liepājas pilsētas Izglītības pārvaldes organizētie mācību kursi, kas notiek vispārizglītojošajās skolās;
- Privātie mācību centri (mācību centru "BUTS", "MC Alfa", "Profesionālā studiju skola "Citadele" filiāles, "Pure Academy" u.c.).

Tīmekļa vietnē www.muzizglitiba.lv var iegūtu informāciju par pieaugušo izglītības iespējām Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados, tomēr informācija ir ļoti nepilnīga un lielākoties aprobežojas ar kontaktu norādi, izņemot Grobiņas novadu.

Lai atbalstītu pašvaldības pieaugušo neformālās izglītības organizēšanā, "Erasmus+" programmas projekta "Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītībā" darba grupa 2021. gadā ir izstrādājusi metodisko materiālu "Ceļvedis pašvaldībām pieaugušo izglītības pārvaldībai". Pieaugušo izglītības organizēšanai pašvaldībā ir jābūt plānotam un vadītam procesam, kas tiek īstenots ilgtermiņā, un katrā pašvaldībā nepieciešams pieaugušo izglītības koordinators, kurš pārzina iedzīvotāju izglītības vajadzības, ir spējīgs uzrunāt, iesaistīt un konsultēt.¹⁹

4.10. ilustrācija. Izglītības iestādes Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

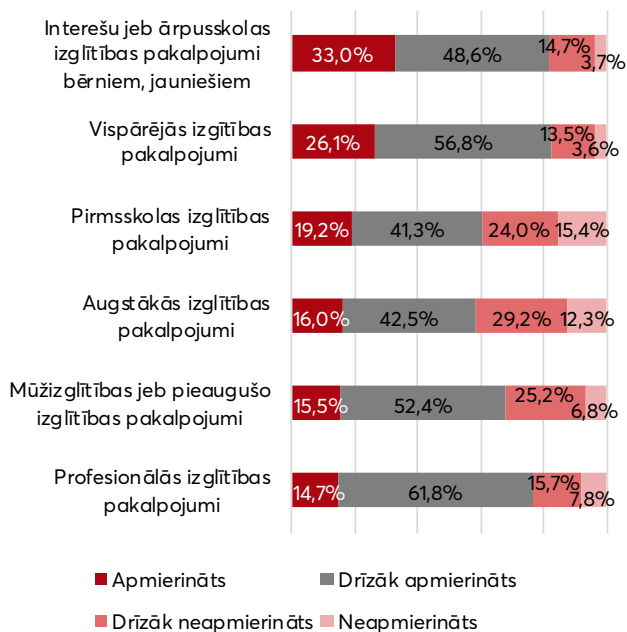
Avots: IZM dati: Bērnu skaits grupiņās un izglītojamo skaits pa klašu grupām izglītības iestādēs, kurās īsteno vispārējās pamata un vidējās izglītības programmas 2020./2021. m. g., pieejams: <https://www.izm.gov.lv/lu/20202021mg>

19 Ceļvedis pašvaldībām pieaugušo izglītības pārvaldībai. Pieejams: http://www.muzizglitiba.lv/sites/default/files/Celvedis_projekts.pdf.

Aptaujas rezultāti

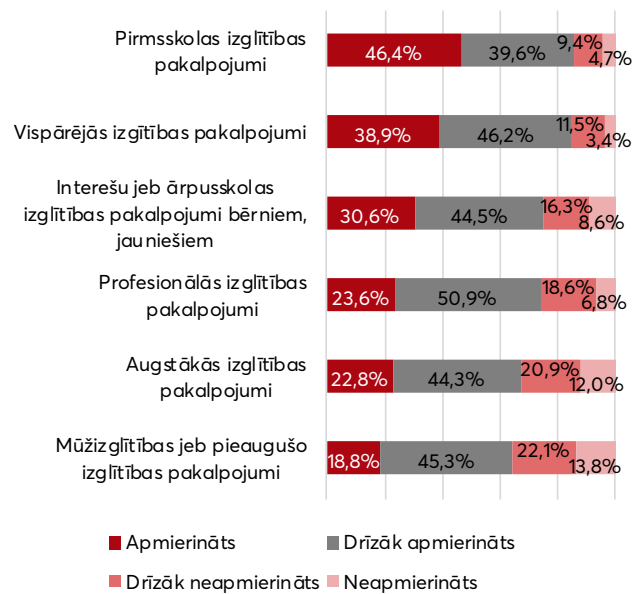
2021. gada aprīlī un maijā Liepājas pilsētā un Dienvidkurzemes novadā veiktā aptauja rāda, ka Liepājas iedzīvotāji visvairāk apmierināti ar interešu, vispārējās un profesionālās izglītības pakalpojumiem, bet vismazāk – ar augstākās izglītības pakalpojumiem. Neapmierinātība ir izteikta arī par pirmsskolas izglītības un mūžizglītības pakalpojumiem (skat. 4.11. ilustrāciju).

4.11. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par izglītības pakalpojumiem

Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāju vērtējumi atšķiras no Liepājas iedzīvotāju vērtējumiem par izglītības piedāvājumu. Visaugstāk tiek vērtēts pirmsskolas un vispārējās izglītības piedāvājums, viszemāk – augstākās un mūžizglītības jeb pieaugušo izglītības piedāvājums (skat. 4.12. ilustrāciju).

4.12. ilustrācija. Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu iedzīvotāju viedoklis par izglītības pakalpojumiem

Atsevišķi izglītības pakalpojumi ir starp pieciem, pēc iedzīvotāju domām, steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībām būtu jārisina, un tie ir:

- bērnudārzu pieejamības veicināšana Liepājas pilsētā un Dienvidkurzemes novadā;
- bērnu un jauniešu interešu izglītības piedāvājuma attīstīšana Liepājas pilsētā un īpaši Dienvidkurzemes novadā.

Izglītības jomā tiek saskatītas gan izglītības iestāžu sadarbības iespējas Dienvidkurzemes novadā un ar Liepājas pilsētu, gan ar to saistītās problēmas:

- vispārējās un profesionālās izglītības iespējas Dienvidkurzemes novada bērniem Liepājā pēc pamatzglītības iegūšanas;
- transporta nodrošinājums skolēnu nokļūšanai uz mācību iestādēm Liepājā, kopmītņu pieejamība;
- spējīgāko bērnu atbalstīšana;
- pedagogu piesaiste mazajām skolām, tai skaitā, izmantojot attālināto mācību iespējas;
- digitālo prasmju apguve;
- vienots metodiskais centrs Liepājā un Dienvidkurzemes novadā;
- pieaugušo izglītība.

Aptaujas rezultāti liecina, ka Dienvidkurzemes novadu veidošajos novados iedzīvotāju galvenais jautājums ir par vienādu izglītības iespēju nodrošināšanu visā Dienvidkurzemes novadā.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

4.3. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi izglītības jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
PII pieejamība	Vietu nepietiekamība pirmsskolas izglītības iestādēs (Liepāja, DKN).	Atvērt jaunas pašvaldības un privātās pirmsskolas izglītības iestādes vai paplašināt esošās Liepājā un Dienvidkurzemes novadā, izmantojot esošo izglītības iestāžu infrastruktūru un pielāgojot to PII vajadzībām. Izveidot bērnu pieskatīšanas grupas – pirms un pēc PII darba laika Dienvidkurzemes novadā (Nīcas pieredze). Izveidot sadarbības modeli starp Dienvidkurzemes novadiem PII vietu nodrošināšanā. Organizēt transportu nokļūšanai uz PII vai interešu izglītības pasākumiem, nodrošinot pavadošo personu transportā.
PII cilvēkresursi	Pirmsskolas pedagogu un atbalsta personāla trūkums, tai skaitā potenciālo studentu nepietiekamība atbilstošajā kvalifikācijā (Liepāja, DKN).	leviest pirmsskolas izglītības iestādei atbilstošu modeli pedagogu un pedagogu palīgu darba organizēšanai PII grupās. Izstrādāt pirmsskolas pedagogu novērtējuma un atalgojuma sistēmu. Piesaistīt asistentus bērniem ar īpašām vajadzībām. Izstrādāt pedagogu, tai skaitā mūzikas pedagogu un atbalsta personāla (logopēds, psihologs, speciālais pedagogs, izglītības psihologs, pedagoga palīgs), piesaistes sistēmu Dienvidkurzemes novadā un atbalsta programmu, kas veicinātu jauniešu iestāšanos pedagoģiskajās programmās un atgriešanos Dienvidkurzemes novadā. Dienvidkurzemes novada Izglītības pārvaldē nodrošināt metodiķa/izglītības speciālista štata vietu pirmsskolas jautājumus.
Vienlīdzības nodrošināšana PII	Nevienlīdzīgi kritēriji, lai saņemtu pašvaldības atbalstu ēdināšanas pakalpojumu maksas atvieglojumiem pirmsskolas izglītības iestādēs (Liepāja).	Balstoties uz esošās situācijas analīzi par ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu pirmsskolas izglītības iestādēs, veikt labojumus spēkā esošajos saistošajos noteikumos.
Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūra un materiāli tehniskais nodrošinājums	Esošās pirmsskolas izglītības infrastruktūras un aprīkojuma kvalitātes neatbilstība mūsdienu normatīvo aktu prasībām un kvalitatīvai izglītības apguvei (Liepāja, DKN).	Izveidot atbalsta programmu esošo Liepājas un Dienvidkurzemes novada pirmsskolas izglītības iestāžu sistemātiskai uzturēšanai, lai veiktu mērķtiecīgus ieguldījumus to atjaunošanā, labiekārtošanā un aprīkošanā. Veikt pirmsskolas izglītības iestāžu ēku tehnisko apsekošanu Dienvidkurzemes novadā, lai identificētu nepieciešamos uzlabojumus, tai skaitā energoefektivitātes paaugstināšanai. Nodrošināt PII vides pieejamību personām ar kustību traucējumiem. Veikt PII iekštelpu atjaunošanu. Izveidot sistemātisku atbalsta programmu Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada pirmsskolas izglītības iestāžu nodrošinājumam ar jauniem mācību līdzekļiem un inventāru, un aktuālo informācijas tehnoloģiju aprīkojumu. Veikt pirmsskolas izglītības iestāžu profilēšanu.
Pašvaldību infrastruktūras efektīva izmantošana	Pašvaldības infrastruktūras nepieejamība izglītības iestādēm (augstas izmaksas telpu nomai, transportam) (Liepāja, DKN).	Nodrošināt pašvaldības līdzfinansētu transportu Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada izglītības iestāžu audzēkņiem un pedagogiem nokļūšanai uz sadarbības iestādēm (LOC, ZIIC u.c.). Nodrošināt Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada infrastruktūras pieejamību Liepājas un Dienvidkurzemes novada izglītības iestāžu audzēkņiem, pedagogiem un vecākiem (LOC, Biedrības nams u.c.).
	Nepietiekams materiāli tehniskais nodrošinājums izglītības iestādēs (Liepāja, DKN).	Izstrādāt informatīvu materiālu ar pieejamo resursu (tehnoloģijas, cilvēkresursi u.c.) apkopojumu izglītības iestādēs.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Vispārējās izglītības infrastruktūra	Nepietiekama izglītības kvalitāte (Liepāja, DKN).	Turpināt sakārtot skolu tīklu un nodrošināt Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada vispārējās izglītības infrastruktūras, materiāltehniskā nodrošinājuma attīstību. Sabalansēt izglītības pakalpojumu piedāvājumu Dienvidkurzemes novadā ar lokālās vides sociāli ekonomisko attīstību (skolu tīkla optimizācija). Veicināt interneta un mobilo sakaru attīstību izglītības procesa nodrošināšanai un sociālās atstumtības mazināšanai ("pēdējās jūdzes" infrastruktūras izbūve līdz gala lietotājam).
Vispārējās izglītības cilvēkresursi	Nepietiekama izglītības kvalitāte (Liepāja, DKN).	Izveidot vienotu Izglītības metodiskā atbalsta centru un metodisko centru sadarbības modeli. Izveidot pedagogu profesionālo prasmju un darbības novērtēšanas un attīstīšanas sistēmu katrā Liepājas un Dienvidkurzemes novada pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādē, izmantojot metodiskā centra resursus. Izveidot jauno pedagogu piesaistes sistēmu DKN pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādēm. Palielināt pašvaldības līdzmaksājumu pedagogu darba algām. Rosināt izmaiņas izglītības nozares finansēšanas modeli, lai izglītības iestāžu finansēšana nebūtu primāri sasaistē ar skolēnu skaitu. Izveidot profesionālās ievirzes skolu metodiskā atbalsta sistēmu. Izstrādāt atbalsta sistēmu Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada skolotājiem kvalitatīvai jaunā saturu ieviešanai un iekļaujošās izglītības nodrošināšanai.
Atbalsts skolēniem	Nepietiekama izglītības kvalitāte (Liepāja, DKN).	Veikt izpēti par Liepājas un Dienvidkurzemes novada skolēnu motivācijas trūkuma cēloņiem pie esošās noslodzes. Izveidot atbalsta sistēmu Liepājas un Dienvidkurzemes novada spējīgākajiem skolēniem augstākās izglītības iegūšanai. Izveidot atbalsta sistēmu izglītojamajiem – tuvāk skolai un izglītojamajiem (atbalsta personāls). Izstrādāt izglītības programmu piedāvājumu izglītojamajiem ar valodas, redzes, dzirdes un uzvedības traucējumiem. Izstrādāt atbalsta programmu pagarināto dienas grupu nodrošināšanai 1.–4. klašu skolēniem mazajās Dienvidkurzemes novada skolās.
Interesešu izglītība	Nepietiekama izglītības kvalitāte (Liepāja, DKN).	Attīstīt interešu izglītības piedāvājumu saskaņā ar "Skola 2030" mērķiem (līdzsvara nodrošināšana starp tradicionālo un jauno, tradicionālo vērtību saglabāšana interešu izglītībā, STEM interešu pulciņu attīstība, atbalsts veselīgam dzīvesveidam, tehnisko pulciņu attīstīšana, tehnisko un ekstrēmo sporta veidu pulciņu attīstība). Uzlabot interešu izglītības materiāli tehnisko bāzi. Piesaistīt speciālistus interešu pulciņu vadīšanai. Nodrošināt interešu izglītības piedāvājumu vasarā (nometnes, pulciņi, darbnīcas, plenēri u.c.). Sagatavot apkopojumu par interešu izglītības programmu pieejamību (tostarp skolēnu brīvlaikā) ar mērķi nodrošināt iespējas jebkuram bērnam visās vecuma grupās apmeklēt vismaz vienu pašvaldības līdzfinansētu pulciņu.
Profesionālās ievirzes izglītība	Profesionālas ievirzes izglītības iestādēs (mūzikas, mākslas skolas) ir novecojusi infrastruktūra un materiāli tehniskais nodrošinājums (DKN).	Veikt uzlabojumus Dienvidkurzemes novada profesionālas ievirzes izglītības iestāžu (mūzikas, mākslas skolas) infrastruktūrā, tai skaitā materiāli tehniskajā nodrošinājumā.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Augstākā izglītība	Vidējās izglītības iestāžu absolventi izvēlas studijas citās Latvijas universitātēs un augstskolās (Liepāja, DKN).	Izveidot mehānismu sadarbības formai starp pašvaldību un valsts finansētajām augstākajām un profesionālajām izglītības iestādēm (tai skaitā koledžām). Veikt pētījumu par Liepājā un Dienvidkurzemes novadā nepieciešamo speciālistu sagatavošanu augstākās izglītības iestādēs ar mērķi sniegt rekomendācijas Liepājā bāzētajām augstākās izglītības iestādēm to programmu sagatavošanā. Rosināt izmaiņas augstākās izglītības pārvaldības modelī. Piesaistīt ārvalstu studentus. Novērst profesionālo prasmju trūkumu augstākās izglītības absolventiem, augstākās izglītības iestādēm sadarbojoties ar uzņēmējiem un pašvaldību. Atbalstīt augstākās izglītības iestāžu pētījumus atbilstoši pašvaldības un vietējā tirgus vajadzībām (piemēram, viedo pilsētu, tehnoloģiju u.c. jomās).
Pieaugušo izglītība	Fragmentēts pieaugušo izglītības piedāvājums Liepājas pilsētā un Dienvidkurzemes novadā (Liepāja, DKN).	Izveidot pašvaldības un valsts finansēto augstākās izglītības iestāžu sadarbības mehānismu Pieaugušo izglītības koordinēšanai. Popularizēt pārkvalifikācijas Pieaugušo izglītības iespējas riska grupai pirmspensijas vecumā. Izveidot Pieaugušo izglītības centru Dienvidkurzemes novadā. Attīstīt sadarbību un informācijas apmaiņu pieaugušo izglītībā (mācību centri, muzeji, bibliotēkas). Izveidot mācību programmas Pieaugušo izglītības īstenošanai, tai skaitā digitālo prasmju pilnveidošanai. Izveidot tehniskās izglītības klasteri centru DKN/Liepājā.
Profesionālā izglītība	Vispārīzglītojošo skolu un profesionālās izglītības kompetences centru sadarbība profesionālās izglītības ieguvei atbilstoši skolēnu spējām un prasmēm (Liepāja, DKN).	Pilnveidot profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko nodrošinājumu. Izstrādāt profesionālās izglītības programmas atbilstoši Liepājas un Dienvidkurzemes novada darba tirgus pieprasījumam. Nodrošināt augsti kvalificētu pasniedzēju ekspertu piesaisti Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada izglītības iestādēm, sadarbojoties pašvaldībai un komersantiem. Aktualizēt Cīravas teritoriālās struktūrvienības profesionālās izglītības piedāvājumu sadarbībā ar PIKC "Kandavas lauksaimniecības tehnikums" atbilstoši Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju vajadzībām un darba tirgus prasībām (sākotnējā profesionālā izglītība, kursi, neformālā izglītība, tālākizglītība).
Karjeras izglītība	Nepietiekams finansējums karjeras konsultantu atalgojumam/sistēmas izveides nepieciešamība (Liepāja, DKN).	Nodrošināt karjeras konsultantu profesionālo iemaņu pilnveidi un pēctecību. Izstrādāt karjeras konsultantu darbības modeļus, nepiesaistot konkrētai izglītības iestādei. Izstrādāt karjeras konsultantu sistēmu Dienvidkurzemes novadā, ievērojot principu – pedagogs karjeras konsultants pieejams katrā mācību iestādē, pieejams katram, tai skaitā pieaugušajiem.

5. Kultūra

Nozares piedāvājums

Mērķtiecīgam kultūras nozares statistikas datu, situācijas analīzes izklāstam būtiski ir ņemt vērā valsts kultūrpolitikas teritoriālo perspektīvu (definēta KM Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam projektā), t.i., "administratīvi teritoriālās reformas kontekstā kultūras pakalpojumu un līdzdalības iespēju pieejamības saglabāšanai jāturpina iepriekšējā plānošanas perioda kultūrpolitikas pamatnostādnes

iezīmētais minimālā kultūras pakalpojumu groza princips, kas paredz noteikta kultūras pakalpojumu loka piedāvājumu atkarībā no administratīvās teritorijas lieluma". Jāuzsver, ka zemāk tabulā ir sniegts minimālā pakalpojumu groza uzskaitījums katrā no teritorijām un tas var tikt papildināts, salāgojot ar iespējām. Lielākais izaicinājums jaunveidojamajā Dienvidkurzemes novadā ir veidot vienkopus vairāku nozaru pakalpojumu piedāvājumu jeb daudzfunkcionālus centrus, tādējādi saglabājot pieejamību pakalpojumam un efektīvizējot ar pakalpojuma nodrošināšanu saistītos izdevumus.

5.1. tabula. Kultūras pakalpojumu grozs²⁰

Starptautiska līmeņa centrs (Liepājas pilsēta)	Novada administratīvais centrs un lielākie novada attīstības centri (jaunveidojamais DKN)	Pagasta centrs, ciems (jaunveidojamais DKN)
<ul style="list-style-type: none"> Publisko bibliotēku un LNB pakalpojumu kopums Arhīvu pakalpojumu kopums Profesionālās mākslas pieejamība (akustiskā koncertzāle, laikmetīgais mākslas muzejs, izstāžu zāles, teātris) Muzeju pakalpojumu kopums (kultūras mantojuma saglabāšana, izpēte un pieejamība sabiedrība) Profesionālās kultūrizglītības piedāvājums (profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums, profesionālās vidējās izglītības pakalpojums, augstākās izglītības piedāvājums) Kultūras pasākumu un brīvā laika aizpildes piedāvājums, Dziesmu un deju svētku procesa pieejamības pakalpojums (daudzfunkcionāls kultūras centrs) Kino izrādīšanas iespēja (kinoteātris) Radošā uzņēmējdarbība 	<ul style="list-style-type: none"> Bibliotēku pakalpojumu kopums Profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums, profesionālās izglītības pakalpojums Kultūras pasākumu un brīvā laika piedāvājums, Dziesmu un deju svētku procesa pieejamība (kultūras nams) Kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamība vai muzeju pakalpojums Radošā uzņēmējdarbība 	<ul style="list-style-type: none"> Bibliotēku pakalpojumu kopums Kultūrizglītības un mākslinieciskās jaunrades iespēju piedāvājums Kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamība (kultūrtūrisms) Kultūras pasākumu un brīvā laika aizpildes piedāvājums, Dziesmu un deju svētku procesa pieejamība (saieta nams) Radošā uzņēmējdarbība

Auots: Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027. gadam "Kultūrvalsts"

²⁰ Nosakot minimālo kultūras pakalpojumu grozu teritoriju sadalījumā, Kultūras ministrija ir balstījusies uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam definēto attīstības centru principu.

Kultūras organizācijas, to pakalpojumi un iedzīvotāju līdzdalība

Bibliotēkas un to pakalpojumi

Valstī kopumā ir vienmērīgs publisko bibliotēku tīkls, kas nodrošina bibliotēku pakalpojumu pieejamību. Latvijā 2019. gadā bija 771 pašvaldību publiskā bibliotēka, Kurzemē – 142.

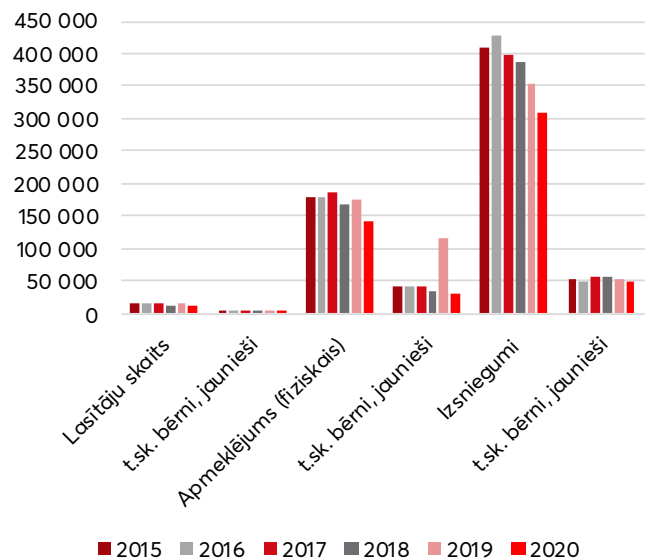
Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka (LCZB) ir reģiona galvenā bibliotēka un metodiskais centrs gan piecām LCZB filiālbibliotēkām Liepājas pilsētā, gan arī 37 DKN veidojošo novadu bibliotēkām un diviem ārējās apkalpošanas punktiem. Liepājā darbojas arī viena no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas filiālēm (kopumā Latvijā ir septiņas bibliotēkas filiāles), un tā apkalpo plašāku areālu nekā apvienojamie astoņi Dienvidkurzemes novadi, t.i., ne tikai Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu, bet arī Alsungas, Kuldīgas, Saldus un Skrundas novadu.

Bibliotēku teritoriālais pārklājums DKN ir vērtējams kā ļoti labs, t.i., bibliotēkas atrodas gandrīz katrā pagastā un novada centrā. Divos gadījumos pieejamība tiek risināta ar ārējā apkalpošanas punkta palīdzību (Latvijā kopumā darbojas 66 ārējie apkalpošanas punkti).

Līdz ar administratīvi teritoriālo reformu aktualizējies jautājums par pagastu bibliotēku lomu, funkcijām. Viena no iecerēm ir uzticēt bibliotēkām valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru funkciju īstenošanu, tā efektīvi izmantojot esošo infrastruktūras bāzi, kura iedzīvotājiem ir ierasta un kuru viņi apmeklējuši līdz šim. Šajā centrā tiktu nodrošināta ne tikai pieeja internetam, sniegts atbalsts e-pakalpojumu izmantošanā, bet arī piedāvāta apmācība darbā ar valsts pārvaldes pakalpojumu portālu "latvija.lv", lai paplašinātu sabiedrības digitālās prasmes.

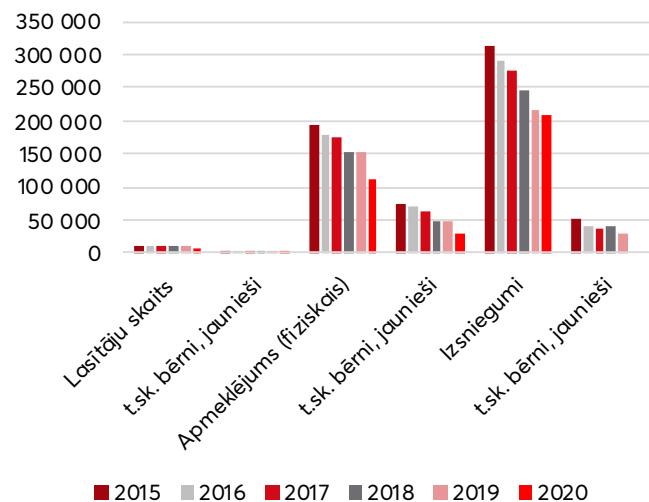
Līdzīgi kā valstī kopumā, arī Liepājas un DKN bibliotēku galvenie statistikas rādītāji (lasītāju skaits, klātienes apmeklējums, izsniegums) laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ir ar lejupejošu tendenci, tai skaitā bērnu un jauniešu vidū.

5.1. ilustrācija. Liepājas publisko bibliotēku galvenie rādītāji

Avots: KM dati

5.2. ilustrācija. Dienvidkurzemes novada publisko bibliotēku galvenie rādītāji

Avots: KM dati

Lasītāju skaita samazināšanās tendence ir līdzvērtīga gan Latvijas mērogā, gan arī Liepājā un DKN, t.i., laika periodā kopš 2015. gada lasītāju procentuālais samazinājums katru gadu ir bijis līdz 5%, bet 2020. gadā samazinājums pieauga līdz 15%. Lejupejoša ir bijusi arī ikgadējā izsnieguma samazinājuma tendence, bet ir atšķirības Latvijas kopējā tendencē un Liepājas, DKN rādītājos. DKN straujās izsnieguma samazinājums jau bija vērojams 2018. gadā, un turpmākos gados tas vairs tik strauji nesaruka. Liepājā visstraujākā samazināšanās bija 2019. gadā un, līdzīgi kā DKN, 2020. gadā tas vairs tik strauji nesamazinājās. Turpretī Latvijā kopumā straujās samazinājums bija tikai 2020. gadā, turklāt divas reizes lielāks nekā Liepājā un DKN.

Līdzīgi kā pārējie rādītāji, arī bibliotēku fiziskais apmeklējums ik gadu krītas, tomēr Covid-19 ierobežojumu dēļ šis rādītājs 2020. gadā ir krities visievērojamāk, t.i., Latvijā par 56%, Liepājā par 26% un DKN par 19% salīdzinājumā ar 2019. gadu.

Pretēja jeb pieaugoša tendence 2019. un 2020. gadā bija virtuālā apmeklējuma rādītājam, t.i., līdz 10% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Par Liepājas un DKN publiskajām bibliotēkām virtuālā apmeklējuma dati ir fragmentāri, un arī tie liecina par līdzīgu un pat izteiktāku pieauguma tendenci.

Muzeji un senlietu krātuves un to pakalpojumi

Muzeju galvenā loma ir kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, popularizēšana un pētnieciskais darbs. Latvijā kopumā ir 153²¹ akreditēti muzeji (ieskaitot filiāles) un lielākā daļa (63%) no šiem muzejiem ir pašvaldību pārziņā (saskaņā ar "Muzeja likuma" 1. pantu, Latvijā ir valsts, pašvaldību, autonomie un privātie muzeji). Neizdalot muzeja veidu, Kurzemē kopumā ir 20 akreditēti muzeji (13% no visiem Latvijas akreditētajiem muzejiem).

Liepājā ir viens akreditēts muzejs un akreditēta tā filiāle, kā arī Karostas cietuma muzejs un Liepājas Ebreju kopienas vēstures muzejs. Kopumā DKN ir seši akreditēti muzeji (Aizputes nov. – trīs muzeji, Pāvilostas nov. – divi, Grobiņas novadā – viens), Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ekspozīcija Rucavā (zvejnieka/zemnieka sēta "Vītolnieki")²², viena piemiņas istaba un 14 senlietu krātuves.

KM ir secinājusi, ka muzeju akreditācija ļāvusi, no vienas puses, sekot līdzi situācijai muzejos un konstatēt problēmas tajos, no otras puses, ar akreditācijas komisijas ieteikumu un izglītojošo pasākumu palīdzību ietekmēt notiekošos procesus valsts atzītajos jeb akreditētajos muzejos²³.

5.2. tabula. Muzeji, to veidi Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Atrašanās vieta (Liepājas pilsēta, novads)	Veids (akreditēts muzejs, neakreditēts muzejs, senlietu krātuve)	Muzeja, senlietu krātuves nosaukums				
Liepāja	Akreditēts muzejs	Liepājas muzejs Liepājas muzeja filiāle "Liepāja okupāciju režīmos"				
	Neakreditēts muzejs/ekspozīcija	Karostas cietuma muzejs Liepājas Ebreju kopienas vēstures muzejs				
Aizputes novads	Akreditēts muzejs	Aizputes novadpētniecības muzejs Apriķu muzejs				
		Kazdangas muzejs				
	Senlietu krātuve	Cīravas senlietu krātuve				
Pāvilostas novads	Akreditēts muzejs	Pāvilostas novadpētniecības muzejs Vērgales pagasta muzejs				
	Senlietu krātuve	"Jūras māja" – senlietu krātuve				
Grobiņas novads	Akreditēts muzejs	Bārtas muzejs				
	Piemiņas istaba	Zentas Mauriņas piemiņas istabas				
	Senlietu krātuve	Gaviezes senlietu krātuve				
Priekules novads	Senlietu krātuve	Krotes senlietu krātuve Gramzdas senlietu krātuve Kalētu senlietu krātuve Virgas skolas senlietu krātuve Purmsātu senlietu krātuve				
		Durbes novads	Senlietu krātuve	Durbes muzejs Dunalkas vēstures krātuve Vecpils novadpētniecības muzejs		
				Nīcas novads	Senlietu krātuve	Nīcas senlietu krātuve Otaņķu senlietu krātuve
						Rucavas novads
Vaiņodes novads	Senlietu krātuve	Vaiņodes senlietu krātuve				

Avots: KM dati

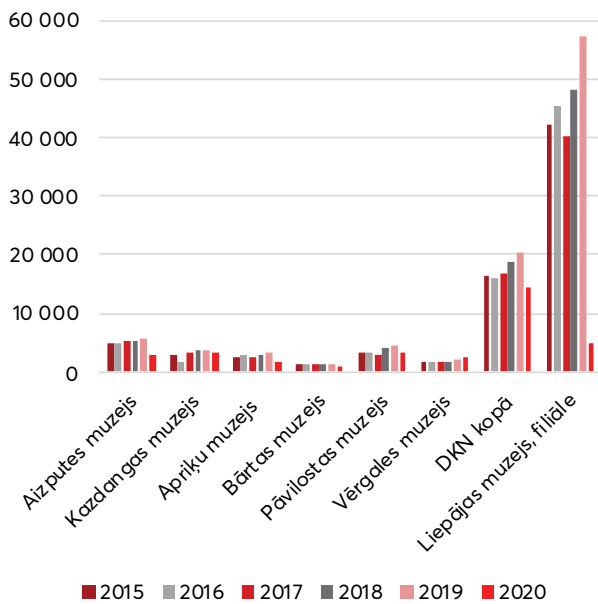
KM sniegtā informācija par akreditēto muzeju apmeklējumu laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam parāda, ka kopējā apmeklējuma tendence ir augoša gan Liepājā, gan DKN, izņemot 2020. gadu, kad Covid-19 ierobežojumu dēļ ir bijis kritums, izteiktāks Liepājā nekā DKN. No visiem DKN akreditētajiem muzejiem lielāks apmeklējumu skaits ir Aizputes, Pāvilostas un Kazdangas muzejos.

²¹ Kultūras ministrija, Muzeju rādītāji 2009.–2019. gads, <https://www.km.gov.lv/lv/muzeju-statistika>.

²² Datu trūkuma dēļ turpmākā aprakstā par muzeja darbības rādītājiem Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ekspozīcija Rucavā (zvejnieka/zemnieka sēta "Vītolnieki") nav iekļauta.

²³ Kultūras ministrija (2018). Muzeju nozares stratēģija (Aktualizēta), <https://www.km.gov.lv/lv/media/161/download>.

5.3. ilustrācija. Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditēto muzeju apmeklējumu skaits

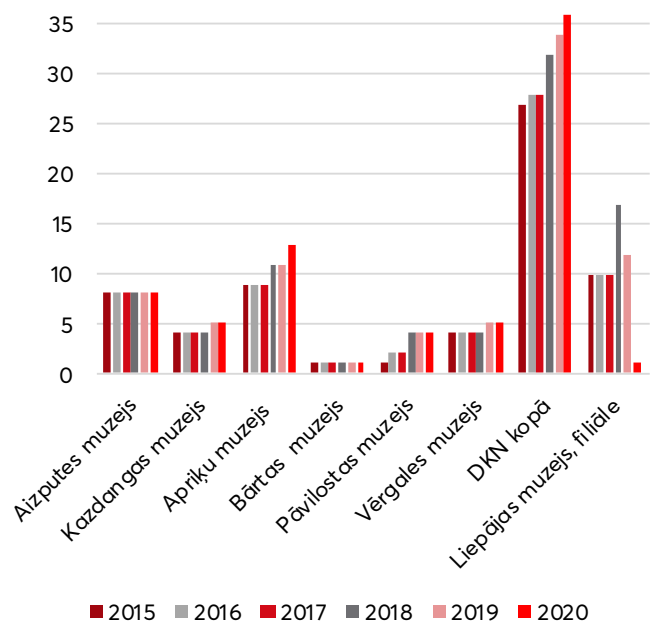

Avots: KM dati

Kopējā akreditēto muzeju apmeklējuma struktūrā daļu veido bezmaksas apmeklējumi. Latvijā akreditētajos muzejos bezmaksas apmeklējuma proporcija vidēji ir 36–40% no kopējā apmeklējuma.²⁴ Šāds sadalījums ir vērojams arī akreditētajos DKN muzejos kopumā. Liepājas muzejā un tā filiālē šī proporcija ir nedaudz lielāka, t.i., vidēji līdz 61% (izņemot 2020. gadu, kad bezmaksas apmeklējumi veidoja tikai 13% no kopējā apmeklējuma).²⁵

Pastāvīgo ekspozīciju skaits kopumā visos DKN akreditētajos muzejos laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ir ar augšupejošu tendenci. Liepājas muzeja un tā filiāles ekspozīciju skaita atspoguļojums līdz 2018. gadam ir tikai par Liepājas muzeju, un ievērojams skaita pieaugums 2018. gadā ir saistīts ar filiālē esošo ekspozīciju iekļaušanu kopējā skaitā. Attiecīgi 2020. gada dati bija pieejami tikai par filiāli.

5.4. ilustrācija. Pastāvīgo ekspozīciju skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditētajos muzejos

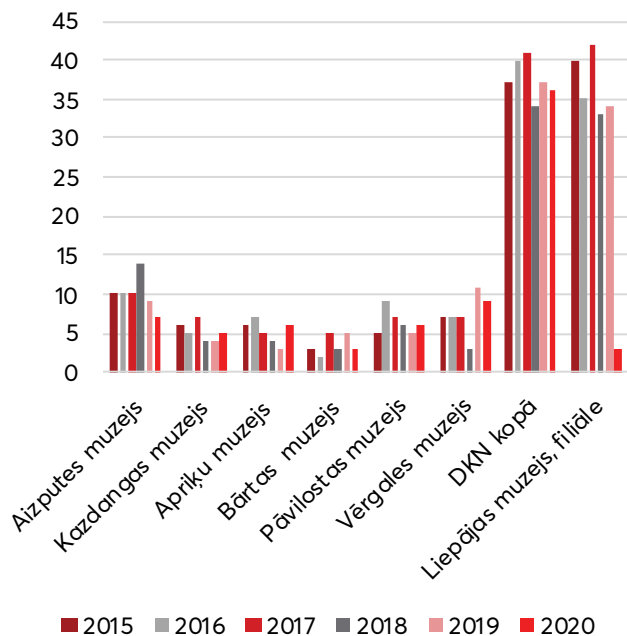
Avots: KM dati

Izstāžu skaits akreditētajos muzejos pa gadiem ir mainīgs. Liepājas muzejā un tā filiālē ikgadējais izstāžu skaits laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam ir ar lejupejošu tendenci (dati par 2020. gadu ir tikai par muzeja filiāli). Kopumā visos DKN akreditētajos muzejos vidējais izstāžu skaits gadā ir 38 izstādes (vidējais rādītājs laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam), bet pa gadiem šis rādītājs ir mainīgs. Visvairāk izstāžu ir Aizputes muzejā un vismazāk Bārtas muzejā.

24 Kultūras ministrija (2021). Muzeju statistika, <https://www.km.gov.lv/lv/muzeju-statistika>.

25 KM dati.

5.5. ilustrācija. Izstāžu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditētajos muzejos

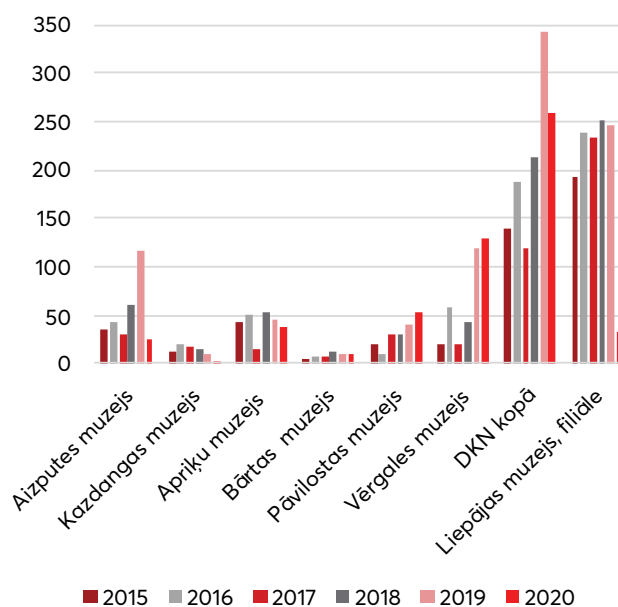
Avots: KM dati

Liepājas muzejā un tā filiālē laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam muzeja darbinieki vidēji gadā ir novadījuši 69 ekskursijas.²⁶ DKN muzejos situācija ir atšķirīga, t.i., bijušā Aizputes novada trīs muzejos gada laikā novadīts visvairāk ekskursiju (Kazdangas muzejā – 266 ekskursijas, Apriķu muzejā – 164 un Aizputes muzejā – 122), bijušā Pāvilostas novada divos muzejos gada laikā novadīto ekskursiju skaits ir līdzīgs kā Liepājas muzejā un tā filiālē (Pāvilostas muzejā – 54 un Vērgales muzejā – 51), bet Bārtas muzejā ir vismazākais ekskursiju skaits – 16.

Laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam pieaugošu tendenci uzrāda muzejos notiekošie izglītojošie pasākumi, t.i., dažādas lekcijas, muzejpedagoģiskās programmas (formālās izglītības, mūžizglītības) un citi pasākumi. Atsevišķiem muzejiem šo tendenci izdevies noturēt arī 2020. gadā – Vērgales muzejā un Liepājas muzeja filiālē pieaudzis muzejpedagoģisko programmu skaits, Pāvilostas muzejā pieaudzis citu muzeja rīkoto pasākumu skaits.

No visiem muzeju rīkotajiem izglītojošajiem pasākumiem lielākā daļa ir muzejpedagoģiskās programmas (formālās izglītības, mūžizglītības). DKN aktīvāk īsteno mūžizglītības programmas (vidēji gadā 52 programmas, sasniedzot vidēji līdz deviņsimt klausītāju), bet Liepājas muzejs un filiāle aktīvāk īsteno muzejpedagoģiskās programmas formālajā izglītībā (vidēji gadā 166 muzejpedagoģiskās programmas formālajā izglītībā, sasniedzot vidēji 3,7 tūkstošus klausītāju).

5.6. ilustrācija. Izglītojošu pasākumu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā akreditētajos muzejos

Avots: KM dati

Liepājas muzejā un tā filiālē ir ievērojams krājumu vienību skaits, 2020. gadā kopumā tas bija 135,5 tūkstoši vienību. Attiecīgi DKN akreditētajos muzejos kopumā 2020. gadā bija 44,7 tūkstoši vienību, bet izteikti vairāk ir Aizputes novadpētniecības muzejā (14 662 vienības), Pāvilostas novadpētniecības muzejā (10 389 vienības) un arī Apriķu muzejā (8 695 vienības), bet vismazāk – Bārtas muzejā (2 621 vienības). Visos muzejos laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam krājuma vienību skaits ir pieaudzis.

Papildus akreditētajiem muzejiem darbojas arī neakreditēti muzeji Liepājā un DKN – piemiņas istabas Grobiņā un 14 senlietu krātuves: Durbes novadā – trīs, Priekules novadā – piecas, Grobiņas novadā – divas, Nīcas novadā – divas, Aizputes novadā – viena, Pāvilostas novadā – viena un Vaiņodes novadā – viena.

26 Muzeja darbinieku vadītās ekskursijas, netiek ieskaitītas ārpusmuzeja gidu, ārpalpojumu sniedzēju vadītās ekskursijas.

Iedzīvotāju līdzdalība amatiermākslas kolektīvos

Liepājas pilsētā daudzveidīgu amatiermākslas kolektīvu darbību nodrošina Liepājas Tautas mākslas un kultūras centrs, kas atrodas daudzfunkcionālā kultūras centrā "Liepājas Latviešu biedrības nams". 2020. gadā pie Liepājas Tautas mākslas un kultūras centra darbojās 26 amatiermākslas kolektīvi, kuros bija iesaistīties 681 dalībnieks. Salīdzinājumā ar 2018. gadu šie rādītāji ir nedaudz palielinājušies, neskatoties uz Covid-19 ierobežojumiem. Iedzīvotāju iesaiste amatiermākslas nodarbēs un Dziesmu un deju svētku procesā ir tikai daļa no kopējās sabiedrības līdzdalības kultūras procesos.

DKN kopumā ir 35 kultūras centri, kas atrodas gandrīz katrā pagastā un ir mājvieta lielākajai daļai amatierkolektīvu. Novadu kultūras centri un tajos notiekošie procesi ir nozīmīgi lokālās kultūras dzīves veidotāji, veicinotsabiedrībasiesaistīkultūrāunsniedzot kultūras pakalpojumus. 2020. gadā DKN darbojās 80 kolektīvi (1 157 dalībnieki), un salīdzinājumā ar 2018. gadu kolektīvu skaits ir samazinājies par 41 (2018. g. informācija ir par 121 kolektīvu), kopumā iesaistot 1 606 dalībniekus. Iedzīvotāju iesaiste amatiermākslas kolektīvos astoņu novadu vidū ievērojami atšķiras, t.i., visvairāk kolektīvu un dalībnieku ir Grobiņas, Aizputes, Durbes, Nīcas, Pāvilostas novados, bet ievērojami mazāk – Rucavas, Vaiņodes, Priekules novados. Vispopulārākie amatiermākslas veidi ir deja, dziedāšana un aktiermāksla.

5.3. tabula. Māksliniecisko kolektīvu un dalībnieku skaits

Pilsēta/Novads	Māksliniecisko kolektīvu skaits		Māksliniecisko kolektīvu dalībnieku skaits		Apkopojums par 2018. un 2020. gada māksliniecisko kolektīvu veidiem
	2018.	2020.	2018.	2020.	
Liepājas pilsēta	25	26	676	681	Tautas deju kolektīvi, kori, vokālie ansambļi/bērnu ansambļi, folkloras kopa, amatierteātris/tautas teātris/bērnu teātris, lietišķās mākslas studijas, fotostudija
Grobiņas novads	33	29	359	410	Tautas deju kolektīvi un deju grupas, koris, vokālie ansambļi/bērnu ansambļi, folkloras kopa/etnogrāfiskais ansamblis, amatierteātris/bērnu teātris; lietišķās mākslas kolektīvs, interešu klubi un citi mākslinieciskie kolektīvi
Pāvilostas novads	13	14	192	197	Tautas deju kolektīvi, koris, amatierteātris/dramatiskais pulciņš, vokālie ansambļi un cita veida mākslinieciskais kolektīvs
Aizputes novads	24	12	340	195	Tautas deju kolektīvi un deju grupas, kori, vokālie ansambļi/bērnu ansambļi, instrumentālie ansambļi/pūtēju orķestris, folkloras kopa, amatierteātris, lietišķās mākslas kolektīvs, interešu klubs/floristikas pulciņš
Durbes novads	25	19	309	287	Tautas deju kolektīvi un deju grupas, kori, vokālie ansambļi/bērnu ansambļi, instrumentālie ansambļi/pūtēju orķestris, folkloras kopa, amatierteātris, lietišķās mākslas kolektīvs, interešu klubs/rokdarbu pulciņš
Priekules novads*	17	16	236	206	Vokālie ansambļi, koris, tautas deju kolektīvs, folkloras kopa, amatierteātris, lietišķās mākslas kolektīvs, interešu pulciņš.
Vaiņodes novads	3	2	59	21	Bērnu popgrupa, amatierteātris, jauktais koris
Nīcas novads	16	12	275	222	Tautas deju kolektīvi un deju grupas, kori, vokālie ansambļi/bērnu ansambļi, folkloras kopas, amatierteātris, interešu klubs
Rucavas novads	5	5	56	56	Tautas deju kolektīvs, vokālais ansamblis, etnogrāfiskais ansamblis, instrumentālais ansamblis, amatierteātris

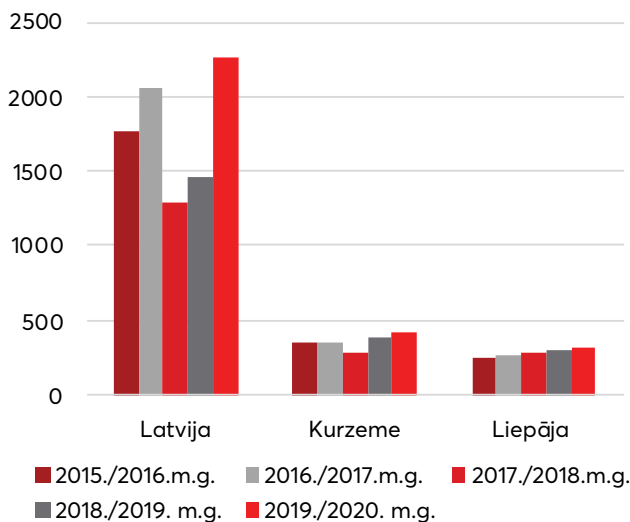
Auots: KM dati; * Pašvaldības sniegta informācija

Kultūrizglītības piedāvājums

Latvijā profesionālās kultūrizglītības sistēmu veido valsts, pašvaldību un privātas izglītības iestādes, un tā tiek īstenota trīs līmeņos – profesionālās ievirzes kultūrizglītība, profesionālā vidējā kultūrizglītība un kultūrizglītība augstākās izglītības līmenī, ar katru līmeni arvien vairāk orientējoties uz profesionālismu, izcilību un konkrētām darba tirgus vajadzībām.²⁷ Profesionālā kultūrizglītība nodrošina profesionālu mākslinieku, mūziķu, dejojāju, kultūras nozaru speciālistu sagatavošanu. Liepājā ir pārstāvētas valsts (KM) un pašvaldības dibinātas pirmā un otrā līmeņu kultūrizglītības iestādes. DKN ir pārstāvētas pašvaldības dibinātas pirmā līmeņa kultūrizglītības iestādes.

Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"²⁸ ir viens no diviem šādiem centriem Kurzemē. 2020./2021. mācību gadā profesionālās vidējās kultūrizglītības programmās mācījās 313 audzēkņi. Kopš 2015. gada audzēkņu skaita dinamika ir ar augšupejošu tendenci kā Liepājā, tā arī Kurzemē un Latvijā.

5.7. ilustrācija. Audzēkņu skaits profesionālās vidējās kultūrizglītības programmās

Avots: Kultūras ministrija (24.05.2021.). Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības programmās (2015.2019.), <https://www.km.gov.lv/lv/statistika-kulturizglitiba>.

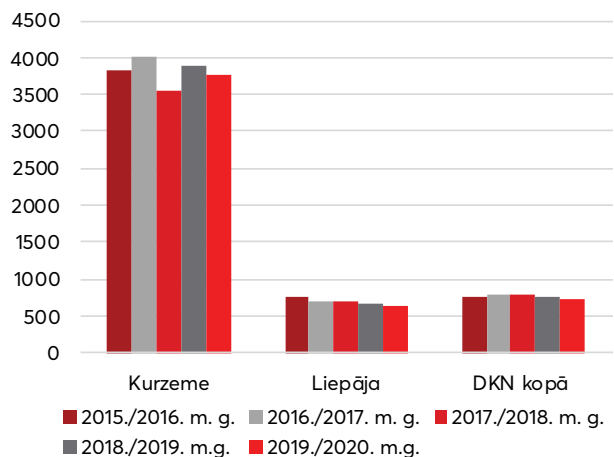
Profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmas jeb tā saucamās bērnu mākslas un mūzikas skolas Liepājā piedāvā PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola" un pašvaldības dibinātā Liepājas pilsētas 2. mūzikas skola.

DKN profesionālās ievirzes kultūrizglītību var apgūt astoņās akreditētās izglītības iestādēs sešos novados,

bet kopējais profesionālās ievirzes kultūrizglītības īstenošanas vietu skaits ir plašāks, t.i., Nīcas Mūzikas skolai ir filiāle Rucavā, bet Durbes novadā Ata Kronvalda Durbes pamatskola²⁹ piedāvā divas profesionālās ievirzes izglītības programmas.

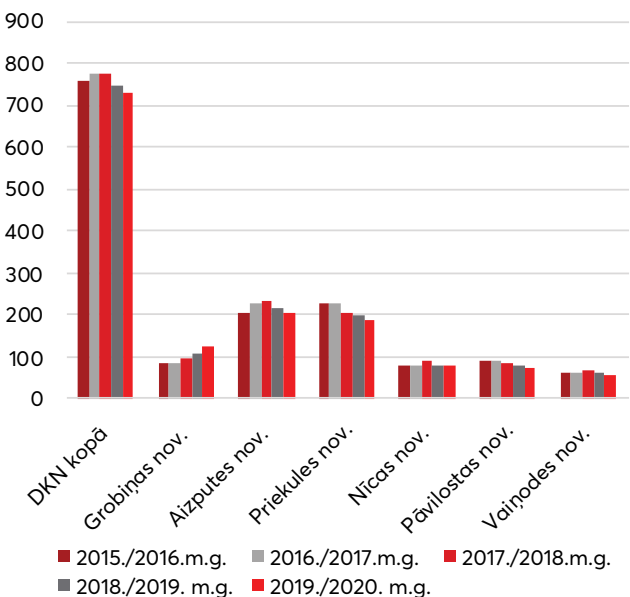
Kopējais audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās Liepājā un DKN ir ar nelielu lejupejošu tendenci, kas kopumā vērojama arī Kurzemē. Tomēr novadu griezumā jāizceļ Grobiņas novads, kur audzēkņu skaits ir pieaugošs.

5.8. ilustrācija. Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās akreditētās izglītības iestādēs

Avots: Kultūras ministrija (24.05.2021.). Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības programmās (2015.2019.), <https://www.km.gov.lv/lv/statistika-kulturizglitiba>

5.9. ilustrācija. Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās Dienvidkurzemes novadā

Avots: Latvijas Nacionālais kultūras centrs (24.05.2021.). Profesionālās kultūrizglītības statistika, <https://www.lnkc.gov.lv/nozares/kulturizglitiba/>

27 Latvijas Atvērto datu portāls (28.05.2021.). Kultūras informācijas sistēmu centrs, <https://data.gov.lv/dati/lv/organization/kulturas-informacijas-sistemu-centrs>.

28 KM dibināts profesionālās izglītības kompetenču centrs (dibināta 2017. gadā).

29 KM apkopotā informācija par akreditētajām kultūrizglītības iestādēm neietvēra informāciju par audzēkņu skaitu Durbes novada Ata Kronvalda Durbes pamatskolas profesionālās ievirzes izglītības programmās.

Liepājas kultūrizglītības profesionālās ievirzes programmās pedagogu skaits kopš 2017. gada ir pieaugošs, lai gan ilgtermiņā kopš 2015. gada pedagogu skaits ir samazinājies un arī audzēkņu skaita tendence ir krītoša. Pedagogu skaita tendence DKN kultūrizglītības profesionālās ievirzes programmās vairumā gadījumu ir saistīta gan ar kopējo audzēkņu skaitu iestādē, gan arī ar audzēkņu skaita izmaiņu tendenci. Lielākais pedagogu skaits ir Priekules novada kultūrizglītības iestādē un laika periodā no 2015. līdz 2019. gadam pedagogu skaits ir nedaudz pieaudzis, lai gan audzēkņu skaita tendence ir krītoša. Otrs lielākais pedagogu skaits ir Grobiņas novadā, kur 2018. gadā pedagogu skaits ir pieaudzis un arī audzēkņu skaita tendence ir pieaugoša. Pieaugošs pedagogu skaits ir arī Nīcas novadā, kur audzēkņu skaita tendence ir ar nelielu pieaugumu. Svārstīgs pedagogu skaits ir Aizputes, Vaiņodes un Pāvilostas novados.

Paralēli profesionālās ievirzes izglītības programmām tiek īstenotas arī interešu izglītības programmas, kas papildina kopējo piedāvājumu.

Kultūras pasākumi un to apmeklējums

Liepājas kultūras dzīves piedāvājumu klāsts ir kvantitatīvi apjomīgs, intensīvs, nodrošinot dažāda spektra kultūras piedāvājumu, nozīmīgu lomu atvēlot profesionālajai mākslai. Liepājas kultūras piedāvājumam un kultūras infrastruktūras objektu nodrošinājumam ir būtiska nozīme reģionāla mēroga kultūras patēriņā un līdzdalībā, vienlaikus spējot nodrošināt Baltijas jūras reģionā un pat starptautiski konkurētspējīgu kultūras pieredzi.

Kopējo Liepājas kultūras dzīves piedāvājumu pilsētā veido valsts un pašvaldības kultūras un izglītības institūcijas, kā arī profesionāli pasākumu organizatori, kultūrvietas un nevalstiskas organizācijas, radošas personības.

Nozīmīgu daļu no kultūras pasākumiem, kā arī apmeklējumu visa gada garumā piedāvā dažādas kultūras nozari pārstāvošas institūcijas un organizācijas. Līdera pozīcijas ir Liepājas kultūras dzīves simbolam – koncertzālei "Lielais Dzintars".

Visa gada garumā Liepājā norisinās dažāda veida un lieluma pasākumi pilsētvidē, no kuriem daļa ir tradicionāli ikgadēji, bet daļa vienreizēji pasākumi. Jāuzsver, ka kultūrvide pilsētā ir mainīga, rodot un piedāvājot arvien jaunas kultūrvietas un tām saistošus pasākumus. Apmeklētāko pasākumu klāstā ikgadēji ir Jaunā gada sagaidīšana pilsētas centrā, Jūras svētki, Līvas ciema svētki, Latvijas Neatkarības proklamēšanas gadadienas svētki 18. novembrī un citi. Jāuzsver, ka 2020. gada epidemioloģiskā situācija un nepieciešamība meklēt jaunus risinājumus radīja nebijušu pasākumu kopumu, t.i., koncertus iekšpagalmos (desmit dažādās pilsētas vietās), ko virtuāli apmeklēja 236 400 dalībnieki, klātienē – 690 iedzīvotāji.

Vidējais kultūras pasākumu skaits mēnesī 2020. gadā Liepājā bija 123 (2019. gadā – 185), gadā kopumā piedāvājot 1 478 pasākumus (2019. gadā – 2 216).

Ilgstošā epidemioloģiskā situācija un tās dēļ noteiktie ierobežojumi ir atstājuši graujošu ietekmi uz kultūras organizāciju un institūciju darbību, īpaši ietekmējot kultūras nozares, kas saistītas ar pasākumu norisi klātienē auditorijai – mūzika, teātris u.c.

5.4. tabula. Pašvaldības finansēto pasākumu, apmeklētāju skaits Liepājas kultūras institūcijās

Kultūras institūcija un organizācija	2019. gads		2020. gads		
	Apmeklētāju skaits	Pasākumu skaits	Apmeklētāju skaits klātienē	Apmeklētāju skaits virtuāli	Pasākumu skaits
Koncertzāle "Lielais Dzintars" (LDz)	229 233	252	83 376	56 000	138
Liepājas Simfoniskais orķestris (darbojas LDz telpās un veido daļu no piedāvājuma)	15 147	34	1099	0	3
Liepājas Latviešu biedrības nams	111 000	265	44 204	0	88
Liepājas Olimpiskais centrs – kultūras pasākumi (multifunkcionāls kultūras, konferenču, aktīvās atpūtas un sporta komplekss)	102 300	194	12 000	0	22
Liepājas teātris	69 608	216	27 654	0	122
Liepājas muzejs	48 071	373	25 771	0	223
Tautas mākslas un kultūras centrs	32 070	101	0	78 640	1
Liepājas Leļļu teātris	9 672	161	7 357	0	111
Folkloras centrs "Namīns"	2 050	58	870	0	28

Auots: Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes "Kultūras pārvalde" apkopota informācija

DKN kultūras dzīvi raksturo daudzveidīgi pasākumi, apmeklētākie no tiem norisinājušies novadu centros. Visos novados notiek tradīciju pasākumi, kas saistīti ar gadskārtu svētkiem, valsts svētkiem un līdzīgi regulāri pasākumi. Zemāk raksturoti apmeklētākie un ievērojamākie kultūras pasākumi bijušajos novados (par laika periodu līdz 2020. gadam), kuru īstenošanas tradīcija tiks pārmantota arī jaunveidotajā DKN. Būtiskākais izaicinājums apvienotajā novadā ir saistīts ar kultūras pasākumu plānošanu, koordinēšanu un nepieciešamību ieviest vienotu platformu informācijas iegūšanai par pasākumiem.

Bijušajā Grobiņas novadā lielākie un apmeklētākie pasākumi katru gadu ir pilsētas svētki, kuru laikā notiek dzīvās vēstures festivāls "Seeburg", kā arī motociklistu salidojums ar kultūras programmu un sportiskām aktivitātēm "Seeburg bikerland".

Bijušajā Aizputes novadā ikgadēji vērienīgākie ir Aizputes pilsētas un pagastu svētki, novads izceļas arī ar Muzeju nakts pasākumiem vairākos muzejos. Īpaša tradīcija ir jubilejas koncerti, kuros godina Latvijā un pasaulē slavenus aizputniekus (ērgelnieks Tālivaldis Deksnis, komponists Pēteris Vasks u.c.).

Bijušajā Priekules novadā vērienīgākais un tikai šim novadam raksturīgākais pasākums ir Ikara svētki, ietverot gan ieskaņas pasākumus, gan daudzveidīgu galvenās svētku dienas kultūras programmu (pulcinot līdz 3 000 apmeklētāju). Visa gada garumā norisinās novada mēroga tradicionāli sarīkojumi. Īpaši jāpiemin profesionālās mākslas pasākumu norise Priekulē, t.i., LSO koncerts un Starptautiskās mūzikas dienas koncerts.

Bijušajā Nīcas novadā viens no apmeklētājiem pasākumiem ir Dārza dienas, kas ir nozīmīgs ne tikai vietējā, bet arī reģionālā līmenī. Šis pasākums pulcē līdz pat 600 apmeklētāju. Nozīmīgi un apmeklēti sarīkojumi Nīcas novadā ir arī Pavasara balle un Gada novadnieka godināšana (tajos mēdz būt 200–300 apmeklētāji).

Bijušajā Pāvilostas novadā pie lielākajiem un apmeklētākajiem pasākumiem jāmin Līgo pasākums, Zvejnieku svētki, Vērgales pagasta svētki un mūzikas un mākslas festivāls "Zaļais stars".

Bijušajā Durbes novadā tiek atzīmēti Latvijas valsts svētki, Ziemassvētki, Lieldienas, Kurzemes senioru sadziedāšanās svētki, gadatirgi. Vasaras mēnešos tiek organizēti tādi pasākumi kā Durbes pilsētas svētki, Durbes kaujas svētki (2010. gadā pasākumu "Durbes kaujai – 750" apmeklēja ap 2000 cilvēku), Durbes baznīcas svētki, kurus apmeklē liels apmeklētāju skaits gan no Latvijas, gan Lietuvas.

Bijušajā Vaiņodes novadā ikgadējā kultūras pasākumu programma tiek balstīta uz gadskārtu, valsts svētku svinēšanu, pulcinot pat līdz 400 cilvēkiem (apmeklētākie pasākumi ir Jaungada balle, Vaiņodes sporta un kultūras svētki). Īpaša tradīcija ir Dzejas dienu

pasākums Volzbaha kalnā, Joda dambī vai Vaiņodes kultūras namā. Epidemioloģiskās situācijas iespaidā, kopš 2020. gada marta ir ieviesti vairāki jauninājumi komunikācijā ar auditoriju – Vaiņodes kultūras nams ir aktivizējis savu darbību sociālo tīklu kontos, tiek nodrošināta pasākumu tiešraides Vaiņodes kultūras nama Facebook profilā, ieviesta "došanās ielās", t.i., Ziemassvētku svētku paciņu, ziedu pasniegšana Sieviešu dienā, kā arī jautro klaunu darbība ielās.

Bijušajā Rucavas novadā popularitāti iemantojis ikgadējais dziesmu un deju konkurss "Ne tikai zvaigznes spīd". Visa gada garumā tiek atzīmēti dažādi gadskārtu un valsts svētki ar vietējo amatierkolektīvu līdzdalību.

Kultūrvēsturiskais mantojums

Kopumā Liepājā un DKN ir trīs pilsētībūvniecības pieminekļi – Liepājas, Aizputes un Durbes vēsturiskie centri. Valstī kopumā ir 46 šādi pilsētībūvniecības pieminekļi.

Liepājā kopumā ir 64 valsts nozīmes kultūras pieminekļi, DKN kopumā – 153 (Aizputes novadā – 54, Durbes novadā – 25, Priekules novadā – 20, Grobiņas novadā – 19, Pāvilostas novadā – 16, Rucavas novadā – deviņi, Nīcas novadā – pieci, Vaiņodes novadā pieci).

Ēkām ar kultūras pieminekļu statusu ir iespējas piesaistīt publisku finansējumu valsts, pašvaldību un citās programmās. Kultūras ministrija norāda³⁰ vairākas finansējuma iespējas kultūras pieminekļu uzturēšanai un saglabāšanai, zemāk ir atspoguļota apkopojoša informācija par finansējuma piesaisti Liepājas un DKN kultūras pieminekļiem no dažiem finansējuma avotiem.

Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmā³¹ ik gadu atklātā konkursā tiek piešķirts valsts finansējums valsts nozīmes kultūras pieminekļu īpašniekiem vai valdītājiem kultūras pieminekļu izpētei, konservācijai, restaurācijai. Objektam ir jābūt pieejamam sabiedrības apskatei, un tas jānodrošina arī pēc finansējuma saņemšanas. Kopš 2015. gada šajā programmā visvairāk finansējumu ir piesaistījis Aizputes novads (71 109 EUR), Liepājas pilsēta (49 600 EUR), Rucavas novads (29 760 EUR), kā arī Durbes novads (19 000 EUR) un Grobiņas novads (14 193 EUR).

30 Kultūras ministrija (2020). Iespējas, <https://www.km.gov.lv/lv/iespejas-7>

31 Nacionālās kultūras mantojuma pārvalde (2020). Valsts finansējums kultūras pieminekļu izpētei, konservācijai un restaurācijai, <https://www.nkmp.gov.lv/lv/kulturas-piemineklu-konservācijas-un-restaurācijas-programma>.

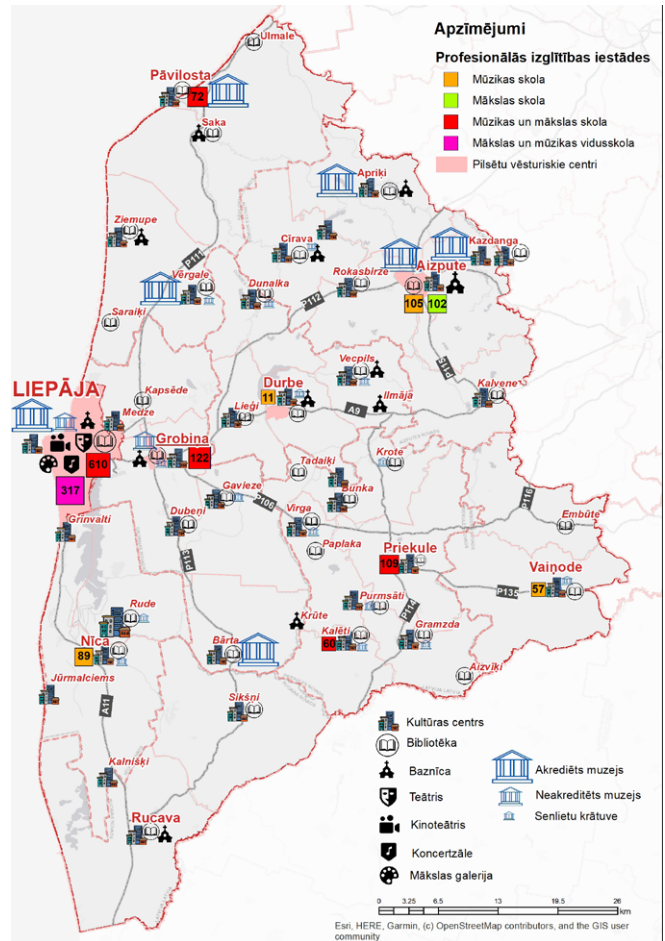
Kopš 2018. gada tiek īstenota Sakrālā mantojuma finansēšanas programma³², sniedzot atbalstu sakrālā mantojuma restaurācijai un konservācijai. Pieteikumus var iesniegt reliģiskās savienības vai neatkarīgās organizācijas, kuru īpašumā ir sakrālā mantojuma kultūras pieminekļi. 2018. gadā kopumā tika piešķirts viens miljons eiro, 2019. gadā finansējums netika piešķirts, savukārt 2020. gadā programmas ietvaros piešķīra 500 000 EUR. Šajos divos gados finansējumu ir saņēmušas četras baznīcas Liepājā, kā arī Aizputes un Rucavas novados, kopumā piesaistot 352 300 EUR finansējumu (23% no kopējā pieejamā finansējuma).

Valsts Kultūrkapitāla fonda projektu konkursos ir pieejams finansējums kultūras mantojuma saglabāšanai. Viena no Valsts Kultūrkapitāla fonda Kultūras mantojuma nozares prioritātēm ir kultūras mantojuma restaurācija ar mērķi saglabāt oriģinālsubstanci, autentiskumu un kultūrvēsturisko vērtību kopuma radīto noskaņu. Prioritāte ir sabiedrībai plaši pieejamiem un īpašnieku līdzfinansētiem projektiem.

Liepājas pilsētas pašvaldība kopš 2015. gada īsteno ikgadēju līdzfinansējuma programmu kultūras pieminekļu saglabāšanai, lai atbalstītu iedzīvotājus, kuri ir valsts un vietējas nozīmes kultūras pieminekļu īpašnieki pilsētas vēsturiskajā centrā. Ikgadējais finansējums ir bijis mainīgs, sasniedzot 256 tūkstošus EUR gadā. Kopš 2015. gada līdzfinansējumu saņēmuši 125 īpašumi.

Aizputes novada dome arī piešķir līdzfinansējumu un sniedz palīdzību vēsturisku ēku, to daļu saglabāšanai un atjaunošanai.

5.10. ilustrācija. Kultūras infrastruktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Auots: KM dati

32 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, (2020). Valsts finansējums sakrālā mantojuma konservācijai un restaurācijai. <https://www.nkmp.gov.lv/lv/sakrala-mantojuma-saglabasanas-programma>.

Aptaujas rezultāti

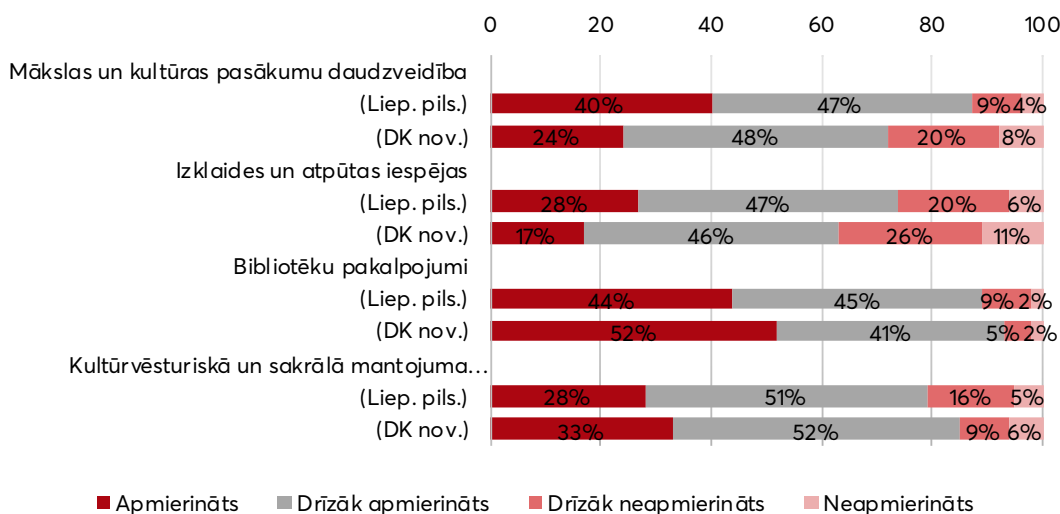
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes veidojošo novadu iedzīvotāju aptauja rāda, ka:

- Lielākā daļa Liepājas (vidēji 82%) un DKN veidojošo novadu (vidēji 78%) iedzīvotāju ir apmierināti vai drīzāk apmierināti ar aptaujā minētajiem kultūras dzīves aspektiem kopumā. Salīdzinot Liepājas un DKN iedzīvotāju sniegto vērtējumu par katru no četriem izteikumiem, redzams, ka visvairāk iedzīvotāju ir apmierināti ar bibliotēku pakalpojumiem, bet vismazāk ar izklaides un atpūtas iespējām. Atšķirīgāks vērtējums liepājnieku un DKN iedzīvotāju vidū ir par mākslas un kultūras pasākumu daudzveidību, t.i., liepājnieki ir daudz apmierinātāki par DKN iedzīvotājiem. Attiecībā uz kultūrvēsturiskā, sakrālā mantojuma saglabāšanu un attīstību viedokļu sadalījuma tendence liepājnieku un DKN iedzīvotāju vidū ir līdzīga, t.i., katrs otrais iedzīvotājs ir drīzāk apmierināts.

- Kultūras pasākumu daudzveidības un pieejamības veicināšana nav starp pieciem steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībai būtu jārisina. No 17 izvēlēm Liepājas gadījumā šis jautājums tiek ierindots 13. vietā un 9. vietā DKN gadījumā. Taču kultūras jomā tiek saskatītas sadarbības iespējas gan DKN veidojošo novadu starpā, gan ar Liepājas pilsētu. Pie konkrētākiem darbiem, kuros būtu jāuzlabo un jāattīsta sadarbība, tiek minēti šādi:

- attīstīt kopīgus Liepājas un DKN kultūras maršrutus un kultūrtūrisma, izceļot vietējo mantojumu un iekļaujot vienotā, atpazīstamā tīklojumā;
- veidot sadarbības projektus kultūras piedāvājumam un organizatoriski nodrošināt līdzvērtīgu kultūras pieejamību (teritoriālu, konkrētām mērķa grupām domātu, īpaši bērniem);
- paplašināt saistošu izklaides un kultūras piedāvājumu jauniešiem, iesaistot tā veidošanā pašus jauniešus;
- sadarboties zināšanu pārnesē, pieredzes nodošanā, apmaiņā, īstenojot kultūras objektu būvniecību, rekonstrukciju.

5.11. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par kultūras pakalpojumiem

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

5.5. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi kultūras jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Mākslas, kultūras un radošās industrijas procesu nodrošināšana	Negatīva Covid-19 ietekme uz kultūras pasākumu norisi un nepietiekošas pielāgošanās spējas digitālai videi (DKN).	Meklēt elastīgus risinājumus mainīgajai situācijai un nodrošināt kultūras institūcijām digitālas iespējas pakalpojumu sniegšanā.
	Samazinās iedzīvotāju kultūras patēriņš vietējos novados (finansiālu iemeslu dēļ, apgrūtinātas nokļūšanas dēļ, saistošāka kultūras piedāvājuma dēļ citās apdzīvotās vietās) (DKN).	Izvērtēt kultūras piedāvājumu klāstu, samazinoties kultūras patēriņam, salāgot to ar resursu ieguldījumu.
	Trūkst saistoša kultūras piedāvājuma jauniešiem un iespējas līdzdarboties kultūras dzīvē (Liepāja, DKN).	Rast iespējas jauniešiem līdzdarboties kultūras dzīvē un veidot viņiem saistošu kultūras piedāvājumu.
	Trūkst laikmetīgās mākslas piedāvājuma (centrs, kas nodrošina laikmetīgās mākslas procesu, tai skaitā mūsdienu mantojuma veidošanu) (Liepāja).	Uzsākt laikmetīgās mākslas centra izveidi (procesa nodrošinātājs).
	Trūkst starptautiski atpazīstamu pasākumu (Liepāja).	Izveidot un ikgadēji organizēt starptautiski atpazīstamus pasākumus.
	Vienveidīgs, dažādām sabiedrības grupām neatbilstošs kultūras piedāvājums (DKN).	Īstenot daudzveidīgu un dažādām sabiedrības grupām saistošu kultūras piedāvājumu.
	Bažas par kultūras piedāvājuma samazināšanos pēc novadu apvienošanas (DKN).	Rast risinājumu nodrošināt līdzšinējo kultūras piedāvājumu jaunveidojamajā novadā.
	Nepietiekams budžets kultūras nozarei (Liepāja, DKN).	Efektīvāk izmantot esošo budžetu un rast plašākas ārējā finansējuma piesaistes iespējas.
	Nepietiekams profesionālās kultūras piedāvājums novados (DKN).	Īstenot dažādu sabiedrības grupu izglītojošus, ieinteresējošus pasākumus daudzveidīgā kultūras piedāvājumā, tai skaitā profesionālās kultūras piedāvājumā.
	Nav vienota jaunveidojamā novada identitāte un zīmols (DKN).	Veidot vienotu DKN identitāti, tai skaitā vizuālo identitāti.
	Atbalsta nepieciešamība amatiereteātriem profesionālā līmeņa noturēšanai, celšanai (profesionālu pedagogu piesaiste, meistarklases, muzikālā pavadījuma, fonogrammu nodrošinājums u.c.) (DKN).	Palielināt atbalstu amatiereteātru darbībai, tai skaitā finansiālu.
	Trūkst mākslinieciskās rezidences, radošās koprades telpas (Liepāja, DKN).	Izveidot māksliniecisko rezidenci, radošās koprades telpu.
	Vāji attīstīta sadarbība starp Liepāju un novadiem kopīga, koordinēta, papildinoša kultūras piedāvājuma sagatavošanai (Liepāja, DKN).	Attīstīt sadarbību starp Liepāju un DKN kopīga, koordinēta, papildinoša kultūras piedāvājuma sagatavošanai.
	Nav iespējas Liepājā iegūt augstāko izglītību mūzikā (Liepāja).	Rast piemērotākos risinājumus augstākās izglītības mūzikā iegūšanai un izglītības pēctecībai.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Nozares cilvēkresursi	Nepietiekams kultūras speciālistu, tai skaitā profesionālās ievirzes kultūrizglītības pedagogu nodrošinājums.	Veicināt kultūras nozaru speciālistu piesaisti.
	Nekonkurētspējīgs atalgojums nozares speciālistiem (DKN).	Veicināt konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšanu kultūras nozares speciālistiem.
	Trūkst iespēju (tai skaitā finanšu resursu) un iemaņu kultūras piedāvājumā izmantot jauno multimediju un tiešsaistes tehnoloģiju inovatīvās iespējas (Liepāja, DKN).	Celt kultūras nozares pārstāvju kompetenci, izmantot jauno multimediju un tiešsaistes tehnoloģiju inovatīvās iespējas.
	Vāja kultūras institūciju sadarbība (Liepāja, DKN).	Veidot ciešāku sadarbību, tīklošanos un pieredzes apmaiņu starp kultūras institūciju pārstāvjiem katrā pašvaldībā, kā arī attīstīt sadarbību Liepājas un DKN starpā.
	Trūkst vienkāršas, ērti izmantojamas datu bāzes, informācijas par kultūras pasākumu organizēšanai nepieciešamajiem resursiem (piem., masu pasākumu organizētāji, režisori, specifisku jomu speciālisti u.tml.), kā arī par kultūras jomas statistiku (Liepāja).	Izvērtēt esošo datu bāzu un informācijas resursu piedāvājumu un trūkumus un mērķtiecīgi risināt šo jautājumu.
	Neliels kultūras jomā darbojošo nevalstisko organizāciju skaits (DKN).	Attīstīt kultūras institūciju sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām.
	Neattīstītas starptautisko kontaktu iespējas un nepietiekamas svešvalodu zināšanas (DKN).	Pilnveidot svešvalodu zināšanas un attīstīt starptautisko kontaktu iespējas.
Kultūrvēsturiskā un sakrālā mantojuma saglabāšana un attīstīšana	Nepietiekami izmantots kultūrvēsturiskā un nemateriālā mantojuma potenciāls, t.i., nepietiekamas iespējas sabiedrībai iepazīt mantojumu (arhīvi, privātas kolekcijas u.tml.) (Liepāja, DKN).	Paplašināt kultūrvēsturiskā un nemateriālā mantojuma digitalizācijas iespējas un pieejamību sabiedrībai.
	Nepietiekami ieguldījumi kultūrvēsturisko objektu infrastruktūrā, tai skaitā vides pieejamības nodrošināšanā (Liepāja, DKN).	Rast risinājumus finansiāliem ieguldījumiem kultūrvēsturiskajos objektos.
	Nav sakārtota apkārtējā vide, parki ap kultūrvēsturiskajiem objektiem, īpaši attālākās vietās (DKN).	Rūpēties par apkārtējās vides, parku sakārtošanu ap kultūrvēsturiskajiem objektiem.
	Trūkst informatīvu norāžu un digitāli pieejamas informācijas (DKN).	Rast iespējas ieviest informatīvas norādes un digitāli pieejamu informāciju.
	Nepietiekami saistošs piedāvājums kultūrvēsturiskajos objektos (Grobiņas arheoloģiskais ansamblis, Kazdangas muižas komplekss) (DKN).	Attīstīt saistošu, mūsdienīgu, uz digitāliem risinājumiem balstītu piedāvājumu kultūrvēsturiskajos objektos.
	Nepieciešama papildu multifunkcionāla ēka kultūrizglītības vajadzībām pie esošās etnogrāfiskās sētas seno prasmju popularizēšanai (DKN).	Izveidot multifunkcionālu ēku kultūrizglītības vajadzībām.
	Nepieciešama publiski pieejama, autentiska etnogrāfiskā sēta, kurā saistošā veidā eksponēt senlietu krātuvju eksponātus, nodrošināt iespējas auditorijai iesaistīties etnogrāfiskā ansambļa aktivitātēs (DKN).	Rast risinājumus nodrošināt etnogrāfisko sētu.
	Trūkst Amatu mājas, vietas amatnieku darbnīcām un seno prasmju saglabāšanai, popularizēšanai (DKN).	Izveidot Amata māju.
	Nepietiek telpu lietišķās mākslas procesu nodrošināšanai (kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai – tērpi, rotaslietas u.tml.) (Liepāja).	Paplašināt lietišķās mākslas centru "Dārza iela".
	Nepietiekams atbalsts kultūras mantojuma projektiem, īpaši attālākās vietās no novadu centriem (DKN).	Rast risinājumus paplašināt atbalstu kultūras mantojuma projektiem.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Kultūrvēsturiskā un sakrālā mantojuma saglabāšana un attīstīšana	Vāji attīstīta restaurācijas joma, vāja sabiedrības informētība un neattīstīta sadarbība vietējā, valsts un starptautiskā līmenī (Liepāja, DKN).	Attīstīt restaurācijas jomu Liepājā un DKN.
	Neizmantots senlietu krātuvju potenciāls, tai skaitā neizmantota izaugsmes iespēja akreditēties par muzeju (DKN).	Veidot saistošu piedāvājumu senlietu krātuvēs un izvērtēt muzeja izveides iespējas.
	Trūkst papildu atbalsta sakrālā mantojuma saglabāšanai, attīstībai (pārvaldības, finansiāls atbalsts piedāvājuma attīstīšanai), tai skaitā digitāliem risinājumiem (DKN).	Sadarboties un kopīgi meklēt iespējas sakrālā mantojuma saglabāšanai, attīstībai.
	Neizmantotas kultūras maršrutu, kultūrtūrisma iespējas, apvienojoties plašākām teritorijām (vairākām pašvaldībām) (Liepāja, DKN).	Sadarboties un veidot apvienotus kultūrtūrisma maršrūtus.
Kultūras un atpūtas infrastruktūras objekti	Nepilnīgs esošo kultūras objektu tehniskais stāvoklis (telpu labiekārtojums, ventilācijas sistēma, dažādu veidu aprīkojums, IT nodrošinājums) – tautas nami, kultūras nami, bibliotēkas, muzeji. Tai skaitā nepietiekams nodrošinājums kvalitatīvu brīvdabas pasākumu norisei (DKN).	Veikt uzlabojumus esošajos kultūras objektos.
	Trūkst jaunu kultūras objektu, kuru izveidē nepieciešams izvērtēt esošās kultūras infrastruktūras pielāgošanu jaunām vajadzībām (Liepāja, DKN).	Izveidot jaunus prioritāri trūkstošus vai pielāgot esošos, konkurētspējīgos kultūras objektus.
	Kultūras objektos nav nodrošināta vides pieejamība (Liepāja, DKN).	Nodrošināt vides pieejamību kultūras objektos.
	Samazinās kultūras institūciju tīklojums (DKN).	Meklēt daudzfunkcionālus risinājumus esošo kultūras institūciju saglabāšanai, izvērtējot iespējas to pielāgošanai prioritāri trūkstošajiem kultūras objektiem.
	Nepietiekama materiāltehniskā bāze amatiermākslas kolektīviem, pulciņiem un brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm (Liepāja).	Izvērtēt iespējas pielāgot esošo infrastruktūru.
	Nepietiekami ieguldījumi profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes attīstībā, īpaši digitalizācijā (DKN).	Attīstīt profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestāžu materiāltehnisko bāzi.
	Trūkst multifunkcionālas telpas/ vietas laikmetīgās mākslas norisēm, eksponēšanai (Liepāja).	Izvērtēt esošās telpas/ēkas, to iespējas un veikt atbilstošus pielāgošanas, uzlabošanas darbus.
	Neatbilstoša Liepājas Leļļu teātra infrastruktūra (Liepāja).	Izvērtēt.
	Nav pastāvīgu krājumu glabāšanas telpu Liepājas muzejā (Liepāja).	Izveidot Liepājas muzeja krātuvi.

6. Veselības aprūpe

Nozares piedāvājums

Primārā veselības aprūpe un neatliekamā medicīniskā palīdzība

Primāro veselības aprūpi Liepājā nodrošina 48 (aktuālie dati uz 01.01.2022.) ģimenes ārstu praksēs, tādēļ kopumā primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība pilsētā uzskatāma par apmierinošu. Liels skaits ģimenes ārstu savas prakses vietas nodrošina Vecliepājā un Jaunliepājā, savukārt neviena ģimenes ārsta prakse nav reģistrēta Karostā, Tosmarē, Jaunajā pasaulē un Dienvidrietumu rajonā. Pārējos pilsētas mikrorajonos ārstu prakšu skaits ir salīdzinoši mazs. Vidējais pacientu skaits uz vienu ģimenes ārstu Liepājā ir 1606.^{33 34}

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās ģimenes ārstu pieejamība vērtējama kā sliktāka lielā veicamā attāluma un sabiedriskā transporta pieejamības dēļ. Ģimenes ārsti ir pieejami visu bijušo novadu centros (Nīcā, Rucavā, Priekulē, Vaiņodē, Durbē, Aizputē Grobiņā, Pāvilostā) un retākos gadījumos arī ārpus šiem centriem (Bārtā, Sikšņos, Kalvenē, Kazdangā, Cīravā un Vērgalē).³⁵ Visos gadījumos, izņemot Kalveni, pie ģimenes ārstu praksēm pieejami arī aptiekas pakalpojumi.³⁶ Taču ne Dienvidkurzemes novadā, ne Liepājā nav diennakts aptiekas pakalpojuma.

Kā redzams kartē 6.6., lielā daļā Dienvidkurzemes novada teritoriju ģimenes ārsts joprojām nav pieejams tuvu dzīvesvietai. To daļēji palīdz kompensēt feldšerpunkti, taču, piemēram, Pāvilostas, Rucavas, Vaiņodes, Durbes novados to nav.³⁷ Tādēļ, lai veicinātu primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, feldšerpunkti būtu ierīkojami katrā pagastā, kur

tuvumā nav ģimenes ārstu prakses.

Neatliekamo medicīnisko palīdzību Liepājā un Dienvidkurzemes novadā nodrošina septiņās vietās izvietoti NMPD brigāžu punkti. Tie atrodas Liepājā un atsevišķās Dienvidkurzemes novada vietās (Nīcā, Grobiņā, Pāvilostā, Priekulē un Aizputē).³⁸ Šo teritoriju iedzīvotāji visbiežāk neatliekamo medicīnisko palīdzību arī saņem savlaicīgāk par citās teritorijās dzīvojošajiem. Vērtējot 2020. gadā NMPD savlaicīgi izpildīto izsaukumu īpatsvaru no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos, redzams, ka Liepājas pilsētā šis rādītājs bija 84%, Dienvidkurzemes novadā – 87%.

Vērtējot NMPD savlaicīgi izpildīto izsaukumu īpatsvaru Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās, secināms, ka visaugstākais rādītājs ir Grobiņas un Aizputes novadā (attiecīgi 96% un 91%), Durbes, Nīcas un Priekules novados šis rādītājs ir robežās 87–88%. Nedaudz zemāki rādītāji ir Liepājas pilsētā un Pāvilostas novadā (attiecīgi 84% un 81%). Viszemākais savlaicīgi izpildīto izsaukumu īpatsvars 2020. gadā bijis Vaiņodes novadā (74%) un Rucavas novadā (48%) (skatīt karti 6.6.).³⁹ Salīdzinot ar datiem dinamiskā (2015.–2020. gads), secināms, ka situācija pa gadiem mēdz būt mainīga, bet kopumā rādītājam ir tendence uzlaboties lielākajā daļā novadu – īpašs uzlabojums novērojams Durbes novadā, jo 2015. gadā savlaicīgi tika izpildīti vien 77% NMPD izsaukumu, bet 2020. gadā jau 87%. Vienlaikus jānorāda, ka Rucavas novadā, neraugoties uz nelielo rādītāja uzlabojumu, visus gadus ir bijis būtiski zemāks savlaicīgi apkalpoto gadījumu īpatsvars, salīdzinot ar citiem novadiem.⁴⁰

33 Rādītājs ir nepilnīgs, jo nav ietverti dati par ģimenes ārstu praksēm, kas tiek dalītas ar citām administratīvajām teritorijām.

34 Nacionālais veselības dienests (30.04.2021.). Ģimenes ārstu prakses, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/gimenes-arsti-atbilstosi-teritorijam>.

35 Nacionālais veselības dienests (30.04.2021.). Ģimenes ārstu prakses, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/gimenes-arsti-atbilstosi-teritorijam>.

36 Datu katalogs (1.06.20218.). Farmaceutiskās darbības uzņēmumu reģistrs, <https://www.data.gov.lv/dati/lv/dataset/farmaceutiskas-darbibas-uznemumu-registrs>.

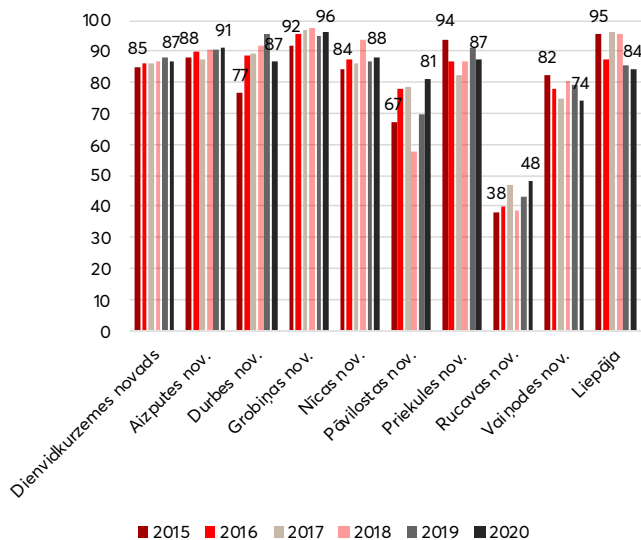
37 Nacionālais veselības dienests (22.04.2021.). Feldšerpunkti, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/feldserpunkti>.

38 Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (15.01.2021.). Pirmsslimnīcas neatliekamā medicīniskā palīdzība, <https://www.nmpd.gov.lv/lv/pirmsslimnिकास-neatliekama-mediciniska-palidziba>.

39 SPKC (2019). Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestasavlaicīgiizpildīto rezultātīvoizsaukumuīpatsvarsno visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos, https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Veselibas%20aprue__NeatliekamaMediciniskaPalidziba/NMP020_savlaicigi_izpilditie.px/.

40 SPKC (2019). Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestasavlaicīgiizpildīto rezultātīvoizsaukumuīpatsvarsno visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos, https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Veselibas%20aprue__NeatliekamaMediciniskaPalidziba/NMP020_savlaicigi_izpilditie.px/.

6.1. ilustrācija. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta savlaicīgi izpildīto rezultatīvo izsaukumu īpatsvars (%) no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos

Avots: SPKC, 2020

Zobārstniecība, ambulatorie un stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi

Valsts apmaksātus zobārstniecības pakalpojumus Liepājā sniedz astoņas zobārstniecības klīnikas⁴¹, savukārt privātus zobārstniecības pakalpojumus sniedz 49 speciālisti⁴². Dienvidkurzemes novadā valsts apmaksāti zobārstniecības pakalpojumi pieejami vien Grobiņā, Aizputē, Kazdangā un Bārtā. Savukārt privāti zobārstniecības pakalpojumi ir pieejami Nīcā. Līdz ar to secināms, ka zobārstniecības pakalpojumi – kā valsts apmaksāti, tā privāti – lielākajai daļai Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju ir grūti pieejami. Tos saņemt nereti ir jādodas uz Liepāju, Rīgu vai Lietuvu. Īpaši problemātiskas ir stomatologa konsultācijas akūtos gadījumos.

Ambulatoros⁴³ un stacionāros pakalpojumus sniedošās iestādes pamatā atrodas Liepājas pilsētā, un tās ir nozīmīgas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā arī Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem.

41 Nacionālais veselības dienests (22.04.2021.). Zobārstniecības palīdzība: Ārstniecības iestādes, kas sniedz valsts apmaksātus zobārstniecības veselības aprūpes pakalpojumus, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/zobārstniecības-palīdzība>.

42 Veselības inspekcija (30.04.2021.). Ārstniecības personas darba vietas un sertifikāti specialitātēs, <https://registri.vi.gov.lv/apd>.

43 Par ambulatoro veselības aprūpi uzskatāmi veselības aprūpes pakalpojumi, kurus jūs varat saņemt ambulatori noteiktā laikā un vietā – poliklīnikās, veselības centros, slimnīcu ambulatorajās daļās un uzņemšanas nodaļās. Piemēram, speciālistu konsultācijas, dažādi izmeklējumi u.c. pakalpojumi (Veselības ministrija, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ambulatorie-pakalpojumi-0>).

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība stacionārā līmenī Liepājā un Dienvidkurzemes novadā:

- SIA "Liepājas reģionālā slimnīca" ir lielākais stacionāro ārstniecisko pakalpojumu un diagnostikas centrs Kurzemē, kas sniedz daudzprofilu neatliekamo un plānveida medicīnisko palīdzību;
- Valsts veselības aprūpes iestāde VSIA "Piejūras slimnīca" sniedz specializētu ambulatoro un stacionāro palīdzību psihiatrijas jomā;
- SIA "Priekules slimnīca" sniedz primārās veselības aprūpes pakalpojumus, zobārstniecības pakalpojumus, dažādus ambulatoros pakalpojumus, dienas stacionāra un ilglaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, slimnīcā darbojas traumpunkts;
- Kuldīgas slimnīcas Aizputes filiāles aprūpes nodaļā tiek ārstēti hroniski slimnieki, kam nepieciešama medicīniska aprūpe medīķu uzraudzībā.

Ambulatoros pakalpojumus bez iepriekš nosauktajām slimnīcām Liepājas pilsētā sniedz PSIA "Vecliepājas primārās veselības aprūpes centrs" un SIA "Jaunliepājas primārās veselības aprūpes centrs", kā arī četras privāta kapitāla ambulatorās ārstniecības iestādes – SIA "L. Atiķes doktorāts", SIA "Hiltests", SIA "Vizuālā diagnostika" un AS "Veselības centru apvienība" filiāle "Liepājas Medicīnas centrs". Dienvidkurzemes novadā ambulatorus veselības aprūpes pakalpojumus sniedz jau minētā SIA "Priekules slimnīca", Kuldīgas slimnīcas Aizputes filiāle (ķirurgs), SIA "Vizuālā diagnostika" un Aizputes novada domes "Aizputes veselības un sociālās aprūpes centrs".⁴⁴

Bez ambulatorām ārstniecības iestādēm Liepājā un Dienvidkurzemes novadā ir arī vairākas ārstniecības personas, kuras sniedz ambulatorus pakalpojumus. Dienvidkurzemes novadā tie ir pakalpojumi neiroloģijā un narkoloģijā (Aizputē), ginekoloģijā (Grobiņā), savukārt Liepājā – otolaringoloģijā, narkoloģijā, oftalmoloģijā, grūtnieču aprūpē, psihiatrijā, psiholoģijā, dermatoveneroloģijā, endokrinoloģijā, kardioloģijā, reimatoloģijā, neiroloģijā.⁴⁵

Veselības aprūpes iestāžu darbību raksturo ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārsta. Liepājas pilsētā 2020. gadā ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju bija 5,2 apmeklējumi, Dienvidkurzemes novadā – 3,2 apmeklējumi. Latvijā un Kurzemes reģionā šis rādītājs ir bijis augstāks – attiecīgi 5,1 un 4,5 apmeklējumi

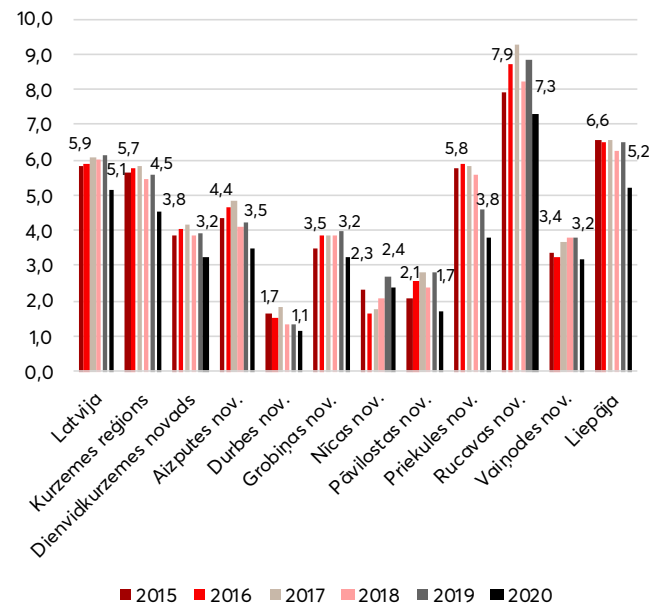
44 Nacionālais veselības dienests (28.04.2021.). Ambulatorās iestādes un ārsti speciālisti, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ambulatoras-iestades-un-arsti-specialisti>.

45 Nacionālais veselības dienests (28.04.2021.). Ambulatorās iestādes un ārsti speciālisti, <https://www.vmnvd.gov.lv/lv/ambulatoras-iestades-un-arsti-specialisti>.

uz 1 iedzīvotāju. Salīdzinot ar 2015. gadu, Liepājā šis rādītājs ir sarucis par 21%, Dienvidkurzemes novadā – par 16%, Kurzemes reģionā – par 20% un Latvijā – par 12%.

Vērtējot rādītājus Dienvidkurzemes novadā ietilpstošo pašvaldību griezumā, secināms, ka situācija tajās ir atšķirīga. Visaugstākais ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju 2020. gadā bija Rucavas novadā (7,3), savukārt būtiski zemāki rādītāji novēroti Durbes novadā (1,1) un Pāvilstas novadā (1,7).⁴⁶

6.2. ilustrācija. Apmeklējumu skaits pie ārstiem (ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedz.)

Avots: SPKC, 2020

Veselības aprūpes cilvēkresursi

Viens no svarīgākajiem nosacījumiem kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanā iedzīvotājiem ir veselības aprūpes procesā iesaistītie speciālisti jeb cilvēkresursi – to kvalifikācija un atbilstošs skaits. Liepājas pilsētā 2020. gadā bija nodarbinātas 655 ārstniecības personas, no kurām ārsti⁴⁷ bija 201, zobārsti – 39, medicīnas māsas⁴⁸ – 331, ārstu palīgi⁴⁹ – 56, vecmātes – 28. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ārstniecības personu skaits pilsētā ir samazinājies par 8%.

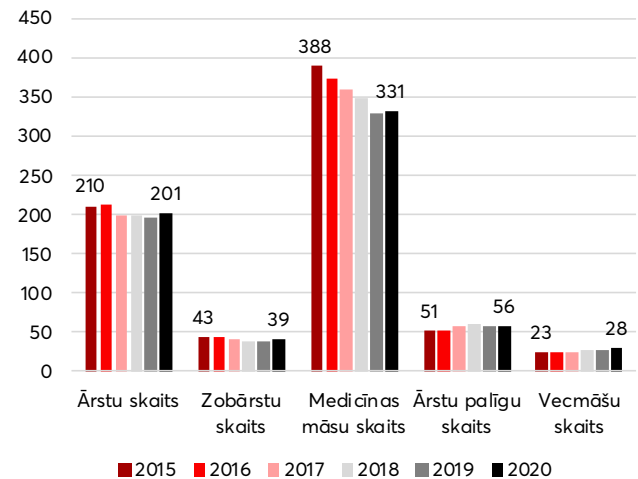
46 SPKC (2020). Apmeklējumu skaits pie ārstiem (ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedz.), https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Veselibas%20aprupe__AmbulatoraPalidziba/AMB030.px/.

47 Ārsti bez zobārstiem, mutes, sejas un žokļu ķirurgiem, ar stažieriem un rezidentiem.

48 Pie medicīnas māsām netiek ieskaitītas zobārstniecības māsas. 2015.–2018. gadā pie medicīnas māsām tiek ieskaitītas rentgenoloģijas, radioloģijas māsas (radiologa asistenti). Sākot ar 2019. gadu netiek ieskaitīti radiologu asistenti.

49 Pie ārstu palīgiem (feldšeriem) tiek ieskaitīti neatliekamās medicīnas ārstu palīgi, feldšeri.

6.3. ilustrācija. Ārstniecības personu skaits Liepājas pilsētā

Avots: SPKC, 2020

* Ārsti norādīti bez zobārstiem, mutes, sejas un žokļu ķirurgiem, ar stažieriem un rezidentiem.

** Pie medicīnas māsām netiek ieskaitītas zobārstniecības māsas. 2015.–2018. gadā pie medicīnas māsām tiek ieskaitītas rentgenoloģijas, radioloģijas māsas (radiologa asistenti). Sākot ar 2019. gadu netiek ieskaitīti radiologu asistenti.

*** Pie ārstu palīgiem (feldšeriem) tiek ieskaitīti neatliekamās medicīnas ārstu palīgi, feldšeri.

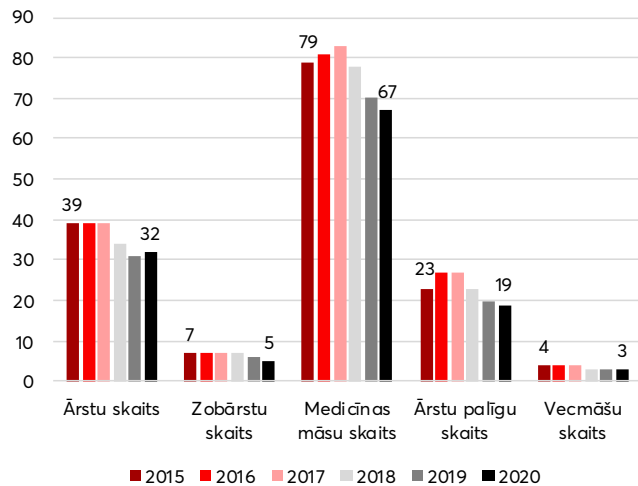
Dienvidkurzemes novadā 2020. gadā bija nodarbinātas 126 ārstniecības personas, no kurām ārsti⁵⁰ bija 32, zobārsti – 5, medicīnas māsas⁵¹ – 67, ārstu palīgi⁵² – 19, vecmātes – 3. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ārstniecības personu skaits novadā ir samazinājies straujāk nekā Liepājas pilsētā, t.i., par 17%.

50 Ārsti bez zobārstiem, mutes, sejas un žokļu ķirurgiem, ar stažieriem un rezidentiem.

51 Pie medicīnas māsām netiek ieskaitītas zobārstniecības māsas. 2015.–2018. gadā pie medicīnas māsām tiek ieskaitītas rentgenoloģijas, radioloģijas māsas (radiologa asistenti). Sākot ar 2019. gadu netiek ieskaitīti radiologu asistenti.

52 Pie ārstu palīgiem (feldšeriem) tiek ieskaitīti neatliekamās medicīnas ārstu palīgi, feldšeri.

6.4. ilustrācija. Ārstniecības personu skaits Dienvidkurzemes novadā

Auots: SPKC, 2020

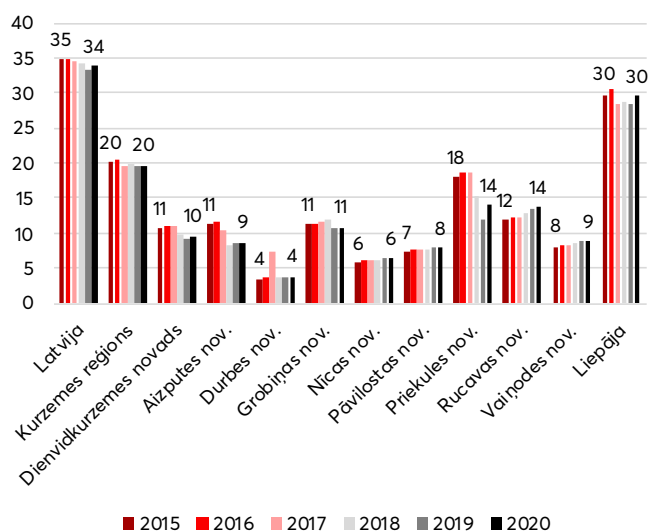
* Ārsti norādīti bez zobārstiem, mutes, sejas un žokļu ķirurgiem, ar stažieriem un rezidentiem.

** Pie medicīnas māsām netiek ieskaitītas zobārstniecības māsas. 2015.–2018. gadā pie medicīnas māsām tiek ieskaitītas rentgenoloģijas, radioloģijas māsas (radiologa asistenti). Sākot ar 2019. gadu netiek ieskaitīti radiologu asistenti.

*** Pie ārstu palīgiem (feldšeriem) tiek ieskaitīti neatliekamās medicīnas ārstu palīgi, feldšeri.

Izsakot ārstu skaitu uz 10 tūkst. iedzīvotājiem, redzams, ka 2020. gadā Liepājā bija 29,3 ārsti uz 10 tūkst. iedzīvotāju, savukārt Dienvidkurzemes novadā – tikai 9,6 ārsti uz 10 tūkst. iedzīvotāju, kas ir ļoti zems rādītājs. Salīdzinājumam Latvijā šis rādītājs bija 33,9, bet Kurzemes reģionā – 19,7. Vērtējot dinamiskā, visās minētajās teritorijās rādītājs laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam ir sarucis (Dienvidkurzemes novadā par 10%, Latvijā un Kurzemes reģionā par 2%). Liepājas pilsētā rādītājs nav mainījies.

6.5. ilustrācija. Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju

Auots: SPKC, 2020

Sabiedrības veselība un tās veicināšanas aktivitātes

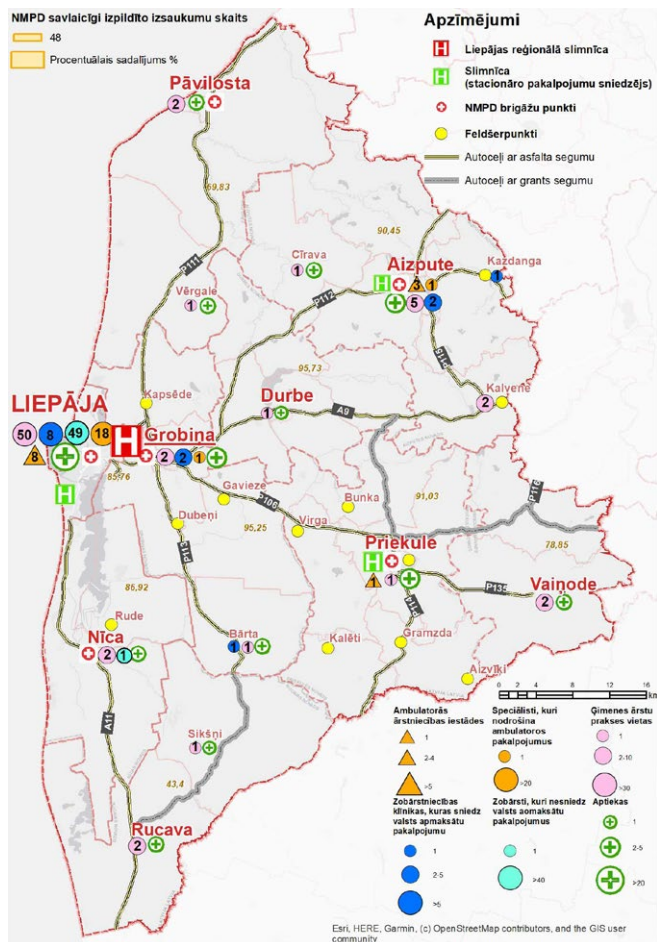
Sabiedrības veselības veicināšana ir viena no prioritātēm šajā plānošanas periodā. Veselības ministrija 2016. gada rudenī uzsāka īstenot ESF projektu "Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi" (Nr. 9.2.4.1/16/I/001). Tajā nacionālā mērogā tiek izstrādāts veselības veicināšanas un slimību profilakses plāns, ietverot pieeju veselības veicināšanas pasākumu īstenošanai, tai skaitā attiecībā uz normatīvā regulējuma izmaiņām un starpsektoru sadarbību, kā arī tiek īstenoti slimību profilakses pasākumi četrās prioritārajās jomās (sirds un asinsvadu slimības, onkoloģiskās slimības, bērnu (sākot no perinatālā un neonatālā perioda) veselība un psihiskā veselība), vispārējie sabiedrības veselības veicināšanas pasākumi, nacionāla mēroga veselības veicināšanas pasākumi mērķa grupām un vietējai sabiedrībai. Projektā tika radīta tīmekļa vietne "Esparvesību.lv".⁵³

Šī paša SAM 9.2.4. ietvaros no 2017. gada Liepāja un Dienvidkurzemes novadi (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes) īsteno aktivitāti 9.2.4.2. "Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei".⁵⁴ Pašvaldībās tiek īstenoti dažādi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi un aktivitātes, notiek semināri par veselīgu uzturu, psihisko veselību, savstarpējām attiecībām, atkarībām, reproduktīvo veselību u.c., dažādi fiziskie treniņi, grupu nodarbības, piemēram, par bērnu emocionālo audzināšanu u.c. Projekts ilgs līdz 2023. gadam. Nozīmīgākais izaicinājums jomā: kā turpināt šīs aktivitātes arī pēc projekta noslēguma.

53 Veselības ministrija. (2020). Veselības veicināšanas un slimību profilakse (SAM 9.2.4.), <https://www.vi.gov.lv/lv/veselibas-veicinasanas-un-slimibu-profilakse-sam-924>.

54 Veselības ministrija. (2020). Veselības veicināšanas un slimību profilakse (SAM 9.2.4.), <https://www.vi.gov.lv/lv/veselibas-veicinasanas-un-slimibu-profilakse-sam-924>.

6.6. ilustrācija. Veselības aprūpes pakalpojumi Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

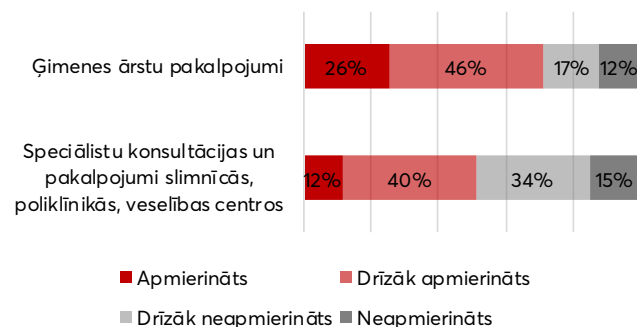
Auots: Nacionālais veselības dienests, 2021. gada aprīlis (feldšerpunkti, ģimenes ārstu prakses vietas, valsts apmaksāti zobārstniecības pakalpojumi, ambulatorās ārstniecības iestādes un speciālisti, kuri sniedz ambulatoros pakalpojumus), NMPD, 2021. gada aprīlis (NMPD brigāžu punkti), SPKC, 2020 (Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta savlaicīgi izpildīto rezultātīvo izsaukumu īpatsvars no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos), Veselības inspekcija, 2021. gada aprīlis (privātu zobārstniecības pakalpojumu sniedzēji), Data. gov.lu, 2018. gada jūnijs (aptiekas).

Aptaujas rezultāti

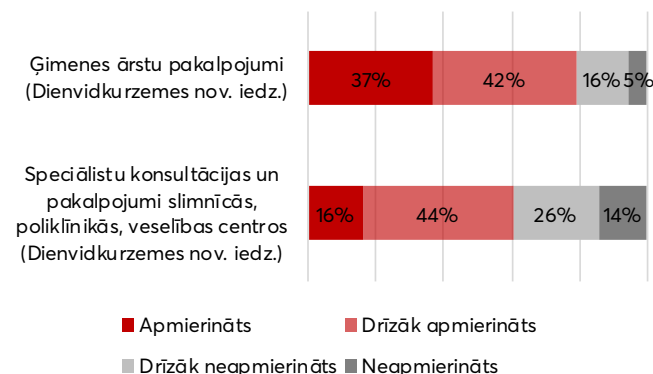
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju aptauja rāda, ka:

- 26% Liepājas iedzīvotāju ir apmierināti ar ģimenes ārstu pakalpojumiem pašvaldībā un 46% - drīzāk apmierināti; 12% Liepājas iedzīvotāju ir apmierināti ar speciālistu konsultācijām un pakalpojumiem slimnīcās, poliklīnikās, veselības centros un 40% - drīzāk apmierināti.
- Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji pozitīvāk novērtē veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, kvalitāti – 37% iedzīvotāji norādījuši, ka ir apmierināti ar ģimenes ārstu pakalpojumiem un 42% - drīzāk apmierināti; 16% aptaujātie ir apmierināti ar speciālistu konsultācijām un pakalpojumiem slimnīcās, poliklīnikās, veselības centros un 44% - drīzāk apmierināti.

6.7. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par veselības aprūpes pakalpojumiem

6.8. ilustrācija. Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par veselības aprūpes pakalpojumiem

- Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības veicināšana ir starp pieciem, pēc iedzīvotāju domām, steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībām būtu jārisina. Tā ir arī visbiežāk minētā joma, kurā, pēc iedzīvotāju domām, apvienotajiem novadiem būtu lietderīgi stiprināt sadarbību savā starpā vai ar Liepājas pilsētu. Pie konkrētiem darbiem, kur būtu jāuzlabo un jāattīsta sadarbība, tiek minēti:
 - veselības centru izveide novada teritorijā, kuros būtu apvienoti dažādu speciālistu pakalpojumi;
 - vienlīdzīga un labāka veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība visiem novada iedzīvotājiem, nodrošinot pieeju arī tiem, kuri dzīvo attālākās lauku teritorijās, organizēt regulāras izbraukuma konsultācijas (piem., ginekologs, acu ārsts, otorinolaringologs, zobārsts u.c.);
 - diennakts medpunkta izveide, kur vērsties nepieciešamības gadījumā, ja nav tik akūts gadījums, kad būtu jāsauc NMPD;
 - vienota pieteikšanās veselības aprūpes pakalpojumiem, t.sk. e-pakalpojuma risinājumi;
 - labāka Liepājas reģionālās slimnīcas sasniedzamība ar sabiedrisko transportu no visām novada teritorijām, t.sk. atbalstot iedzīvotāju grupas, kuras nav tik maksātspējīgas, bet spiestas tērēt līdzekļus nokļūšanai uz/no pakalpojuma saņemšanas vietas;
 - Liepājas reģionālās slimnīcas darbības paplašināšana, piesaistot jaunus speciālistus un attīstot jaunus pakalpojumus;
 - jaunu speciālistu piesaiste veselības aprūpei, šo speciālistu atbalstīšana ar prakses vietu novadā, jaunu rezidentūras vietu radīšana, prakses vietu attīstīšana veselības aprūpes iestādēs;
 - modernas, mūsdienīgas veselības aprūpes infrastruktūras nodrošināšana.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

6.1. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi veselības aprūpes jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Primārā veselības aprūpe un neatliekamā medicīniskā palīdzība	Atsevišķās novada teritorijās dzīvojošajiem ģimenes ārstu pieejamība vērtējama kā slikta lielā attāluma un sabiedriskā transporta nepieejamības dēļ. Vietās, kur trūkst ģimenes ārstu prakses, ne vienmēr ir pieejami feldšerpunkti (DKN). Liepājas pilsētā ģimenes ārstu pieejamības problēma ir saistīta ar gaidīšanu rindās un zemo ģimenes ārstu skaitu pilsētā kopumā.	Uzturēt un izskatīt iespēju feldšerpunktus izveidot katra Dienvidkurzemes novada pagasta teritorijā, kur tuvumā nav ģimenes ārsta prakses un to nav iespējams izveidot. Ieteicams feldšerpunktos izveidot aptiekas un feldšerpunktiem paredzēt informatīvu lomu (piem., tā ir vieta, kur iegūt informāciju par speciālistu pieejamību), kā arī apsvērt iespēju tajos attīstīt telemedicīnas pakalpojumu. Veicināt paudžu nomaīņu un speciālistu piesaisti sadarbībā ar Veselības ministriju, tās padotības iestādēm un ģimenes ārstu praksēm. Veicināt dežūrārstu pieejamību ārpus ģimenes ārsta darba laika.
	Ģimenes ārstu praksēs un feldšerpunktos lielākoties nav nodrošināta vides pieejamība, telpas ir šauras un slikta tehniskā stāvoklī, ēkas nav energoefektīvas (DKN).	Uzlabot energoefektivitāti un nodrošināt vides pieejamību ģimenes ārstu praksēs. Veikt iekštelpu remontu un vietās, kur trūkst telpu – veikt to pārbūvi vai paplašināšanu.
	Iedzīvotāju un atsevišķu nozares speciālistu skatījumā Liepājas slimnīcas uzņemšanas nodaļa ir pārāk noslogota ar pacientu uzņemšanu (Liepāja).	Izveidot neatliekamās medicīniskās palīdzības punktu SIA "Priekules slimnīca", lai nodrošinātu neatliekamu palīdzību tuvāk iedzīvotājiem gadījumos, kad savainojums nav dzīvībai kritisks un nav nepieciešama pacienta stacionēšana, piemēram, nelielu traumu, alerģiju un daļā sirds problēmu gadījumā. Pāvilostā saglabāt neatliekamās medicīniskās palīdzības punkta darbību visu gadu.
	Atsevišķās novada teritorijās dzīvojošajiem aptieku pakalpojumi ir grūti pieejami attāluma un sabiedriskā transporta nepieejamības dēļ. Novadā un pilsētā nav diennakts aptiekas (Liepāja, DKN).	Attīstīt aptiekas pakalpojumu novada feldšerpunktos. Veikt pārrunas ar farmācijas uzņēmumu (-iem) par aptieku darba laika pagarināšanu.
Zobārstniecība, ambulatorie un stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi, medicīniskā aprūpe mājās	Ambulatoro, stacionāro un zobārstniecības pakalpojumu pieejamība ir sarežģīta attālākās novada lauku teritorijās dzīvojošajiem, jo tuvumā nav konkrēto pakalpojumu, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojums nav pieejams vai nekursē pietiekami bieži (DKN).	Nodrošinot zobārstniecības un ambulatoro pakalpojumu sniedošo speciālistu mobilos izbraukumus uz novada apdzīvotām vietām. Organizēt transportu, kas nogādātu iedzīvotājus uz mobilo pakalpojumu izbraukumu punktiem. Attīstīt individualizētu transporta pakalpojumu tiem iedzīvotājiem, kuriem tuvumā nav sabiedriskā transporta vai tas kursē reti un kuru īpašumā nav personīgā autotransporta, lai nokļūtu uz veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas vietām.
	Valsts apmaksātu bērnu zobārstniecības pakalpojumu saņemšana ir izaicinājums lielo rindu dēļ (Liepāja, DKN). Trūkst zobārstniecības pakalpojuma, kuru iedzīvotāji varētu saņemt akūtos gadījumos (DKN).	Nodrošināt mobilos zobārstniecības speciālistu izbraukumus, nogādāt iedzīvotājus pakalpojuma saņemšanas vietās. Sadarboties ar Lietuvu, lai nodrošinātu iedzīvotājiem iespēju saņemt stomatoloģiskos pakalpojumus, īpaši akūtos gadījumos.
	Veselības aprūpes iestāžu telpu platības kapacitāte ir nepietiekama, daļā gadījumu infrastruktūra ir novecojusi un neatbilstoša. Daļa ēku neatbilst energoefektivitātes standartiem, tām nav nodrošināta vides pieejamība (Liepāja, DKN).	Pielāgojot neizmantotās veselības aprūpes iestāžu telpas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai vai izveidot jaunu infrastruktūru blakus esošajai ar mērķi attīstīt jaunus pakalpojumus veselības aprūpes centros. Nodrošināt vides pieejamību visos veselības aprūpes centros. Veikt ieguldījumus ēku energoefektivitātē.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Zobārstniecība, ambulatorie un stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi, medicīniskā aprūpe mājās	Valsts finansētie pakalpojumi nav pieejami iedzīvotājiem vēlamajā apjomā/vietā, to ierobežo kvotas (Liepāja, DKN).	Stiprināt primārās veselības lomu, lai atslogotu sekundārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus, kur veidojas ilgākās gaidīšanas rindas speciālista vai valsts finansējuma nepietiekamības dēļ.
	Veselības aprūpes pakalpojumi un daļa valsts finansēto pakalpojumu pacientu līdzmaksājumu dēļ daļai iedzīvotāju ir pārāk dārgi (Liepāja, DKN). Iedzīvotāju un atsevišķu nozares speciālistu skatījumā trūkst vienotas informācijas par pieejamajiem pakalpojumiem, pierakstīšanās uz pakalpojumiem ir neērta un fragmentāra (Liepāja, DKN).	Jautājums risināms valstiski, tas ir Veselības ministrijas kompetencē. Attīstīt vienotu, digitālu risinājumu – platformu ar veselības aprūpes pakalpojumu sarakstu, iespēju pieteikt pakalpojumu, apvienojot dažādus veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus Liepājā, Dienvidkurzemes novadā un Lietuvas pierobežas zonā.
	Valsts finansējums veselības aprūpei mājās un paliatīvai aprūpei ir nepietiekams (DKN). Paliatīvās aprūpes pakalpojums nav attīstīts nepieciešamajā apjomā, tādēļ nav pieejams visiem, kuriem tas ir nepieciešams (Liepāja, DKN).	Jautājums risināms valstiski, tas ir Veselības ministrijas kompetencē. Sadarbībā ar ministriju attīstīt paliatīvās aprūpes pakalpojumu Liepājā, kā arī SIA "Priekules slimnīca" un Aizputes slimnīcā. Sadarboties ar NVO un privātiem pakalpojuma sniedzējiem medicīniskās un sociālās aprūpes nodrošināšanā personu dzīvesvietās.
	Nav attīstīta attālināto ambulatoro konsultāciju sniegšana (DKN).	Izveidot konsultāciju punktus attālinātu ambulatoro pakalpojumu sniegšanai.
	Nav attīstīti informācijas tehnoloģiju risinājumi, kas palīdzētu speciālistiem ikdienas darbā (Liepāja, DKN).	Ieviest informācijas tehnoloģiju risinājumus (atskaīšu sistēma, pieraksta sistēma, automatizētie atbildētāji u.c.), lai atvieglotu speciālistu ikdienas darbu. Pilnveidot darbinieku digitālās prasmes.
	Trūkst veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sniedzēju sadarbība, informācijas apmaiņa starp pusēm, kas ir būtiska, lai nodrošinātu pēctecīgu klienta aprūpi, piemēram, onkoloģisku slimību, insulta, vardarbības u. c. gadījumos (Liepāja, DKN). Vientuļajiem pacientiem (vientuļie pensionāri, personas pēc insulta, kurām ir būtiski ierobežotas kustību un runas spējas u.c.) trūkst atbalsta ārstēšanā, rehabilitācijas procesā (Liepāja, DKN).	Izveidot sadarbības mehānismu un nepieciešamības gadījumā platformu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sniedzēju sadarbības attīstīšanai. Veidot atbalsta grupas un supervīzijas ģimenes un indivīda emocionālajam atbalstam krīzes un problēmu situācijās.
Veselības aprūpes cilvēkresursi	Ārstu un medicīnas māsu skaits samazinās, paudžu nomaīņa nenoris pietiekami ātri, novērojams speciālistu trūkums visos veselības aprūpes līmeņos. Trūkst atbalsta pasākumu speciālistu piesaistei (Liepāja, DKN).	Attīstīt atbalsta sistēmu jauniem speciālistiem (rezidentūras apmaksā, stipendijas, mājokļa piedāvājums u.c.). Veidot sadarbību ar izglītības iestādēm speciālistu piesaistē, stipendiju programmas izveidē. Akcentēt nepieciešamību speciālistu piesaisti plānot valsts un reģiona līmenī. Attīstīt sadarbību starp Liepājas veselības aprūpes iestādēm un Dienvidkurzemes novadu mobilu speciālistu izbraukuma vizīšu organizēšanā. Analizēt, cik RSU Liepājas filiāli absolvējušās māsas strādā veselības aprūpes sistēmā, kāpēc nestrādā un ko darīt, lai māsas noturētu darba tirgū nozarē.
	Zema atlīdzība ārstniecības personām valsts finansētajā veselības aprūpē, zema šo speciālistu motivācija tos sniegt, dodot priekšroku privātu pakalpojumu sniegšanai (Liepāja, DKN).	Attiecībā uz valsts finansēto iestāžu ārstniecības personām jautājums ir Veselības ministrijas kompetencē. Pašvaldības finansēto iestāžu (sociālais dienests, izglītības iestādes u.c.) māsām paaugstināt atalgojumu.
	Atsevišķas komunikācijas grūtības starp ārstniecības personām un pacientiem (Liepāja)	Organizēt regulāras darbinieku apmācības par saskarsmes prasmēm, nodrošināt emocionālu atbalstu darbiniekiem, lai mazinātu to izdegšanu.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sabiedrības veselība un tās veicināšanas aktivitātes	Nepietiekams mutes dobuma higiēnas līmenis dažādās vecuma grupās (DKN).	Veicināt izpratni par mutes dobuma higiēnu dažādās iedzīvotāju vecuma grupās, veicinot profilaktisku pasākumu ievērošanu jau no agrīna vecuma.
	Neveselīgs uzturs un svaigu dārzeņu/ augļu nepietiekama lietošana uzturā, mazkustīgs dzīvesveids (Liepāja, DKN). Augsts jauniešu īpatsvars, kas ir izmēģinājuši vai lieto atkarību izraisošas vielas (Liepāja, DKN).	Radīt starpnozaru risinājumus, lai informētu un motivētu cilvēkus īstenot slimību profilakses pasākumus. Izglītības procesā akcentēt tēmas par slimību profilaksi un veselīgu dzīvesveidu. Aicināt ārstniecības personas uz izglītības iestādēm skaidrot šos jautājumus. Izglītības iestāžu audzēkņiem piedāvāt nodarbības atkarību profilaksei. Organizēt mobilo autobusu izbraukumus, kuros saistošā veidā skaidro veselības veicināšanas/ slimību profilakses jautājumus kā bērniem, tā vecākiem. Organizēt veselībratību ⁵⁵ veicinošas kampaņas dažādos informācijas kanālos. Veidot uz fiziskām aktivitātēm orientētu infrastruktūru (dabas takas, fitnesa un rotaļu laukumi, nūjošanas takas, orientēšanās trases u.c.). Veicināt vadošā, politiskā līmeņa speciālistu izpratni par slimību profilakses jautājumiem un to aktualitāti. Veicināt izglītības iestāžu iesaisti Nacionālajā veselīgo skolu tīklā.
	Sabiedrības psihiskās veselības pasliktināšanās, īpaši Covid-19 dēļ izsludināto ierobežojumu un dīkstāves rezultātā.	Radīt starpnozaru risinājumus, lai informētu un motivētu cilvēkus veikt psihisku slimību profilakses pasākumus. Organizēt kampaņas, kas skaidro psihiskās veselības nozīmi un to, kā uzlabot indivīda psihisko veselību. Organizēt mobilo autobusu izbraukumus, kuros saistošā veidā skaidro šos jautājumus kā bērniem, tā vecākiem, palīdz apgūt dažādas tehnikas psihiskās veselības veicināšanai.
	Trūkst cilvēkresursu, kuri pilnvērtīgi strādātu, koordinētu veselības veicināšanas projektus (DKN).	Jānodrošina vismaz viens štata darbinieks Dienvidkurzemes novadā, kas koordinētu līdz galam esošo ESF projektu veselīga dzīvesveida veicināšanai, kā arī citus jomas projektus nākotnē, nodrošinot pēctecību.
	Daļa sabiedrības kūtri izmanto veselību veicinošu infrastruktūru pilsētvidē (Liepāja).	Rast individuālu un motivējošu pieeju, lai veicinātu iedzīvotāju fizisko aktivitāti ikdienā. Īstenot informatīvus pasākumus, publicēt informāciju pašvaldību mājaslapās un sociālajos tīklos par pieejamo infrastruktūru un pasākumiem, izstrādāt lietotni, ietverot iepriekš minēto informāciju. Turpināt darbību Veselīgo pašvaldību tīklā un īstenot sadarbību ar SPKC.
	Covid-19 krīze parāda, ka atbildīgās iestādes, sabiedrība un veselības aprūpes iestādes nav gatavas sabiedrības veselības krīzēm.	Jautājumu aktualizēt valstiskā līmenī. Iestāžu līmenī nepieciešams izstrādāt rīcības plānu līdzīgu krīžu gadījumiem.

55 Veselībratība ir cilvēka vispārējās spējas iegūt, apstrādāt, saprast pamatinformāciju par veselību un veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp slimību profilaksi un ārstniecību, lai pieņemtu atbilstīgus, savai veselībai nozīmīgus lēmumus.

7. Sports

Nozares piedāvājums

Sporta procesu nodrošināšana

Liepājas sporta nozares pārvaldību sadarbībā ar valsts institūcijām, sporta organizācijām un privātajiem uzņēmumiem Liepājas interesēs īsteno pašvaldības iestāde "Liepājas pilsētas domes Sporta pārvalde". Katrā Dienvidkurzemes novadu veidojošajā pašvaldībā līdz šim ir bijis par sporta nozari atbildīgais, kurš pārzina svarīgākos ar sporta jomu saistītos jautājumus un nodrošina sporta darba organizāciju pašvaldībā (veicina iedzīvotāju izpratni par fizisko aktivitāšu lomu veselības saglabāšanā un nostiprināšanā, veicina sporta jomas attīstību, organizē sporta pasākumus, sniedz atbalstu sportam vispārējās izglītības iestādēs un nodrošina profesionālās ievirzes sporta izglītības darbību un sporta infrastruktūras pārraudzību un attīstību). Pēc administratīvi teritoriālās reformas stāšanās spēkā (01.07.2021.) jaunveidojamā novadā būs viena par sporta nozari atbildīgā institūcija, tomēr paredzams, ka esošais tīklojums ar nozari pārstāvošiem speciālistiem tiks saglabāts, lai nodrošinātu pilnvērtīgu sporta dzīves koordināciju un attīstību katrā no bijušajiem astoņiem novadiem. Vienlaikus jāuzsver, ka jaunveidojamā Dienvidkurzemes novadā ietilpstošās pašvaldības līdz šim jau ir veiksmīgi sadarbojušās profesionālās ievirzes sporta izglītības jomā, ko organizē apvienotā Liepājas rajona Sporta skola.

Sporta organizācijas (profesionālie klubi un biedrības)

Aktīvai, daudzpusīgai sporta dzīvei pašvaldībā būtiska loma ir profesionāliem sporta klubiem un aktīvām sporta biedrībām, ar kurām pašvaldība sadarbojas, atbalsta arī finansiāli un veido vienotu sporta nozares attīstību.

Liepājā darbojas daudz dažādu sporta organizāciju⁵⁶:

- pieci profesionālie sporta klubi;
- bezpeļņas amatieru sporta biedrības:
 - 19 komandu sporta veidu biedrības,
 - 29 individuālo sporta veidu biedrības,
 - Astoņas ūdenssporta biedrības,
 - 23 sporta klubi un fitnesa biedrības.

Atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas apkopotajiem datiem⁵⁷, Dienvidkurzemes novados kopumā darbojas 29 biedrības un pieci privātie sporta klubi.

Liepājā divus gadus (sākot ar 2020. gadu) tiek īstenots sporta sacensību un pasākumu projektu konkurss. Līdzfinansēti ir gan tautas sporta un hobija sporta pasākumi, gan Latvijas, Eiropas un pasaules mēroga profesionāļu sacensības. Konkurss ir nozīmīgs stimuls aktīvākai sporta dzīvei un plašākam sporta aktivitāšu piedāvājumam. Konkurss kā sadarbības mehānisms starp pašvaldību un sporta organizācijām nodrošina mērķtiecīgu līdzfinansējuma novirzīšanu, līdzvērtīgas iespējas iegūt līdzfinansējumu, kā arī tādējādi pašvaldība uztur regulāru kontaktu ar sporta organizācijām un ir informēta par aktuālo situāciju. Dienvidkurzemes novada pašvaldībās sporta sacensību un pasākumu projektu konkurss līdz šim nav īstenots.

Liepājas profesionālā un amatieru sporta komandas ar Sporta pārvaldes atbalstu regulāri piedalās Latvijas čempionātos un augstāka ranga sacensībās, ar labām sekmēm startē vairāki individuālo sporta veidu pārstāvji, sacensībās tiek iesaistīti arī senioru vecuma sportisti.

Profesionālās ievirzes sporta izglītība bērniem un jauniešiem

Bērnu un jauniešu sportu koordinē sporta skolas, un to darbība ir vērsta divos virzienos:

- nodrošināt iespēju apgūt profesionālās ievirzes sporta izglītību, uzsverot augstu sasniegumu nozīmi sportā;
- iesaistīt bērnus un jauniešus sportiskās aktivitātēs, tā nodrošinot viņiem iespēju saturīgi pavadīt brīvo laiku.

56 Liepāja. Sporta klubi un biedrības, <https://www.liepaja.lv/sporta-organizācijas/komandu-sporta-veidi/>.

57 Izglītības un zinātnes ministrija (23.05.2021.). Statistika par sportu, <https://www.izm.gov.lv/lv/statistika-par-sportu>.

Liepājā kopumā darbojas piecas profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes, nodrošinot 16 sporta veidu apmācību 2702 audzēkņiem (2020./2021. mācību gadā). Attiecīgi DKN novadā darbojas apvienotā Liepājas rajona Sporta skola (iekļaujot Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novada pašvaldības, kuras ietilpst arī jaunveidojamajā Dienvidkurzemes novadā), piedāvājot sešu sporta veidu apmācību 837 audzēkņiem (2020./2021. mācību gadā).

Pārstāvētākie sporta veidi Liepājas un DKN sporta skolās ir futbols, volejbols, vieglatlētika un galda teniss, bet kopumā ir piedāvāta 18 dažādu sporta veidu apguve (Liepājā 16 sporta veidi un DKN – seši sporta veidi). Laika periodā kopš 2015. gada sporta veidu piedāvājums nav mainījies ne Liepājas, ne Dienvidkurzemes novada profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs, izņemot to, ka kopš 2016./2017. mācību gada Liepājas Sporta spēļu skola vairs nepiedāvā futbolu, jo tika izveidota atsevišķa Liepājas Futbola skola.

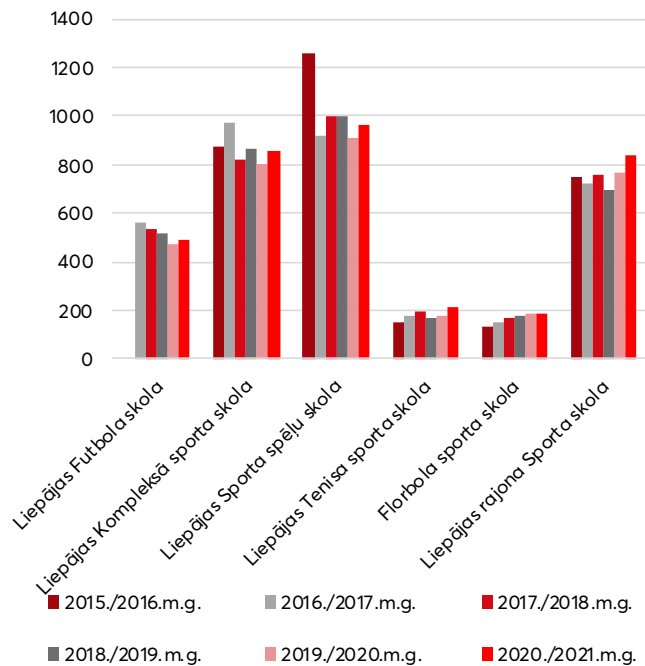
Kopējās audzēkņu skaita izmaiņas laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam gan Liepājas rajona Sporta skolā, gan kopumā visās piecās Liepājas profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs ir ar augšupejošu tendenci, lai gan pa gadiem ir vērojamas skaita svārstības. Līdzīga pieaugoša tendence šajā laika periodā ir arī kopumā Latvijas profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs.

7.1. tabula. Sporta skola un pārstāvētie sporta veidi

Sporta skola	Sporta veids/licencētas profesionālās ievirzes izglītības programmas 2020./2021. mācību gadā																	
	Futbols	Volejbols	Vieglatlētika	Galda teniss	Basketbols	Florbols	Handbols	Hokejs	Teniss	Ložu šaušana	Šahs	Peldēšana	Mākslas vingrošana	Sporta vingrošana	Bokss	Brīvā cīņa	Džudo	Grieķu-romiešu cīņa
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Liepājas Futbola skola	x																	
Liepājas Kompleksā sporta skola				x							x	x	x	x	x	x	x	x
Liepājas Sporta spēļu skola		x	x		x			x										
Liepājas Tenisa sporta skola									x									
Florbola skola						x												
Liepājas rajona Sporta skola	x	x	x	x			x			x								
KOPĀ visās sporta skolās	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Auots: Izglītības un zinātnes ministrija (23.05.2021.). Profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu dati, <https://www.izm.gov.lv/lu/profesionalas-ievirzes-sporta-izglitiba-iestazu-dati>

7.1. ilustrācija. Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs

Avots: Izglītības un zinātnes ministrija (23.05.2021). Profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu dati, <https://www.izm.gov.lv/lu/profionalas-ievirzes-sporta-izglitibas-iestazu-dati>

Liepājā no visām profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm vienā sporta veidā lielākais audzēkņu skaits ir Liepājas Futbola skolā (2020./2021. m. g. – 486 audzēkņi). Liepājas Sporta spēļu skolā kopumā ir pārstāvēti četri sporta veidi un visvairāk audzēkņu ir basketbolā (2020./2021. m. g. – 340) un vieglatlētikā (2020./2021. m. g. – 289), attiecīgi gandrīz vienlīdzīgs skaits audzēkņu ir hokejā un volejbolā (2020./2021. m. g. – 169 un 163).

Liepājas Kompleksā sporta skola piedāvā deviņu individuālo sporta veidu apguvi, un visvairāk audzēkņu ir peldēšanas sporta veidā (2020./2021. m. g. – 367 audzēkņi). Sporta vingrošanā 2020./2021. mācību gadā bija 125 audzēkņi, mākslas vingrošanā – 78. No cīņas sporta veidiem visvairāk audzēkņu ir grieķu-romiešu cīņās, t.i., 106 (2020./2021. m. g.).

Tenisam Liepājā ir senas tradīcijas, un Liepājas Tenisa skolā ir vērā ņemams audzēkņu skaits – 210 audzēkņu 2020./2021. mācību gadā, kas ir 68% no kopējā audzēkņu skaita Latvijā šādā programmā.

Liepājas rajona Sporta skolā lielākais audzēkņu skaits ir tādos sporta veidos kā futbols (2020./2021. m. g. – 256), vieglatlētika (2020./2021. m. g. – 174) un volejbols (2020./2021. m. g. – 157). Jāuzsver, ka audzēkņu skaitu konkrētā sporta veidā ietekmē apdzīvoto vietu skaits, kurās tiek piedāvātas nodarbības, kā arī iedzīvotāju skaits tajās. Treniņu grupas futbolā sporta skola piedāvā piecos novados (Grobiņā, Pāvilostā, Priekulē, Vaiņodē, Nīcā), treniņu grupas vieglatlētikā – trīs novados (Grobiņā, Aizputē, Priekulē), treniņu grupas volejbolā – divos novados (Grobiņā, Aizputē).

Kopumā Liepājas rajona Sporta skola piedāvā sporta nodarbības katrā no astoņiem novadiem.

7.2. tabula. Novadā pārstāvētie sporta veidi

Novads/ sporta veids	Futbols	Volejbols	Vieglatlētika	Galda teniss	Handbols	Ložu šaušana	
Grobiņas novads	x	x	x				3 sporta veidi
Pāvilostas novads	x			x			2 sporta veidi
Aizputes novads		x	x			x	3 sporta veidi
Durbes novads				x			1 sporta veids
Priekules novads	x		x				2 sporta veidi
Vaiņodes novads	x				x		2 sporta veidi
Nīcas novads	x						1 sporta veids
Rucavas novads				x			1 sporta veids
	5 novados	2 novados	3 novados	3 novados	1 novadā	1 novadā	

Avots: Izglītības un zinātnes ministrija (23.05.2021). Profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu dati, <https://www.izm.gov.lv/lu/profionalas-ievirzes-sporta-izglitibas-iestazu-dati>

Treneru skaits profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs Liepājā un Dienvidkurzemes novadā laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam ir ar nelielu pieaugošu tendenci, kas atbilst arī audzēkņu skaita pieaugošajai tendencei.

Sporta infrastruktūras nodrošinājums

Liepājā izveidotā sporta infrastruktūra ļauj rīkot un uzņemt starptautiskas sacensības un čempionātus. Tāpat infrastruktūra kalpo par labu treniņu bāzi sportistiem, jo ir nodrošinātas profesionāla līmeņa sporta iespējas, kā arī tā tiek izmantota profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu ikdienas treniņiem.

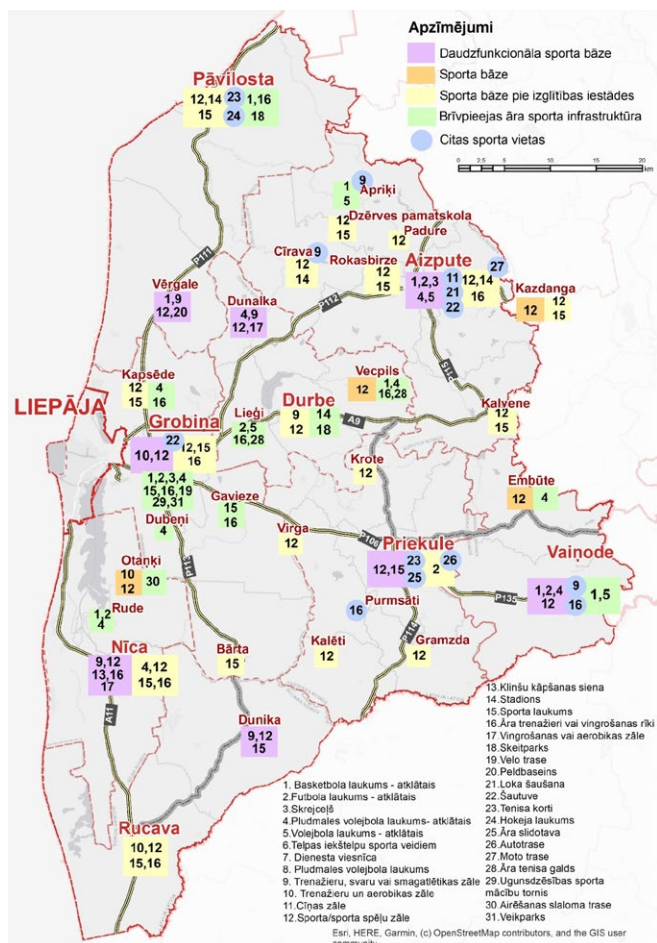
Liepājas rajona Sporta skolas treniņu grupas nodarbībām izmanto Dienvidkurzemes novada vispārizglītojošo skolu un novadu sporta centru telpas bez maksas (iekļauts sadarbības līgumā). Sporta infrastruktūra ir pieejama katrā novada centrā.

7.3. tabula. Liepājas rajona Sporta skolas izmantotā sporta infrastruktūra

Liepājas rajona Sporta skolas izmantotā sporta infrastruktūra	Futbols	Volejbols	Vieglatlētika	Galda teniss	Handbols	Ložu šaušana
Grobiņas sporta centrs (M. Namiķa iela 2B, Grobiņa, Grobiņas novads)	x		x			
Grobiņas sporta centrs (Celtnieku iela 29, Grobiņa, Grobiņas novads)	x		x			
Zentas Mauriņas Grobiņas novada vidusskolas sporta bāze (Skolas iela 1, Grobiņa, Grobiņas novads)		x	x			
Aizputes novada sporta centra "Lejaskurzeme" sporta halle (Ziedu iela 7, Aizpute, Aizputes novads)		x	x			
Aizputes novada sporta centra "Lejaskurzeme" sporta komplekss (Saules iela 9, Aizpute, Aizputes novads)			x			
Aizputes novada sporta centra "Lejaskurzeme" šautuve (Saules iela 6A, Aizpute, Aizputes novads)						x
Māteru Jura Kazdangas pamatskolas sporta bāze (Kazdangas pamatskola, Kazdanga, Aizputes novads)			x			
Priekules daudzfunkcionālā sporta halle (Aizputes iela 1, Priekule, Priekules novads)	x		x			
Kalētu pamatskolas sporta bāze (Liepu aleja 4, Kalēti, Priekules novads)			x			
Krotes Kronvalda Ata pamatskolas sporta bāze (Krotes pamatskola, Krote, Bunkas pagasts, Priekules novads)			x			
Nīcas sporta halle (Skolas iela 14, Nīca, Nīcas novads)	x					
Pāvilostas vidusskolas sporta bāze (Dzintaru iela 52, Pāvilosta, Pāvilostas novads)	x			x		
Vaiņodes vidusskolas sporta bāze (Auotu iela 4, Vaiņode, Vaiņodes novads)	x				x	
Ata Kronvalda Durbes pamatskolas sporta bāze (Skolas iela 5A, Durbe, Durbes novads)				x		
Rucavas pamatskolas sporta bāze (Rucavas pamatskola, Rucavas pagasts, Rucavas novads)				x		

Auots: Grobiņas novads (2020), Liepājas rajona Sporta skolas pašvērtējuma ziņojums, http://lrsportaskola.lu/images/DOKUMENTI/Pasnovertejuma_zinojums/pa%C5%A1nou%C4%93rt%C4%93jums_2020.pdf

7.2. ilustrācija. Publiskā sporta infrastruktūra iedzīvotāju labsajūtas un veselības veicināšanai

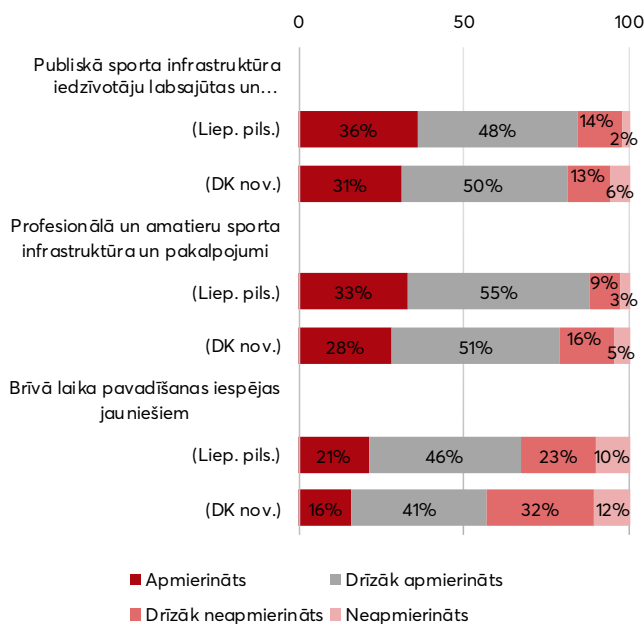
Auots: <http://sportaregistrs.lv/> un pašvaldības sniegta informācija.

Aptaujas rezultāti

2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka:

- Lielākā daļa Liepājas un DKN iedzīvotāju ir apmierināti vai drīzāk apmierināti gan ar publisko sporta infrastruktūru labsajūtas, veselības veicināšanai, gan ar profesionālā, un amatieru sporta infrastruktūru, pakalpojumiem. Mazāk ir apmierināti ar brīvā laika pavadīšanas iespējām jauniešiem.

7.3. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par sporta pakalpojumiem

- Sporta pakalpojumu un infrastruktūras attīstība nav starp pieciem steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībai būtu jārisina. No 17 izvēlēm Liepājas gadījumā šis ir pēdējais risināmais pašvaldības darbs, bet DKN sporta pakalpojumu un infrastruktūras attīstība ir aktuālāka. Iedzīvotāju vērtējumā sporta joma nav no aktuālākajām jomām, kurā būtu lietderīgi stiprināt sadarbību. Tomēr kā konkrētāki darbi, kuros būtu jāuzlabo un jāattīsta sadarbība sporta jomā, tiek minēti šādi:

- attīstīt sadarbību starp DKN izglītības iestādēm sporta jomā;
- pilnveidot, dažādot jauniešu un bērnu sporta treniņu iespējas, sadarbojoties ar Liepājas sporta skolām;
- organizēt kopīgus čempionātus un citus sporta pasākumus;
- sadarboties un pilnvērtīgi izmantot (noslogot) Liepājā un DKN esošo infrastruktūru.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

7.4. tabula. Izaicinājumi, problēmas un iespējamie risinājumi sporta jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sporta procesu nodrošināšana – sporta organizācijas	Nepietiekams pašvaldības finansiālais atbalsts Liepājas sporta amatieru biedrībām un jauniešiem talantiem (Liepāja).	Rast iespējas atbalstīt Liepājas amatieru biedrības un jaunus sporta talantus.
	Nepietiekams finansiālais atbalsts DKN sporta biedrībām, aktīvistiem (DKN).	Izveidot regulāru pašvaldības atbalsta mehānismu (finansiālu un iespēju robežās arī cita veida – infrastruktūras, aprīkojuma, dalību sacensībās, transporta izdevumu u.c.).
Sporta procesu nodrošināšana – profesionālās ievirzes sporta izglītība	Neliels profesionālās ievirzes sporta izglītības piedāvājums katrā novada centrā (1–3 sporta veidam) (DKN).	Rast iespējas nodrošināt sporta skolu audzēkņus ar transportu.
	Dienvidkurzemes novada pagastu bērniem un jauniešiem ir apgrūtinātas iespējas nokļūt uz treniņu nodarbībām novadu centros (DKN).	Pašvaldībai nodrošināt autobusu, lai atvestu izglītojamus uz treniņu nodarbībām.
	Grūtības nokomplektēt nepieciešamo izglītojamo skaitu komandu sporta veidos (DKN).	Izvērtēt iespējas plašāk attīstīt individuālos sporta veidus un mazāk komandu sporta veidus.
	Nav izveidota sadarbība starp Liepājas un Liepājas rajona sporta skolām treneru piesaistē un pieredzes apmaiņā (Liepāja, DKN).	Sadarboties Liepājas pilsētas un DKN sporta skolām.
	Sporta skolu audzēkņiem trūkst motivējošu mehānismu lielākiem sasniegumiem (DKN).	Izstrādāt motivācijas programmu sporta skolu audzēkņiem.
	Daļa bērnu un jauniešu nav iesaistīti regulārās fiziskās aktivitātēs un daļa, kuri iesaistījušies kādā no sporta skolas piedāvātajām programmām, tās pēc uzsākšanas ātri pārtrauc (DKN).	Pilnveidot metodisko darbu ar jauniešiem, vecākiem. Piedāvāt iespēju bērniem izmēģināt dažādus sporta veidus un atklāt sev piemērotāko, spējām atbilstošāko sporta veidu (veidot kā regulāru programmu).
Iesaistīšanās ikdienas fiziskās aktivitātēs	Nepietiekama senioru iesaiste sportā un aktīvajā atpūtā, nepietiekams sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumu piedāvājums senioru segmentam (Liepāja).	Veidot plašāku piedāvājumu senioriem.
	Iedzīvotāji kūtri iesaistās regulārās fiziskās aktivitātēs (Liepāja, DKN).	Veidot regulārus, saistošus, fiziskās aktivitātes popularizējošus pasākumus dažādām mērķa grupām.
	Esošais veselības veicināšanas projekts beigsies 2023. gadā, turpmāk nepieciešams veidot vienotu veselības veicināšanas programmu (DKN).	Nodrošināt pēctecību veselības veicināšanas projektam jaunveidotajā DKN.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sporta infrastruktūra	Nav sabalansēti ieguldījumi profesionālā, amatieru un masu sporta lielajās būvēs, sporta specializētajos objektos un sabiedrībai plaši pieejamā infrastruktūrā. Vairākās skolās ir fizikulturai un treniņiem nepiemērotas sporta zāles (Liepāja).	Veikt regulāru novērtējuma analīzi par esošo sporta infrastruktūru un rūpīgāk izvērt turpmākos ieguldījumus.
	Sporta infrastruktūras objektu saimnieciskās darbības ieņēmumi nenodrošina infrastruktūras uzturēšanu (Liepāja).	Izvērtēt sporta infrastruktūras objektu (ēku) rentabilitāti, lai infrastruktūras izmantošanas radītie saimnieciskās darbības ieņēmumi iespēju robežās nodrošinātu infrastruktūras uzturēšanu.
	Trūkst dažādu veidu ārtelpas sporta infrastruktūras, kā arī neapmierinošs ir ledushalles inženiertehniskais stāvoklis (Liepāja).	Veidot ārtelpas sporta infrastruktūru.
	Nepietiekama vai novecojusi esošā sporta infrastruktūra, materiāli tehniskais aprīkojums, tai skaitā pie pagastu mācību iestādēm (DKN).	Izvērtēt un veikt ieguldījumus, lai papildinātu esošo sporta infrastruktūru un/vai būvētu jaunu.
	Netiek regulāri veikti ieguldījumi esošās sporta infrastruktūras atjaunošanā, kā arī ne visiem infrastruktūras objektiem ir sakārtots apsaimniekošanas jautājums (DKN).	Ieviest organizatorisku mehānismu esošās sporta infrastruktūras regulārai uzturēšanai, atjaunošanai, tai skaitā finanšu resursu piešķiršanai, un sakārtot apsaimniekošanas jautājumu.
	Nav pieejams peldbaseins un iespēja nodrošināt peldētāpmācību (DKN).	Izvērtēt ekonomiski pamatotāko peldbaseina būvniecības iespēju Dienvidkurzemes novadā un realizēt būvniecības projektu.
	Trūkst nakšņošanas iespēju, lai organizētu sacensības, treniņu nometnes vairāku dienu garumā (DKN).	Izvērtēt iespējas un izveidot nakšņošanas vietas.
	Neattīstīta ekstrēmo sporta veidu infrastruktūra (DKN).	Izveidot novadu centros ekstrēmo sporta veidu infrastruktūru.
	Trūkst iespēju nodarboties ar tehniskiem sporta veidiem (autosports, motosports) (DKN).	Pilnveidot esošo un izveidot jaunu tehnisko sporta veidu infrastruktūru (trases).
	Neatbilstoša infrastruktūra loka šaušanas sportam (atbilstoši drošības prasībām izveidots āra laukums un iekštelpas ziemas periodam) (DKN).	Veidot infrastruktūru loka šaušanas sporta veidam (āra laukums, iekštelpas).
	Trūkst labiekārtotas veselības veicināšanas āra infrastruktūras (āra trenažieri, veselības takas, apgaismotas slēpošanas trases, labiekārtotas peldvietas u.c.) (DKN).	Izmantot konkrētās vietas iespējas, attīstot veselības veicināšanas āra infrastruktūru. Apzināt finansējuma avotus veselības veicināšanas infrastruktūras veidošanai ārā.

8. Sociālā aizsardzība

Nozares piedāvājums

Sociālā palīdzība

Liepājas Sociālā dienesta sniegto sociālo palīdzību 2020. gadā ir saņēmušas 4 563 personas ģimenēs (tie ir nepilni 7% no Liepājas pilsētas iedzīvotāju skaita, kas ir līdzīgs rādītājs valsts vidējam rādītājam, kur sociālo palīdzību 2020. gadā saņēmuši 6% iedzīvotāju). Kopā sociālajai palīdzībai Liepājas pašvaldība 2020. gadā izlietojusi 1,47 milj. EUR. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2020. gadā gan sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits, gan tai izlietotie līdzekļi pilsētā, līdzīgi kā valstī kopumā, ir samazinājušies – attiecīgi personu skaits par 41%, izlietoto līdzekļu apjoms par 30% (valstī attiecīgi personu skaits ir samazinājies par 47%, izlietoto līdzekļu apjoms – par 38%). Turpretī sociālās palīdzības apmērs vidēji uz vienu palīdzības saņēmēju ir pieaudzis – 2015. gadā tie bija 270 EUR uz personu, savukārt 2020. gadā – 322 EUR uz vienu personu, kas ir nedaudz augstāk par vidējo rādītāju valstī. Salīdzinājumam: valstī 2015. gadā sociālās palīdzības apmērs vidēji uz vienu palīdzības saņēmēju bija 207 EUR, 2020. gadā – 270 EUR.⁵⁸

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās sociālo palīdzību 2020. gadā kopā ir saņēmušas 3 914 personas ģimenēs (tie ir nepilni 12% no visiem Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem). Sociālajai palīdzībai Dienvidkurzemes novadā ietilpstošās pašvaldības 2020. gadā kopā izlietojušas 561,8 tūkst. EUR. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2020. gadā sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits Dienvidkurzemes novadā, līdzīgi kā Liepājā un valstī, ir samazinājies – attiecīgi par 39%, bet sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi ir samazinājušies par 8%. Sociālās palīdzības apmērs vidēji uz vienu palīdzības saņēmēju ir pieaudzis – 2015. gadā tie bija 95 EUR uz personu, savukārt 2020. gadā – 144 EUR uz vienu personu, kas ir būtiski mazāk nekā vidēji valstī (2015. gadā sociālās palīdzības apmērs vidēji uz vienu palīdzības saņēmēju valstī bija 207 EUR, 2020. gadā – 270 EUR).⁵⁹ Tādējādi secināms, ka Dienvidkurzemes novadā sociālai palīdzībai izlietotie līdzekļi uz vienu palīdzību saņēmušo personu ir vairāk nekā uz pusi mazāki, salīdzinot ar Liepāju, un mazāki par pusi nekā vidēji valstī.

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošo pašvaldību starpā pastāv būtiskas atšķirības. Sociālai palīdzībai izlietoto līdzekļu apmērs uz vienu palīdzību saņēmušo personu būtiski augstāks par vidējo rādītāju ir Priekules un Aizputes novados (2020. gadā līdzekļi uz 1 personu bija attiecīgi 286 EUR un 253 EUR). Līdzvērtīgs novada vidējam rādītājam bija pabalstiem izlietoto līdzekļu apjoms uz vienu personu Vaiņodes un Nīcas novadā (2020. gadā attiecīgi 147 EUR un 140 EUR uz 1 personu), bet mazāks tas bija Rucavas, Durbes, Grobiņas un Pāvilostas novadā (attiecīgi 2020. gadā 103 EUR, 82 EUR, 86 EUR un 47 EUR). Arī palīdzības saņēmēju skaita un izlietoto finanšu līdzekļu apjoma tendences novada iekšienē bijušas atšķirīgas. Pretstatā Dienvidkurzemes novada vidējai tendencei samazināties sociālo palīdzību saņēmušo personu skaitam, Rucavas novadā palīdzības saņēmēju skaits ir pieaudzis par 54%, Pāvilostas novadā – par 24% un Durbes novadā – par 10%. Un pretstatā Dienvidkurzemes novada tendencei samazināties sociālajai palīdzībai izlietoto līdzekļu apjomam, tie ir pieauguši Rucavas, Durbes, Priekules un Aizputes novadā.⁶⁰

58 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

59 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

60 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

8.1. tabula. Sociālās palīdzības saņēmēju skaits un izlietotie līdzekļi

Novads	Sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits (kopā personas ģimenē) 2015. g.	Sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi 2015. g. (EUR)	Sociālās palīdzības apmērs uz 1 palīdzības saņēmēju 2015. g. (EUR)	Sociālo palīdzību saņēmušo personu skaits (kopā personas ģimenē) 2020. g.	Sociālajai palīdzībai izlietotie līdzekļi 2020. g. (EUR)	Sociālās palīdzības apmērs uz 1 palīdzības saņēmēju 2020. g. (EUR)
Liepāja	7 779	2 097 348	270	4 563	1 467 781	322
Dienvidkurzemes novads	6 412	609 143	95	3 914	561 763	144
Aizputes novads	1 339	199 278	149	836	211 284	253
Durbes novads	397	28 660	72	437	35 923	82
Grobiņas novads	2 010	142 912	71	1 227	105 267	86
Nīcas novads	357	40 453	113	91	12 769	140
Pāvilostas novads	299	19 413	65	371	17 255	47
Priekules novads	679	102 228	151	406	116 239	286
Rucavas novads	253	28 604	113	390	40 016	103
Vaiņodes novads	1 078	47 594	44	156	23 010	147

Auots: Labklājības ministrija, 2020. gads

Sociālie pakalpojumi

Liepājas pilsētas pašvaldībā 2020. gadā sociālos pakalpojumus saņēma 2 871 persona. Pašvaldība sociālajiem pakalpojumiem izlietoja 3,14 milj. EUR jeb 1 094 EUR⁶¹ uz vienu sociālā pakalpojuma saņēmēju (salīdzinājumam valstī šis rādītājs bija 1 430 EUR). Salīdzinot ar 2015. gadu, sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits pilsētā nav būtiski mainījies, bet sociālajiem pakalpojumiem izlietoto līdzekļu apjoms ir pieaudzis par 8% (2015. gadā Liepājā šim mērķim tika izlietoti 2,92 milj. EUR jeb 1 015 EUR uz vienu pakalpojuma saņēmēju). Valstī sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits 2015.–2020. gadā ir samazinājies par 8%, bet pakalpojumiem izlietotie līdzekļi ir pieauguši par 34%.

Pakalpojumiem institūcijā⁶² 2020. gadā Liepājā tika tērēti 18% no visa sociālajiem pakalpojumiem paredzētā budžeta, klientu skaits institūcijā veidoja vien 2%, kas ir ievērojami labāks rādītājs nekā valstī kopumā, kur pakalpojumiem institūcijā 2020. gadā tika izlietoti 55% līdzekļu un pakalpojumu saņēmēju skaits bija 14%. Liepājā uz vienu institūcijas klientu tika tērēti 7 872 EUR (vidēji valstī – 5 461 EUR), un tas ir būtiski augstāks rādītājs, salīdzinot ar sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu izmaksām. Vienlaikus ir novērojama pozitīva tendence – pakalpojumiem

institūcijā izlietoto līdzekļu īpatsvars un to saņēmēju īpatsvars pilsētā sarūk. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam pakalpojumu institūcijā klientu īpatsvars ir sarucis no 4% uz 2%, bet izlietoto līdzekļu īpatsvars ir sarucis no 24% uz 18%.⁶³

Dienvidkurzemes novadā ietilpstojās pašvaldībās kopā 2020. gadā sociālos pakalpojumus saņēma 280 personas, pašvaldības sociālajiem pakalpojumiem kopā izlietoja 829,7 tūkst. EUR jeb 2 963 EUR uz vienu sociālā pakalpojuma saņēmēju, kas ir būtiski augstāks rādītājs nekā Liepājas pilsētā un ir skaidrojams ar būtiski lielāku pakalpojumu institūcijā īpatsvaru. Salīdzinājumam: Dienvidkurzemes novadā pakalpojumus institūcijā 2020. gadā saņēma 49% klientu, kamēr Liepājā vien 2% un valstī kopumā – 14%. Salīdzinot ar 2015. gadu, sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits Dienvidkurzemes novadā 2020. gadā nav būtiski mainījies (–2%), bet sociālajiem pakalpojumiem izlietoto līdzekļu apjoms ir pieaudzis par 32% (2015. gadā tika izlietoti 628,8 tūkst. EUR jeb 2 199 EUR uz vienu pakalpojuma saņēmēju). Valstī kopumā 2015.–2020. gadā sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits ir sarucis par 8%, sociālajiem pakalpojumiem izlietotie līdzekļi savukārt ir pieauguši par 34%.

Pakalpojumiem institūcijā⁶⁴ 2020. gadā Dienvidkurzemes novadā tika tērēti 58% no visa

61 Summā ir ietverti arī sociālo dzīvojamo māju uzturēšanas izdevumi.

62 VSAC, pašvaldības vai privāts ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs, bērnu sociālās aprūpes centrs.

63 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

64 VSAC, pašvaldības vai privāts ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs, bērnu sociālās aprūpes centrs.

sociālajiem pakalpojumiem paredzētā budžeta (valstī – 55%), klientu skaits institūcijā bija 49% (valstī – 14%). Līdzīgi kā Liepājā, arī Dienvidkurzemes novadā novērojama pozitīva tendence – pakalpojumiem institūcijā izlietoto līdzekļu un to saņēmēju īpatsvars sarūk. Laika periodā no 2015. līdz 2020. gadam pakalpojumu institūcijā klientu īpatsvars ir sarucis no 56% uz 49%, bet izlietoto līdzekļu īpatsvars sarucis no 66% uz 58%.⁶⁵

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošo pašvaldību starpā ir novērojamas būtiskas atšķirības gan sociālo pakalpojumu saņēmēju skaita ziņā, gan izlietoto līdzekļu apjoma dinamikā pa gadiem. Vērtējot izmaiņas 2015.–2020. gadā, redzams, ka sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits ir pieaudzis Priekules, Grobiņas, Nīcas un Vaiņodes novadā (attiecīgi par 82%, 78%, 33% un 6%), savukārt pārejās novados tas ir samazinājies – Aizputes novadā par 19%, Pāvilostas novadā par 25%, Rucavas novadā par 31% un Durbes novadā par 67%. Sociālajiem pakalpojumiem izlietoto līdzekļu apjoms ir pieaudzis visos novados, izņemot Pāvilostas un Aizputes novadus, kur tas samazinājies attiecīgi par 1% un 2%.⁶⁶

8.2. tabula. Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits un izlietotie līdzekļi

Novads	Sociālajiem pakalpojumiem izlietotie līdzekļi 2020. gadā (EUR)	..no tiem pakalpojumiem institūcijā (%)	Sociālos pakalpojumus saņēmušo skaits 2020. gadā	..no tiem pakalpojumiem institūcijā (%)	Sociālajiem pakalpojumiem izlietotie līdzekļi 2020. gadā uz vienu klientu (EUR)	Pakalpojumiem institūcijā izlietotie līdzekļi 2020. gadā uz vienu klientu (EUR)
Liepāja	3 140 129	18%	2 871	2%	1 094	7 872
Dienvidkurzemes novads	829 661	58%	280	49%	2 963	3 544
Aizputes novads	237 670	88%	99	54%	2 401	3 934
Durbes novads	39 778	54%	10	30%	3 978	7 225
Grobiņas novads	161 508	62%	64	52%	2 524	3 035
Nīcas novads	32 908	100%	12	100%	2 742	2 742
Pāvilostas novads	47 359	100%	18	67%	2 631	3 945
Priekules novads	66 648	85%	31	65%	2 150	2 834
Rucavas novads	20 590	34%	9	11%	2 288	6 944
Vaiņodes novads	223 200	4%	37	5%	6 032	3 910

Auots: Labklājības ministrija, 2020. gads

65 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

66 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

67 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

Atšķirībā no Liepājas pilsētas, Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās 2015.–2020. gadā neviena persona nav saņēmusi dienas aprūpes centra pakalpojumu un grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu.⁶⁸ Taču šajā jomā drīzā nākotnē sagaidāms uzlabojums, jo abi pakalpojumi Dienvidkurzemes novadā tiek attīstīti deinstitucionalizācijas projektā.

Līdzīgi kā citās nozarēs, arī attiecībā uz sociālo pakalpojumu sniedzošajām iestādēm lielā daļā gadījumu ir nepieciešama ēku energoefektivitātes paaugstināšana, iekštelpu un ēku fasādes atjaunošana, vides pieejamības uzlabošana ēkām, kā arī ēkām piegulošās teritorijas labiekārtošana un atjaunošana.

Sociālās nozares cilvēkresursi

Liepājas Sociālajā dienestā un tā pakļautībā esošajās institūcijās un iestādēs strādājošo skaits uz 2020. gada 31. decembri bija 226, no tiem 79 bija sociālā darba speciālisti jeb 1,15 speciālisti uz 1 000 iedzīvotājiem, kas atbilst likumā⁶⁹ noteiktajai prasībai (valstī vidēji šis rādītājs ir 0,91). No 79 speciālistiem 53 bija sociālie darbinieki, 20 – sociālās palīdzības organizatori, trīs – sociālie aprūpētāji un trīs – sociālie rehabilitētāji. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2020. gadā kopējais pašvaldības institūciju darbinieku skaits, kuri sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, ir samazinājies par 7%, t.sk., līdzīgi kā valstī, sociālā darba speciālistu skaits ir palicis nemainīgs.⁷⁰

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās uz 2020. gada 31. decembri Sociālajā dienestā un tā pakļautībā esošajās institūcijās kopumā bija nodarbināti 77 strādājošie. No tiem 35 bija sociālā darba speciālisti jeb 1,05 speciālisti uz 1 000 iedzīvotājiem, kas atbilst likumā noteiktajai prasībai (valstī vidēji šis rādītājs bija 0,91)⁷¹. No 35 speciālistiem 28 bija sociālie darbinieki, pieci – sociālās palīdzības organizatori, divi – sociālie aprūpētāji un nebija neviena sociālā rehabilitētāja. Salīdzinot 2015. gadu un 2020. gadu, kopējais pašvaldības institūciju darbinieku skaits, kuri sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, ir audzis par 7%. Tomēr, aplūkojot situāciju detalizētāk, secināms, ka sociālā darba speciālistu skaits Dienvidkurzemes novadā pretstatā

Liepājai un valsts kopējam rādītājam ir samazinājies par 3%.⁷²

Ja vērtē sociālā darba speciālistu skaitu uz 1 000 iedzīvotājiem, secināms, ka Dienvidkurzemes novadā ietilpstošo pašvaldību vidū ir novērojamas būtiskas atšķirības. Būtiski labāka situācija novērojama Rucavas novadā, kur sociālā darba speciālistu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem ir 2,8. Virs vidējā Dienvidkurzemes novada rādītāja ir arī darbinieku skaits Vaiņodes novadā (1,3) un Durbes novadā (1,2). Līdzvērtīgs vidējam rādītājam ir sociālā darba speciālistu skaits uz 1 000 iedzīvotājiem Grobiņas, Priekules un Nīcas novadā (~1,0). Savukārt zemāks par vidējo rādītāju ir sociālā darba speciālistu skaits Aizputes un Pāvilostas novados (attiecīgi 0,87 un 0,79 darbinieki uz 1 000 iedz.).⁷³

Lai noteiktu sociālā darba speciālistu slodzi, ir lietderīgi aprēķināt sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņēmēju skaitu uz vienu speciālistu. Lielākajās pašvaldībās sociālo pakalpojumu sniegšana un sociālās palīdzības jautājumu risināšana ir nodalīta – t.i., personas, kuras piešķir sociālos pabalstus (sociālās palīdzības organizatori), nestrādā ar sociālajiem pakalpojumiem. Taču mazākās pašvaldībās visbiežāk šādi darbs nodalīts netiek un sociālie darbinieki strādā gan ar sociālajiem pakalpojumiem, gan sociālās palīdzības jautājumiem. Tas ir arī viens no skaidrojumiem, kādēļ mazākajās pašvaldībās statistikā sociālās palīdzības organizatoru nav vai to skaits ir neliels.

Vērtējot sociālo palīdzību saņēmušo skaitu uz vienu sociālās palīdzības organizatoru Liepājā, novērojams, ka vidēji viens speciālists sociālās palīdzības saņemšanai 2020. gadā ir apkalpojis 228 personas. Dienvidkurzemes novadā šis rādītājs tika aprēķināts, ņemot vērā gan sociālo darbinieku skaitu, gan sociālās palīdzības organizatoru skaitu, jo nereti sociālais darbinieks pilda abas funkcijas. Secināms, ka 2020. gadā vidēji viens speciālists apkalpoja 119 personas. Vislielākā slodze novērojama Durbes un Pāvilostas novados, kur viens speciālists 2020. gadā apkalpoja attiecīgi 219 un 186 personas. Būtiski mazāka slodze bijusi Nīcas un Vaiņodes novados, kur viens sociālais darbinieks/sociālās palīdzības organizators attiecīgi apkalpojis 30 un 52 personas.

Vērtējot sociālo pakalpojumu saņēmušo skaitu uz vienu sociālo darbinieku, secināms, ka Liepājā šis rādītājs 2020. gadā bija 54. Savukārt Dienvidkurzemes novadā rādītājs 2020. gadā vidēji bija 10. Vienlaikus jāņem vērā, ka šis rādītājs pilnībā neatspoguļo sociālā darbinieka noslodzi, jo daļā gadījumu sociālais darbinieks pieņem lēmumu par sociālo pakalpojumu piešķiršanu, bet daļā gadījumu veic sociālo darbu. Sociālā darba veikšanā klientu skaitam ir izšķiroša

68 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

69 "Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums" nosaka, ka, lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, katrā pašvaldībā jābūt vismaz vienam sociālā darba speciālistam uz katriem tūkstoš iedzīvotājiem (10. panta pirmā daļa).

70 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

71 "Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums" nosaka, ka, lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, katrā pašvaldībā jābūt vismaz vienam sociālā darba speciālistam uz katriem tūkstoš iedzīvotājiem (10. panta pirmā daļa).

72 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

73 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

nozīme, jo tas ietekmē sociālā darbinieka spēju klientam vēltīt nedalītu un pilnvērtīgu uzmanību.

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits uz vienu sociālo darbinieku ir atšķirīgs: Aizputes, Pāvilostas un Vaiņodes novados šis rādītājs 2020. gadā bija robežās 18–20 klienti uz vienu sociālo darbinieku, kamēr pārējos novados tie bija vien 3–8 klienti uz vienu sociālo darbinieku. Visu pašvaldību sociālo dienestu gadījumos – kā Liepājā, tā Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās – informācija par klientu tiek uzkrāta elektroniskā veidā sociālās palīdzības administrēšanas informatīvajā sistēmā (SOPA). Visās pašvaldībās informācija par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību ir pieejama arī pašvaldības mājaslapā.⁷⁴

Sociāli aizsargājamās grupas

Liepājas un Dienvidkurzemes novada sniegtais sociālais atbalsts ir vērst uz dažādām sabiedrības grupām: personām, kurām ir piešķirts trūcīgā vai maznodrošinātā statuss, personām ar zemiem ienākumiem, bez darba esošām personām, senioriem, ģimenēm ar bērniem, jauniešiem, personām ar GRT, FT, invaliditāti, personām, kuras ikdienā aprūpē ģimenes locekli, kuram ir invaliditāte, garīga rakstura traucējumi vai funkcionāli traucējumi, ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem, vardarbības veicējiem un no vardarbības cietušajiem, atkarīgajām personām u.c. mērķa grupām.

Turpinājumā sniegts pārskats par abās pašvaldībās esošajām sociālajām grupām, norādot informāciju par tām grupām, par kurām ir pieejami apkopotī un savstarpēji salīdzināmi dati:

- 2021. gada sākumā Liepājā dzīvoja 14 701 bērns vecumā līdz 18 gadiem. Dienvidkurzemes novadā – 6 451. Kopā abās pašvaldībās – 21 152 bērni (skatīt 3. Nodaļā "Demogrāfija"). Izceļot statistikā tieši jauniešus, jānorāda, ka Liepājā un Dienvidkurzemes novadā kopā dzīvoja 13 960 personas vecumā no 13 līdz 25 gadiem (skatīt 9. nodaļā "Jaunatnes politika").
- 2021. gada sākumā Liepājā dzīvoja 14 689 seniori vecumā 65 gadi un vairāk, Dienvidkurzemes novadā – 6 990 (skatīt 3. Nodaļā "Demogrāfija"). Kopā abās pašvaldībās tādējādi dzīvoja 21 679 seniori vecumā virs 65 gadiem.
- 2020. gada nogalē Liepājā bija 3 666 maznodrošinātas personas un 845 ar trūcīgas personas statusu. Dienvidkurzemes novadā bija 722 maznodrošinātas personas un 1 172 ar trūcīgas personas statusu. Kopā abās pašvaldībās

tādējādi maznodrošināto un trūcīgo personu skaits bija 6 405.⁷⁵

- 2020. gada nogalē Liepājā bija 2 039 ģimenes ar trīs un vairāk bērniem. Dienvidkurzemes novadā bija 599 ģimenes ar trīs un vairāk bērniem, kopskaitā abās pašvaldībās – 2 638 ģimenes.⁷⁶
- 2020. gadā Liepājas pilsētas domes Sociālais dienests nodrošināja sociālās rehabilitācijas pakalpojumus 375 no psihoaktīvām vielām atkarīgām personām. Dienvidkurzemes novadā – šāds pakalpojums netika sniegts.⁷⁷
- 2020. gadā Liepājas pilsētas domes Sociālais dienests nodrošināja sociālās rehabilitācijas pakalpojumus 210 pieaugušām vardarbībā cietušām personām un 187 bērniem, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām. Dienvidkurzemes novadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņēma 15 pieaugušās vardarbībā cietušās personas un 33 bērni. Kopā abās pašvaldībās šo pakalpojumu saņēma 225 pieaugušās personas un 220 bērni.⁷⁸
- Ārpusģimenes aprūpē 2020. gada nogalē Liepājā atradās 225 bērni, no kuriem 52 atradās audžuģimenēs, 146 – aizbildnībā un 27 – institūcijā. Dienvidkurzemes novadā ārpusģimenes aprūpē atradās 131 bērns, no kuriem 42 atradās audžuģimenēs, 98 – aizbildnībā un 3 – institūcijā (2021. gada dati⁷⁹). Kopā tādējādi ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits abās pašvaldībās kopā orientējoši šajos gados sasniedza 356, no tiem institūcijā – 30.⁸⁰
- 2020. gadā kopumā nakts patversmes pakalpojumu Liepājā saņēma 365 klienti, Dienvidkurzemes novadā – viens klients. Kopā abās pašvaldībās šo pakalpojumu tādējādi saņēma 366 klienti.⁸¹
- 2020. gada beigās Liepājā bija 6 137 pilngadīgas personas ar invaliditāti, Dienvidkurzemes novadā – 3 246, kopā abās pašvaldībās – 9 383. No šīm pilngadīgajām personām 18% bija ar smagāko – 1. grupas invaliditāti.⁸²

75 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

76 Pašvaldības pieprasīti dati no VSAA. Šajā skaitā nav iekļautas tās ģimenes, kurās uz 2020. gada decembri bija trešais bērns vecumā līdz viena gada vecumam. VSAA informāciju var izsniegt tikai par tiem, kas saņem ģimenes valsts pabalstu un šo pabalstu saņem no gada vecuma.

77 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

78 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

79 Dati par 2020. gadu apkopotā formā par bijušajiem Dienvidkurzemes novadiem nav pieejami.

80 Pašvaldības sniegti dati

81 Gada dati (2020). Labklājības ministrija, <https://www.lm.gov.lv/lv/gada-dati>.

82 VDEAVK uzskaitē esošās pilngadīgas personas ar invaliditāti pēc invaliditātes smaguma pakāpes un administratīvās teritorijas, 2020.12, <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/vdeavk-pilngad-pers-ar-invaliditati>

- 2020. gada beigās Liepājā bija 364 bērni ar invaliditāti. Dienvidkurzemes novadā - 152 bērni, kopskaitā abās pašvaldībās - 516 bērni.⁸³
- Kopumā sociālās aprūpes mājās pakalpojums 2020. gadā Liepājā bija nepieciešams 466 klientiem, bet Dienvidkurzemes novadā - 95 klientiem. Kopā abās pašvaldībās mājās aprūpēta 2020. gadā tika 561 persona.⁸⁴

Atbalsts ģimenēm ar bērniem

Liepājas pilsētā tiek sniegts plašs atbalsts ģimenēm ar bērniem no visdažādākajām sabiedrības grupām. Visiem 1.–4. klašu bērniem ir pieejamas brīvpusdienas, tāpat ir pieejami transporta maksas atvieglojumi, ģimenēm ir pašvaldības līdzfinansējums bērnu dalībai vasaras nometnēs, bērnu interešu izglītībai un profesionālās ievirzes izglītībai, tiek sniegts atbalsts bērnu nogādāšanai pirmsskolas izglītības iestādē, pašvaldība atbalsta skolēnus un studentus ar stipendijām un sniedz cita veida atbalstu. Īpašs atbalsta klāsts paredzēts daudz bērnu ģimenēm. Ģimenēm, kuras ir nonākušas grūtībās, ir iespēja vērsties pēc palīdzības un atbalsta pie Liepājas pilsētas sociālajiem darbiniekiem. Ģimenēm ir iespēja saņemt pabalstu mācību līdzekļu iegādei, medicīnas pakalpojumu apmaksai. Ģimenēm, kurās aug bērns ar invaliditāti, ir pieejama sociālā rehabilitācija, savukārt audžuģimenēm ir pieejams atelpas brīža pakalpojums līdz 10 diennaktīm gadā.⁸⁵

Papildus projektā "Kurzeme visiem" atelpas brīža pakalpojums ir pieejams bērnu ar funkcionāliem traucējumiem vecākiem kā no Liepājas, tā no Dienvidkurzemes novada – kopumā līdz 30 diennaktīm gadā. Projekts ilgs līdz 2023. gada decembrim, pakalpojumus plānots nodrošināt līdz 2023. gada septembrim.

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās arī tiek nodrošināts dažāda veida atbalsts ģimenēm ar bērniem. Visās pašvaldībās tās ir brīvpusdienas vai ēdināšanas maksas atvieglojumi bērniem izglītības iestādēs. Atšķirīgi ir nosacījumi, līdz kurai klasei atbalsts saņemams. Tiek sniegts līdzfinansējums interešu izglītībai, bērnu vasaras nometnēm vai profesionālās ievirzes izglītībai. Vairākas pašvaldības nodrošina stipendiju programmu skolēniem vai studentiem, nodrošina pirmklasnieka pabalstu, organizē regulārus seminārus un lekcijas ģimenēm ar bērniem.

Liepājas pilsētas pašvaldībā ģimenēm, kurās aug bērns ar īpašām vajadzībām, ir iespējams saņemt asistenta

pakalpojumu, kuru finansē valsts. Dienvidkurzemes novadā šis pakalpojums tiek aprobēts. Lielākais izaicinājums šajā situācijā ir asistenta piesaiste un viņa gatavība strādāt par attiecīgo valsts kompensēto samaksu. Ģimeņu un citu personu (ārpusģimenes aprūpē augušām personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem) atbalstam pamazām tiek attīstīts un aprobēts ģimenes asistenta pakalpojums. Šī pakalpojuma ietvaros tiek veicināta indivīdu sociālo prasmju apguve, pilnveide un apgūto prasmju nostiprināšana, nodrošinot klientam individuālu konsultatīvu, praktisku, izglītojošu, asistējošu un emocionālu atbalstu dzīvesvietā un sociālajā vidē. Pakalpojums ir nozīmīgs, lai veicinātu veselīgu mikroklimatu ģimenēs, kā arī palīdzētu vecākiem apgūt bērnu audzināšanā un ikdienā nepieciešamās prasmes.

Nevēlama parādība sabiedrībā ir vardarbība ģimenē. Liepājas pilsētā 2020. gadā sociālo rehabilitāciju saņēma 397 personas, kuras cietušas no prettiesiskām darbībām – 47% no šīm personām bija bērni. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2020. gadā sociālo rehabilitāciju saņēmušo skaits ir strauji pieaudzis – par 72%, t.sk. bērnu skaits ir sarucis par 8%. Kopumā augšupejošo tendenci var skaidrot ar informatīvi izglītojošo pasākumu plašāku norisi pēdējos gados, kas ir vairojusi sabiedrības informētību par vardarbību, spēju savlaicīgāk pamanīt vardarbības pazīmes un mazinājusi toleranci pret vardarbību.

Dienvidkurzemes novadā 2020. gadā sociālo rehabilitāciju saņēma 48 personas, kuras cietušas no prettiesiskām darbībām – 69% no šīm personām bija bērni. Salīdzinot ar 2015. gadu, 2020. gadā sociālo rehabilitāciju saņēmušo skaits ir sarucis par 32%, t.sk. bērnu skaits, kuri saņēmuši šo pakalpojumu, ir sarucis par 52%. Aizputes, Durbes, Rucavas un Vaiņodes novados neviena persona 2020. gadā nav saņēmusi šo rehabilitācijas pakalpojumu.

83 VDEĀVK uzskaitē esošo bērnu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas, 2020.12., <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/berni-ar-invaliditati-adm-ter>

84 Pašvaldības sniegti dati

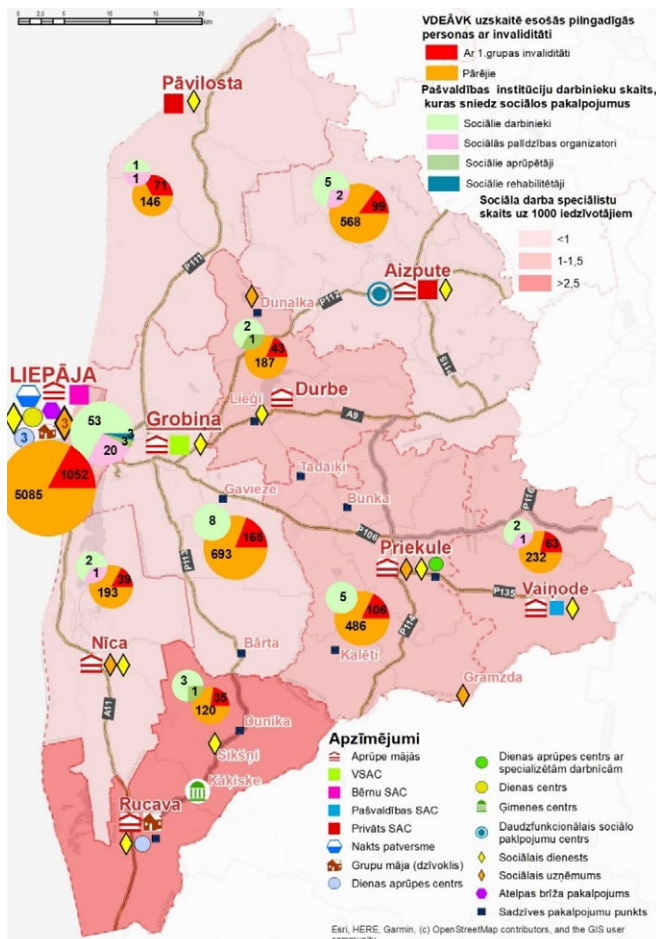
85 Vieta ģimenei. (2020). Liepājas pilsēta, <https://www.vietagimenei.lv/pasvaldiba/liepajas-pilseta/>.

8.3. tabula. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmēju skaits

Novads	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmēju personu skaits, kuras cietušas no prettiesiskām darbībām 2015. g.	.. no tiem bērni	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmēju personu skaits, kuras cietušas no no prettiesiskām darbībām 2020. g.	.. no tiem bērni
Liepāja	231	204	397	47%
Dienvidkurzemes novads	71	69	48	69%
Aizputes novads	30	30	0	–
Durbes novads	4	4	0	–
Grobiņas novads	5	5	18	83%
Nīcas novads	5	3	5	100%
Pāvilostas novads	8	8	14	43%
Priekules novads	8	8	11	64%
Rucavas novads	10	10	0	–
Vaiņodes novads	1	1	0	–

Auots: Labklājības ministrija, 2020. gads

8.1. ilustrācija. Sociālie pakalpojumi un sociālā darba speciālisti Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

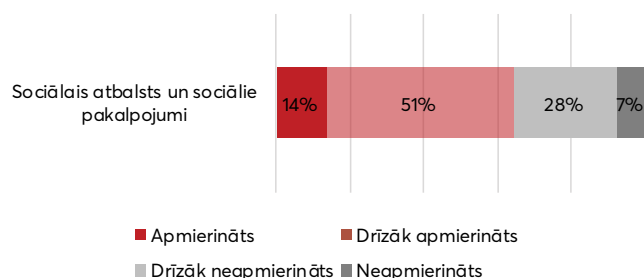
Auots: Labklājības ministrija, 2020. gada augusts (sociālie dienesti), Labklājības ministrija, 2021. gada maijs (sociālie uzņēmumi), Labklājības ministrija, 2020. gads (pašvaldības institūciju darbinieku skaits, kuras sniedz sociālos pakalpojumus), Data.gov.lv, 2020. gada II pusgads (sociālo pakalpojumu sniedzēji), Data.gov.lv, 2020. gada decembris (pilngadīgās personas ar invaliditāti)

Aptaujas rezultāti

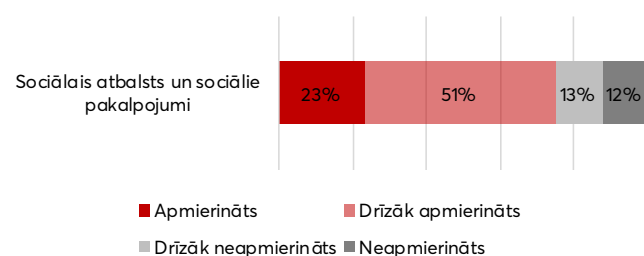
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka:

- 14% Liepājas iedzīvotāju ir apmierināti ar pieejamo sociālo atbalstu un sociālajiem pakalpojumiem, 51% ir drīzāk apmierināti ar pieejamo atbalstu. Dienvidkurzemes novadā apmierināti ir 23% iedzīvotāju un drīzāk apmierināti – 51% iedzīvotāju.

8.2. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par sociālo aizsardzību pašvaldībā

8.3. ilustrācija. Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par sociālo aizsardzību pašvaldībā

- Sociālā atbalsta un sociālo pakalpojumu piedāvājuma attīstīšana nav starp piecām, pēc iedzīvotāju domām, steidzamākajām jomām, kas pašvaldībai būtu jārisina, kas varētu būt saistāms ar to, ka nozīmīga daļa iedzīvotāju nav vērsusies pēc šāda atbalsta vai pakalpojumiem. Sociālā aizsardzība arī nav starp iedzīvotāju visbiežāk nosauktajām jomām, kurās apvienotajiem novadiem būtu lietderīgi stiprināt sadarbību savā starpā vai ar Liepājas pilsētu.

- Iedzīvotāji ir norādījuši vairākas problēmas un darbus, kurus jaunajai pašvaldībai nepieciešams risināt:

- mērķtiecīgāka darbība uz sociāli neaizsargāto grupu prasmju un zināšanu pilnveidi, mazāk uz pabalstu sniegšanu;
- personu ar invaliditāti atbalstīšana;
- vienuļo pensionāru apzināšana, kuriem nepieciešama aprūpe un atbalsts ar sociālā darbinieka apmeklējumu mājās;
- ģimeņu, kurās ir vairāki nepilngadīgi bērni un invalīdi, vajadzību apzināšana un palīdzības nodrošināšana;
- lielāks sociālais atbalsts sociāli mazāk aizsargātām iedzīvotāju grupām (cilvēki ar invaliditāti, pensionāri, daudz bērnu ģimenes u.c.), piemēram, nosakot NĪN atlaides;
- sociālo pakalpojumu dažādošana novadā, lai to klāsts būtu vienlīdzīgs Liepājas pilsētas piedāvājumam;
- aktīvi iegūt informāciju par pašvaldības iedzīvotājiem, identificēt tos, kuriem varētu būt nepieciešama jebkāda veida palīdzība un preventīvi vērsties pie tiem, jo sociāli neaizsargātajiem sabiedrības slāņiem ir grūti pašiem kritiski izvērtēt savu stāvokli un saprast, kur meklēt palīdzību;
- jauna, moderna, ES standartiem atbilstoša Dienvidkurzemes veco ļaužu pansionāta izveide, ietverot lielu un labiekārtotu pieguļošo teritoriju klientu pastaigām.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

8.4. tabula. Izaicinājumi, problēmas un iespējamie risinājumi sociālās aizsardzības jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sociālā palīdzība	Jūtams nepietiekams sociālais atbalsts daudz bērnu ģimenēm un trūcīgo ģimeņu skolēniem (Liepāja).	Pārskatīt pašvaldības sniegtos sociālās palīdzības veidus un apmēru.
	Nereti novērojami gadījumi, kad personai būtu nepieciešama sociālā palīdzība, bet persona neatbilst palīdzības saņēmēja statusam (DKN). Nepietiekams pašvaldības budžets sociālajai palīdzībai (DKN).	Pārskatīt pašvaldības saistošos noteikumus, tās sniegtos sociālās palīdzības veidus un apmēru.
	Starpinstitūciju un starpprofesionāļu sadarbība (veselība, bērnu tiesību aizsardzība, sociālie pakalpojumi) nav pietiekama un ir atkarīga no pašu speciālistu iniciatīvas. Institūciju kompetences pārklājas, robežas ir neskaidras (Liepāja, DKN).	Veidot starpinstitucionālas sadarbības darba grupu un sadarbības platformu. Veidot atbalsta grupas un supervīzijas ģimenes un indivīda emocionālajam atbalstam krīzes un problēmsituācijās.
Sociālie pakalpojumi	Sociālajiem pakalpojumiem un to attīstībai ir nepietiekami liels finansējums (DKN). Sabiedrības novecošanās dēļ pieprasījums pēc sociālajiem pakalpojumiem pieaug (Liepāja, DKN).	Izvērtēt iespēju palielināt pašvaldības sociālā budžeta izdevumu pozīciju. Sociālo pakalpojumu attīstīšanā piesaistīt ārējo finansējumu.
	Nepietiekami attīstīti sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi (DKN).	Nepieciešams turpināt darbu, t.sk. sadarbībā ar NVO, sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstīšanā.
	Liepājā trūkst sociālās aprūpes centra senioriem (Liepāja).	Attīstīt senioru vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus, veidojot tos ģimeniskai videi pietuvinātus.
	Ārpusģimenes aprūpe nav pietuvināta ģimeniskai videi – nav atbilstoša bērna interesēm un mūsdienu sabiedrības prasībām (DKN).	Īstenot atbalsta un motivācijas programmu audžuģimenēm un aizbildņiem, lai nodrošinātu bērnu augšanu ģimeniskā vidē. Izmantot iespēju attīstīt ģimeniskai videi pietuvinātus bērnu aprūpes pakalpojumus esošajā deinstitutionalizācijas projektā.
	Paliatīvās aprūpes pakalpojums nav attīstīts nepieciešamā apjomā, tādēļ nav pieejams visiem, kuriem tas ir vajadzīgs (Liepāja, DKN).	Jautājums risināms valstiski, un ir Veselības ministrijas kompetencē. Sadarbībā ar ministriju attīstīt paliatīvās aprūpes pakalpojumu Liepājā, kā arī SIA "Priekules slimnīca" un Aizputes slimnīcā. Sadarboties ar NVO medicīniskās un sociālās aprūpes nodrošināšanā personu dzīvesvietās.
	Iedzīvotājiem trūkst informācijas par pašvaldības nodrošinātajiem sociālajiem pakalpojumiem (Liepāja, DKN).	Pilnveidot pašvaldības mājaslapas saturu, iekļaujot strukturētu informāciju par pieejamajiem pakalpojumiem un kritērijiem to saņemšanai. Nodrošināt informācijas izplatīšanu rakstiski. Nodrošināt dažādu pašvaldības speciālistu, jo īpaši sociālā darba speciālistu, iesaisti šīs informācijas izplatīšanā.
	Trūkst informācijas par sociālo pakalpojumu nepieciešamību katrai mērķa grupai – bērniem, ģimenēm, senioriem u.tml. (DKN). Par maz attīstīti preventīvie pakalpojumi, uz sekām vērstie pakalpojumi (DKN).	Apzināt sociālo pakalpojumu saņēmēju mērķa grupas, definēt to vajadzības, noteikt instrumentus, ar kuriem mērķa grupu vajadzības risināt. Attīstīt dažādus uz prevenciju vērstus pakalpojumus, piem., atkarību, vardarbības riska, likumpārkāpšanas riska mazināšanai.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sociālā infrastruktūra un vides pieejamība	Nesakārtota sociālo pakalpojumu sniedošo iestāžu infrastruktūra (energoefektivitāte, ēkas vizuālais skats, vides pieejamība) (Liepāja, DKN).	Nodrošināt vides pieejamību visos pakalpojumu sniegšanas punktos. Veikt ieguldījumus ēku energoefektivitātē.
	Trūkst telpu Sociālā dienesta vajadzībām (Liepāja, DKN – Grobiņa).	Paplašināt sociālo dienestu telpas vai pielāgot jaunas to darbības nodrošināšanai.
	Trūkst sociālo dzīvokļu (Liepāja, DKN).	Attīstīt jaunu infrastruktūru sociālo dzīvokļu izveidei.
Sociālās nozares cilvēkresursi	Novērojami izaicinājumi ar atbilstošas kvalifikācijas LiepU absolventu piesaisti vakantajām darba vietām Liepājas pašvaldības sociālās aizsardzības sistēmā (Liepāja).	Ieinteresēt un motivēt pēdējo klašu skolēnus izvēlēties sociālā darbinieka profesiju. Motivēt sociālā darba studentus turpināt karjeru profesijā, savlaicīgi iesaistot viņus Sociālā dienesta darbā, kā arī izvērtējot iespēju motivēt finansiāli vai ar citiem atbalsta veidiem.
	Sociālā dienesta un tā pakļautībā esošo iestāžu darbā trūkst speciālistu, kas varētu strādāt ar atkarīgajām personām, trūkst sociālo aprūpētāju, ergoterapeitu, psihologu, medicīnas personāla, sociālo darbinieku, ģimenes asistentu, atbalsta personu senioriem, konsultantu/mentorū (DKN).	Jāizstrādā un jāievieš motivējoša atalgojuma un atbalsta sistēma minēto speciālistu piesaistei un noturēšanai (dzīvokļu pieejamība, kvalifikācijas pilnveides pasākumu iespējas, stipendijas u.c.).
	Sociālo darbinieku atalgojums un prestižs sabiedrībā ir salīdzinoši zems (Liepāja, DKN).	Informēt sabiedrību par sociālā darbinieka lomu drošas un labklājīgas sabiedrības attīstībā. Rast finansiālu un materiālu atbalstu jomā strādājošajiem, lai tādējādi celtu atalgojumu un profesijas vērtību.
Atbalsts ģimenēm ar bērniem	Izplatīta problēma sabiedrībā ir vardarbība, kā arī alkohola pārmērīgs patēriņš ģimenēs (Liepāja, DKN). Iztrūkst krīzes centra pakalpojumu ģimenēm krīzes situācijā (DKN). Noris starpinstitucionāla sadarbība vardarbības problēmu identificēšanai un risināšanai, bet ne vienmēr tiek saņemta izsmeļoša informācija no izglītības iestādēm un ģimenes ārstiem, kas ļautu pilnvērtīgi konstatēt problēmu (DKN). Sabiedrībā pastāv augsta tolerance pret vardarbību ģimenē, cilvēki nevienmēr par vardarbības gadījumiem ziņo (Liepāja, DKN).	Organizēt vecāku prasmju pilnveides nodarbības (vardarbības prevencijai), veicināt vecāku atbildību par bērniem un atgriezeniski – bērnu rūpes par vecākiem. Izveidot Dienvidkurzemes bērnu un ģimenes atbalsta centru vardarbībā cietušo bērnu rehabilitācijai.
	Problemātiska ir atbalsta sniegšana bērniem krīzes situācijā kompleksā veidā un īsā laikā (DKN).	Attīstīt pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem un jauniešiem. Nodrošināt bērnu tiesību aizsardzības speciālistu, kurš pārstāvētu bērnu tiesības un intereses lietu izskatīšanā, nodrošinātu preventīvu darbu ar bērniem.
	Daļai vecāku trūkst sociālo prasmju, lai sekmīgi rastu risinājumu savai problēmsituācijai (Liepāja, DKN).	Nodrošināt ģimenes asistentu/mentorū darbu ar šādām ģimenēm.
	Trūkst ārpuskolas pasākumu izglītojošai un saturīgai, kā arī drošai bērnu brīvā laika pavadīšanai (DKN).	Attīstīt bērnu pieskatīšanas grupas, lai tādējādi atslogotu vecākus no ģimenes un darba savienošanas izaicinājumiem.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sociālo iekļaušanos veicinoši pasākumi. Sociālā uzņēmējdarbība.	<p>Mazāk aizsargātām sociālajām grupām un personām ar funkcionāliem traucējumiem ir iekļaušanās problēmas darba tirgū (DKN).</p> <p>Nenoris viendabīga pāreja uz darba tirgu pēc speciālās izglītības ieguves (DKN).</p> <p>Vāji izplatīta sociālā uzņēmējdarbība, jo ir maz informācijas par to un atbalsta mehānismu tai (DKN).</p>	<p>Veidot izglītojošas programmas sadarbībā ar mācību centriem, kuros sociālās grupas var apgūt nepieciešamās zināšanas.</p> <p>Informēt un izglītēt sabiedrību un darba devējus par mītiem, kas saistīti ar šo grupu pārstāvju nodarbināšanu. Iedrošināt pieņemt darbā šo grupu pārstāvjus.</p> <p>Valstiskā līmenī veidot atbalsta mehānismus darba devējiem, kas nodarbina personas ar invaliditāti.</p> <p>Veicināt iedzīvotāju informētību par iespēju veidot sociālos uzņēmumus. Radīt atbalstu sociālās uzņēmējdarbības veikšanai (telpas, starta kapitāls u.c.).</p>
	<p>Reemigranti jūtas maz atbalstīti, atstumti no sabiedrības, viņiem ir grūti iekļauties, jo viņiem trūkst informācijas par to, kur vērsties pēc palīdzības un atbalsta, kāda palīdzība/atbalsts ir pieejams (DKN).</p>	<p>Veicināt sadarbību ar KPR reemigrācijas koordinatoru.</p> <p>Informāciju par reemigrantiem pieejamo atbalstu izvietot pašvaldības mājaslapā, kā arī izplatīt, izmantojot izglītības un kultūras iestādes, bibliotēkas.</p>

9. Jaunatnes politika

Nozares piedāvājums

Liepājas pilsētā un Dienvidkurzemes novadā jaunatnes politiku veidojošo institūciju darbība ir vērsta uz:

- jauniešu izglītības un nodarbinātības iespēju sekmēšanu;
- jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu;
- jauniešiem labvēlīgas psiholoģiskās, emocionālās un fiziskās vides radīšanu;
- jauniešu iniciatīvas un līdzdalības veicināšanu lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.

Jaunatnes politika ir nozīmīgs Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada tēla un identitātes elements, kuram ir svarīga loma nākotnes attīstībā. Saskaņā ar Jaunatnes likumu, par jauniem Latvijā uzskata personu vecumā no 13 līdz 25 gadiem. Liepājā un Dienvidkurzemes novadā dzīvo 13 690 personu vecumā no 13 līdz 25 gadiem, kas ir 6% no visiem jauniešiem Latvijā. Salīdzinot ar Kurzemes reģionu, tieši Liepājā un Dienvidkurzemes novadā ir 42% reģiona jauniešu. Izvērtējot pēdējo piecu gadu statistiku, gan Liepājā, gan Dienvidkurzemes reģionā jauniešu skaits ir samazinājies.

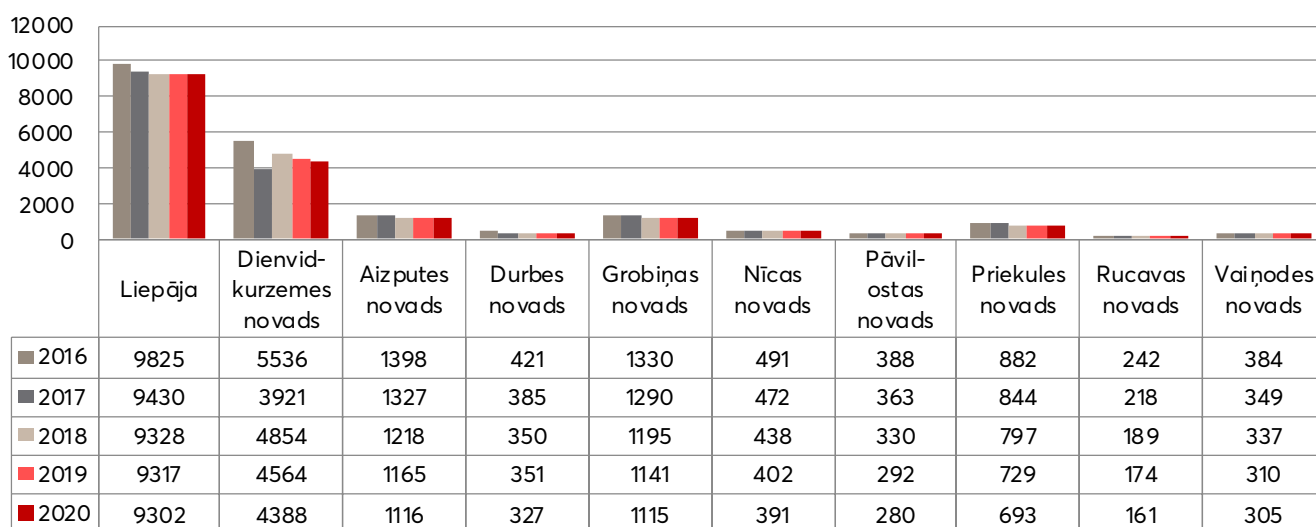
2020. gadā Liepājas pilsētā dzīvoja 9 302 jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem, bet Dienvidkurzemes novadā kopā 4 388 jaunieši. Jauniešu skaits lielāks ir tādos novados kā Grobiņas (1 115 jaunieši), Aizputes (1 116) un Priekules (693) novads, bet mazāks tas ir Pāvilostas (280) un Rucavas (161) novadā.⁸⁶

Liepājas pilsētā, kur jauniešu skaits ir uz pusi lielāks nekā Dienvidkurzemes novadā, no 2016. gada līdz 2020. gadam jauniešu samazinājums ir par 5%, savukārt Dienvidkurzemes novadā gandrīz četras reizes vairāk – 21%.

Saskaņā ar CSP datiem, 2012.–2020. gada periodā Liepājā jaunieši bija vidēji 14% no pilsētas kopējās populācijas (2020. gadā – 13%). Zīmīgi, ka jauniešu skaits šajā laika posmā samazinājās teju trīs reizes straujāk par kopējo iedzīvotāju skaitu (–17% iepretim –6%). 57% no šī samazinājuma radīja paudžu nomaiņas faktors. Samazinājuma amplitūdai ir noturīga tendence palēnināties. Vēsturiskā tendence liecina, ka, neiestājoties būtiskām migrāciju ietekmējošām pārmaiņām, līdz 2025. gada beigām jauniešu skaits varētu pieaugt vidēji par 100 cilvēkiem gadā. Analizējot jauniešu skaitu Dienvidkurzemes novadā, piecu gadu laikā kritums vērojams visos astoņos novados, kuri veido Dienvidkurzemes novadu.

“Jaunatnes likums” nosaka, ka, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus, savu funkciju ietvaros darbu ar jaunatni veic pašvaldība.

9.1. ilustrācija. Jauniešu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados no 2016. līdz 2020. gadam

Avots: <https://data.stat.gov.lv>

Analīze par nozares rādītājiem tiek veikta 2015.–2020. gada periodam, taču dati par 2015. gadu šajā gadījumā nav pieejami.

86 Pētījums “Liepājas pilsētas un jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada jaunieši: statistisks raksturojums un jauniešu viedokļu izpēte”, Liepāja, 2021.

Centrālo lomu Liepājas jaunatnes politikas nozares pārvaldībā īsteno Liepājas Bērnu un jaunatnes centra struktūrvienība "Jauniešu māja", kurā darbojas Jaunatnes lietu komisija, Skolēnu dome, Jauniešu mājas padome un citas jauniešu organizācijas. Liepājas pilsētas domes Jaunatnes lietu komisija ir konsultatīva un koordinējoša padomdevēja institūcija ar jaunatnes lietām saistīto jautājumu risināšanai Liepājas pilsētā, kuras mērķis ir veicināt Liepājas pilsētas pašvaldības darbu ar jaunatni saskaņotu īstenošanu, sekmējot jauniešu iniciatīvas, līdzdalību sabiedriskās dzīves norisēs un lēmumu pieņemšanā. Vairākās Dienvidkurzemes novadu veidojošajās pašvaldībās nav štata vienības – jaunatnes lietu speciālists. Šāda situācija ir Durbē un Vaiņodē. Rucavas novadā ir piesaistīts brīvprātīgais bez atalgojuma. Priekules novadā šīs funkcijas veic pašvaldības pārvalžu vadītāji, Grobiņas novadā kā papildu pienākumu to veic kultūras darba organizators. Jauniešu lietu speciālists ar pilnu slodzi ir tikai Aizputē un Nīcā, ar pusslodzi – Pāvilostā. Liepājā jauniešu lietu speciālists uz pilnu slodzi, aktivitātes ir koncentrētas Bērnu un jaunatnes centra struktūrvienībā "Jauniešu māja", kurā ir vadītājs, divi projektu vadītāji un izglītības metodiķis. Biedrības "Attīstības platforma YOU+" un Aizputes novada jauniešu "Ideju mājas" veiktajā pētījumā "Liepājas pilsētas un jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada jaunieši: statistisks raksturojums un jauniešu viedokļu izpēte" ir secināts, ka novados, kur darbs ar jaunatni līdz šim bijis mazāk attīstīts (nav atsevišķa darbinieka šajā jomā), jauniešu vērtējumi par savām iespējām ir izteikti kritiskāki. Aptaujas dati arī liecina – jo mazāka apdzīvotā vieta, jo jauniešu vērtējumi par savām iespējām ir kritiskāki. Vairākums jauniešu ir apmierināti ar savu pašvaldību kā vietu, kur dzīvot, strādāt un pavadīt brīvo laiku. Liepājas pilsētā apmierināti ir 79%, jaunveidojamajā Dienvidkurzemes novadā 71% jauniešu. Tai pašā laikā jāuzsver, ka ne mazāk kā katrs piektais jauniešis pauž kritiskus vērtējumus – Liepājā 21%, Dienvidkurzemes novadā 29%. Viskritiskākie pret savu esošo novadu ir jaunieši Pāvilostas novadā (48% novērtē, ka ir neapmierināti), Priekules novadā (43%), Vaiņodes novadā (41%) un Durbes novadā (38%). Zīmīgi, ka pēdējie trīs ir novadi, kuros darbam ar jaunatni nav bijis atsevišķa darbinieka.⁸⁷

Jauniešu centri, kuru mērķis ir veicināt pašvaldības jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, ir tikai piecās pašvaldībās:

- Aizputē – divi (Aizputes novada jauniešu "Ideju māja", jauniešu centrs "Draugi" Cīravā);
- Nīcā – viens (Nīcas jauniešu centrs);
- Pāvilostā – viens (Pāvilostas novada Bērnu un jauniešu centrs);

- Priekulē – divi (Jauniešu centrs Kalētu pamatskolā, Purmsātu brīvā laika pavadīšanas centrs);
- Rucavā – viens (Bērnu un jauniešu dienas centrs "Purenītes").

Liepājā šīs funkcijas veic "Jauniešu māja", kur jaunieši satiekas un īsteno idejas ar neformālās izglītības palīdzību. Jauniešu māja strādā saskaņā ar noteiktajiem 11 Eiropas jaunatnes mērķiem, nodrošinot jauniešiem nepieciešamo kompetenču apguvi pārejas vecuma posmā no bērna uz pieaugušo. "Jauniešu mājas" paspārnē darbojas Liepājas skolēnu dome, tiek organizēta sadarbība ar Liepājas pilsētas izglītības pārvaldi. Darbojas arī "Jauniešu mājas" padome – neformāla jauniešu grupa, kas kopīgi realizē pasākumus.

Nozīmīga vieta jaunatnes politikas veicināšanā Liepājā ir nevalstiskajām organizācijām "House of hope", biedrība "You", "Radi vidi pats" un "Impact Hub". Ar krievvalodīgo jauniešu mērķauditoriju darbojas biedrība "House of hope". Biedrība "You+" darbību sāka 2019. gada nogalē, un tā veicina jauniešu neformālo izglītību un profesionālo prasmju pilnveidi. Biedrība apvieno 114 biedrus, no kuriem 78% ir jaunāki par 25 gadiem. Biedrības pēdējie nozīmīgākie projekti: pasākumu cikls "Kafija ar speciālistu", kas tiek organizēts sadarbībā ar Liepājas Universitātes Studentu padomi (projekts "Jaunatnes akadēmija" īstenots ar Izglītības un zinātnes ministrijas jaunatnes politikas valsts programmas 2020. gadam valsts budžeta finansējumu), projekts "Politikis ir tikai cilvēks" (finansēts no Eiropas Komisijas programmas "Erasmus+: Jaunatne darbībā"). 2005. gadā izveidotā biedrība "Radi vidi pats" īsteno kvalitatīvas aktivitātes jauniešiem, lai sekmētu Latvijas sabiedrības ilgtspējīgu attīstību, kultūras un vides izglītību, jauniešu un pieaugušo mūžizglītošanu un līdzdalību sociālajos procesos. Biedrības aktivisti ar savām iniciatīvām, iesaistīšanos starptautiskos projektos un fondu piesaisti nodrošina tādas apstākļus, ka vietējie jaunieši var realizēt sevi, savas idejas, augt, pieredzēt un ieguldīt pieredzi vietējā kopienā. Biedrībai ir arī Rīgas filiāle un atbalstītāji ārzemēs. Biedrība "Impact Hub" veicina jauniešu neformālo izglītību un profesionālo prasmju pilnveidi. Tiek organizēti pasākumi jauniešu kompetences paaugstināšanai, personības izaugsmes semināri, apmācības ar mērķi rosināt uzdrīkstēšanos un paplašināt sadarbību. Biedrības mērķa grupa ir jaunieši vecumā no 15-30 gadiem.

Pēdējo triju gadu laikā vietējā mērogā realizētie projekti:

- "Nakts kino rats", "Pagalma veloaplis", "Radi dāvanu pats" (2018. gads);
- "Less Waste -> More Space", "Pagalma veloaplis", "Big Help" (2019. gads);
- "Pastāvēs, kas kustēsies" (2020. gads).

87 Pētījums "Liepājas pilsētas un jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada jaunieši: statistisks raksturojums un jauniešu viedokļu izpēte", Liepāja, 2021.

Kopš 2006. gada biedrībai ir nometņu organizēšanas pieredze un dalība starptautiskos brīvprātīgā darba projektos, gan Liepājas jauniešus nosūtot Eiropas brīvprātīgajā darbā (sagatavoti un atbalstīti aptuveni 150 jaunieši), gan koordinējot Eiropas brīvprātīgā darba uzņemšanu Latvijā.

Politisko dialogu starp jaunatnes organizāciju pārstāvjiem un pašvaldību nodrošina divas institucionālas vienības: Liepājas Bērnu un jaunatnes centra struktūrvienība "Jauniešu māja" un Liepājas Skolēnu dome. Viens no būtiskākajiem jaunatnes politikas pasākumiem ir Jauniešu mājas organizētās jauniešu un pašvaldības pārstāvju oficiālās tikšanās projektā "Kafija ar politiķiem Liepājā". Lai apvienotu, izglītotu un informētu Liepājas pilsētas vispārīgā izglītoto un profesionālo skolu līdzpārvaldes, darbojas Liepājas Skolēnu dome. Tā ir neatkarīga, demokrātiska jauniešu apvienība, kas pēc brīvprātības principiem apvieno Liepājas skolu aktīvākos jauniešus kopīgai darbībai.

Savukārt Dienvidkurzemes novadā, lai sekmētu pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni, jauniešu domes uzdevumus pilda izglītības iestādēs izveidotās skolēnu pašpārvaldes, tās visbiežāk darbojas skolu vidē, piemēram, Aizputē un Priekulē.

Nīcas novadā darbojas Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija, kuras uzdevums ir veicināt pašvaldības darbu ar jaunatni plānošanu un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā. Pašvaldībās, kurās ir jauniešu centri, pieejamas arī telpas un materiāli tehniskais aprīkojums.

Dienvidkurzemes novadā jaunieši paši neveido nevalstiskās organizācijas, bet visbiežāk iesaistās biedrībās, kurās darbojas dažādu vecumu pārstāvji. Aizputes novadā jaunieši darbojas četrās nevalstiskajās organizācijās (divās tiešā veidā, divās pastarpināti): tiešā veidā biedrībā "Izgaismo ideju" un Latvijas mazpulku organizācijā jeb 1013. Aizputes mazpulkā; pastarpināti biedrībā "Danga" (Kazdangas aktīvo vecāku biedrība) un biedrībā "Pagasta Bitītes" (vecāku biedrība, kas ir saistīta ar Aizputes pagasta pamatskolu). Priekules novadā jaunieši piedalās biedrību "Priekules veloklubs", "Brīnumpastaliņas", "Kalētu vietējās iniciatīvas grupa", "Smaidiņi" aktivitātēs.

9.1. tabula. Telpas un aprīkojums jauniešiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Pašvaldība	Telpas, tehniskais aprīkojums
Aizputes novads	Jauniešu Ideju mājā veikta atjaunošana, uzbūvēts 2. stāvs. Telpas nav piemērotas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Pieejama mūzikas studija ar aparāturu, taču tai nepieciešama atjaunošana. Ir gaismas, fotoaparāti, virtuves iekārtojums, projektor. Aprīkojumu ir ziedojuši iedzīvotāji, veidojuši jaunieši. Cirvas jauniešu telpā ir pieejamas galda spēles un tajā pieejami fitnesa trenāžieri.
Grobiņas novads	Ir telpa, kurā jaunieši tiek vienu reizi nedēļā. Tajā ir galda spēles, ekrāns, projektor, krāsns, trauki u.c. aprīkojums.
Nīcas novads	Telpās ik gadu tiek veikts kosmētiskais remonts. Tās ir jauniešiem saistošas, pieejamas galda spēles, novuss, galda teniss, galda hokejs. Ir datori un TV, kā arī citi materiāli radošai izpaušmei. Tāpat pieejama neliela virtuve, kur tiek organizētas dažādas meistarklases.
Pāvilostas novads	Bērnu un jauniešu centra telpas ir gaišas un pietiekami lielas, tās atrodas pirmsskolas izglītības iestādes ēkā.
Priekules novads	Telpas ir labā stāvoklī un pielāgotas vajadzībām.
Rucavas novads	Ir telpas.
Vaiņodes novads	Būtu pieejamas telpas, taču nav jauniešu centra.
Liepāja	Jauniešu mājā ir jauniešiem saistošas telpas, tehniskais nodrošinājums – datori, TV, foto un video kameras, projektor, mūzikas instrumenti un aparātūra. Ir galda spēles, dažādi materiāli radošām izpaušmēm. Maza virtuve ar plīti, krāsnīņu, mikroviļņu krāsni, ledusskapi, traukiem un galda piederumiem. Inventāru un tehniku vajadzētu atjaunot. Tomēr neatbilstoša ir "Jauniešu mājas" infrastruktūras kapacitāte (telpu plašums) esošajai noslodzei. Liepājas pilsētā jauniešiem ir pieejamas dažādas atpūtas un izklaides iespējas – gan maksas, gan bezmaksas pakalpojumi ar speciāli šim nolūkam pielāgotu infrastruktūru kā iekštelpās, tā ārtelpās, notiek jauniešu kultūras un sporta pasākumi.

Izvērtējot jauniešu aktivitāti brīvprātīgo darbā, jāsecina, ka tas kļūst aizvien aktuālāks, pieaugot arī interesentu skaitam. No Dienvidkurzemes astoņām pašvaldībām to akcentē četras pašvaldības. Tieši pēdējos trijos gados Nīcas novads veicina jauniešu iesaistīšanu novada sabiedriskās dzīves norisēs, lai pārveidotu un uzlabotu savu un apkārtējās vides dzīves kvalitāti, risinātu humānas, sociālas un vides problēmas. Grobiņas novadā jaunieši kā brīvprātīgie visbiežāk piedalās pasākumu rīkošanā un to norisēs kā organizatoru palīgi. Līdzīga situācija ir Rucavas novadā, taču daudzi jaunieši šo darbu dodas veikt uz blakus novadiem. Aizputes novadā jaunieši tiek iesaistīti brīvprātīgā darba aktivitātēs Liepājas Jauniešu mājā un Aizputes jauniešu "Ideju Mājā", kā arī citās novada iestādēs, piemēram, pilsētas svētku organizēšanā sadarbībā ar kultūras namu. Projektos Aizputē darbojas arī brīvprātīgie no citām valstīm, kā arī novada jauniešiem tiek palīdzēts atrast iespējas doties brīvprātīgajā darbā uz ārzemēm.

Liepājas pašvaldība regulāri jauniešiem piedāvā iespēju kļūt par brīvprātīgo un gūt pieredzi dažādu kultūras un sporta pasākumu, izstāžu, konferenču, semināru un svinīgo ceremoniju organizēšanā, norisē. Par paveikto brīvprātīgo darbu pēc katra pasākuma jaunieši saņem apliecinājumus, kas atspoguļo viņu iegūtās prasmes un nostrādāto stundu skaitu. Līdztekus uz izglītības iestādēm tiek nosūtītas vēstules – pateicība par konkrētā jaunieša piedalīšanos brīvprātīgajā darbā. Lai sekmētu izpratni par brīvprātīgo darbu, Liepājas pašvaldība sadarbībā ar Eiropas informācijas centru organizē brīvprātīgā darba dienas Liepājas pašvaldības vai valsts iestādēs. Dienvidkurzemes novada pašvaldības, izvērtējot jauniešu centru apmeklētību, norāda, ka lielākais apmeklētāju skaits ir atbilstošs jauniešu skaitam. Aizputes novadā jauniešu centru dienā apmeklē 13–50 jaunieši, kopumā novadā tādi, kas palīdz, organizē, nāk uz pasākumiem, ir 15–20. Nīcas novadā ik dienu jauniešu centru vidēji apmeklē ap 50, aktīvāko skaits – 20. Rucavas novadā aktīvi darbojas vidēji 10 jaunieši. Pāvilostas novadā centru dienā vidēji apmeklē 6–12 jaunieši. Grobiņas novadā aktīvo jauniešu ir daudz, bet viņi sadalījušies pa interesējošām jomām – sports, mūzika, māksla u.c.

Priekules novadā jaunieši pārsvarā darbojas brīvās dabas un sporta jomās. Rucavas novadā vairāk iesaistās lielo pasākumu vadīšanā un organizēšanā. Arī Nīcas novadā jaunieši iesaistās novada kultūras pasākumu organizēšanā, rīko ikgadējās Nīcas jauniešu dienas. Aizputes novadā līdzdalības aktivitātes ir ne vien pasākumu organizēšana pašiem jauniešiem, bet arī novada iedzīvotājiem, saturīga brīvā laika pavadīšanas aktivitātes (tikšanās ar uzņēmējiem, zīmēšana uz ielām, zaļās domāšanas pasākumi).

Liepājā "Jauniešu māja" īsteno projektus, kur līdzdarbojas arī apkārtējo novadu jaunieši. Tādējādi Dienvidkurzemes novada jaunieši gūst līdzvērtīgu labumu kā Liepājas jaunieši, tomēr tas var pastiprināt novadu jauniešu piesaisti Liepājai, nevis dzimtajam novadam.

Novērojams, ka jaunieši novados ir aktīvāki nekā Liepājas pilsētā. Izņēmums ir tālākizglītība un dalība nevalstiskajās organizācijās, kur Liepājas pilsētas jaunieši ir aktīvāki. Novados jaunieši ir izteikti aktīvāki tādās aktivitātēs kā talkas un interešu pulciņi. Ja salīdzina ar Latvijas kopējiem rādītājiem, novērojams, ka gan Liepājā, gan novados jaunieši ir aktīvāki jauniešu centros, skolēnu padomēs, projektu konkursos, kā arī mākslinieciskajā pašdarbībā. Tai pašā laikā mazāk aktīvi nekā Latvijā kopumā jaunieši ir kultūras un izklaides pasākumu patēriņā, tālākizglītībā un dalībā nevalstiskās organizācijās⁸⁸.

Nodarbinātība vasarā

Algots darbs vasarā tiek piedāvāts pašvaldību budžeta iestādēs divām vecuma grupām: 13 un 14 gadus veciem skolēniem (piesakoties savās izglītības iestādēs) un 15–20 gadus veciem skolēniem (ar NVA starpniecību). Liepājā skolēniem iespēju apgūt darba prasmes, iemaņas un pieredzi sekmē kopš 2000. gada īstenotais projekts "Skolēnu nodarbinātība vasarā". Nodarbinātības valsts aģentūras pasākumā "Nodarbinātības pasākums vasaras brīvlaikā" tiek organizēts darbs jauniešiem vecumā no 15 līdz 20 gadiem, kuri iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs. Pasākums tiek finansēts no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem ar pašvaldības līdzfinansējumu.

Ar Liepājas pašvaldības finansiālu atbalstu algotu darbu vasarā strādā 350 skolēni: 250 jaunieši vecumā no 13 līdz 14 gadiem (divas nedēļas) un 100 jaunieši vecumā no 15 līdz 20 gadiem (viens mēnesis). Priekules novadā katru gadu vasaras periodā projektu ietvaros tiek nodarbināti 33–34 skolēni, Vaiņodes novadā – vidēji 60 jaunieši (pa 20 jauniešiem mēnesī), Nīcas novadā – 20 jaunieši. Grobiņas novadā nodarbinātību vasaras mēnešos jauniešiem no 13 gadu vecuma organizē pašvaldības Sociālais dienests. Aizputē tiek piedāvātas 45 vasaras darba vietas jauniešiem pašvaldībā, pārsvarā saistītas ar vides labiekārtošanu un sakopšanu. Jaunieši strādā arī pašvaldību jaunatnes centros, piemēram, organizējot aktivitātes un atbalstot brīvprātīgos no ārvalstīm.

Lai mazinātu to izglītojamo skaitu, kuri pārtrauc mācības, gandrīz visas Liepājas un Dienvidkurzemes novada izglītības iestādes ir iesaistījušās Izglītības kvalitātes valsts dienesta īstenotajā Eiropas Sociālā fonda projektā "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" jeb PuMPuRS (projekta Nr. 8.3.4.0/16/l/001) (skat. 9.2. tabulu).

88 Pētījums "Liepājas pilsētas un jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada jaunieši: statistisks raksturojums un jauniešu viedokļu izpēte", Liepāja, 2021.

9.2. tabula. Dienvidkurzemes novada un Liepājas izglītības iestāžu dalība projektā "Pumpurs"

Pašvaldība	Izglītības iestādes nosaukums
Aizputes novads	Aizputes novada vidusskola Aizputes pagasta pamatskola Aizputes vidusskola Dzērves pamatskola Kalvenes pamatskola Māteru Jura Kazdangas pamatskola
Durbes novads	Ata Kronvalda Durbes pamatskola
Grobiņas novads	Zentas Mauriņas Grobiņas novada vidusskola
Nīcas novads	Nīcas vidusskola
Pāvilostas novads	Pāvilostas vidusskola Vērgales pamatskola
Priekules novads	Kalētu Mūzikas un mākslas pamatskola Krotas Kronvalda Ata pamatskola Mežupes pamatskola Priekules vidusskola
Rucavas novads	Rucavas pamatskola Sikšņu pamatskola
Vaiņodes novads	Vaiņodes vidusskola
Liepāja	Draudzīgā aicinājuma Liepājas pilsētas 5. vidusskola J. Čakstes Liepājas pilsētas 10. vidusskola Liepājas 3. pamatskola Liepājas 7. vidusskola Liepājas 8. vidusskola Liepājas Liedaga vidusskola Liepājas Raiņa 6. vidusskola Liepājas Valsts 1. ģimnāzija Oskara Kalpaka Liepājas 15. vidusskola Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola" Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Valsts tehnikums"

Savukārt projektā "PROTI un DARI!" (projekta Nr. 8.3.3.0/15/l/001), kura mērķis ir attīstīt jauniešu, kuri nestrādā, nemācās, nav reģistrēti NVA, prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tai skaitā aroda apguvē pie amata meistara, nodarbinātībā. Līgumi par sadarbību ir noslēgti tikai Dienvidkurzemes novada trim pašvaldībām, kā arī Liepājas pilsētai (skat. 9.3. tabulu).

9.3. tabula. Dienvidkurzemes novada un Liepājas pašvaldības dalība ESF projektā "Proti un dari!"

Pašvaldība	Sadarbības līgums par projekta īstenošanu (ir/nav noslēgts)
Aizputes novads	Ir noslēgts
Durbes novads	Nav noslēgts
Grobiņas novads	Ir noslēgts
Nīcas novads	Nav noslēgts
Pāvilostas novads	Nav noslēgts
Priekules novads	Nav noslēgts
Rucavas novads	Ir noslēgts
Vaiņodes novads	Nav noslēgts
Liepāja	Ir noslēgts

Psihoemocionālā vide un mentālā veselība

Jauniešiem labvēlīgas psihoemocionālās vides radīšanā iesaistītas šādas Liepājas institūcijas un organizācijas: Liepājas Katoļu pamatskola, Liepājas Bērnu un jaunatnes centrs ("Jauniešu māja"), centrs "MARTA Liepāja", Pusaudžu resursu centra Liepājas filiāle, Liepājas Atkarību profilakses centrs, nevalstiskās organizācijas, kas ir iesaistītas darbā ar jaunatni. Savukārt Dienvidkurzemes novadā šī vide tiek radīta tajās vietās, kur ir jauniešu centri un nevalstiskās organizācijas, kurās iesaistās jaunieši. Citu pieejamu datu nav. Tas liecina, ka šāda veida palīdzība netiek nodrošināta visā Dienvidkurzemes novada pašvaldību teritorijā.

Kopumā 89% Liepājas un 90% novadu jaunieši novērtē, ka ir saskārušies ar kādām mentālās veselības situācijām. Visbiežāk jaunieši atzīst, ka pārāk daudz "sēž" sociālajos tīklos, ikdienā jūt aizkaitināmību un dusmas, bezmiegu, nomāktību. Atsevišķas atšķirības novērojamas pilsētas un novadu griezumā. Pilsētā jaunieši biežāk nekā novados saskaras ar trauksmi, ēšanas problēmām, datoru spēlēšanu un domām par pašnāvību. Savukārt novadu jaunieši biežāk saskaras ar visām pārējām anketā iekļautajām situācijām, īpaši izteikti ar vientulības un pamestības sajūtu. Konkrēto novadu aspektā nav vērojamas būtiskas statistikas atšķirības. Nedaudz retāk to, ka ir saskārušies ar kādām mentālās veselības situācijām, atzinuši jaunieši Aizputes, Durbes un Vaiņodes novados, tomēr arī šajos novados lielākā daļa jauniešu ir ar tādām saskārušies. Lai gan lielākā daļa jauniešu, kas saskaras ar kādām mentālās veselības problēmām, vērsas pēc palīdzības, salīdzinoši daudz ir arī tādu, kuri to nedara. 17% jauniešu Liepājā nav vērsušies pēc palīdzības, bet novados pēc palīdzības nav vērsies pat katrs ceturtais jauniešs. Visbiežāk jaunieši vērsas pie draugiem vai ģimenes. Pie speciālistiem vērsas ne vairāk kā katrs desmitais jauniešs (jāuzsver, ka novados vēl mazāk!) Izteiktas ir atšķirības novadu

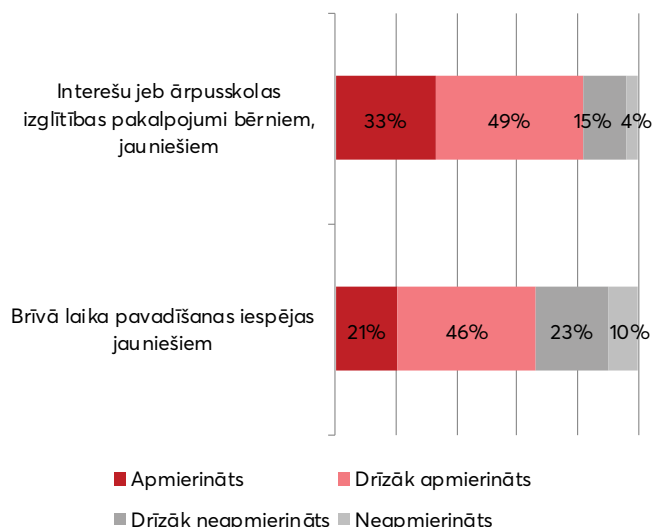
griezumā. Novērojams, ka tādu jauniešu, kuri nav meklējuši palīdzību, visvairāk ir Nīcas novadā (38% atzīst, ka nav vērsušies nekur), Grobiņas novadā (34%) un Pāvilostas novadā (33%). Novērojams, ka tur, kur jaunieši retāk dodas pie speciālistiem, viņi biežāk vērsas pie skolotājiem, kas visdrīzāk norāda uz speciālistu pieejamības problēmām. Tāpat jāuzsver, ka tur, kur biežāk meklē palīdzību pie speciālistiem, draugi un ģimene arī ir būtisks palīdzības resurss. Iespējams, tas liecina, ka speciālistu palīdzība ļauj pilnvērtīgāk iesaistīt arī ģimeni un draugus kā atbalsta loku. Tie, kuri nav vērsušies pēc palīdzības, visbiežāk norāda, ka palīdzība viņiem nav nepieciešama. Tai pašā laikā aptuveni 5% jauniešu nav zinājuši, pie kā vērsties. Šādu jauniešu vienlīdz daudz ir kā pilsētā, tā novados. Tie, kuri nebija meklējuši kādu speciālistu, tika lūgti nosaukt iemeslus. Arī šie jaunieši visbiežāk norādīja, ka neuzskata to par nepieciešamu. Tomēr liels ir arī to īpatsvars, kuri nevar finansiāli atļauties šādus speciālistus – Liepājā šādu atbildi sniedza 16%, novados 11% jauniešu. Jāuzsver, ka novados 12% jauniešu norāda, ka šādu speciālistu viņu dzīvesvietā nav. Tāpat gandrīz katrs desmitais jaunietis atzīst, ka neuzticas speciālistiem.⁸⁹

Aptaujas rezultāti

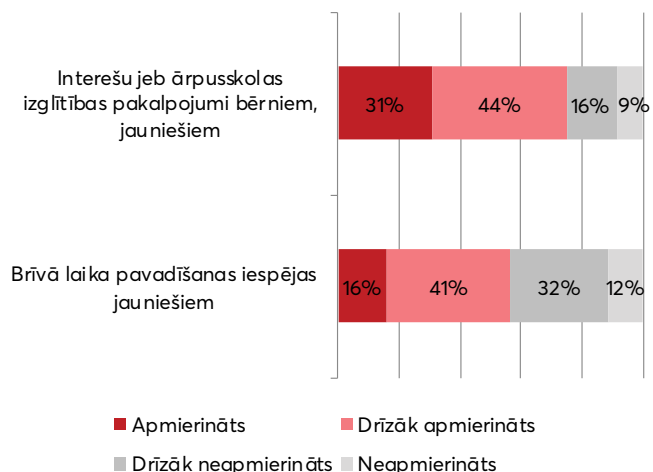
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka:

- respondentus jaunatnes jomā Dienvidkurzemes novadā visvairāk apmierina interešu jeb ārpuskolas izglītības pakalpojumi bērniem un jauniešiem (75% apmierināti vai drīzāk apmierināti);
- mazāk apmierināti Dienvidkurzemē ir ar brīvā laika pavadīšanas iespējām jauniešiem – apmierināti tikai 16%, nedaudz mazāk jeb 12% ir neapmierināti. Drīzāk apmierināti – 41% respondentu un drīzāk neapmierināti – 32% respondentu;
- toties Liepājā aptaujātie ir vairāk apmierināti ar brīvā laika pavadīšanas iespējām – 21% tās apmierina, 46% drīzāk apmierina. Neapmierina šīs iespējas 10% aptaujāto, bet 23% gandrīz neapmierina;
- vairāk apmierināti aptaujātie liepājnieki ir ar interešu jeb ārpuskolas izglītības pakalpojumiem – 82% apmierināti vai gandrīz apmierināti, 19% – gandrīz neapmierināti vai neapmierināti.

9.2. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas iedzīvotāju viedoklis par jauniešu ārpuskolas izglītības pakalpojumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām

9.3. ilustrācija. Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par jauniešu ārpuskolas izglītības pakalpojumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām

Aptaujā respondenti jauniešu politikas nozarē par steidzami veicamo darbu turpmākajos gados ir minējuši bērnu un jauniešu interešu izglītības piedāvājuma attīstību. Jaunatnes politiku respondenti ir uzsvēruši kā sadarbības jomu, kuru nepieciešams stiprināt starp apvienotajiem novadiem un ar Liepājas pilsētu. Aptaujas anketās tika atzīmēts, ka darbs ar jaunatni ir nozīmīga turpmāko gadu aktualitāte:

- vienotas jaunatnes politikas nepieciešamība – vienots redzējums par darbu ar jaunatni visā Dienvidkurzemes novadā;
- attīstot darbu ar jaunatni, jāizstrādā politikas dokuments, kurš ietver kopējus mērķus un īstenojamo darbību plānu, paredz pilnas slodzes jaunatnes lietu speciālistus pašvaldībās un jauniešu centru vai pulcēšanās vietu katrā novadā;

89 Pētījums "Liepājas pilsētas un jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada jaunieši: statistisks raksturojums un jauniešu viedokļu izpēte", Liepāja, 2021.

- jauniešu piesaiste novadam, lai viņi neaizplūstu uz Rīgu;
- sakārtot atalgojuma sistēmu "Liepājas Jauniešu mājā".

Aptaujā tika uzsvērtas pasākumu nepieciešamība jauniešu motivācijai un personības izaugsmei, jaunu prasmju un iemaņu apguvei:

- ciešāka savstarpējā sadarbība starp uzņēmējiem, tikšanās un kopīgu projektu īstenošana;
- interešu nodarbības jauniešiem, meistarklases;
- politiska jauniešu saliedēšana ar nākotnes vīzijas ieskicēm;
- veidot atbalstošas programmas, kas motivē jauniešus pēc augstskolu pabeigšanas atgriezties dzimtajā pusē;
- neformālās izglītības jomā pieredzes apmaiņa lauku un pilsētu jauniešiem – pilsētnieki izmēģina lauku dzīvi, lauku jaunieši izmēģina pilsētas iespējas.

Aptaujas anketās tika uzsvērtas nepieciešamība nodrošināt kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešiem, uzsverot, ka šādas iespējas līdzvērtīgi jānodrošina visā novada teritorijā:

- jauniešu interešu nodrošināšana, brīvā laika pavadīšanas iespējas bez maksas;
- vienlīdzīgas iespējas visiem jauniešiem;
- vairāk izklaides vietu jauniem cilvēkiem, lai nebūtu jāsēž mājās, nodarbināt svaigā gaisā;
- paplašināt brīvā laika iespējas jauniešiem – pasākumi, sporta aktivitātes, skeitparki, jauniešu atpūtas vietas, izglītojoši pasākumi (visā novada teritorijā);
- jauniešu centri katrā novadā, lai jauniešiem bez sporta vēl ir vietas, kur pavadīt brīvo laiku.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

9.4. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi jaunatnes politikas jomā

	Problēmas	Nepieciešamie risinājumi
Jaunatnes politika	Jaunatnes politika DKN veidojošajos novados nav bijusi prioritāra joma (DKN).	Nepieciešams vienots institucionāls risinājums jauniešu politikas īstenošanā DKN.
Atbalsts jauniešiem, t.sk. jauniešiem no riska ģimenēm	Jauniešu darbā nepietiekami iesaistās cilvēki ar degsmi, kuri var motivēt ar personisko piemēru (DKN). Jauniešiem no riska ģimenēm nav piederības sajūtas, viņi jūt, ka nebūs gaidīti jauniešu centros. Grūti motivēt jauniešus, kurus ir skārušas problēmas, un sasniegt jauniešu auditoriju. DKN joprojām ir neapzināta NEET jauniešu grupa, netiek domāts, kā viņus piesaistīt un integrēt (DKN).	Mentoru, kouču piesaiste, tīkla izveide un sadarbība Liepājā un DKN, personības pilnveides, dzīves skolas. Pieredzes un labas prakses apmaiņa – piemēram, DKN izveidotā izdzīvošanas skola. Veidot ciešāku starpinstitucionālu sadarbību: Sociālais dienests – izglītības iestāde – vecāki – jauniešu lietu speciālists. DKN jābūt saistošam piedāvājumam un projektiem (projekta "Protī un dari!" pēctecība), mācību vizītes uz uzņēmumiem, profesionālās izglītības iestādēm.
Jauniešu brīvā laika pavadīšana	Jauniešu lietderīgai brīvā laika pavadīšanai un aktivitātēm paredzētās infrastruktūras, telpu nepietiekamība lauku teritorijās. Trūkst aktīvās atpūtas, sporta aktivitāšu vietu Vērgales pagastā (Ziemepe, Saraiķi, Ploce) u.c. pagastos. Noslodzei neatbilstoša "Jauniešu mājas" (Liepāja) infrastruktūras kapacitāte. Vairākos bijušajos DKN novados nav jauniešu lietu speciālistu. Liepājā "Jauniešu mājas" personāla štata pārslodze ar administratīvā darba pienākumiem (Liepāja). Liepājā formālās un neformālās izglītības mācību saturs un kvalitāte neatbilst augstas pievienotās vērtības nozaru cilvēkkapitāla pieprasījumam un darba tirgus vajadzībām. Formālās izglītības kvalitatīvās nepilnības nepietiekami kompensē atbilstošs neformālās izglītības piedāvājums (Liepāja). DKN piedāvātās nodarbības un pulciņi nav aktuāli šodienas jaunietim, nepietiekams tehnisko un praktisko nodarbību piedāvājums (DKN). Liepājā vājāk nekā vidēji valstī novērtētas brīvā laika pavadīšanas iespējas, tostarp, nepietiekams bezmaksas jauniešu auditorijai mērķētu pasākumu biežums (Liepāja).	DKN var pielāgot pašvaldībām piederošas un nepilnvērtīgi izmantotās telpas, veidojot daudzpusīgus, multifunkcionālus jauniešu centrus. Nodrošināt iespēju jauniešiem izmantot aktīvās atpūtas, sporta infrastruktūru visā DKN, nodrošināt sabiedriskā transporta pieejamību interešu un brīvā laika aktivitāšu īstenošanai. Robotikas un citu jauniešiem saistošu pulciņu izveide, pirms tam veicot jauniešu aptauju. Jauniešu brīvā laika pavadīšana pieaugušo vadībā (izzina pieaugušo vērtības, dzīvesstāstus). Jāveicina novada mācība un jaunizveidotā DKN un Liepājas izzināšana.

	Problēmas	Nepieciešamie risinājumi
Jauniešu nodarbinātība, brīvprātīgais darbs	<p>DKN nodarbinātības problēma – jauniešiem trūkst motivācijas piedalīties nodarbinātības pasākumos vasarā.</p> <p>Liepājā darba devēju pieprasījuma trūkums pēc strādāt gribošu jauniešu darbaspēka, jauniešiem trūkst prakses vietu.</p> <p>Dienvidkurzemes novadā trūkst resursu jauniešu ideju īstenošanai, uzņēmumu veidošanai skolās. Brīvprātīgā darba iespēju trūkums.</p> <p>Jauniešiem trūkst kompetences – nereti vēlas maz pienākumu par neatbilstoši lielu atalgojumu (Liepāja, DKN).</p>	<p>DKN aktīvi jāiesaista jaunieši brīvprātīgajā darbā un jādod iespēja saņemt apliecinājumu par dalību tajā. Jau pamatskolās jauniešos jāveicina līderība, piesaistot arī vietējos uzņēmējus. Dažādot vasaras darba piedāvājumu atbilstoši jauniešu interesēm.</p>
Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība jauniešiem	<p>Problēmas ar atsevišķu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību (psihologi, mentālās veselības speciālisti).</p>	<p>Jāveido jauniešu veselības atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas, individuāla pieeja katram jauniešim.</p>
Jaunatnes iesaiste	<p>Nepietiekama jauniešu auditorijas informētība par pasākumiem un projektu iespējām, jo tradicionālie informēšanas veidi jauniešus sasniedz nepietiekami. (Liepāja, DKN).</p> <p>Liepājā jauniešu viedokļi netiek pietiekami uzklauti, politisko partiju pārstāvjiem nav vēlmes jauniešus uzklaut. Neapmierinoši zema ne-partejiskās jaunatnes ietekme uz pašvaldības lēmējvaras un izpildvaras procesiem (Liepāja).</p>	<p>Jāsekmē jauniešu līdzdalība lēmumu pieņemšanā (labais piemērs: Grobiņas novada domes sēdes, kurās iesaista jauniešus).</p> <p>Simulēto vēlēšanu gaitu izspēle, kas jauniešos veicinātu lielāku izpratni par politiku, arī dalība organizācijās, kas aktualizē Eiropas jautājumus.</p> <p>Jauniešu iesaiste reālā lēmumu pieņemšanā, kas veicina viņu izpratni par pilsonisko līdzdalību (labais piemērs: Nīcā izveidotā jauniešu konsultatīva komisija – iespēja vērsties pie deputātiem ar idejām).</p> <p>Jāmeklē risinājumi, kā uzrunāt jauniešus un rosināt viņus izteikt savu viedokli, iesaistīties labākas sabiedrības veidošanā, lēmumu pieņemšanā.</p>

10. Mobilitāte

Nozares piedāvājums

Automobilizācijas līmenis Latvijā⁹⁰ 2020. gada beigās sasniedza 390 vienības, un tas ir pieaudzis par 27% salīdzinājumā ar 2010. gadu. Tomēr automobilizācijas līmeni labāk raksturo tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits, kas 2021. gada sākumā Latvijā sasniedza 355⁹¹ vienības uz 1 000 iedzīvotājiem (vieglie transportlīdzekļi). Automobilizācijas līmenis ir atšķirīgs Dienvidkurzemes novadu veidojošajās pašvaldībās, tomēr kopumā tas ir augstāks nekā vidējais rādītājs valstī, savukārt Liepājā tas ir par 14 procentpunktiem zemāks (skatīt tabulu 10.1.). Ir novērojams, ka pašvaldībās ar augstākiem svārstmigrācijas rādītājiem ir augstāks automobilizācijas rādītājs (skatīt tabulu 10.1.), kas netieši norāda uz sabiedriskā transporta sistēmas nespēju nodrošināt darba tirgus svārstmigrācijas radīto mobilitātes pieprasījumu un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju atkarību no privātā autotransporta.

10.1. tabula. Automobilizācijas līmenis Liepājā un Dienvidkurzemes novada pašvaldībās

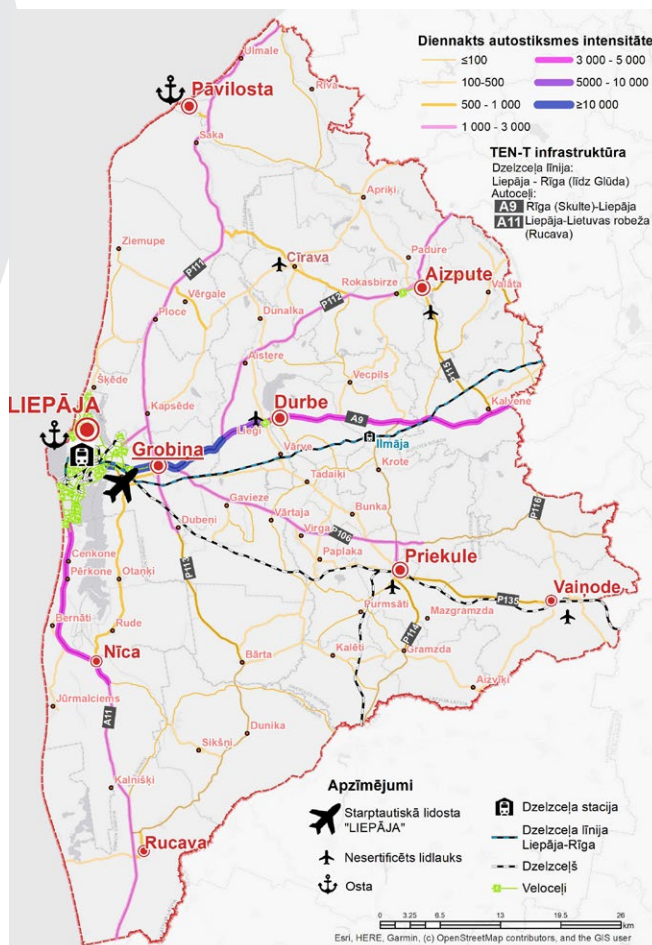
Pašvaldība	Automobilizācijas līmenis 2021. gadā	% no valstī vidējā
Aizputes novads	378	107%
Durbes novads	404	114%
Grobiņas novads	412	116%
Nīcas novads	440	124%
Pāvilostas novads	400	113%
Priekules novads	376	106%
Rucavas novads	407	115%
Vaiņodes novads	355	100%
Dienvidkurzemes novads	395	111%
Liepāja	306	86%
Valstī vidēji	355	100%

Auots: CSDD. Tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits pilsētās un novados uz 1 000 iedzīvotājiem, <https://www.csdd.lv>

Ilustrācija 10.1. parāda (skatīt satiksmes intensitātes datus), ka galvenās transporta plūsmas ir koncentrētas no lielākajiem centriem Dienvidkurzemes novadā

virzienā uz Liepāju. Savukārt valsts galvenajiem un reģionālajiem autoceļiem (A9, A11, P111 un P112) ir nozīmīga reģionālo savienojumu loma.

10.1. ilustrācija. Transporta infrastruktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Auots: LVC, Pašvaldības sniegta informācija, Data.gov.lv

Elektromobilitātes attīstības ziņā Liepāja un Dienvidkurzemes novads atpaliek no vidējiem rādītājiem valstī. 2020. gadā Liepājā bija reģistrēti vien 17 elektroauto, Dienvidkurzemes novadā – neviens, piecu gadu laikā Liepājā un Dienvidkurzemes novadā kopā reģistrēto elektroauto skaits ir dubultojies, kamēr valstī reģistrēto elektroauto skaits ir teju piekārošojies. Valstī var novērot strauji pieaugošu elektroauto pirmreizējo reģistrāciju (2021. gada pirmajā ceturksnī 1,9% no jauniem reģistrētajiem vieglajiem transportlīdzekļiem)⁹², tomēr šis rādītājs ir būtiski zemāks nekā citās ES dalībvalstīs. Elektrozlādes infrastruktūra ir tās attīstības sākumā, Liepājā atrodas trīs CSDD un viena privātā operatora ("Elektrum") uzstādītās ātrās uzlādes stacijas, savukārt DKN ir uzstādītas sešas CSDD ātrās uzlādes stacijas (Aizputē, Lieģos, Nīcā, Pāvilostā, Priekulē un Rucavā). Pakāpeniski attīstās arī privātais uzlādes tīkls – lēnās un vidēji ātrās uzlādes tīkls pie apskates objektiem un citiem apmeklētāju piesaistes punktiem.

90 Latvijas oficiālā statistika. Vieglie automobiļi skaits uz 1000 iedzīvotājiem gada beigās, <https://data.stat.gov.lv>.

91 CSDD. Tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaits pilsētās un novados, <https://www.csdd.lv>. Latvijas oficiālā statistika. Iedzīvotāju skaits, <https://data.stat.gov.lv>.

92 CSDD. <http://www.e-transport.org>.

Sabiedriskā transporta pakalpojumi Liepājā un Dienvidkurzemes novadā tiek nodrošināti divos maršrutu tīklos – pilsētas un reģionālajā. Pilsētā pārvadājumi tiek nodrošināti 26 regulāro autobusu maršrutos un vienā tramvaja maršrutā. Par šiem pakalpojumiem ir atbildīga pašvaldības aģentūra "Liepājas sabiedriskais transports", pārvadājumus veic AS "Liepājas autobusu parks" un SIA "Liepājas tramvajs".

Pieprasījums pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem Liepājā ir ar lejupejošu tendenci. To nosaka gan iedzīvotāju skaita samazinājums, gan iedzīvotāju vēlme izmantot sabiedrisko transportu. Sagaidāms, ka pēc tramvaja ritošā sastāva atjaunošanas programmas noslēguma sabiedriskā transporta pievilcīgums varētu uzlaboties un pasažieru skaits pieaugs.

10.2. ilustrācija. Liepājas sabiedriskajā transportā pārvadāto pasažieru skaits

Auots: LPPA "Liepājas sabiedriskais transports" un CSP

Reģionālā sabiedriskā transporta piedāvājumu organizē VSIA "Autotransporta direkcija", un maršruta tīkls aptver gan Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada nozīmes maršrutus, gan savienojumus ar citiem reģioniem un Rīgu (starpilsētu maršruti). Maršrutu tīkls ir izteikti monocentrisks un galvenokārt nodrošina Dienvidkurzemes novada savienojumu ar Liepāju, tangenciālu maršrutu nozīme pārvadājumos ir niecīga. Līdz ar to, lai nokļūtu dažādos novada centros, pamatā jāizmanto Liepāja kā pārsēšanās punkts. Līdzīgi arī Dienvidkurzemes novada savienojumi ar lielākām pilsētām un blakus novadiem tiek organizēti caur Liepāju (Liepājas autoosta). No novadu centriem tālākas teritorijas sabiedriskais transports nenasiedz, un uz konkrētām apdzīvotām vietām iespējams nokļūt tikai ar privāto transportu. Vislabākais sabiedriskā transporta nodrošinājums ir Grobiņas un Aizputes iedzīvotājiem.

Dzelzeļa transportam nav nozīmīgas lomas Liepājas un Dienvidkurzemes novada iekšējās sasniedzamības nodrošināšanā. Šobrīd tiek veikti pasažieru pārvadājumi līnijā "Rīga–Jelgava–Liepāja", kas nodrošina Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada savienojamību ar reģionālajiem un novadu centriem un valsts galvaspilsētu. Šajā maršrutā kopš 2019. gada atjaunoti pasažieru pārvadājumi divas reizes nedēļā (piektdienās, svētdienās – "Rīga–Liepāja", sestdienās, svētdienās – "Liepāja–Rīga"). Brauciens no Rīgas līdz Liepājai aizņem vairāk nekā trīs stundas, un tas ir salīdzināms ar starppilsētu autobusa laiku ceļā. Agrākā "Ventspils–Liepājas" dzelzeļa līnija ir slēgta, un tā šobrīd tiek izmantota kā velomaršruts (zaļais ceļš). Dzelzeļa savienojums nav arī ar ostām Lietuvā un Kaļiņingradas apgabalā.

Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada starptautisko sasniedzamību nodrošina Liepājas un Pāvilstas ostas, Liepājas lidosta un starptautiskā lidosta "Rīga", perspektīvā – "Rail Baltica" (Rīgas centrālā stacija).

Liepājas osta ir trešā lielākā Latvijas osta, un pēc neatkarības atjaunošanas osta un tai pakārtotais dzelzeļa savienojums tika pielāgots mūsdienu tranzītam. Liepājas osta ir iekļauta TEN-T vispārējā tīklā, jārisina jautājums par tās iekļaušanu TEN-T pamattīklā. Liepājas osta nodrošina sauszemes un jūras sasaisti un savienojumus ar galamērķiem ārpus Latvijas. Liepājas ostai ir salīdzinoši neliela nozīme pasažieru pārvadājumos (aptuveni 50 000 pasažieru gadā). Pāvilstas osta ir vienīgā mazā osta Latvijas rietumu piekrastē. Osta galvenokārt tiek izmantota zvejas kuģu un jahtu apkalpošanai, un tā ir bez dzelzeļa savienojuma.

Arvien lielāku nozīmi Liepājas ārējā sasniedzamībā nodrošina Liepājas lidosta, kurā 2019. gadā tika apkalpoti 13 835 pasažieri. 2019. gadā Liepājas lidostā apkalpoti 428 regulāro reisu lidojumi un 3 124 neregulārie lidojumi. Lielākoties šie reisi nodrošināja savienojumu ar lidostu "Rīga" un tādējādi uzlaboja Liepājas un Dienvidkurzemes novada starptautisko sasniedzamību un savienotību. Liepājā izveidota "airBaltic" pilotu akadēmija, kas no šīs lidostas veic savus treniņlidojumus. 2020. gadā Covid-19 ietekmes dēļ sarucis pasažieru skaits. 2015. gadā Liepājas lidostā noslēdzās vērienīgs rekonstrukcijas projekts, kura laikā tika atjaunots skrejceļa segums, nostiprināta lidjosla, atjaunots un paplašināts manevrēšanas ceļš, atjaunota lidlauka drenāžas sistēma un iegādāta un uzstādīta jauna lidlauka apgaismojuma sistēma. Populārākie galamērķi, lidojot no Liepājas, līdz šim bija Kopenhāgena, Stokholma un Maskava.

"Rail Baltica" dzelzeļa līnijas izbūve uzlabos Liepājas un Dienvidkurzemes novada (jo īpaši kā tūrisma galamērķa) starptautisko sasniedzamību, mazāk nekā vienas dienas ceļojuma attālumā nodrošinot savienotību ar Somijas dienvidu reģioniem un Igauniju (caur Tallinu un Pērnavu), Lietuvu (caur Kauņū un Viļņu), Poliju (caur Varšavu un Belostoku), arī Vāciju,

piem., Berlīni. Vienlaikus uzlabosies arī Baltijas valstu galvaspilsētu sasniedzamība, līdz ar to uzlabosies Liepājas un Dienvidkurzemes novada kā biznesa atrašanās vietas potenciāls.

Autoceļu infrastruktūras nodrošinājums Liepājā un Dienvidkurzemē vērtējams kā labs, tomēr tās tehniskais stāvoklis, izņemot valsts galvenos autoceļus, ir slikts. Dienvidkurzemes reģionu šķērso divi valsts galvenie autoceļi – A9 autoceļš "Rīga (Skulte)–Liepāja" un A11 autoceļš "Liepāja–Lietuvas robeža (Rucava)–Klaipēda". Valsts galveno autoceļu kvalitāte ir teicamā stāvoklī, neskaitot atsevišķus posmus, taču daļa reģionālo autoceļu ir sliktā stāvoklī. Lielā satiksmes intensitāte, t.sk. kravu pārvadājumi, pasliktina valsts reģionālo autoceļu tehnisko kvalitāti. Kopumā reģionā autoceļu tīkls ir labi attīstīts, bet to kvalitāte ir slikta, un īpaši kritiskā stāvoklī ir valsts reģionālie autoceļi ar melno segumu, kuriem ir būtiska loma reģiona iekšējās sasniedzamības nodrošināšanā. Galvenie valsts reģionālie autoceļi ir P111, P112, P106 un P114 – tie nodrošina gan novada iekšējo sasniedzamību, gan starpnovadu un reģionālos savienojumus. Satiksmes intensitātei uz valsts galvenajiem autoceļiem ir stabili pieaugoša tendence.

Kopumā Dienvidkurzemes novadā ir izveidojies ļoti labs ceļu infrastruktūras tīklojums, tomēr liela daļa novadu pašvaldības ceļu un ielu ir sliktā stāvoklī. Pavasara un rudens mēnešos tie kļūst īpaši grūti izbraucami. Pašvaldībām nepietiek līdzekļu autoceļu regulārai uzturēšanai, kas savukārt kavē novadu tautsaimniecības un tūrisma attīstību.

Savukārt Liepājā kopējais pašvaldības ceļu (ielu) tīkls pēc CSP 2020. gada datiem sasniedz 270 km un to braucamās daļas kopplatība ir 1,87 km² jeb 3% no pilsētas administratīvās teritorijas. Ar asfaltbetonu un citu bitumizēto segumu klāto ielu īpatsvara ziņā Liepāja par 4 procentpunktiem pārsniedz pārējo

republikas pilsētu vidējo rādītāju un ieņem ceturto vietu (CSP). CSP dati liecina, ka 73% ielu braucamās daļas segums ir ciets (asfaltbetons, bruģakmens, cementbetons), bet atlikušajiem 27% ielu segumu veido grants vai tās ir bez seguma. Divi pilsētas ostas kanāli (Tirdzniecības un Karostas) sadala pilsētu trīs daļās. To šķērsošanai pieejami trīs tilti: Tramvaja tilts, Jaunais tilts un Oskara Kalpaka tilts.

Aizputes novadā valsts autoceļu kopgarums sasniedz 175 km (2020. gadā 49% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 378 km (2020. gadā 2% no tiem bija asfaltēti). Novada dienvidu daļu šķērso valsts galvenais autoceļš A9, pašvaldības ceļi ir sliktā tehniskajā stāvoklī, asfaltēto pašvaldības ceļu īpatsvars ir vizuālais Dienvidkurzemes novadā. Aizputes pilsētai nav apbraucamā ceļa, un kravas transportam nākas šķērsot pilsētu pa salīdzinoši šaurām, grūti izbraucamām ielām. Šāda tranzīta transporta plūsma atstāj ļoti negatīvu ietekmi uz Aizputes vecpilsētas dzīvojamo fondu.

Durbes novadā valsts autoceļu kopgarums sasniedz 128 km (2020. gadā 41% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 179 km (2020. gadā 8% no tiem bija asfaltēti). Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A9, autoceļu tīkls vērtējams kā labs, ceļu stāvoklis raksturojams kā vidējs ar tendenci pasliktināties. Pašvaldības līdzekļi nav pietiekami autoceļu regulārai uzturēšanai, vienlaikus jānorāda, ka novadā ir visaugstākais asfaltēto pašvaldības ceļu īpatsvars Dienvidkurzemes novadā.

Grobiņas novadā valsts autoceļu kopgarums sasniedz 141 km (2020. gadā 57% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 257 km (2020. gadā 5% no tiem bija asfaltēti). Novadā vēsturiski ir izveidojies ļoti labs ceļu infrastruktūras tīklojums, novadu arī šķērso valsts galvenais autoceļš A9. Kopš 2015. gada pašvaldība, piesaistot

10.2. tabula Autoceļu un ielu kopgarums Liepājā un Dienvidkurzemes novada pašvaldībās 2020. gadā

Pašvaldība	Valsts autoceļu kopgarums (km)	Pašvaldības autoceļu kopgarums (km)	Pašvaldības ielu kopgarums (km)	Kopā (km)
Aizputes novads	175	378	55	608
Durbes novads	128	179	11	318
Grobiņas novads	141	257	69	467
Nīcas novads	71	191	3	265
Pāvilostas novads	113	126	22	261
Priekules novads	164	388	39	591
Rucavas novads	89	229	33	351
Vaiņodes novads	58	132	30	220
Dienvidkurzemes novads	939	1880	262	3081
Liepāja	0	0	270	270
PAVISAM	939	1880	532	3351

arī kredītlīdzekļus, īpašu uzmanību velta Grobiņas pilsētas un novada pagastu asfaltseguma ceļiem un ielām, kam nepieciešama atjaunošana. Šo aktivitāšu rezultātā strauji samazinājies grantēto ielu skaits Grobiņā (46%).

Nīcas novadu valsts autoceļu kopgarums sasniedz 71 km (2020. gadā 68% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 191 km (2020. gadā 4% no tiem bija asfaltēti). Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A11, kas ir nozīmīgs tranzīta ceļš, un tas atstāj pozitīvu ietekmi uz novada ekonomiku. Aktuāls problēmjautājums novadā ir apgrūtinātā piekļuve pludmalei (piemēram, Jūrmalciemā, Bernātos) un informācijas norāžu trūkums ceļmalās. Tāpat novadā trūkst autostāvvietu un specializētu nobrauktuvju novada pludmalēs, kas kavē tūrisma attīstību.

Pāvilostas novada valsts autoceļu kopgarums sasniedz 113 km (2020. gadā 44% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 126 km (2020. gadā 6% no tiem bija asfaltēti). Novada iedzīvotājus neapmierina ielu infrastruktūras tehniskais stāvoklis, novadā ir viens no zemākajiem cietā segumu ielu īpatsvaram visā Dienvidkurzemes novadā. Aktuāls problēmjautājums novadā ir ceļa ir Ziemeļi sliktais tehniskais stāvoklis, kas kavē tūrisma attīstību.

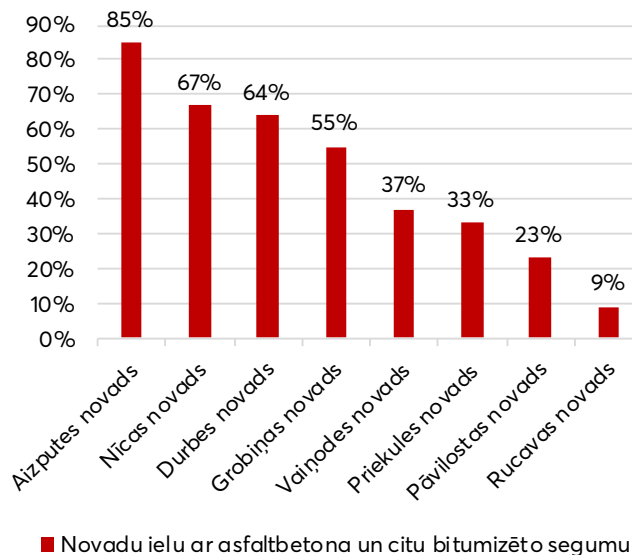
Priekules novadā valsts autoceļu kopgarums sasniedz 164 km (2020. gadā 40% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 388 km (2020. gadā 5% no tiem bija asfaltēti). Novada autoceļu tīkls vērtējams kā apmierinošs, ceļu un ielu infrastruktūras tehniskais stāvoklis – kā neapmierinošs. Nozīmīga ir valsts reģionālā autoceļa P114 Ilmāja - Priekule - Lietuvas robeža(Plūdoņi) infrastruktūras attīstība, lai nodrošinātu sasaisti ar Lietuvas robežu un valsts galveno autoceļu A9, kā arī perspektīvā – dzelzceļa savienojumu starp Liepāju un Rīgu. Tāpat aktuāls ir ielu infrastruktūras jautājums, jo Priekules novadā ir viens no zemākajiem asfaltēto pašvaldības ielu īpatsvaram Dienvidkurzemes novadā.

Rucavas novada valsts autoceļu kopgarums sasniedz 89 km (2020. gadā 30% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 229 km (2020. gadā 3% no tiem bija asfaltēti). Autoceļu tīkls vērtējams kā optimāli blīvs, taču kvalitāte ir neapmierinoša, tostarp asfaltēto ceļu īpatsvars ir ārkārtīgi zems. Ļoti zems ir arī asfaltēto pašvaldības ielu īpatsvars, salīdzinot ar citiem novadiem.

Vaiņodes novadā valsts autoceļu kopgarums sasniedz 58 km (2020. gadā 19% no tiem bija asfaltēti) un pašvaldības autoceļu kopgarums sasniedz 132 km (2020. gadā 2% no tiem bija asfaltēti). Transporta infrastruktūru veido labs ceļu tīkls, kas nodrošina sasaisti starp novada attīstības centriem, bet, lai uzlabotu pārvietošanās iespējas starp tiem (samazinātu ceļā patērēto laiku), nepieciešams sakārtot šo autoceļu tehnisko stāvokli. Vaiņodes

novadā ir viszemākais asfaltēto autoceļu īpatsvars visā Dienvidkurzemes novadā, kas kavē novada tautsaimniecības un tūrisma attīstību.

10.3. ilustrācija. Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados ielu ar asfaltbetona un citu bituminizēto segumu īpatsvars 2020. gadā

Avots: CSP, TRG020

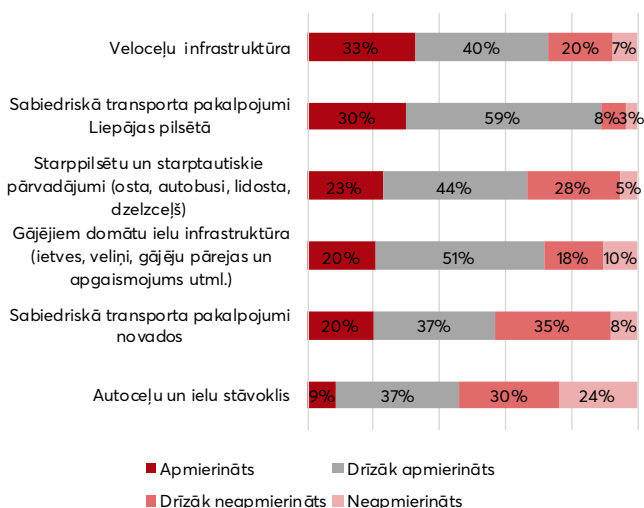
Gājēju un velo infrastruktūras kvalitāte, vides pieejamība un tvērums joprojām ir nepietiekami, lai nodrošinātu ilgtspējīgas mobilitātes vajadzības. Iešana ar kājām ir galvenais pārvietošanās veids nelielu attālumu pārvarēšanai, piekļuvei mājjoklim, darbavietai, pakalpojumu saņemšanas vietai un rekreācijai. Ietves papildina dažādi gājēju drošību paaugstinoši risinājumi: gājēju pārejas, gājēju ielas, normatīvi un fiziski autosatiksmi slāpējoši risinājumi. Atsevišķu ietvju posmu platums un uzbūve Liepājā ir pielāgota arī velosatiksmes uzņemšanai. Velosatiksmes veicināšanai Liepājā izveidoti gan jauktie (gājējiem un velosipēdistiem paredzēti) ietvju posmi, gan arī nomināli velosatiksmi no autosatiksmes atdalīti risinājumi, piemēram, velojoslas uz ielu braucamās daļas. Kopumā Liepājā ir izveidots 50 km garš pilnīgi vai daļēji no autosatiksmes atdalīts veloceļu tīkls. Dienvidkurzemes novadā velotransportam pārsvarā tiek izmantotas ceļa braucamās daļas un ietves, kas apdraud gājēju un velobraucēju drošību. Salīdzinoši labāks veloceļu nodrošinājums ir Aizputes novadā.

Aptaujas rezultāti

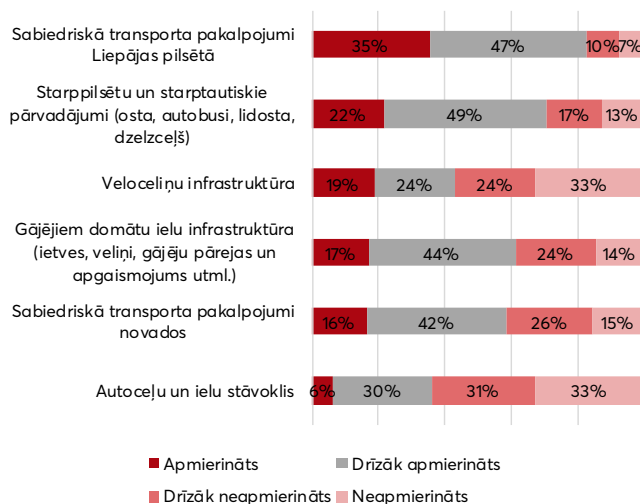
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka:

- Visapmierinātākie ar situāciju transporta un mobilitātes jomā liepājnieki ir ar pilsētas sabiedrisko transportu (89% ir apmierināti vai drīzāk apmierināti), veloceļu infrastruktūru (73% ir apmierināti vai drīzāk apmierināti). Visneapmierinātākie liepājnieki ir ar autoceļu un ielu stāvokli (54% ir neapmierināti vai drīzāk neapmierināti) un sabiedriskā transporta pakalpojumiem apkārt esošo novadu teritorijās (43% ir neapmierināti vai drīzāk neapmierināti).
- Respondenti no Dienvidkurzemes novada ir visapmierinātākie ar sabiedriskā transporta pakalpojumiem Liepājas pilsētā (82% ir apmierināti vai drīzāk apmierināti) un starppilsētu un starptautiskajiem pārvadājumiem (71% respondentu ir apmierināti vai drīzāk apmierināti). Dienvidkurzemes novadā dzīvojošie visneapmierinātākie ir ar autoceļu un ielu stāvokli (64% respondentu ir neapmierināti vai drīzāk neapmierināti) un veloceļu infrastruktūru (57% respondentu ir neapmierināti vai drīzāk neapmierināti).

10.4. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par transporta infrastruktūru un mobilitāti

10.5. ilustrācija. Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par transporta infrastruktūru un mobilitāti

- Autoceļu, ielu, velo un gājēju ceļu infrastruktūras uzlabošana, pēc iedzīvotāju domām, ir vissteidzamākā joma, kas pašvaldībai būtu jāsakārto. Iedzīvotāji ir norādījuši vairākas problēmas un darbus, kurus jaunajai pašvaldībai nepieciešams risināt:

- ceļu infrastruktūras sakārtošana lauku reģionos, kas radītu arī drošu vidi uz tiem;
- sabiedriskā transporta pieejamība velosipēdistiem, māmiņām ar bērnu ratiņiem, invalīdiem;
- sabiedriskā transporta nodrošināšana pēc iedzīvotāju vajadzībām starp pilsētu un novadiem;
- stāvlaukumu nodrošināšana piejūras teritorijā;
- sabiedriskā transporta biļešu cenu samazināšana Liepājas un novada iedzīvotājiem;
- vienotās biļetes attīstība.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

10.3. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni mobilitātes jomā

	Problēmas un izaicinājumi	Nepieciešamie risinājumi un iespējas
Mobilitāte	DKN iedzīvotājiem bez privātā autotransporta ir stipri ierobežotas iespējas ērti pārvietoties starp novada centriem un Liepāju. (DKN)	Uzlabot Liepājas valstspilsētas un reģionālā sabiedriskā transporta sistēmu. Attīstīt vienotu multimodālu pilsētas un reģionālā sabiedriskā transporta piedāvājumu Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.
	CO ₂ emisijas sabiedriskajā transportā. (Liepāja, DKN)	Paplašināt Liepājas tramvaja līniju tīklu. Zaļināt sabiedrisko autotransportu (bezemisiju autobusi) Liepājā un Dienvidkurzemes novadā.
	CO ₂ emisijas privātajā autotransportā. (Liepāja, DKN)	Pārskatīt apbūves noteikumus un teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, nosakot prasības attīstīt elektrouzlādes vietas pie tūrisma, atpūtas un komerciālajiem objektiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā. Īstenot pašvaldību pilotprojektu elektrouzlādes vietu ierīkošanai publisko pakalpojumu saņemšanas vietās Liepājā un Dienvidkurzemes novadā. Veicināt dzelzceļa kā mugurkaula realizāciju (uzlabojot sabiedriskā transporta piedāvājumu un dzelzceļa infrastruktūras kvalitāti, t.sk. paaugstinot vilcienu kustības ātrumu) – Liepājas un Dienvidkurzemes novada reģionālajai un starptautiskajai savienotībai (t.sk. "Rail Baltica").
Sabiedriskais transports	Sabiedriskais transporta piedāvājums nav konkurētspējīgs ar privāto autotransportu. (Liepāja un DKN)	Uzlabot sabiedriskā transporta piedāvājumu, izstrādājot integrēto Liepājas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas mobilitātes plānu (SUMP), t.sk. integrētu sabiedriskā transporta plānu (integrēts, multimodāls maršrutu tīkls un kustības grafiks, vienota biļešu un cenu politika u.c.). Turpināt Liepājas tramvaja ritošā sastāva atjaunošanu.
	Sabiedriskā transporta infrastruktūra nav piemērota mūsdienīgam un ilgtspējīgam sabiedriskā transporta piedāvājumam. (DKN)	Uzlabot sabiedriskā transporta infrastruktūru – izveidojot reģionālas un vietējas nozīmes mobilitātes punktus, ierīkojot sabiedriskā transporta elektrouzlādes infrastruktūru. Investēt, pamatojoties uz integrēto Liepājas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas mobilitātes plānu (SUMP).
	Sabiedriskā transporta nodrošinājums ārpus lielākajiem novada centriem ir vājš. (DKN)	leviest risinājumus (t.sk. pilotprojektus risinājumu aprobācijai), kā sabiedriskais transports kursē pēc pieprasījuma, iekļaut "savācējautobusu" vai "savācējtaksometru" sabiedriskā transporta piedāvājumā (plānā) Dienvidkurzemes novadā.
	Sabiedriskā transporta kursēšanas organizācijas nepilnības, piemēram, pieturās īsā laika sprīdī mēdz pieturēt vairāki līdzīga maršruta autobusi, pēc tam seko ilgstošs "laika logs"; sabiedriskā transporta maršrutu, reisu biežuma nepietiekamība uz Liepājas ziemeļu apkaimēm un nepietiekams eksprešu mikroautobusu reisu skaits. (Liepāja, DKN)	Uzlabot sabiedriskā transporta piedāvājumu, izstrādājot integrēto Liepājas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas mobilitātes plānu (SUMP) – izstrādāt integrēta un multimodāla sabiedriskā transporta plānu (t.sk. kustības grafiki) Liepājas pilsētas sabiedriskajam transportam.

	Problēmas un izaicinājumi	Nepieciešamie risinājumi un iespējas
Sabiedriskais transports	Vāja novada iekšējā savienotība. (DKN)	Uzlabot sabiedriskā transporta piedāvājumu, veidojot mobilitātes punktus (pārsēšanās punktus) un attīstot tangenciālos maršrutus, sinhronizējot tos ar radiālajiem maršrutiem, nodrošināt novada iekšējo sasniedzamību ar vienu pārsēšanos mobilitātes punktā.
	Sabiedriskā transporta pieturvietas ir grūti pieejamas vai nav pieejamas personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām. (Liepāja, DKN)	Uzlabot sabiedriskā transporta pieturvietu un mobilitātes punktu vides pieejamību un satiksmes drošību.
	Sabiedriskā transporta biļešu iegādes vietu trūkums, neērta sabiedriskā transporta biļešu iegādes kārtība. (Liepāja, DKN)	Attīstīt mobilitātes punktus Liepājā un Dienvidkurzemes novadā, t.sk. biļešu tirdzniecības vietas (automāti). Izstrādāt un ieviest Liepājas un Dienvidkurzemes novada sabiedriskā transporta biļešu tirdzniecības mobilo lietotni.
	Liepājas un DKN ārējā savienotība un sasniedzamība ir vāja. Neliela dzelzceļa loma mobilitātē. (Liepāja, DKN)	Veicināt sabiedriskā transporta piedāvājuma attīstību dzelzceļa līnijā "Rīga–Liepāja" (piemēram, regulārais intervāls, un ilgtermiņā vilciens ik divas stundas, brauciena laiks nepārsniedz divas līdz divarpus stundas). Veicināt arī tādu dzelzceļa pārvadājumu – līniju attīstību, kas apkalpo galvenos un perspektīvos Liepājas tūrisma tirgus (Tartu–Rīga–Liepāja, "Rail Baltic" iespējas: Tallina, Kauņa, Viļņa). Attīstīt reģionālas nozīmes multimodālus mobilitātes centrus – pārsēšanās punktus papildus Liepājas stacijai/ autoostai arī Grobiņā un Ilmājā (stacijā un uz a/c A9). Veicināt tiešo aviopārvadājumu maršrutu attīstību attālumos virs 500 km ⁹³ .
Autoceļu un dzelzceļu infrastruktūra	Slēgto dzelzceļa līniju vai neizmantoto dzelzceļu līniju infrastruktūra. (DKN)	Attīstīt zaļo ceļu infrastruktūru, izmantojot slēgtās dzelzceļa līnijas "Liepāja–Ventpils" un "Liepāja–Priekule". Attīstīt neizmantoto dzelzceļa līnijas posmu par tūrisma enkurobjektu – <i>railbike</i> (sliežu velosipēdu) tūres posmā "Skoda–Priekule–Vaiņode".
	Dzelzceļa līnijas "Glūda–Liepāja" infrastruktūra nenodrošina moderniem un konkurētspējīgiem pārvadājumiem nepieciešamo ātrumu un brauciena komfortu. (DKN)	Veicināt dzelzceļa līnijas "Glūda–Liepāja" infrastruktūras attīstību (pārbūvi, modernizāciju), lai nodrošinātu augstākus vilcienu kustības ātrumus (ilgtermiņā līdz 140–160 km/h) un bezizmešu pārvadājumu infrastruktūras attīstību (līnijas pilna vai daļēja elektrifikācija).
	Grants ielu sliktais tehniskais stāvoklis Liepājas un Dienvidkurzemes novada pilsētās. (Liepāja un DKN)	Grants ielu cietā seguma izbūve Liepājā un Dienvidkurzemes novada pilsētās
	Tranzīta kravu autotransporta plūsma Liepājā (A9–A11 savienojums). (Liepāja)	Attīstīt Liepājas apvedceļu kravu autotransporta plūsmas novirzīšanai no Liepājas pilsētas blīvi apdzīvotajām apkaimēm.

93 EK Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija paredz klimatneitrālus sabiedriskā transporta pārvadājumus attālumos līdz 500 km jau līdz 2030. gadam.

	Problēmas un izaicinājumi	Nepieciešamie risinājumi un iespējas
Autoceļu un dzelzceļu infrastruktūra	Reģionālo, vietējo un pašvaldības autoceļu slikts tehniskais stāvoklis Dienvidkurzemes novadā. (DKN)	Pakāpeniski uzlabot Dienvidkurzemes novada autoceļu infrastruktūru, t.sk. asfaltējot autoceļus.
Autoceļu un dzelzceļu infrastruktūra	Nepietiekama satiksmes plūsmas caurlaides kapacitāte uz vienlīmeņa dzelzceļa pārbrauktuvēm Cukura un Pulvera ielu krustojumā, Brīvības ielā un Oskara Kalpaka un Raiņa ielā. (Liepāja)	Divlīmeņu dzelzceļa šķērsojuma (-u) izbūve Liepājā, kur tas nepieciešams.
	Transporta infrastruktūras digitalizācija. (Liepāja)	Pielietot digitālās tehnoloģijas satiksmes plūsmas kontrolei un vadībai Liepājā (luksoforu signālu intervālu pielāgošana noslogotāko ielu caurplūdes palielināšanai) un informācijas aprites veicināšanai, piemēram, sastādot tīmeklī un klātienē (uz elektroniskā tablo) pieejamo O. Kalpaka tilta izgriešanas un dzelzceļa pārbrauktuvi slēgšanas laika grafiku.
Velomobilitāte un veloinfrastruktūra	Vāji attīstīta veloinfrastruktūra Dienvidkurzemes novadā. Nepietiekams veloceļu tīkla plašums un pašu veloceļu skaits, kuri ved ārpus Liepājas. (DKN)	Attīstīt drošu un pieejamu veloinfrastruktūru (veloceļus) gar galvenajiem valsts autoceļiem (A9, A11, P112) Dienvidkurzemes novadā un novada lielākajos attīstības centros, kur tas nepieciešams. Kur vien iespējams, tehniski nodalīt gājēju un velosipēdistu plūsmas. Izmantot zaļo ceļu potenciālu veloinfrastruktūras attīstībai ikdienas mobilitātes un tūrisma/atpūtas vajadzībām. Izstrādāt veloceļu attīstības plānu integrētā Liepājas un Dienvidkurzemes novada ilgtspējīgas mobilitātes plāna (SUMP) ietvaros. Attīstīt Eurovelo maršruta (-u) infrastruktūru.

11. Drošība

Nozares piedāvājums

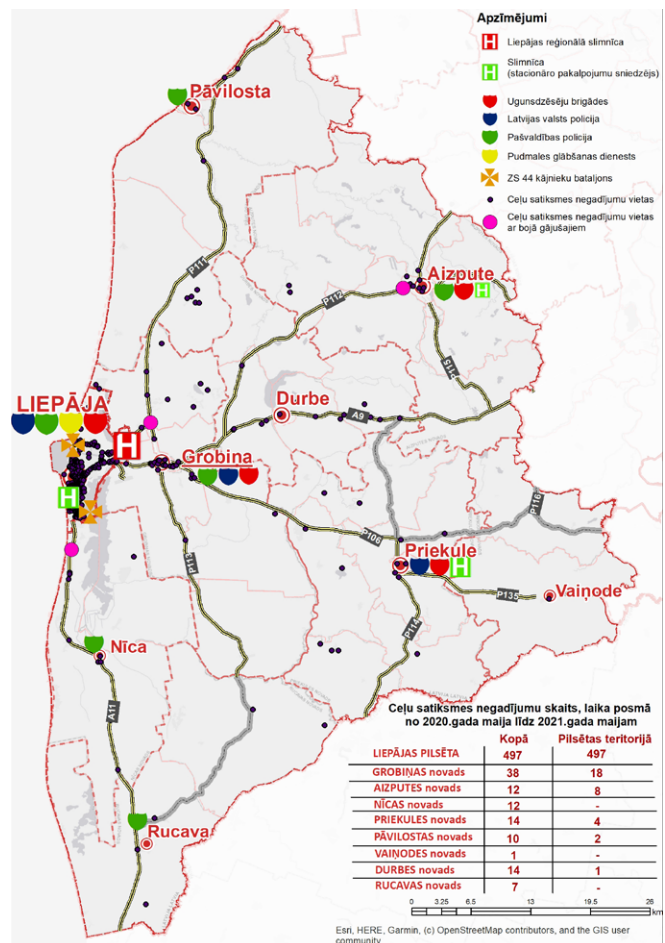
Sabiedriskā kārtība

Pašvaldībām ir svarīgi rūpēties par sabiedrisko kārtību savā administratīvajā teritorijā, jo tā ir iedzīvotājiem vistuvākā institūcija, pie kuras iedzīvotāji vērsas pēc palīdzības. Sabiedrisko kārtību Liepājas pilsētā nodrošina Liepājas pilsētas pašvaldības iestāde "Liepājas pilsētas Pašvaldības policija". Sabiedriskās kārtības nodrošināšana nozīmē dažādu aizliegumu, ierobežojumu ievērošanu un preventīvā darba veikšanu pašvaldību administratīvajās teritorijās.

Saskaņā ar likumu "Par policiju", pašvaldības policijas uzdevums ir tūlītēju draudu novēršana, ja persona, kas atrodas mājoklī vai tā tuvumā, var nodarīt kaitējumu aizsargājamās personas dzīvībai, brīvībai vai veselībai. Līdz ATR pašvaldības policija darbojās visās DKN veidošajās pašvaldībās, izņemot Priekules un Durbes novadus. Piemēram, Grobiņas novadā ir piecas amata vietas, no kurām divas ir sezonālas. Par kārtības ievērošanu novadā ir atbildīga arī Grobiņā izvietotā Valsts policija ar vienu vecāko inspektoru un trim inspektoriem, kā arī Valsts policijas Priekules policijas iecirknis. Aizputes pilsētā atrodas Valsts policijas dežūrdaļa, Aizputes, Cīravas, Kazdangas un Lažas pagastos ir Valsts policijas inspektori. Pašvaldība ir viens no vairākiem spēlētājiem sabiedriskās kārtības nodrošināšanā.

Lai iedzīvotāji savā pašvaldībā varētu justies droši, ir svarīga katra spēlētāja atbildīga un mērķtiecīga rīcība, kā arī laba visu iesaistīto pušu sadarbība. Bez Pašvaldības policijas darba rezultātu vērtēšanas, bez informācijas no Valsts policijas saņemšanas, bez pašvaldības iedzīvotāju uzklaušanās, tas ir neiespējami vai grūti izdarāms.⁹⁴

11.1. ilustrācija. Glābšanas dienestu izvietojums, ceļu satiksmes negadījumu skaita karte Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

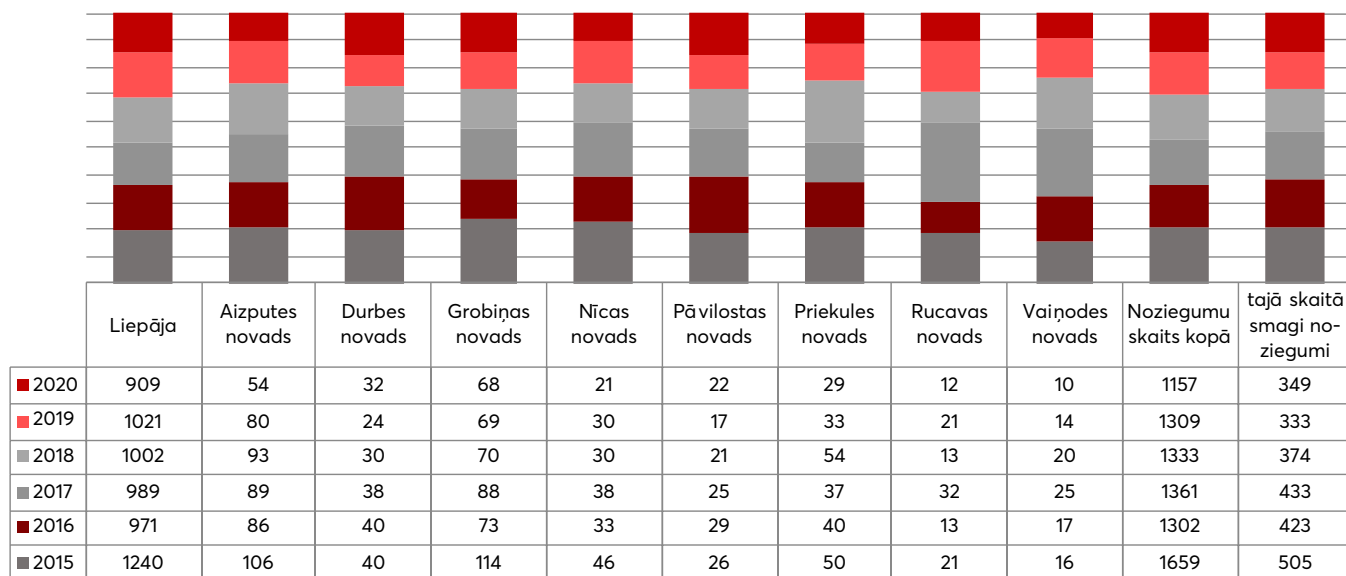

Avots: <https://gis.ic.iem.gov.lv/giswebcais/>

Analizējot datus, var secināt, ka Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pēdējo gadu laikā ir samazinājies noziedzīgo darījumu skaits.

94 Kā pašvaldībās tiek nodrošināta sabiedriskā kārtība? Latvijas Republikas valsts kontrole, Rīga, 2018.

11.2. ilustrācija. Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidošajos novados reģistrēto noziegumu skaits (tajā skaitā smagie noziegumi) kopā no 2015. līdz 2020. gadam

Auots: Iekšlietu ministrijas informācijas centrs (iem.gov.lv)

Liepājā saglabājas viszemākā noziedzības intensitāte arī starp republikas nozīmes pilsētām – uz katrām 10 000 iedzīvotājiem – 149 (augstākais rādītājs Jēkabpilī – 357)⁹⁵. Grobiņas, Pāvilostas novadā noziedzības līmenis ir viens no zemākajiem Latvijā. Rēķinot noziedzīgu nodarījumu skaitu uz 10 000⁹⁶ iedzīvotājiem, Grobiņas novadā vidēji tiek paveikti 113 nodarījumi, Pāvilostas novadā noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 deklarētajiem iedzīvotājiem ir zemāks par 100. Vidējie rādītāji: Kurzemes reģionā – 178, Latvijā – 238 noziedzīgi nodarījumi. Noziedzības līmenim ir tendence samazināties. Latvijā un Kurzemes reģionā piecu gadu laikā noziedzības līmenis ir samazinājies par 7%, savukārt Grobiņas novadā par 15% un Pāvilostā par 42%. Pēdējo gadu tendence rāda, ka samazinās mazāk smagu, smagu un sevišķi smagu noziegumu skaits, bet paaugstinājies kriminālpārkāpumu skaits (kriminālpārkāpums ir nodarījums, par kuru paredzēta brīvības atņemšana uz laiku no piecpadsmit dienām, bet ne ilgāku par trim mēnešiem (īslaicīga brīvības atņemšana), vai vieglāka soda veids)⁹⁷. Samazinājies ir smago noziegumu skaits. Salīdzinot ar 2015. gadu, Liepājā tas ir samazinājies par 27% (no 358 reģistrētiem smagiem noziegumiem 2015. gadā līdz 258 smagiem noziegumiem 2020. gadā), Dienvidkurzemē par 31% (no 505 reģistrētiem smagiem noziegumiem 2015. gadā līdz 349 smagiem noziegumiem 2020. gadā). Vislielākais samazinājums ir vērojams bijušajos Nīcas, Rucavas, Aizputes novados.

2019. gadā no kopējā noziedzīgu nodarījumu skaita Latvijā 92,4% izmeklēja Valsts policija. Atklāto noziedzīgu nodarījumu skaits valstī 2020. gadā bija 20 125 (nosūtīti kriminālvajāšanas uzsākšanai, izbeigti,

pamatojoties uz noziedzīgu nodarījumu izdarījušu noskaidrotu personu neregistrētiem apstākļiem). Informācija par teritoriālo sadalījumu nav pieejama.⁹⁸

Biežākie pārkāpumi, kuri tiek reģistrēti, ir braukšana ar transportlīdzekļiem Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā, personu atrašanās sabiedriskās vietās alkohola reibumā, autotransporta novietošana neatļautā vietā, nelikumīga iekļūšana dzīvojamajās telpās, pašvaldības noteikto sabiedriskās kārtības noteikumu neievērošana. Kā problēma darba grupās tika minētas transportlīdzekļu zādzības DKN un Lietuvas Republikas pierobežā. Kā viens no risinājumiem ir palielināt Valsts policijas klātbūtni DKN teritorijā.

Civilā aizsardzība

Civilā aizsardzība ir pasākumu kopums, kurus īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību dabas un cilvēku izraisīto katastrofu un katastrofas draudu gadījumā. Civilās aizsardzības darbu Latvijā vada, koordinē un kontrolē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Pašvaldība nodrošina, ka sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām tiek izstrādāts sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns. Kā redzams 11.1. kartē, Valsts glābšanas un ugunsdzēsības dienesta pārklājums nav vienmērīgs visā Dienvidkurzemes novada teritorijā, tas ir nepietiekams attālakos punktos, tai skaitā, pierobežas teritorijās. Līdz ar to savlaicīga nokļūšana uz izsaukumu netiek nodrošināta Pāvilostā, Rucavā (VUGD sniegtā informācija, 2022.) Kā viena no iespējām ir pārrobežu sadarbība ar Lietuvas operatīvajiem dienestiem.

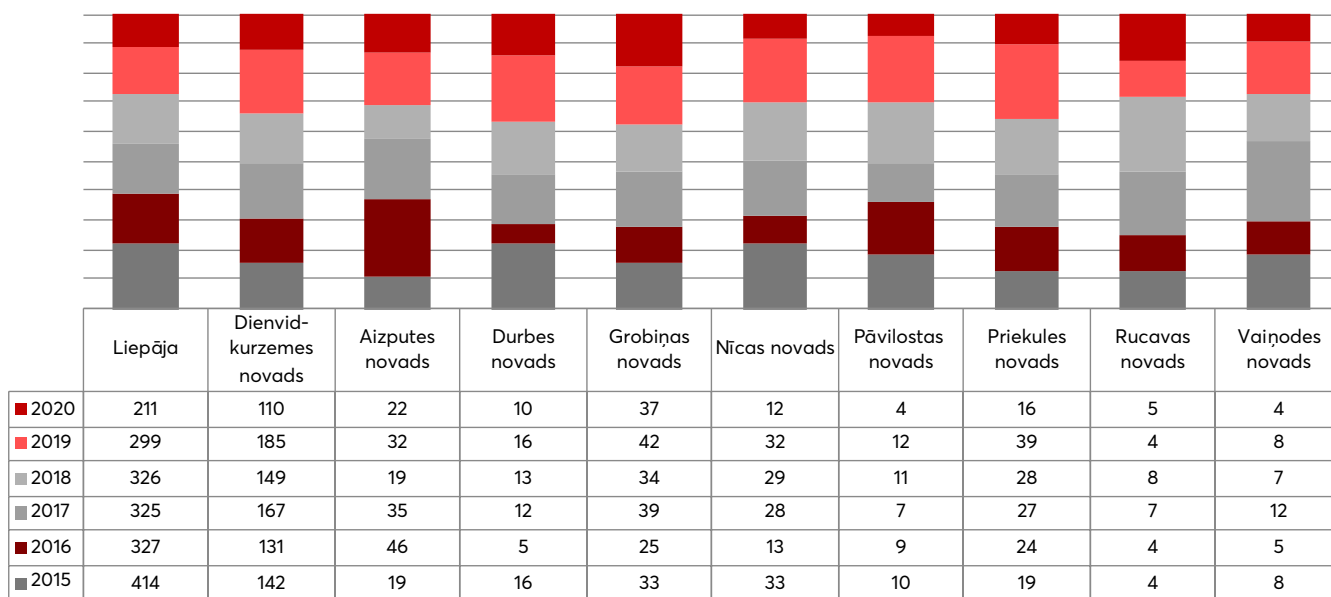
95 CSP datu bāze, 2019.

96 CSP datu bāze, 2019.

97 Krimināllikums.

98 iem.gov.lv statistikas datu bāze.

11.3. ilustrācija. Ugunsgrēku skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados no 2015. līdz 2020. gadam

Avots: Datu avots: CSP

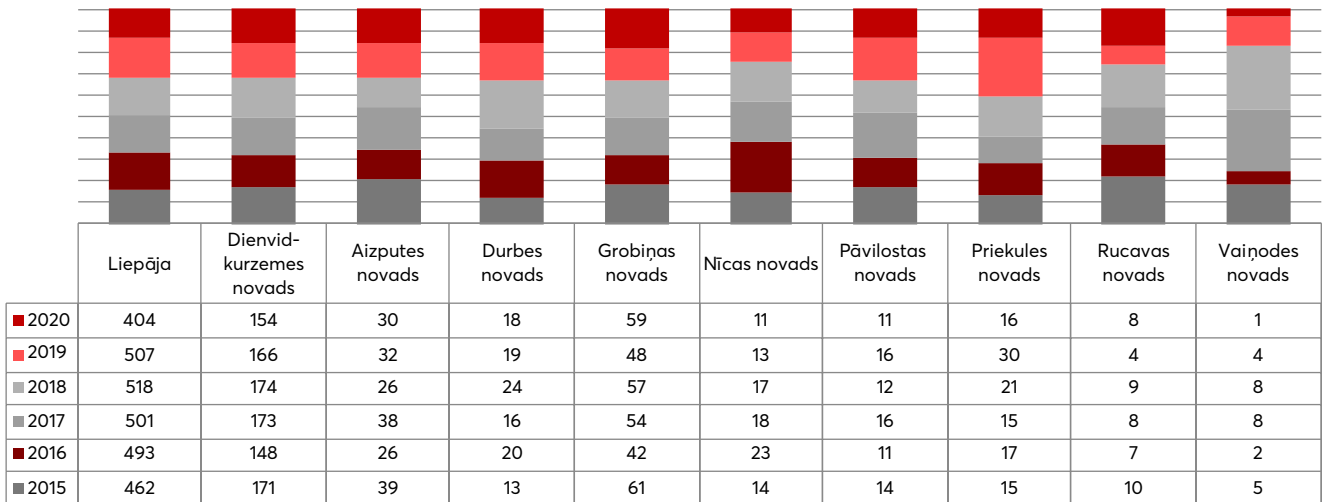
Kā redzam 11.3. ilustrācijā, ugunsnelaimju skaits piecu gadu laikā ir samazinājies Liepājā, tomēr novados tendences ir mainīgas – Grobiņā, Durbē palielinās, samazinās Vaiņodē, Priekulē, Pāvilostā, Nīcā, bet Rucavas novadā ir vienmērīga tendence. Vairums ugunsgrēku ir dzīvojamajās un neapdzīvotajās ēkās, kā arī kūlas dedzināšana.

Izvērtējot dažādu risku varbūtības līmeni un to iespējamās sekas visā Latvijas teritorijā, par augstiem riskiem ar potenciāli smagām sekām novērtētas epidēmijas, sadales elektrotīklu bojājumi, vētras un krasas vēja brāzmas, vējuzplūdi, kā arī bioloģisko vielu negadījumi un aviācijas nelaimes gadījumi ar gaisa kuģi, piejūrā arī krasta erozija. Būtiskākā no pašvaldības atbildībām ir iedzīvotāju evakuācija, nodrošinot iedzīvotāju izmitināšanas un pulcēšanās vietas, transportlīdzekļus, uzturu un dzeramo ūdeni. Pēc 2021. gada 1. jūlija Liepājas valstspilsētas pašvaldībai jāsadarbjas ar Dienvidkurzemes novada pašvaldību, veidojot kopīgu sadarbības institūciju civilās aizsardzības jomā.

Ceļu satiksmes drošība

Ceļu satiksmes negadījumi ir būtiskākais cilvēku drošības apdraudējums Liepājā, ņemot vērā to, ka ceļu satiksmes negadījumu skaits samazinājies gandrīz visās pilsētās Latvijā, izņemot Jelgavu, Liepāju un Rēzekni, kur tas pieaudzis (skat. ilustrāciju Nr. 11.1.). Jāpiebilst, ka Latvija kopumā ar 70 dzīvību zaudējušām personām ceļu satiksmes negadījumos uz miljoniem iedzīvotājiem gadā ir tālu no vidējā ES rādītāja (51).

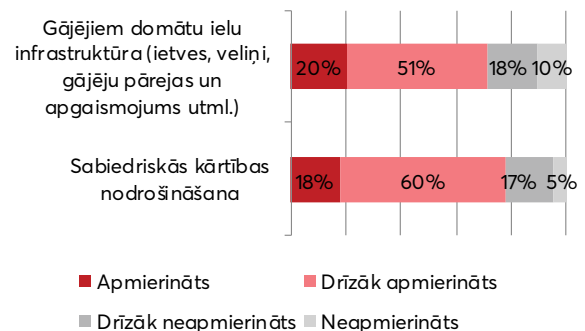
11.4. ilustrācija. Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidošajās novados reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits no 2015. līdz 2020. gadam

Avots: Datu avots: CSDD

Dienvidkurzemē būtiskākie ceļu satiksmes drošības riski ir saistīti ar nokļūšanu uz galvenajiem valsts autoceļiem. Visbiežāk šādi ceļu satiksmes negadījumi notiek Grobiņā un Grobiņas pagastā, kas kopumā ir 74% no kopējā negadījumu skaita. Lai arī Grobiņas novadā ir vairāki sarežģīti krustojumi, neviens autoceļu posms vai krustojums nav iekļauts starp valsts "melnajiem punktiem", kuru skaits Latvijā ir 99.

11.5 ilustrācija. Aptaujāto Liepājas pilsētas iedzīvotāju viedoklis par gājējiem domāto infrastruktūru un sabiedriskās kārtības nodrošināšanu

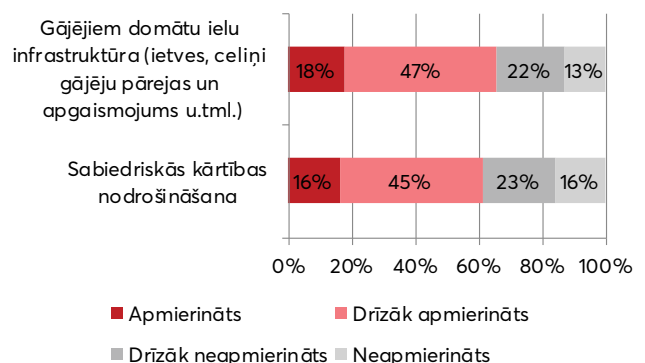

Aptaujas rezultāti

2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka:

- visapmierinātākie ar situāciju drošības jomā par gājējiem paredzēto infrastruktūru ir liepājnieki (71% ir apmierināti vai drīzāk apmierināti). Arī par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu Liepājā dzīvojošo respondentu vērtējums ir apmierinošs (78% ir apmierināti vai drīzāk apmierināti);
- mazāk apmierināti ar gājējiem domāto ielu infrastruktūru ir Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji (65% aptaujāto ir apmierināti vai drīzāk apmierināti un 28% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti). Salīdzinot ar Liepāju, dienvidkurzemnieki ir zemāk novērtējuši sabiedriskās kārtības nodrošinājumu (61% apmierināti vai drīzāk apmierināti un 39% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti).

11.6 ilustrācija. Aptaujāto Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju viedoklis par gājējiem domāto infrastruktūru un sabiedriskās kārtības nodrošināšanu

Drošības nozari respondenti nav minējuši kā vienu no pašvaldības steidzamākajiem darbiem. Tomēr Liepājā un jaunizveidotajā Dienvidkurzemes novadā sadarbības jomā drošības nozarē aptaujās ir minētas vairākas problēmas un iespējamie risinājumi, kas jāveic pašvaldībām:

- vienotas pieejas izstrāde vides aizsardzībā un drošības jautājumos, Pašvaldības policijas kapacitātes palielināšana,
- ielu apgaismojuma uzlabošana, vides pieejamība, kas arī ir saistīta ar drošības jautājumiem,

- drošas vides radīšana uz lauku ceļiem tūrisma vietas piekrastē,
- operatīvās rīcības uzlabošana drošības jomā visā Dienvidkurzemes novadā,
- kvalitatīvs interneta pārklājums un ceļu infrastruktūra,
- jāattīsta videonovērošanas tīkls.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

11.1. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi drošības un sabiedriskās kārtības jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sabiedriskā kārtība	Sabiedrības nepietiekama izpratne par sabiedriskās kārtības standarta īstenošanu un Pašvaldības policijas darbību. Regulāri sabiedrisko pārkāpumu gadījumi pie Liepājas Valsts tehnikuma kopmītnēm Vānes ielā, nedroša situācija pie tirdzniecības nama "Kurzeme", pie Pētertirgus, Liepājas mikrorajonos, kas atrodas Jaunliepājas pusē no Tirdzniecības kanāla, tostarp pie dzelzceļa stacijas; diennakts tumšajā laikā klusajā centrā un parka rajonā (Toma, Vītolu, Republikas u.c. ielas), īpaši vasarā (Liepāja). Augsts jauniešu pastrādāto likumpārkāpumu līmenis Liepājā, nepietiekams audzināšanas darbs ar problemātiskajiem jauniešiem; jauniešu vidū izplatīta narkotisko vielu lietošana. Cilvēciskas attieksmes un ieinteresētības trūkums, reaģējot uz pamanītajiem pārkāpumiem, vainīgo saukšanas pie atbildības zemā procesuālā efektivitāte, kas rada neticību drošībai pilsētā kopumā (Liepāja, DKN).	Iedzīvotāju plašāka iesaistīšana sabiedriskās kārtības uzturēšanā un uzraudzībā ārtelpā. Pašvaldības saistošo noteikumu par sabiedrisko kārtību aktualizēšana un papildināšana. Valsts un Pašvaldības policijas gatavība koordinācijai un sadarbībai ar citām organizācijām.
	Nav pietiekama aizsargjoslu aizsardzība piekrastes novados – kāpu izbraukāšana, ugunsgrāku kurināšana (DKN).	Informācijas nodrošināšana tūristiem par sabiedriskās kārtības ievērošanu svešvalodās – angļu, krievu, lietuviešu valodā. Noteikumu izpildes kontrole.
	Neērtības rada tūristi un pasākumu apmeklētāji reibumā (DKN).	Atskurbtuves izveide DKN.
	DKN palielinās klaiņojošo dzīvnieku skaits.	Izstrādāt sadarbību par dzīvnieku patversmi un klaiņojošo dzīvnieku ķeršanu.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Sabiedriskā kārtība	Nepietiekama Pašvaldības policijas kapacitāte. Nav pietiekams skaits diennakts ekipāžu. Nepietiekama robežas uzraudzība (DKN).	DKN Pašvaldības policijas kapacitātes uzlabošana, palielinot policistu skaitu par vienu štata vietu katrā vietā, lai samazinātu Valsts policijas izsaukumu skaitu novadā. Novada Pašvaldības policijas sadarbība ar Liepāju.
	Nepietiekama sadarbība preventīvo pasākumu jomā novada nomalēs starp Pašvaldības policiju un citām iestādēm, organizācijām (DKN).	Sabiedrības izglītošana par noteikumiem dabas aizsargājamajās teritorijās.
	Peldvietās nav pietiekams aprīkojums (Liepāja, DKN).	Glābšanas darbu nodrošināšana uz ūdens, videonovērošana drošībai uz ūdens. Brīvpieejas glābšanas aprīkojuma uzstādīšana iecienītākajās peldvietās ar automatizēta signāla nodošanu glābšanas dienestam (arī VUGD) glābšanas aprīkojuma izmantošanas gadījumā. Sabiedrības izglītošana par pirmās palīdzības sniegšanu.
	Trūkst videonovērošanas centra novadā (DKN).	Videonovērošanas centra attīstība novadā.
	Nepietiekama jaunāko tehnoloģiju izmantošana: neapmierinošs videonovērošanas sistēmas kameru blīvums, videodatu apstrādes ātrums un citu cilvēkus aizvietojošu tehnoloģiju izmantošana sabiedriskās kārtības uzturēšanā (Liepāja, DKN). Nepietiekams internets un tā pārklājums, bieži sakari ir pārslogoti un to jaudas nepietiek glābšanas, operatīvajiem darbiem, it īpaši pierobežā (DKN).	Videonovērošanas sistēmas attīstība, palielinot videonovērošanas iekārtu skaitu. Videonovērošanas sistēmas uzturēšana novadā, pagastu centros, pierobežā, Vaiņodes un Vībiņu ciemos u.c.
	Drošības sistēmas darbinieki tikai ierobežotā apjomā spēj pielietot jaunās inovatīvās IKT tehnoloģijas, lai palielinātu iedzīvotāju drošības sajūtu.	leguldījums cilvēkresursos. Moderna Pašvaldības policijas apziņošanas sistēma par dažādiem iedzīvotāju fiksētiem pārkāpumiem.
	Neatbilstošs Liepājas Pašvaldības policijas infrastruktūras, inventāra un ekipējuma stāvoklis un kvalitāte (Liepāja).	Līdz 2025. gadam rekonstruēt Liepājas Pašvaldības policijas ēku, tehnoloģiski modernizējot un nodrošinot pieejamību personām ar īpašām vajadzībām.
Civilā un militārā aizsardzība	Neatbilstošs VUGD infrastruktūras, inventāra un ekipējuma stāvoklis un kvalitāte, kas traucē sasniegt izvirzītos mērķus un sniegt kvalitatīvus pakalpojumus (Liepāja, DKN).	leguldījumi VUGD infrastruktūrā, inventārā un ekipējumā. Ārējo ūdens ņemšanas vietu atjaunošana visā novada teritorijā.
	Sabiedrības nepietiekamās zināšanas par tās rīcību krīzes situācijās. Iedzīvotāju mobilitāte (Liepāja, DKN).	Veicināt sabiedrības informētību un dienestu profesionālo gatavību liela mēroga krīzes situācijām, tostarp karam un teroristu uzbrukumam, plašām vīrusu epidēmijām. Nepieciešams īstenot praktisku apmācību un treniņus civilajā aizsardzībā.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Civilā un militārā aizsardzība	Nav skaidrs nākotnes redzējums par civilās aizsardzības (CA) darbību jaunizveidotajā novadā (finansēšana, atbildības sadalījums). CA apvienotā komisija ir smagnēja (tā būs ļoti liela – 24 cilvēki no dažādiem dienestiem), bet jābūt operatīvākai, ātrāk reaģētspējīgai iestādei (Liepāja, DKN).	Civilajā aizsardzībā nepieciešams izveidot vienotu vadības centru, ievērojot Igaunijas pieredzi un nodrošinot to ar datu pieejamību un atbilstošu digitālo aprīkojumu. Izstrādāt pasākumu kopumu stratēģiski svarīgo objektu drošības nodrošināšanai un izstrādāt plūdu modeli un nepieciešamības gadījumā kritiskajās vietās veidot aizsargdambjus. Jāizvērtē civilās aizsardzības plāna izstrāde, īpašu uzmanību veltot profesionālai spējai analizēt situāciju un dažādu resoru struktūru efektīvam līderismam un sadarbībai krīzes situācijās, detalizēti izstrādājot evakuācijas plānošanu un organizēšanu, kā arī iedzīvotāju apziņošanu.
	Svarīgi apzināt esošos riskus gan sabiedrībā, gan uzņēmējdarbībā), noteikt potenciālo apdraudējumu, "bīstamos punktus" (DKN).	Jauns, kopīgs civilās aizsardzības plāns (Rīcības modeļu izstrāde uz kurieni vest hospitalizētos, apzināt iespējas, kā var palīdzēt uzņēmēji).
	Trūkst VUGD struktūrvienību vienmērīga sadalījuma (īpaši pierobežā, attālākos reģionos).	Izveidot VUGD punktus, lai tiktu nodrošināts normatīvajos aktos noteiktais termiņš pakalpojuma nodrošināšanai. Brīvprātīgo ugunsdzēsēju kustības attīstība.
	Neziņa par sadarbību ar privāto sektoru (kā notiks palīdzības sniegšana, infrastruktūras sakārtošanā, evakuācijas nodrošināšanā) (Liepāja, DKN).	Iedzīvotāju evakuācijas kārtības izstrāde, apziņošanas iespējas.
Ceļu satiksmes drošība	Augsts ceļu satiksmes negadījumu (CSN) skaits (Liepāja, DKN).	Liepājā nepieciešama vairāku krustojumu un ielu pārbūve, papildus ceļa zīmju izvietošana, veloceļu tīkla paplašināšana un atsevišķu veloceļu izbūve, ātruma vaļņu izbūve, preventīvs izglītojošs darbs ar iedzīvotājiem, īpaši skolās. Investīcijas nepieciešamas digitālo tehnoloģiju ieviešanā CSN novēršanā – risinājumi tramvaja, gājēju un auto satiksmes uzlabošanai krustojumos, ātruma radaru izvietošana, papildu skaņas, gaismas signālu izvietošana bīstamajās vietās, bezkonflikta auto plūsmas izveide, papildu drošu autobusu un autostāvvietu izbūve. Ceļu satiksmes noteikumu izziņu veicinošas rotaļu pilsētiņas izveide Priekules pilsētā Dzirnau ielas mikrorajonā blakus bērnu dārzam "Dzirnaviņas". Veidot vienotus noteikumus/vadlīnijas, kur ietvertas ielu projektēšanas prasības visam novadam un pilsētām – kā veidot drošas pārejas (paaugstinātas redzamības leņķus u.c. satiksmes minimizēšanas pasākumus).
	Daudz meža dzīvnieku, kuri rada apdraudējumu satiksmes dalībniekiem (DKN).	Norobežojumi un žogi gar ceļiem novada mežainajos apvidos.
	Nepietiekama infrastruktūra velobraucējiem un gājējiem. Trūkst ietvju un velojoslu, bīstama ātrumu pārsniegšana, grants ceļi ir nekvalitatīvi (DKN).	Veloceļu izbūve Liepājā abos virzienos – Ventspils un Lietuvas virzienā.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Ceļu satiksmes drošība	Nepietiekams apgaismoju gājēju pāreju pārklājums (DKN).	Uzlabot novadu centru apgaismojumu, Rucavas novadā gājēju celiņu, ierīkot apgaismojumu pagastu centros, Pāvilostas novada teritorijā un citviet DKN.
	Nav fotoradaru bīstamās satiksmes vietās (DKN).	Digitālie risinājumi pie Liepājas šosejas, pie Liepājas pievedceļiem.
	Nav kvalitatīvas videonovērošanas sistēmas auto plūsmas mērījumiem (Liepāja, DKN).	Nepieciešama vienota datu apstrādes sistēma, viedo risinājumu ieviešana.
	DKN vairākiem ceļiem nepieciešams remonts, t.sk. grantētiem ceļiem.	Ceļa "Priekule–Kalvene–Aizpute" un "Aizpute–Pāvilosta" atjaunošana, tas atslogo satiksmi. Ceļa "Priekule–Liepāja" posmu rekonstrukcija, "Priekule–Kalēti" pārbūve, ceļa "Nīca–Grobiņa" pārbūve par melnā seguma ceļu atbilstošām slodzēm, kas kalpotu kā Liepājas apvedceļš. Pāvilosta – mazie grantētie valsts ceļi. Savstarpējās sasniedzamības nodrošināšana (P114 Ilmāja–Priekule–Lietuvas robeža (Plūdoņi) un citi novada attīstībai un savstarpējās sasniedzamības nodrošināšanai būtiski ceļi)
	Nav droši satiksmes risinājumi posmā "Liepāja–Ventspils (Leči)", trūkst aprīkotu autostāvvietu atpūtai A11 šosejas malās kravu autopārvadātājiem (DKN).	Sadarbība ar "Latvijas Valsts ceļiem" nodrošināt drošas satiksmes infrastruktūras izveidi (aizsargbarjeras, nobrauktuves, brīdinājuma zīmes).
	Novadā vakaros ir ierobežotas pārvietošanās iespējas ar sabiedrisko transportu, īpaši uz pagastiem (DKN).	Sabiedriskā transporta maršrutu un reisu laika saskaņošana.

12. Ekonomika

Nozares piedāvājums

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada specializācija ir balstīta gan uz vēsturiski attīstītām nozarēm, kā arī uz nozarēm, kuru attīstību nosaka mūsdienu ekonomikas attīstības tendences. Tādējādi Liepājas valstspilsētas specializācija galvenokārt saistīta ar šādām nozarēm:

- industrializācija un apstrādes rūpniecība
- osta, loģistika un lidostas darbība;
- digitālās inovācijas, jaunuzņēmumu veidošana;
- tūrisms.

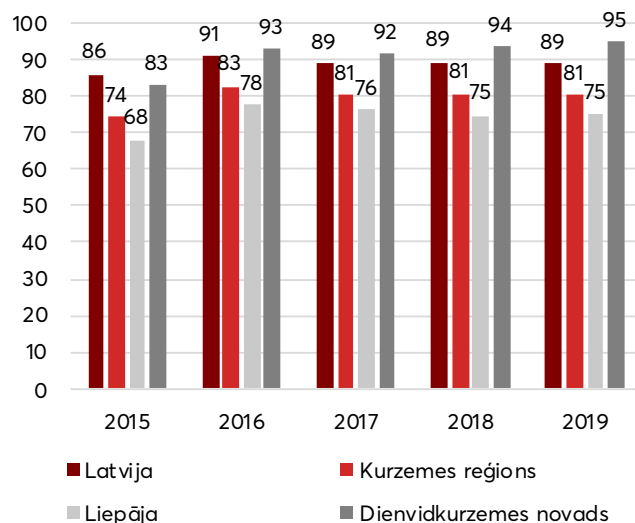
Savukārt Dienvidkurzemes novada specializācija izteikti balstās uz vēsturiski tradicionālajām nozarēm:

- apstrādes rūpniecība;
- lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība;
- būvniecība;
- tūrisms.

Ekonomiski aktīvās komercsabiedrības

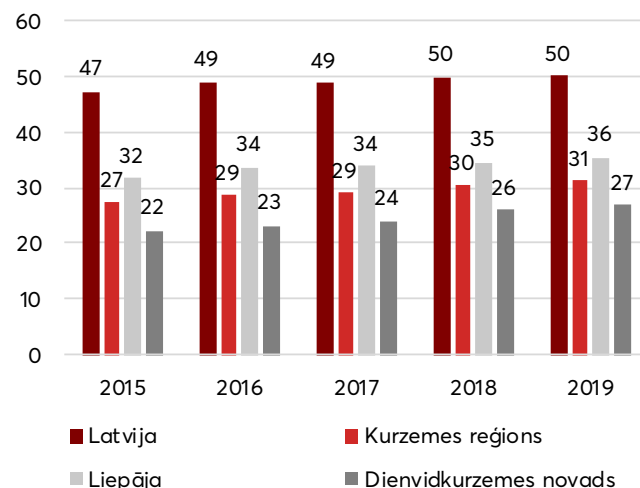
Liepājas pilsētā 2019. gadā bija reģistrēti 5165 komercdarbības veicēji, kas ir par 7,2% vairāk nekā 2015. gadā. Līdzīga situācija vērojama Dienvidkurzemes novadā, kur komercdarbības veicēju skaits identiskā laika periodā ir pieaudzis par 6,1%. Ilustrācija Nr. 12.1. norāda komercdarbības veicēju un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem. Pie komercdarbības veicējiem ir iekļautas pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, zemnieku un zvejnieku saimniecības, kā arī visu veidu kapitālsabiedrības. Savukārt ilustrācijā Nr. 12.2. ir iekļautas tikai kapitālsabiedrības.

12.1. ilustrācija. Ekonomiski aktīvo komercdarbības veicēju skaits uz 1 000 iedzīvotājiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Auots: CSP

12.2. ilustrācija. Komercsabiedrību skaits uz 1 000 iedzīvotājiem Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Auots: CSP

Ilustrācija norāda uz ekonomikas konjunktūru pilsētā. Dienvidkurzemes novadā ir augsts komercdarbības veicēju skaits uz 1 000 iedzīvotājiem, kas veidojas augsta zemnieku saimniecību un pašnodarbināto skaita dēļ, bet Liepājā komercsabiedrību skaits uz 1 000 iedzīvotājiem ir augstāks, gan vērtējot Kurzemes reģionu kopumā, gan arī augstāks nekā Dienvidkurzemes novadā.

Saskaņā ar CSP un VSAOI datiem uz 2020. gada beigām privātajā sektorā strādājošo īpatsvars Dienvidkurzemes novadā veidoja 76%, Liepājas valstspilsētā 80%, kas ir augstāks rādītājs nekā vidēji valstī (68%).

Pievienotā ekonomiskā vērtība (PEV) un vadošās nozares

Liepājas pilsētā vadošās nozares ir apstrādes rūpniecība, mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība, transports un uzglabāšana. To PEV 2017. gadā veidoja 237,7 miljonus EUR, kas ir aptuveni 51% no Liepājas pilsētas ekonomikas. Kopējā PEV 2017. gadā Liepājas pilsētā sasniedza 432,2 milj. EUR jeb aptuveni 6,23 tūkst. EUR uz vienu Liepājas pilsētas iedzīvotāju.

Apstrādes rūpniecībā Liepājas pilsētā vadošās apakšnozares bija:

- C25 gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas – 23,9 milj. EUR;
- C27 elektrisko iekārtu ražošana – 11,0 milj. EUR;
- C13 tekstilizstrādājumu ražošana – 10,5 milj. EUR;
- C28 citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana – 10,0 milj. EUR;
- C14 apģērbu ražošana – 9,3 milj. EUR.

Visas piecas nosauktās nozares kopumā veidoja aptuveni 64,4% no kopējās pievienotās vērtības apstrādes rūpniecības sektorā.

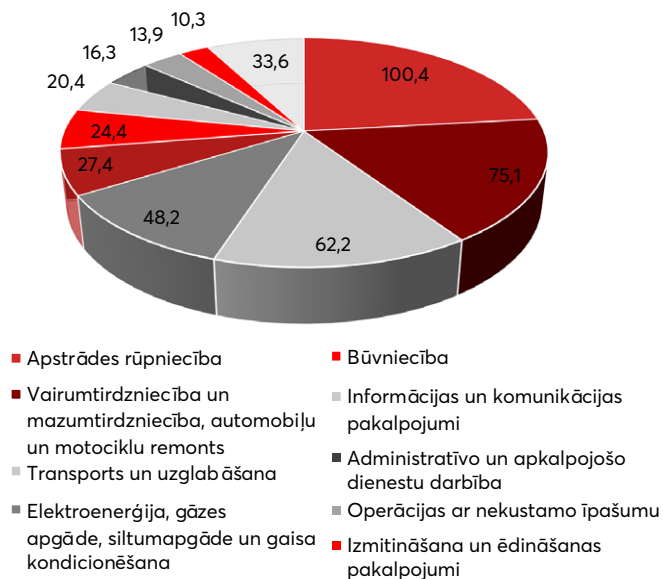
Transporta un uzglabāšanas (t.sk. ostas) pakalpojumu sektorā 97% no PEV veidoja:

- H49 sauszemes transports un cauruļvadu transports – 20,2 milj. EUR;
- H52 uzglabāšanas un transporta palīgdarbības – 40,1 milj. EUR.

Izmitināšanas un ēdināšanas (tūrisms) nozare 2017. gadā radīja PEV aptuveni 10,3 milj. EUR vērtībā jeb aptuveni 2,2% no pilsētas kopējās ekonomikas. Nozarē būtiskākās apakšnozares bija:

- I5610 restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi – 6,03 milj. EUR (šeit gan nozīmīga loma visdrīzāk ir vietējas izcelsmes pieprasījumam);
- I5510 izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās – 1,83 milj. EUR jeb kopā 76% no PEV.

12.3. ilustrācija. Liepājā strādājošo komersantu pievienotā ekonomiskā vērtība sadalījumā pa nozarēm (milj. EUR, 2017.)

Datu avots: CSP, references kods: NPV021

Dienvidkurzemes novada ekonomikas struktūra atšķiras ar to, ka tajā būtisku lomu ieņem lauksaimniecība un mežsaimniecība. Kopējā pievienotā ekonomiskā vērtība 2017. gadā sasniedza 116,7 milj. EUR jeb aptuveni 3 180 EUR uz vienu Dienvidkurzemes reģiona iedzīvotāju.

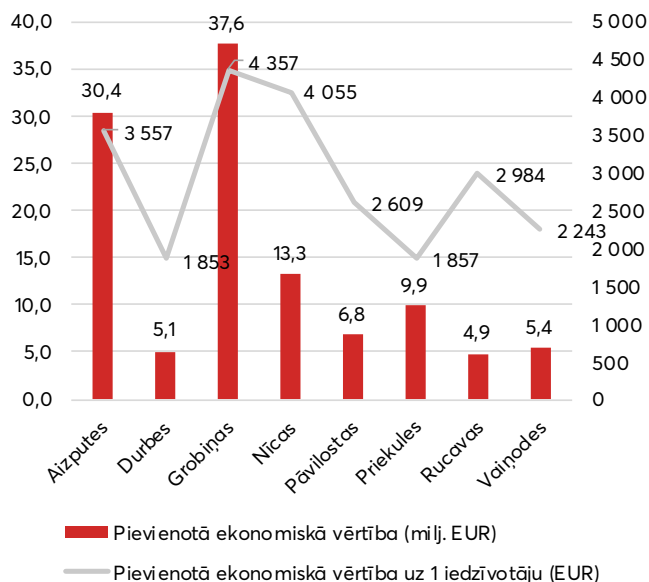
12.4. ilustrācija. Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados strādājošo komersantu pievienotā ekonomiskā vērtība sadalījumā pa nozarēm (milj. EUR, 2017.)

Datu avots: CSP, references kods: NPV021

Pievienotās ekonomiskās vērtības sadalījums pa Dienvidkurzemes novadu ir nehomogēns. Ilustrācija Nr. 12.4. atspoguļo kopējo pievienoto vērtību un pievienoto vērtību uz 1 iedzīvotāju astoņos novados, kas iekļausies Dienvidkurzemes novadā.

12.5. ilustrācija. Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu pievienotā ekonomiskā vērtība un vērtība uz 1 iedzīvotāju (milj. EUR, 2017.)

Datu avots: CSP, references kods: NPV021

Ostas, loģistikas un lidostas uzņēmējdarbības vide

Liepājas speciālā ekonomiskā zona (LSEZ) ir teritoriāli nodalīta pilsētas daļa ar īpašu no nacionālās likumdošanas atšķirīgu normatīvo aktu bāzi, kas orientēta uz šīs teritorijas un valsts ekonomisko attīstību un jaunu darba vietu radīšanu. LSEZ pārvalda LSEZ pārvalde, piedāvājot uzņēmumiem speciālās ekonomiskās zonas teritorijā fiskālos stimulus, samazinātas nomas maksas un vienkāršotas muitas procedūras.

LSEZ teritorijā darbojas Liepājas osta, Liepājas lidosta un dažādi apstrādes rūpniecības uzņēmumi (lielākajai daļai no tiem ir LSEZ uzņēmuma statuss). Ieņēmumi no ostas maksām un pakalpojumiem nodrošina 98% no LSEZ pārvaldes ieņēmumiem, savukārt tikai 2% no LSEZ saimnieciskās darbības ieņēmumiem nodrošina industriālo teritoriju nomas maksa (~245 tūkstoši EUR 2016. gadā).⁹⁹

Liepājas osta kā neaizsalstoša tirdzniecības osta atsāka darbību 1992. gadā. Tai piederīgā teritorija aizņem 24 072 ha lielu platību (370 ha sauszemes teritorija, 810 ha akvatorija un 22 890 ha ārējais reids). Peldlīdzekļu apkalpošanai pieejamas 80 piestātnes ar kopējo garumu 8 167 m un ūdens dziļumu pie piestātnēm no 4,5 – 10,5 m. Liepājas ostas teritoriju veido pieci ostas baseini – Tirdzniecības kanāls, Ziemas osta, Brīvosta, Karosta un Priekšosta.

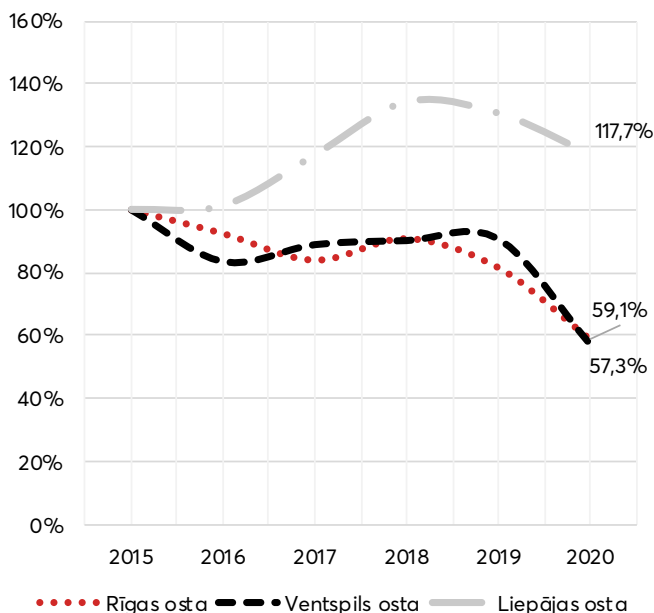
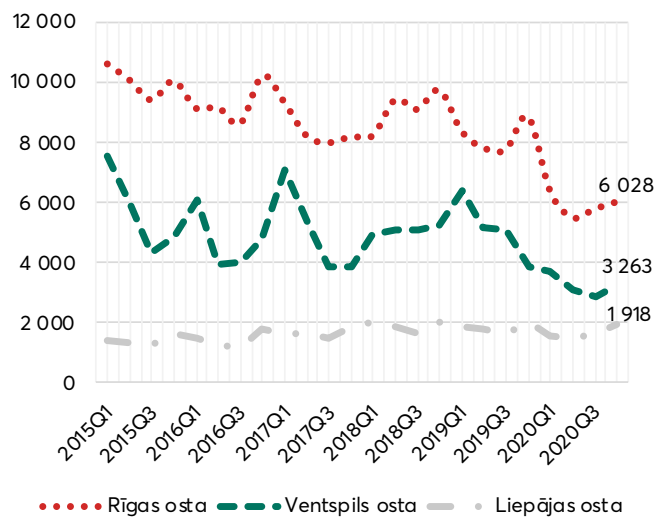
Liepājas ostā strādā 14 stividoru kompānijas, kas nodrošina dažādu veidu beramo, lejamo un ģenerālo kravu pārkraušanu.

2017. gada izvērtējumā tika atzīmēts, ka Liepājas ostā ir nepietiekams kuģošanas ceļu dziļums kuģu virs 50 000 DWT uzkrašanai pie piestātnēm. Daļa no piestātnēm ir tirdzniecības ostas funkcijām nepiemērotas un nolietojušās, kas apgrūtina nomnieku saimniecisko darbību. Ir nepietiekama ostas iekšējo ceļu (dzelzceļš, autoceļš) kapacitāte, lai nodrošinātu efektīvāku kravu pārkraušanu. Liela daļa Liepājas ostas kopējo hidrotehnisko būvju ir nolietojušās, un tām ir nepieciešamas investīcijas modernizācijai. Ostā nav konteinerkravu apkalpošanai nepieciešamās infrastruktūras.

2020. gadā Liepājas ostā kopumā ir pārkrautas (gan nosūtītas, gan saņemtas) kravas 6,6 tūkst. tonnu apmērā, kas ir kritums salīdzinājumā ar 2018. un 2019. gadu, taču joprojām ir par 16% vairāk nekā 2016. gadā. Ilustrācija Nr. 12.6. atspoguļo pārkrauto kravu dinamiku Liepājas, Rīgas un Ventspils ostā laika periodā no 2016. līdz 2020. gadam.

99 LSEZ Attīstības plāns 2018.–2035. gadam.

12.6. ilustrācija. Liepājas ostā pārkrauto kravu apjoma (tonnas) izmaiņas un to salīdzinājums ar Rīgas un Ventspils ostām periodā no 2015. līdz 2020. gadam

Datu avots: CSP, references kods: TRK070

Liepājas osta specializējas Kurzemes plānošanas reģiona kravu baseina apkalpošanā (graudi, kokmateriāli, biokurināmais, cements u.c.), bet tranzīta kravu segmentā apkalpo specializētas neliela apjoma (nišas) kravas, kuras pamatā ir no Krievijas, Baltkrievijas, Lietuvas un Ukrainas un kurām ir nepieciešamas papildu loģistikas operācijas ostas teritorijā.

Liepājas ostas apkalpotā pasažieru plūsma ietekmē pilsētas tūrisma nozares attīstību. Liepājas ostā dibināta pastāvīga kravu un pasažieru (RO-PAX) prāmju līnija maršrutā "Liepāja–Traveminde", Vācija (piecas reizes nedēļā). 2020. gadā prāmi izmantojuši 31,7 tūkst. pasažieru, kas Covid-19 dēļ ir bijis būtisks kritums (-21%) pret iepriekšējo gadu. No 2016. līdz 2019. gadam vidēji ir tikuši pārvadāti 40,2 tūkst. pasažieru gadā.

Starptautiskā lidosta "Liepāja" ar teritoriju 251 ha atrodas Dievidkurzemes novada Grobiņas pagastā, Liepājas ezera austrumu krastā. 2015. gadā tika atjaunots skrejceļa segums, nostiprināta lidjosla, atjaunots un paplašināts manevrēšanas ceļš, atjaunota lidlauka drenāžas sistēma un iegādāta un uzstādīta jauna lidlauka apgaismojuma sistēma. Liepājas lidosta tās pašreizējā veidolā var maksimāli apkalpot "C" klases gaisakuģus ar līdz 180 pasažieru vietām un lidojumu attālumu līdz 7000 km.

2008. gadā Liepājas lidosta sasniedza pasažieru apgrozījumu – 44,3 tūkstoši. Regulāri pasažieru gaisa pārvadājumi no Liepājas lidostas tika pārtraukti 2009. gadā, bet 2017. gada maijā ar lidojumiem uz Rīgu tos atsāka AS "Air Baltic Corporation", veidojot arī tranzīta savienojumus. 2019. gadā apkalpoto pasažieru skaits sasniedza 13,8 tūkst., bet 2020. gadā – 3,8 tūkst. Salīdzinājumam: Palangas lidostā (77 km attālumā no Liepājas lidostas) pasažieru apgrozījums 2019. gadā sasniedza 338,3 tūkstošus.

Liepājas lidostas priekšrocība salīdzinājumā ar citām ES lidostām un Rīgas lidostu ir attīstībai pieejamā teritorija (apmēram 67 ha) un salīdzinoši nelielā satiksmes intensitāte, kas dod iespējas attīstīt ar aviācijas nozari saistītos augstas pievienotās vērtības pakalpojumus (pilotu skolas, gaisakuģu servisa centrus, gaisakuģu ilgtermiņa stāvvietas u.c.). Lidostas attīstību ierobežo kvalificēta darbaspēka un ilgtermiņa un pagaidu mājokļu trūkums. Neviena augstākās izglītības iestāde Liepājā nenodrošina apmācību lidostai nepieciešamajās inženiertehniskajās studiju programmās. Nepieciešams būtu valsts atbalsts mārketingam un lobījs. Lidostai nepieciešams atbilstošas kvalitātes pasažieru termināls.

Pāvilostas osta ir vienīgā mazā osta Latvijas rietumu piekrastē. Osta galvenokārt tiek izmantota zvejas kuģu un jahtu apkalpošanai. Ostas teritorijā atrodas zivju pārstrādes uzņēmums, degvielas uzpildes stacija un Zilā karoga jahtklubs. Ostā ir pieejamas zvejas un kravas piestātnes (dziļums ir 2,5–4,5 m, max. kuģu garums – 70 metri), kā arī jahtu piestātnes līdz 30 jahtām.

Pāvilostas ostā ir nepietiekama infrastruktūra, lai apmierinātu Baltijas jūras reģiona pieprasījumu pēc dažādiem pakalpojumiem, kas ir saistīti ar jahtu apkopi, uzglabāšanu un remontu.

Rucavas novada dome par vienu no ilgtermiņa mērķiem izvirzījusi Papes ostas atjaunošanu. Ir izstrādāta ostas attīstības koncepcija turpmākajiem divdesmit gadiem.

Industrializācijas un ražošanas uzņēmējdarbības vide

Liepājas SEZ teritorijā ir izveidotas vairākas uzņēmējdarbības "enkurvietas", kuras attīsta privātie nekustamo īpašumu attīstītāji:

- Liepājas biznesa centrā, kuru kopš 1999. gada apsaimnieko LSEZ SIA "PUMAC LIEPAJA", 2017. gadā atradās 17 uzņēmumi ar 835 darbiniekiem. Biznesa centra kopējā platība ir 16 ha ar iznomājamo telpu platību – 71 000 m². Uzņēmumi galvenokārt specializējas metālapstrādes un elektronisko iekārtu ražošanā;
- LSEZ SIA "LAUMA FABRICS", kas apsaimnieko deviņo lielāko ražošanas ēku pasaulē, kopš 2005. gadā iznomā telpas arī citiem uzņēmumiem. 2017. gadā "Laumas" biznesa parkā atradās 37 uzņēmumi ar 446 darbiniekiem. Biznesa centra kopējā platība ir 130 000 m². Šeit esošie uzņēmumi pārsvarā specializējas tekstilizstrādājumu ražošanā;
- 2015. gadā tika izveidots Vecās ostmalas biznesa parks ar kopējo platību 3521 ha un iznomājamo telpu platību 6972 m². 2020. gadā tajā atradās 20 uzņēmumi, kas pārstāv visdažādākos ražošanas un pakalpojumu sektorus;
- Flotes ielā 16 teritoriju apsaimnieko un iznomā SIA "Alnida". 2020. gada beigās šajā teritorijā bija reģistrēti 26 uzņēmumi, kas nodarbojas tekstilizstrādājumu ražošanas, automobiļu apkopes un remonta u.c. nozarēs;
- industriālā parka izveide AS "Liepājas metalurģs" bijušajā teritorijā;
- laika posmā no 2014. līdz 2016. gadam ar Liepājas pilsētas pašvaldības un ES fondu finansējumu uzņēmējdarbības attīstībai tika sagatavotas divas teritorijas – Karostas industriālais parks un Meldru ielas industriālais parks. Karostas industriālajā parkā ietilpst 28 uzņēmējdarbībai sagatavoti zemesgabali (uz 2021. gada sākumu iznomāti ir tikai daži zemesgabali), bet Meldru ielas industriālajā parkā ietilpst trīs zemesgabali. Abu parku apsaimniekošanu nodrošina LSEZ pārvalde. Meldru ielas industriālā parka teritorijas 2021. gada sākumā bija pilnībā iznomātas;
- jaunas industriālās teritorijas plānotas meža teritorijas daļā netālu no Tosmares ezera un blakus Karostas industriālā parka teritorijai.

Dienvidkurzemes novadā lielākā daļa ražošanas notiek pašiem ražotājiem piederošās telpās, kas lielākoties ir izvietotas dažādās padomju laikos būvētās ražošanas ēkās vai arī ēkās, kas ir bijušas saistītas ar lauksaimniecības nozari. Nozīmīgākās

no šādām teritorijām ir Grobiņā, tās atrodas bijušās "Lauktechnikas" teritorijā, kā arī kvartālā starp Krasta un Rožu ielu. Lai arī atsevišķiem zemesgabaliem un ēku kompleksiem ir viens īpašnieks un apsaimniekotājs, kas nodrošina telpu un teritoriju nomu, nav iespējams runāt par mērķtiecīgu ražošanas teritoriju un objektu attīstību.

Atbilstošu ražošanas telpu trūkums Dienvidkurzemes novadā ir identificēts kā problēma, kas neļauj attīstīties esošajiem ražotājiem, ne arī piesaistīt jaunus komersantus darbam Dienvidkurzemes novadā.

Digitālās inovācijas un jaunuzņēmumu (start-up) uzņēmējdarbības vide

Inovatīvi straujas izaugsmes jaunuzņēmumi¹⁰⁰, īpaši informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozarē, kas strādā ar augstu pievienoto vērtību un saskaras ar paaugstinātu risku, var nodrošināt pilsētas saimniecisko izaugsmi, radot jaunas labi apmaksātas darba vietas un sniedzot sabiedrībai pieprasītus pakalpojumus, aizstājot importu. Jaunuzņēmumu īpatsvars ir salīdzinoši neliels, un to finansēšanu nodrošina netradicionāli finanšu instrumenti, kas gatavi uzņemties augstu risku.

Ekonomikas ministrijas (EM) pētījumā¹⁰¹ tiek minēts, ka pēc "Lursoft" 2019. gada februāra datiem laika posmā no 1994. līdz 2018. gadam no reģistrētajiem 418 jaunuzņēmumiem 3% faktiskā atrašanās vieta ir Liepāja. Tā kā vairumam jaunuzņēmumu darbība ir saistīta ar IKT nozari, jāmin, ka Liepājas IKT nozarē pēc CSP 2018. gada datiem nodarbināti vien 2,2% no 32,4 tūkstošiem strādājošo. Tas ir mazāk nekā 60% no valsts vidējā nodarbināto īpatsvara IKT nozarē.

Saskaņā ar EM pētījuma datiem kopumā 2012.–2018. gadā no jaunuzņēmumiem iekasēto nodokļu apmērs pieauga no 1,2 milj. līdz 8,2 milj. EUR. Vislielāko fiskālo pienesumu jaunuzņēmumi nodrošināja ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu atskaitījumiem (2018. gadā abu nodokļu pārskaitījumi deva 95% no kopējā nodokļu apjoma). Raksturīgā negatīvā jaunuzņēmumu peļņa to darbības pirmajā piecgadē nosaka ievērojamu nodokļu parādu uzkrāšanos. Liepājā atbalstu jaunuzņēmumiem, nākamajiem

100 *Angliski start-up ir uz kādu inovatīvu ideju vai jaunu tehnoloģiju balstītas uzņēmējdarbības sākotnējais posms uzņēmuma, partnerības vai pagaidu organizācijas formā. LZA Akadēmisko terminu datu bāze.*

101 *EM pētījums "Latvijas jaunuzņēmumu ekosistēmas novērtēšana, pašreizējā stāvokļa identificēšana un uz tās balstītu priekšlikumu izstrāde", 2019. Pieejams vietnē: https://www.em.gov.lv/sites/em/files/2019-03-27_11_46_18_jaunuznemumu_petijums1.pdf skatīts 09.03.2020.*

uzņēmumiem un pēcinkubācijas uzņēmumiem sniedz vairākas biznesa organizācijas, tostarp:

- "Coworking Liepāja" – birojs ar 450 m² platību un 40 cilvēku maksimālo ietilpību, sadarbojas ar Kurzemes Biznesa inkubatoru, kuru izmanto programmētāji, grafiskie dizaineri, pasākumu organizatori, ražošanas uzņēmumu vadītāji, tulki, blogeri, mārketinga speciālisti, nekustamo īpašumu aģenti, foto un video apstrādes profesionāļi, grāmatu autori, biznesa vadības konsultanti, grāmatvedības pakalpojumu sniedzēji, projektu vadītāji un daudzi citi¹⁰²;
- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Liepājas filiāle;
- LIAA Liepājas Biznesa inkubators;
- Kurzemes Biznesa inkubators (privāts);
- Liepājas Universitāte;
- Zaļo un viedo tehnoloģiju klasteris;
- Liepājas radošais klasteris;
- Latvijas Veļas ražotāju asociācija.

Jaunuzņēmumu vadītājs Latvijā ir vidēji 35 gadus vecs vīrietis, kurš lielākoties darbojas informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē un kopā ar diviem trīs citiem līdzīpašniekiem ir izveidojis uzņēmumu, vidēji nodarbinot 4–6 darbiniekus. Jaunuzņēmumu vadītājam ir maģistra grāds, kā arī vairāk nekā desmit gadu profesionālā darba pieredze, viņš realizē vidēji 3–4 sava biznesa idejas.

Liepājas pilsētas tematiskā diskusiju darba grupa "Digitālās inovācijas un uzņēmējdarbības vide" 2020. gadā jaunuzņēmumu attīstības kontekstā par galvenajām problēmām identificēja kvalificēta darbaspēka, testēšanas un prototipēšanas darbnīcas, krājaizdevu sabiedrības un ārpuskolas IT nodarbību trūkumu, kā arī digitālo prasmju trūkumu sabiedrībā.

Dienvidkurzemes novadā pastāv tikai atsevišķi nelieli uzņēmumi, kuri strādā digitālo inovāciju jomā. Dienvidkurzemes novadā nav pieejami papildu atbalsta mehānismi jaunajiem uzņēmumiem.

Tūrisms

Tūrisms NACE klasifikācijā nav izdalīts kā atsevišķa tautsaimniecības apakšnozare. Statistikā tūrisma nozare ir tautsaimniecības apakšnozaru kopums, kas sniedz primāros un sekundāros tūrisma pakalpojumus.

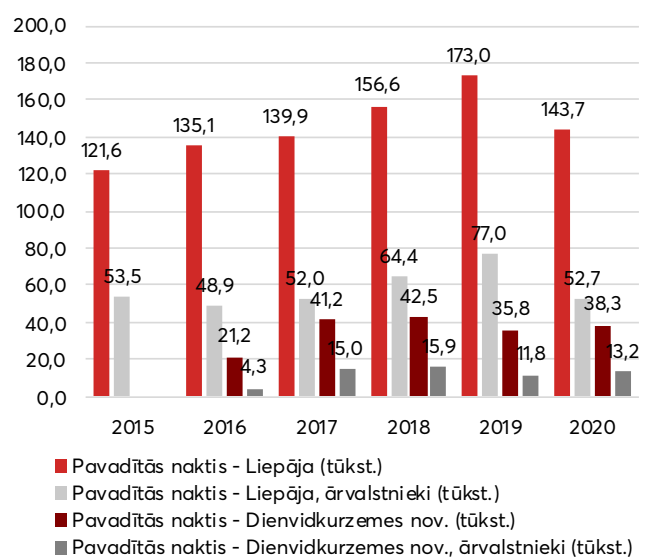
Par primāriem tūrisma pakalpojumiem var uzskatīt, piemēram, statiskos, iegultos tūrisma galamērķa aktīvus (augstvērtīgs kultūrvēsturiskais materiālais pilsētvides mantojums vai nemateriālais mantojums muzejos, dabas objekti), pastāvīgos izklaides, rekreācijas pakalpojumus, kā arī vienreizējās speciāli organizētās norises (kultūras, sporta pasākumi, lietišķās konferences).

Liepājas un Dienvidkurzemes novada sekundārie tūrisma atbalsta pakalpojumi, kurus patērē viesi (ēdināšana, izmitināšana, mazumtirdzniecība, sabiedriskais transports u.c. pakalpojumi) ir galvenie tūrisma ekonomiskā piesaistīšanas uztvērēji.

Liepājā tiešo pozitīvo sociāli ekonomisko ietekmi no tūrisma patēriņa (izmitināšanas un ēdināšanas nozare) pēc 2018. gada datiem izjuta 6,4% no 32,4 tūkstošiem Liepājā nodarbināto. Tas ir par 67% augstāks īpatsvars nekā vidēji valstī, norādot uz pilsētas salīdzinošām priekšrocībām tūrisma plūsmas piesaistē un nozares nozīmību Liepājas māsaimniecību ieņēmumu nodrošināšanā.

Dati par Dienvidkurzemes novadu nav pieejami, tomēr izmitināšanas pakalpojumu apjoms ļauj secināt, ka tūrisms kā nozare ir nozīmīga arī Aizputes, Nīcas un Pāvilostas novados.

12.7. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu tūristu mitnēs pavadīto nakšu skaits (tūkst.) laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam

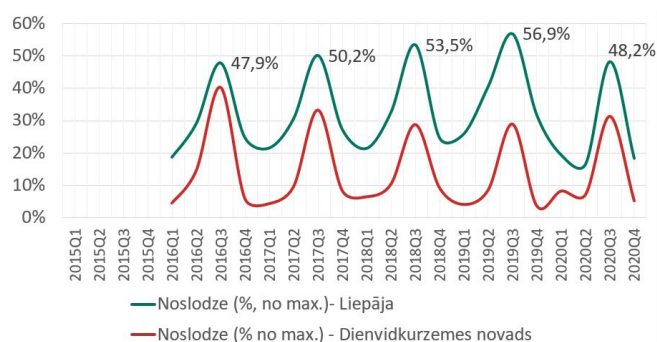

Auots: CSP, references kods: TUV050

102 <https://www.coworkingliepaja.com/#rec124554044>,
skatīts 01.05.2021.

Tūrisma nozarei gan Liepājā, gan Dienvidkurzemes novadā ir izteikta sezonālitate. Augstākā noslodze ir vērojama vasaras sezonā, kad gultasvietu noslodze atsevišķos mēnešos (parasti – jūlijā un augustā) Liepājas pilsētā var pārsniegt 75%, bet Dienvidkurzemes novadā ~60% (vienlaikus gan piejūras mītnēs noslodze var pārsniegt 90%).

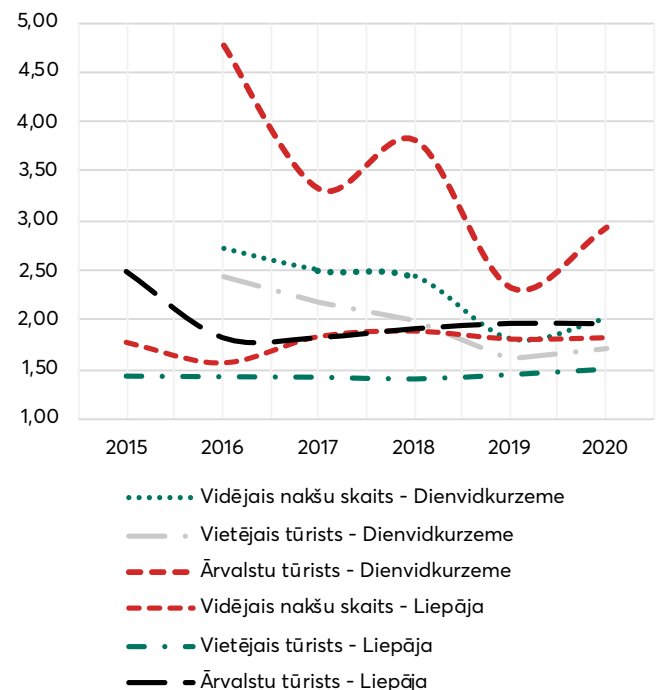
12.8. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu tūristu mītnu vidējā noslodze laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam sadalījumā pa ceturkšņiem

Auots: CSP, references kods: TUV050

Vidējais dienu skaits, ko viens tūrists pavada tūristu mītnēs pēdējos gados atkarībā no klientu segmenta un tā galamērķa, ir bijis vai nu stabils, vai arī ar nelielu tendenci samazināties.

12.9. ilustrācija. Liepājas un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu tūristu mītnēs vidējais pavadīto nakšu skaits

Auots: CSP, references kods: TUV050

Liepājas un Dienvidkurzemes ārvalstu tūrisma galvenā mērķauditorija ir 50 km attālu kaimiņos esošās Lietuvas ziemeļrietumu reģiona mājsaimniecības, kuras dod priekšroku vienas dienas apmeklējumiem vai izmitinās privāti īrētos Liepājas vai tās apkārtnes mājokļos. 2020. gadā visvairāk viesu Liepājā ir bijis no:

- Lietuvas – 58,2% no visiem ārvalstu nakšņotājiem (pieaugums absolūtā izteiksmē salīdzinājumā ar 2019. gadu +17,6%);
- Igaunijas – 9,5%, (+10,8%);
- Vācijas – 7,51%, (-62,6%);
- Krievijas – 3,13%, (-78,5%);
- Somijas – 2,94%, (-27,4%);
- Polijas – 2,27%, (-47,4%).

Kopumā 2020. gadā Liepājā nakšņojuši viesi no 84 pasaules valstīm (2019. gadā – 98), no tām 18 ir tādas, no kurām bija ieradušies vismaz 100 tūristu. Dati par Dienvidkurzemes novadu par ārvalstu viesu struktūru nav pieejami, tomēr, balstoties uz kvalitatīviem apsvērumiem, var diezgan droši apgalvot, ka šī struktūra ir ļoti līdzīga kā Liepājas pilsētā.

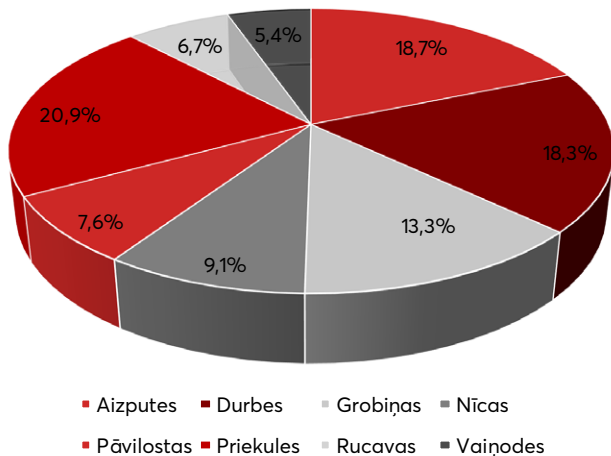
2020. gadā apmeklējuma krituma galvenais iemesls bija Covid-19 pandēmija un izveidotais t.s. "Baltijas ceļošanas burbulis", kas ļoti strauji veicināja tūrisma izaugsmi tieši Baltijas valstu iekšienē. Vienlaikus gan augstāk norādītās sešas valstis ir uzskatāmas par primārajiem Liepājas un Dienvidkurzemes tūrisma pakalpojumu eksporta tirgiem.

Lauksaimniecība

Saskaņā ar CSP datiem lauksaimniecības sektors Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajos novados kopumā 2017. gadā radīja 26,3% no pievienotās ekonomiskās vērtības, bet nodarbināja 14,3% no visiem strādājošiem. Kopumā vienotajam platību maksājumam deklarētās lauksaimniecības platības 2020. gadā Dienvidkurzemes novadā sasniedza 106,0 tūkst. ha, bet mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājumam deklarētās platības bija aptuveni 1,1 tūkst. ha apmērā.

Atbalsta mehānismiem pieteikto platību sadalījums pa novadiem ir norādīts ilustrācijā Nr. 12.10.

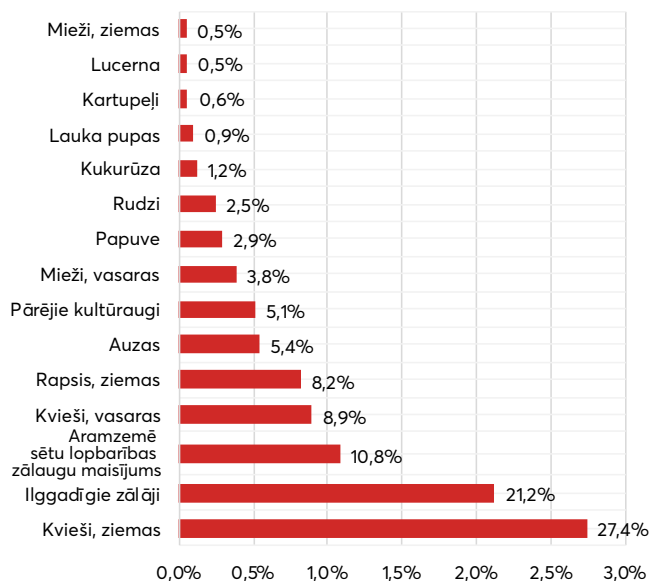
12.10. ilustrācija. Lauku atbalsta maksājumiem deklarētās lauksaimniecības zemes struktūra (%) sadalījumā pa novadiem 2020. gadā

Avots: Lauku atbalsta dienests

Lauksaimniecības zemes izmantošanas mērķi par 2020. gadu ir norādīti ilustrācijā Nr. 12.10. Saskaņā ar sniegtajiem datiem vadošie kultūraugu veidi ir kvieši, rapsis un auzas. Tāpat būtiski zemes apjomi (>30%) tiek izmantoti, lai nodrošinātu lopbarības sagatavošanu. Kopumā kultūraugi ir audzēti aptuveni 69,6 tūkst. ha platībā, bet lopbarības vajadzībām izmantotās zemes apjoms ir sasniedzis aptuveni 34,3 tūkst. ha. Ilustrācijā Nr. 12.11. redzama Dienvidkurzemes novadā esošās lauksaimniecības zemes izmantošanas mērķu struktūra 2020. gadā.¹⁰³

12.11. ilustrācija. Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados novadā esošās lauksaimniecības zemes izmantošanas mērķu struktūra 2020. gadā

Avots: Lauku atbalsta dienests

Lauksaimniecības zemju ražīgums Dienvidkurzemes novadā ir vidēji mazliet augstāks nekā Latvijā. Saskaņā ar CSP nesēnākajiem datiem par 2017. gadu

vidējā graudaugu raža no 1 ha Latvijā sasniedza 38,3 centnerus, bet Kurzemes reģionā – 42,7 centnerus. Dienvidkurzemes novadā vidējā ražība 2017. gadā bija 43,3 centneri no ha. Novada ietvaros gan dati nav homogēni. Graudaugu raža Vaiņodes novadā sasniedza 28,9 centnerus, bet Durbes novadā – 52,9 centnerus no 1 hektāra zemes.

Mežsaimniecība

Liepājas pilsētā 2019. gadā bija reģistrēti 38 komersanti, kuru primārais darbības veids ir mežsaimniecība. Dienvidkurzemes novadā šādu komersantu skaits ir 154. Nodarbināto personu skaits šajos uzņēmumos (Liepājā un Dienvidkurzemes novadā kopā) pārsniedza 420 cilvēkus, bet to kopējā pievienotā ekonomiskā vērtība 2017. gadā bija 15,7 miljoni EUR.

Dominējošās koku sugas, kas tiek izmantotas ekonomiskajos procesos, ir priede, bērzs un egle. Šīs sugas 2020. gadā kopā veidoja aptuveni 86% no visām mežu kopplatībām un nodrošināja aptuveni 88% no visas koku krājas kopapjoma. Tabula 12.1. atspoguļo datus par 2020. gadu, tā tuvināti atspoguļo arī mežu platības un krājas apjomus vidējā termiņā, tā kā mežu apsaimniekošanas ietvaros tiek veikti gan dažādi ciršanas, gan meža atjaunošanas darbi.

12.1. tabula. Mežu apjoms pēc to tipa (tūkst. ha) un kopējā krāja (milj. m³) Dienvidkurzemes novadā (2020. gads)

Koka suga	Kopējā platība Dienvidkurzemes novadā 2020. gadā (tūkst. ha)	Kopējais krājas apjoms 2020. gadā (milj. m ³)
Priede	54,7	13,6
Bērzs	46,0	8,6
Egle	30,4	6,1
Baltalksnis	7,6	1,1
Apse	6,3	1,1
Melnalksnis	3,0	0,6
Ozols	2,0	0,6
Osis	1,1	0,3
Pārējie	0,5	0,1
Kopā	151,5	32,1

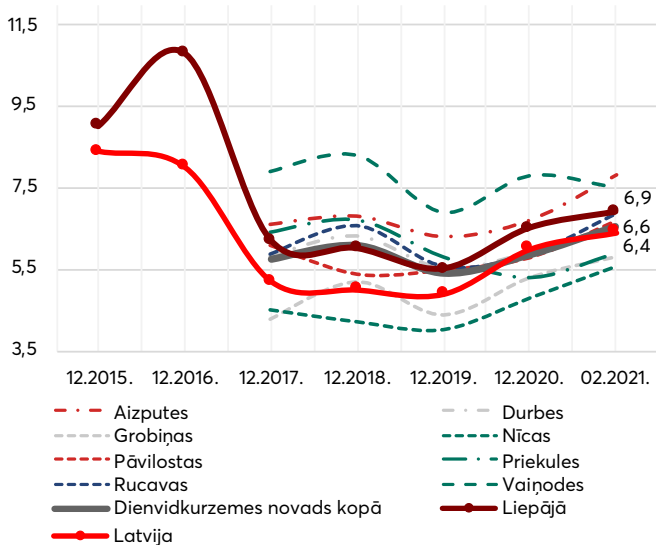
Avots: Valsts mežu dienests

Nodarbinātība

Bezdarba līmenis un tā izmaiņas

2020. gada beigās bezdarba līmenis Liepājas pilsētā sasniedza 6,5%, kas par 0,5 procentpunktiem pārsniedza vidējo līmeni Latvijā. Dienvidkurzemes novadā bezdarba līmenis sasniedza 6,6%, kas par 0,6 procentpunktiem pārsniedza vidējo līmeni Latvijā.

12.12. ilustrācija. Bezdarba līmenis Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados (% no iedzīvotājiem darbspējas vecumā)

Auots: NVA

Pēdējo gadu laikā situācija bezdarba jomā ir bijusi relatīvi stabila, un pieaugums 2020. gadā un 2021. gada sākumā ir saistāms gan ar tiem ierobežojumiem, kas noteikti Covid-19 pandēmijas dēļ, gan ar sezonāliem faktoriem. Lielākā daļa zaudēto darba vietu ir attiecināmas uz izmitināšanas (tūrisma) un sabiedriskās ēdināšanas sektoriem.

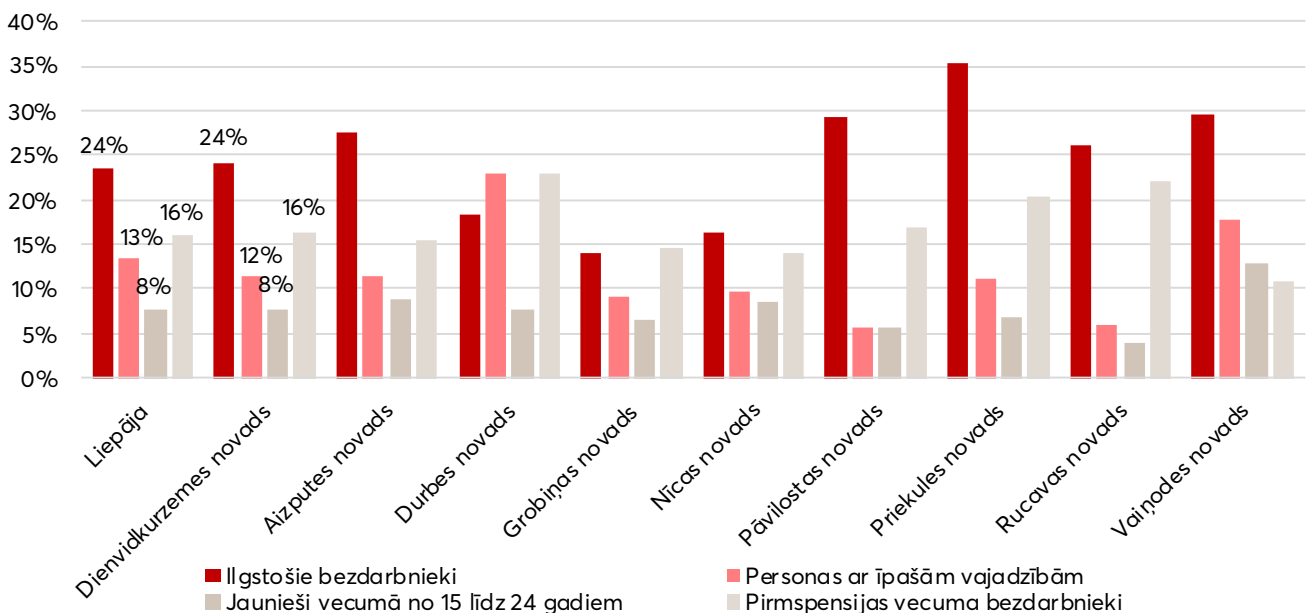
Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars Liepājā 2020. gada beigās bija 23,5%, bet Dienvidkurzemes novadā – 24,2%. Pirmspensijas vecuma cilvēku īpatsvars starp bezdarbniekiem kopā ir aptuveni 16% gan Liepājā, gan Dienvidkurzemes novadā. Šie lielumi netiešā veidā apliecina strukturāla bezdarba esamību, un vismaz daļai bezdarbnieku iespēju robežās būtu nepieciešama pārkvalificēšanās.

Bezdarbnieku struktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā pēc to izglītības neļauj izdarīt viennozīmīgus secinājumus. Bezdarbnieku skaits ir vērojams visās grupās ar dažādiem izglītības līmeņiem. Viszemāko bezdarbnieku īpatsvaru (13–19%) veido cilvēki ar augstāko izglītību, bet augstāko īpatsvaru (38–39%) – cilvēki ar profesionālo izglītību.

Atalgojums

Ilustrācijā Nr. 12.12. ir apkopoti dati par Liepājā un Dienvidkurzemes novadā deklarēto strādājošo vidējo ikmēneša darba samaksu gadā. Strādājošo darba samaksas līmenis 2013.–2020. gadā vidēji par 7,6 procentpunktiem atpaliek no strādājošo vidējās

12.13. ilustrācija. Bezdarba sociālā struktūra (%) Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados uz 2020. gada 31. decembri

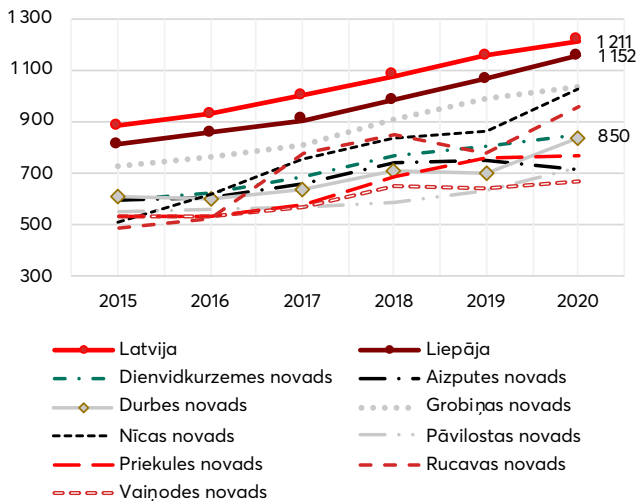

Auots: NVA

darba samaksas Latvijā. 2020. gadā vidējās darba samaksas plaisa starp Liepāju un vidējo lielumu Latvijā bija neliela un sasniedza 4,9%. Ienākumu plaisa starp Dienvidkurzemes novadu un Liepāju, un Latviju 2020. gadā bija ievērojami lielāka un sasniedza attiecīgi 29,8% un 26,2%.

Vienlaikus atalgojums Dienvidkurzemes novadā ir nehomogēns. Piemēram, ņemot vērā to, ka Grobiņas novadā vidējais atalgojums ir tuvināti atbilstošs Liepājas pilsētai, tas ir par 55% lielāks nekā Vaiņodes novadā. Atalgojuma atšķirības starp Dienvidkurzemes novadu un Liepājas pilsētu ir priekšnoteikums, lai saglabātos esošie darbaspēka svārstmigrācijas procesi.

12.14. ilustrācija. Darbaspēka bruto atalgojums Liepājā un Dienvidkurzemes novadā (EUR/mēn.)

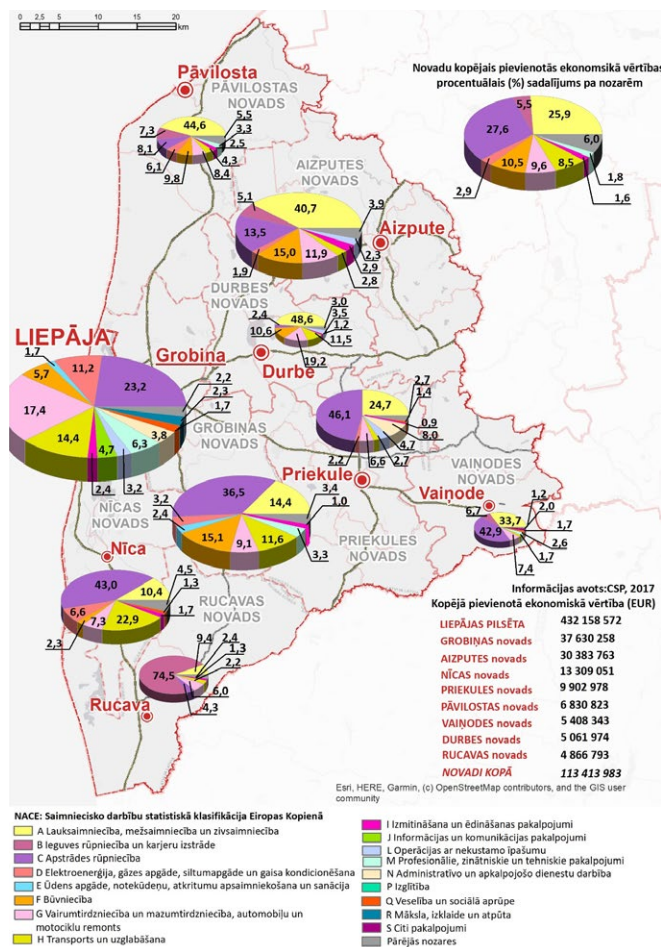

Auots: CSP, references kods: DSV060 Atalgojuma novērtējums ir bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50. Tas nozīmē, ka būtiska daļa no komersantiem nav iekļauti atalgojuma novērtējumā. Līdz ar to faktiskās vērtības visdrīzāk ir nedaudz atšķirīgas no tām, kuras ir norādītas ilustrācijā. Dienvidkurzemes novadā kopumā ir tikai 21 uzņēmums, kuros strādājošo skaits 2020. gadā pārsniedza 50 strādājošos. Saskaņā ar Liepājas pilsētas pašvaldības apkopoto informāciju vidējā apdrošināšanas iemaksu alga 2020. gadā kopumā ir sasniegusi 867 EUR, kas ir par 25% mazāks lielums nekā norādīts ilustrācijā.

Darbaspēka svārstmigrācija

Starp Liepājas pilsētu un Dienvidkurzemes novadu ir vērojama būtiska ikdienas darbaspēka svārstmigrācija, iedzīvotājiem dodoties strādāt uz Liepājas pilsētu vai citiem novadiem, kas iekļaujas Dienvidkurzemes novadā. Saskaņā ar tabulā Nr. 12.2. sniegtajiem datiem var konstatēt, ka ir izteikti monocentriska migrācija, kur būtiska daļa Dienvidkurzemes iedzīvotāju ik dienu dodas uz darbavietu Liepājā vai Grobiņas novadā. Tāpat augstāka darbavietu koncentrācija ir vērojama Aizputes novadā.

12.15. ilustrācija. Pievienotā ekonomiskā vērtība Liepājā un Dienvidkurzemes novadā sadalījumā pa nozarēm, 2017. gads.

Avots: CSP, 2017. gads

12.2. tabula. Darbaspēka svārstmigrācija Liepājā un Dienvidkurzemes novadā (% no pilsētā vai novadā dzīvojošā darbaspēka)

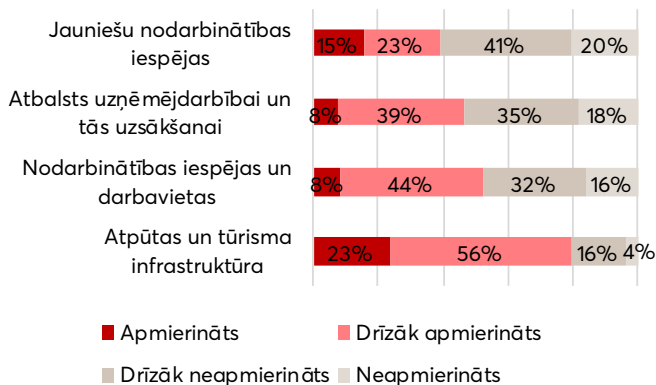
Pilsēta/novads	Darbavieta									Kopā (%)
	Liepāja	Aizputes nov.	Durbes nov.	Grobiņas nov.	Nīcas nov.	Pāvilostas nov.	Priekules nov.	Rucavas nov.	Vaiņodes nov.	
Liepāja		0,6%	–	3,3%	1,4%	0,5%	0,7%	–	–	6,5%
Aizputes nov.	12,9%		–	3,1%	–	–	–	–	–	16,0%
Durbes nov.	27,4%	1,9%		8,9%	–	1,5%	0,8%	–	–	40,5%
Grobiņas nov.	33,5%	1,0%	0,9%		0,9%	0,4%	1,7%	–	–	38,4%
Nīcas nov.	33,8%	0,6%	–	4,0%		0,5%	0,3%	1,1%	–	40,3%
Pāvilostas nov.	19,3%	0,8%	1,2%	6,6%	–		–	–	–	27,9%
Priekules nov.	21,9%	0,7%	–	7,3%	0,5%	–		0,5%	1,0%	31,9%
Rucavas nov.	18,3%	1,0%	–	4,5%	2,2%	–	1,0%		–	27,0%
Vaiņodes nov.	14,3%	0,4%	–	4,1%	–	–	2,2%	–		21,0%

Avots: VARAM ziņojums "Pašvaldības profils – apvienotais Liepājas novads"

Aptaujas rezultāti

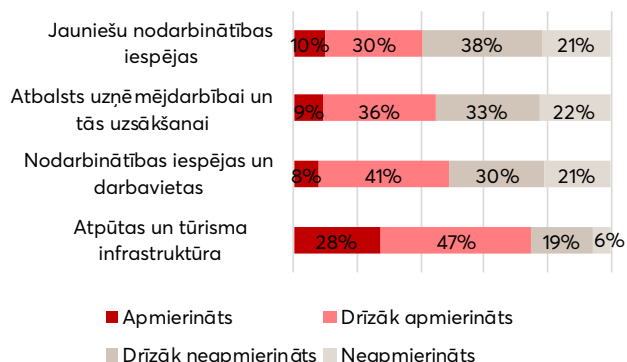
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja norāda, ka iedzīvotāju viedoklis dažādos jautājumos ir nehomogēns. Jautājumos par nodarbinātības iespējām pilsētā un atbalstu uzņēmējdarbībai un tās uzsākšanai pozitīvi un negatīvi noskaņoto iedzīvotāju skaits ir aptuveni vienāds. Savukārt attiecībā uz jauniešu nodarbinātību kopējais sabiedrības viedoklis ir negatīvs – aptuveni 61% no respondentiem norāda, ka tos neapmierina jauniešu nodarbinātības iespējas pilsētā. Sabiedrība ir izteikti pozitīva attiecībā uz pieejamo tūrisma infrastruktūru, kuru atbalstoši novērtēja gandrīz 80% no visiem respondentiem.

12.16. ilustrācija. Iedzīvotāju vērtējums par ekonomisko vidi Liepājas pilsētā

Respondentu atbildes Dienvidkurzemes novadā iezīmē līdzīgu ainu. Strukturālās nobīdes atbildēs salīdzinājumā ar Liepājas pilsētu ir uzskatāmas par nebūtiskām.

12.17. ilustrācija. Iedzīvotāju vērtējums par ekonomisko vidi Dienvidkurzemes novadā

Viens ar ekonomikas jomu saistīts pakalpojums ir starp pieciem, pēc iedzīvotāju domām, steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībām būtu jārisina, un tas ir – atbalsta uzlabošana un paplašināšana uzņēmējdarbībai (mazie un vidējie uzņēmēji, pašnodarbinātie, lauksaimnieki u.c.). Šo jautājumu par tuvināti vienlīdz prioritāru uzskata gan Liepājas, gan Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji.

Tāpat par salīdzinoši svarīgu uzdevumu tiek uzsvērtā arī jaunu uzņēmējdarbības teritoriju attīstība. Šis jautājums Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem ir bijis relatīvi daudz svarīgāks nekā Liepājas iedzīvotājiem.

Ekonomikas jomā tiek saskatītas sadarbības iespējas gan Dienvidkurzemes novadā, gan ar Liepājas pilsētu un ar to saistītās identificētās problēmas, kuras būtu risināmas, ir šādas:

- kopīgs pašvaldību darbs investoru piesaistei un labi apmaksātu darba vietu radīšanai;
- nepieciešams nodrošināt vienmērīgu ekonomisko attīstību visā Dienvidkurzemes novadā, lai iedzīvotājiem nebūtu jāiesaistās svārstmigrācijas procesos uz Liepāju vai Dienvidkurzemes novada lielākajām apdzīvotajām vietām;
- tūrisma infrastruktūras attīstība, t.sk. ostas infrastruktūras attīstība jahtu vajadzībām;
- transporta infrastruktūras attīstība komersantu vajadzībām;
- nepieciešams uzlabot pieejamību apmācībām informācijas tehnoloģiju un digitalizācijas jomā;
- administratīvā sloga no pašvaldību puses samazināšana uzņēmējiem.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

12.3. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi ekonomikas jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Kvalificēts darbaspēks	Bez augsti kvalificēta darbaspēka plūsmas (t.s. digitālo speciālistu paaudzes) no Liepājas augstskolām turpmāks industriālais izrāviens Liepājā un Dienvidkurzemes novadā nav iedomājams.	Paplašināt mācību programmu piedāvājumu un kvalitatīvi uzlabot mācību procesu Liepājā pārstāvētajās augstākajās un profesionālajās mācību iestādēs.
Nepietiekami augsts atalgojuma līmenis	Darbaspēka atalgojums Liepājā un jo īpaši Dienvidkurzemes novadā atpaliek no vidējiem rādītājiem valstī. Tas veicina emigrācijas procesus gan valsts iekšienē, gan prom no Latvijas (Liepāja, DKN).	LSEZ jādarbojas aktīvi, lai attīstītu prioritārās tautsaimniecības nozares, piedāvājot integrētus un elastīgus (investoru vēlmēm atbilstošus, taču vienlaicīgi, lai tie nepasliktinātu iedzīvotāju dzīves apstākļus) attīstības piedāvājumus. Šādas stratēģijas izvēlei LSEZ pārvaldei ir nepieciešams palielināt attīstības (starptautiskā mārketinga) budžeta finansējumu un darbinieku skaitu. Dienvidkurzemes novads var sniegt atbalstu nepieciešamās infrastruktūras izveidē.
Ražošanai un uzņēmējdarbībai piemērotas telpas un vide	Nav pieejamas kvalitatīvas telpas un energoapgādes infrastruktūra ražošanas procesu nodrošināšanai (Liepāja, DKN).	Revitalizēt bijušās AS "Liepājas metalurģis" un citas teritorijas un sakārtot infrastruktūru mūsdienīgas (zaļās) uzņēmējdarbības nodrošināšanai. Pielāgot ēkas ražošanas vajadzībām komersantiem Zemgales ielā. Revitalizēt Fēniksa un Klaipēdas ielas un sakārtot infrastruktūru uzņēmējdarbības aktivizēšanai. Revitalizēt tūrismam degradētās teritorijas. Dienvidkurzemes novadā (Aizpute, Nīca, Pāvilosta un Vaiņode) veikt jaunu ražošanas ēku būvniecību vai pārbūvēt degradētā stāvoklī esošās ražošanas ēkas.
Tūrisma un transporta infrastruktūra	Nepietiekams veloceļu un velomaršrutu tīkls (Liepāja, DKN).	Veikt veloceļu izbūvi piejūras teritorijās, zaļos veloceļus pa vecajām dzelzceļa līnijām "Grobiņa–Pāvilosta", "Liepāja–Priekule–Vaiņode".
	Zems tūristu uzturēšanās laiks (Liepāja, DKN).	Pilnveidot tūrisma piedāvājumu pilsētā un novadā, ieinteresējot atbraukušos viesus uzkavēties ilgāk. Nepieciešams attīstīt tūrisma piedāvājumu, kas veicinātu tūristu uzturēšanās laika palielināšanos.
	Tūrisma pārāk augstā sezonālitate (vasara) (Liepāja, DKN).	Lai izlīdzinātu sezonālitates ietekmi uz nozari, nepieciešams attīstīt piedzīvojumu un pieredzes apgūšanas tūrismu, kā arī eko/dabas piedāvājumu, konferenču, gastronomijas, kurortoloģijas, sporta un kultūras tūrismu, veidot saistītu piedāvājumu ar Palangu, Kurzemes apkārtējo reģionu novadiem; izmantot starptautisko tūroperatoru kompāniju iespējas tūristu piesaistē. Nepietiekams ir tehnoloģiskais atbalsts viesiem – bezmaksas WiFi, auto elektrouzlāde, digitālās tehnoloģijas un auto nomas piedāvājums vasaras sezonā.

Tabulas turpinājums.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Tūrisma un transporta infrastruktūra	Sliktā stāvoklī esoši ceļi, kas neveicina tūrisma un citas uzņēmējdarbības attīstību (Liepāja, DKN).	Veikt ceļu uzlabošanas darbus: <ul style="list-style-type: none"> • Liepāja–Tērauda, Raiņa, O. Kalpaka, Krūmu, Uliha u.c. ielas Jaunliepājā, Karostā un Ziemeļu priekšpilsētā. • Dienvidkurzemes novads - V1188 Liepāja–Šķēde–Ziemepe, V1221 Rucava–Pape, Cīravas ceļš, mazie lauku ciemu savienojumi, autoceļi V1109 Ukri–Lāči–Lietuvas robeža, P106 Ezere–Embūte–Grobiņa, P116 Kuldīga–Skrunda–Embūte maršrutā Vaiņode–Dzelda, V1210 Priekule–Paplaka–Virga maršrutā Priekule–Paplaka, P114 Ilmāja–Priekule–Lietuvas robeža (Plūdoņi), V1222 Nīca–Otaņķi–Grobiņa.
	Ar tūrisma saistīto papildu pakalpojumu pieejamība (Liepāja, DKN).	Attīstīt stāvlaukumus un pieturvietas pie jūras, palielināt norāžu un informācijas tablo skaitu. Labiekārtot pašvaldības ūdenskrātuves un nodrošināt pieejamību. Izveidot Zilā karoga pludmali, t.sk. ar glābšanas aprīkojumu un komandu. Īstermiņā atvieglot būvju uzstādīšanas prasības.
Ostas infrastruktūras attīstība	Nepietiekama infrastruktūra jaunu kravu piesaistei un pakalpojumu nodrošināšanai mazo kuģu (jahta, kuteris vai atpūtas kuģošanas līdzeklis) īpašniekiem (Liepāja, DKN).	Liepājas ostas kravu plūsmu nodrošinošās infrastruktūras attīstība ostā un pilsētā, investīcijas tehnoloģijās un ostu procesu pilnveidošanā. Izbūvēt Pāvilostas ostas krasta nostiprinājumus – kuģiem komercdarbības nodrošināšanai, pieejai ūdenim saistītajām nozarēm (jahtu remonts, apkope, glabāšana) Pilnveidot un labiekārtot Papes un/vai Jūrmalciema laivu piestātnes, nodrošināt sezonālas jahtu piestātnes. Pāvilostā pagarināt ostas Ziemeļu un Dienvidu molus.
Ekonomikas digitalizācija	Inovatīvās un digitālās ekonomikas uzņēmumu skaits Liepājā un Dienvidkurzemes novadā ir nepietiekams. Uzņēmumi nepietiekami izmanto digitālos risinājumus, tiem trūkst atbilstošu zināšanu (Liepāja, DKN).	Izvērtēt un, iespējams, ieviest atbalsta mehānismus mazajiem un vidējiem komersantiem, kas, plašāk izmantojot jauno informāciju, komunikāciju un digitālo tehnoloģiju risinājumus, palielinātu esošo uzņēmumu konkurētspēju, tostarp tūrisma industrijā, un veicinātu jaunuzņēmumu attīstību pilsētā un novadā.
Lidosta	Nav atbilstoša pasažieru termināla un nav atbilstoša pieejama maršrutu tīkla (Liepāja, DKN).	Paaugstināt lidostas kapacitāti, izbūvējot jaunu pasažieru termināli un izveidot teritorijai nepieciešamo infrastruktūru. Atjaunot tiešos starptautiskos reisus no Liepājas lidostas.

13. Infrastruktūra un vide

Nozares piedāvājums

Komunālā infrastruktūra, atkritumu apsaimniekošana, mājokļi un dzīvnieku labturība

Komunālo pakalpojumu nodrošinātāji

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, kā arī siltumapgādes pakalpojumu Liepājā un Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās nodrošina gan pašvaldībai piederošas

kapitālsabiedrības, gan arī pašvaldības iestādes vai struktūrvienības – komunālo pakalpojumu nodaļas. Tabula Nr. 13.1. apkopo to, kādā veidā iedzīvotājiem un komersantiem Dienvidkurzemes novadā tiek nodrošināta pakalpojumu sniegšana. Dati ir apkopoti par situāciju uz 2019. gada beigām.

13.1. tabula. Komunālo pakalpojumu sniedzēji un pakalpojumi Dienvidkurzemes novadā

Nr.	Novads	Pagasts/pilsēta	Pakalpojuma sniedzējs		Tarifus nosaka	
			Ūdens saimniecība	Siltumapgāde	Ūdens saimniecība	Siltumapgāde
1.	–	Liepāja	SIA "Liepājas ūdens"	SIA "Liepājas enerģija"	SPRK	
2.1.	Aizputes	Aizputes pilsēta	SIA "Aizputes komunālais uzņēmums"		SPRK	
2.2.		Aizputes pagasts	pašvaldība		pašvaldība	
2.3.		Cīravas pagasts	SIA "KS Cīrava"		pašvaldība	
2.4.		Kalvenes pagasts	pašvaldība		pašvaldība	
2.5.		Kazdangas pagasts	pašvaldība		pašvaldība	
2.6.		Lažas pagasts	netiek sniegti		n/a	
3.1.	Durbes	Durbes pilsēta	SIA "Durbes KS"		pašvaldība	
3.2.		Durbes pagasts	netiek sniegti		n/a	
3.3.		Dunalkas pagasts	SIA "Durbes KS"	netiek sniegti	pašvaldība	n/a
3.4.		Tadaiķu pagasts	SIA "Durbes KS"		pašvaldība	pašvaldība
3.5.		Vecpils pagasts	SIA "Durbes KS"	pašvaldība	pašvaldība	pašvaldība
4.1.	Grobiņas	Grobiņas pilsēta	SIA "Grobiņas namserviss"		SPRK	
4.2.		Bārtas pagasts	SIA "Grobiņas namserviss"	netiek sniegti	SPRK	n/a
4.3.		Gaviezes pagasts	SIA "Grobiņas namserviss"	netiek sniegti	SPRK	n/a
4.4.		Grobiņas pagasts	SIA "Grobiņas namserviss"	netiek sniegti	SPRK	n/a
4.5.		Medzes pagasts	SIA "Grobiņas namserviss"	netiek sniegti	SPRK	n/a

Nr.	Novads	Pagasts/pilsēta	Pakalpojuma sniedzējs		Tarifus nosaka	
			Ūdens saimniecība	Siltumapgāde	Ūdens saimniecība	Siltumapgāde
5.1.	Nīcas	Nīcas pagasts	pašvaldība	pašvaldība	pašvaldība	pašvaldība
5.2.		Otaņķu pagasts	pašvaldība	netiek sniegti	pašvaldība	n/a
6.1.	Pāvilostas	Pāvilostas pilsēta	SIA "Pāvilostas komunālais uzņēmums"		pašvaldība	pašvaldība
6.2.		Sakas pagasts	netiek sniegti		n/a	
6.3.		Vērgales pagasts	SIA "Vērgales komunālā saimniecība"		pašvaldība	pašvaldība
7.1.	Priekules	Priekules pilsēta	SIA "Priekules nami"	SIA "Priekules nami" – ražošana, SIA "Priekules siltumtīkli" – piegāde	SPRK	pašvaldība
7.2.		Bunkas pagasts	SIA "Priekules nami"	SIA "Priekules nami"	Pašvaldība	Pašvaldība
7.3.		Gramzdas pagasts	SIA "Priekules nami"	SIA "Priekules nami"	Pašvaldība	Pašvaldība
7.4.		Kalētu pagasts	SIA "Priekules nami"	SIA "Priekules nami"	Pašvaldība	Pašvaldība
7.5.		Priekules pagasts	SIA "Priekules nami"	netiek sniegti	SPRK	n/a
7.6.		Virgas pagasts	SIA "Priekules nami"	netiek sniegti	SPRK	n/a
8.1.		Rucavas	Dunikas pagasts	pašvaldība	netiek sniegti	pašvaldība
8.2.	Rucavas pagasts		pašvaldība	pašvaldība	pašvaldība	pašvaldība
9.1.	Vaiņodes	Embūtes pagasts	SIA "Priekules nami"	netiek sniegti	pašvaldība	n/a
9.2.		Vaiņodes pagasts	SIA "Priekules nami"	pašvaldība/ SIA "Priekules nami"	pašvaldība	pašvaldība

Auots: apkopojums no pašvaldību plānošanas dokumentiem. LVGMC pārskati 2-Gaiss un 2-Ūdens (<http://parissrv.lv/gmc.lu/>)

Saskaņā ar datiem, kas sniegti tabulā Nr. 13.2., var secināt, ka pakalpojumu sniedzēju skaits ir plašs. Kopumā Dienvidkurzemes novadā ir astoņi dažādi pakalpojumu sniedzēji – kapitālsabiedrības, kā arī astoņi komunālo pakalpojumu sniedzēji – pašvaldības. Nelielai daļai pakalpojumu sniedzēju tarifus regulē SPRK, bet lielākajai daļai no pakalpojumiem tarifus nosaka pašvaldības ar to domes lēmumiem.

datu apkopojumu par komunālos pakalpojumus sniedošajām kapitālsabiedrībām Liepājā un Dienvidkurzemes novadā. Dienvidkurzemes novadā esošos pakalpojumu sniedzējus vienojošie faktori ir zaudējumi, kā arī – jo mazāka ir kapitālsabiedrība, jo zemāks ir sniegto pakalpojumu apjoms uz vienu strādājošo.

Apvienotajā Dienvidkurzemes novadā viens no risināmajiem jautājumiem būs komunālo pakalpojumu sniedzēju konsolidācija. Tā kā vismaz daļa no kapitālsabiedrībām ir nelielas, visdrīzāk pakalpojumu sniegšana ir mazāk efektīva nekā lielākā uzņēmumā. Tabula Nr. 13.2. satur galveno

13.2. tabula. Komunālo pakalpojumu sniedzēju – kapitālsabiedrību galvenie raksturlielumi

Kapitālsabiedrība	Apgrozījums (EUR, 2019.)	Peļņa vai zaudējumi (EUR, 2019.)	Darbinieku skaits	Apgrozījums uz darbinieku (EUR, 2019.)
SIA "Liepājas ūdens"	4 527 884	-146 745	150	30 185
SIA "Liepājas enerģija"	17 576 817	4 463 969	94	186 987
SIA "Aizputes komunālais uzņēmums"	651 246	-53 623	21	31 012
SIA "KS Cīrava"	107 324	-15 344	6	17 887
SIA "Durbes KS"	402 131	-13 065	19	21 165
SIA "Grobiņas namserviss"	1 945 451	-109 120	44	44 215
SIA "Pāvilostas komunālais uzņēmums"	135 568	-54 550	9	15 063
SIA "Vērgales komunālā saimniecība"	148 537	-31 639	9	16 504
SIA "Priekules nami"	589 032	-29 978	30	19 634
SIA "Priekules siltumtīkli"	278 915	-343 325	5	55 783
Kopā Dienvidkurzemes novads	4 258 204	-650 644	143	29 778

Auots: *lursoft.lv*

Komunālo pakalpojumu sistēmu galvenie raksturlielumi

Ūdenssaimniecības pakalpojumi Dienvidkurzemes novadu veidojošajos novados tiek sniegti 55 dažādās apdzīvotās vietās. Parasti ciematā ir pieejamas gan ūdensapgādes, gan notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas. Mazākos ciemos un lauku apvidū iedzīvotāji un komersanti izmanto vietējos ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas risinājumus.

Centralizētās apkures sistēmas koncentrējas Dienvidkurzemes pilsētās un lielākajos ciemos (kopējais sistēmu skaits – 24). Atsevišķas nelielas sistēmas pastāv saistībā ar sabiedrisku objektu (skolas, slimnīcas) siltumapgādes nodrošināšanu. Citos novada apdzīvotajos centros tiek lietota lokālā apkure, arī ražošanas un komercdarījumu objekti izmanto lokālās apkures sistēmas.

13.3. tabula. Ūdenssaimniecības un siltumapgādes sistēmu galvenie raksturlielumi Dienvidkurzemes novadā

Novads	Pagasts/pilsēta	Ūdenssaimniecība				Siltumapgāde	
		Urbumu skaits	Nemtā ūdens daudzums (m ³)	NAI skaits	Notekūdeņu daudzums (m ³)	Centralizētā sistēma	Kopējā katlu nominālā ievadītā siltuma jauda (MW)
–	Liepāja	14	3 234 203	1	5 246 112	ir	248,2
Aizputes	Aizputes pilsēta	4	131 029	1	192 758	ir	3,00
	Aizputes pagasts	2	12 977	2	8 730	ir	0,50
	Cīravas pagasts	2	16 506	1	19 557	ir	3,88
	Kalvenes pagasts	2	14 410	1	10 066	ir	0,60
	Kazdangas pagasts	2	16 139	1	37 876	ir	1,01
	Lažas pagasts	0	0	0	0	nav	nav
Durbes	Durbes pilsēta	3	17 612	2	15 591	ir	2,10
	Dunalkas pagasts	1	6 971	1	4 133	nav	nav
	Tadaiķu pagasts	1	22 344	1	18 500	ir	1,14
	Vecpils pagasts	1	8 299	1	5 236	ir	0,39
Grobiņas	Grobiņas pilsēta	3	161 807	1	209 913	ir	6,82
	Bārtas pagasts	2	10 547	1	4 272	nav	nav
	Gaviezes pagasts	3	9 723	2	6 310	nav	nav
	Grobiņas pagasts	4	30 547	2	16 904	nav	nav
	Medzes pagasts	2	6 838	1	13 154	nav	nav
Nīcas	Nīcas pagasts	1	24 022	1	32 872	ir	3,10
	Otaņķu pagasts	2	15 399	1	2 921	nav	nav
Pāvilostas	Pāvilostas pilsēta	2	28 945	1	24 969	ir	1,50
	Sakas pagasts	0	0	0	0	nav	nav
	Vērgales pagasts	7	37 050	4	22 799	ir	2,02
Priekules	Priekules pilsēta	2	69 387	1	67 319	ir	2,00
	Bunkas pagasts	3	49 490	3	20 726	nav	nav
	Gramzdas pagasts	2	10 075	2	4 891	nav	nav
	Kalētu pagasts	2	23 676	1	7 475	nav	nav
	Priekules pagasts	3	20 351	0	0	nav	nav
	Virgas pagasts	3	12 223	3	4 352	ir	0,90
Rucavas	Dunikas pagasts	2	15 518	1	11 170	nav	nav
	Rucavas pagasts	2	63 640	1	50 930	ir	0,69
Vaiņodes	Embūtes pagasts	1	9 800	1	8 500	nav	nav
	Vaiņodes pagasts	2	63 000	1	61 700	ir	2,05
Kopā Dienvidkurzemes novads		65	908 325	38	883 624	n/a	31,70

 Avots: apkopojums no pašvaldību plānošanas dokumentiem. LVGMC pārskati 2-Gaiss un 2-Ūdens (<http://parissrv.lv/gmc.lu/>)

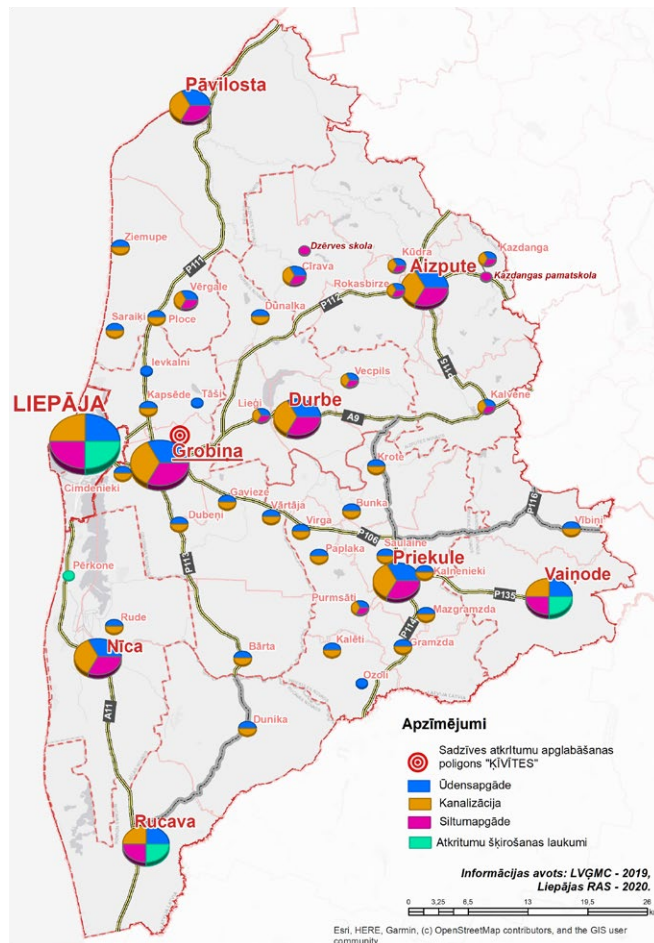
Ūdenssaimniecības sistēmu īss raksturojums

Ūdenssaimniecības pakalpojumus Liepājā nodrošina SIA "Liepājas ūdens". Uzņēmuma pārvaldītajā ūdenssaimniecībā dzeramo ūdeni iegūst no divām dziļurbuma ūdensgūtnēm – "Otaņķi" un "Aistere". Dzeramā ūdens piegādi patērētājiem, izmantojot divas sūkņu stacijas, nodrošina dzeramā ūdens cauruļvadi ar kopējo garumu 219 km. Liepājā no 2014. līdz 2019. gadam tika veikti ievērojami darbi ūdensapgādes sistēmas uzlabošanā: Liepājas ūdenssaimniecības attīstības projektā uzbūvēti jauni un pārbūvēti esošie ūdensapgādes cauruļvadi 13,7 km garumā. Sanitārās tīrības uzturēšanai pilsētā svarīga ir arī patērētā ūdens apsaimniekošana, ko veic autonomās un centralizētās kanalizācijas sistēmas. Arī centralizētās kanalizācijas pakalpojumus sniedz SIA "Liepājas ūdens", un tie ir pieejami 98% iedzīvotāju. Notekūdeņu savākšanai un novadīšanai tiek ekspluatēti kanalizācijas cauruļvadi ar kopējo garumu 98,9 km. Notekūdeņu pārsūkņēšanu tīklā nodrošina 28 pārsūkņēšanas stacijas. Līdzīgi ūdensapgādes sistēmai modernizēts tika arī notekūdeņu cauruļvadu tīkls. 2014.–2019. gadā tika izbūvēti un pārbūvēti apmēram 25,1 km kanalizācijas cauruļvadu, kā arī uzstādītas papildu pārsūkņēšanas stacijas un notekūdeņu izvades kanāls. Viena no svarīgākajām kanalizācijas saimniecības komponentēm ir savākto notekūdeņu attīrīšana, ko Liepājas pilsētā nodrošina 1972. gadā uzbūvētās NAI. Tās nodrošina visu normatīvos norādīto vielu attīrīšanu atbilstoši noteiktajām prasībām.

Ūdenssaimniecības sistēmu tehniskais stāvoklis Dienvidkurzemes novadā ir dažāds. Tās sistēmas, kuru pārbūvei pēdējo 15 gadu laikā ir piesaistīti finanšu resursi no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Kohēzijas fonda vai citiem finanšu instrumentiem, ir relatīvi labā stāvoklī un iedzīvotāji ir apmierināti ar pakalpojumiem. Savukārt sistēmās (lielākoties tās ir sistēmas ar mazu lietotāju skaitu), kuras ir būvētas padomju laikos un kurās pēdējos gados nav tikuši veikti ieguldījumi, ir sliktā tehniskā stāvoklī. Vienlaikus apdzīvotajās vietās, kur veikti ieguldījumi, ir saglabājušies nepārbūvēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, kas nereti neļauj nodrošināt vienādi augstu pakalpojuma kvalitāti visā apdzīvotajā vietā.

Tā kā pēdējos 30 gados būtiski samazinājies iedzīvotāju skaits, tad gandrīz visi ūdens urbumi ir ar ūdens ieguves rezervi. Arī ražošanā un lauksaimniecībā tiek izmantots mazāk ūdens, nekā tas ir bijis vēsturiski. Gan ūdensapgādes sistēmu, gan notekūdeņu attīrīšanas sistēmu jauda vairumā gadījumu ir lielāka, nekā tas būtu nepieciešams pie esošajiem sistēmu patēriņiem. Ūdens zudumi un ūdens patēriņš tehniskajām sistēmām vajadzībām, saskaņā ar LVĢMC datiem (pārskati 2-Ūdens), Dienvidkurzemes novadā 2019. gadā ir bijuši aptuveni 26% no kopējā iegūtā ūdens. Sadalījumā pa novadiem nepārdotā ūdens zemākās un augstākās vērtības ir attiecīgi 15,5% un 31,5%.

13.1. ilustrācija. Vides infrastruktūra Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Avots: LVĢMC, SIA "Liepājas RAS"

Lauku teritorijā un ciemos, kur ne visiem iedzīvotājiem ir nodrošināta centralizēta sadzīves kanalizācijas sistēma, tiek izmantoti decentralizēti kanalizācijas risinājumi – izsmeļamās bedres, septiķi vai mazās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. No decentralizētajām kanalizācijas sistēmām notekūdeņus savāc un ar asenizācijas mašīnām nogādā uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Dienvidkurzemes novadā nepieciešami turpmāki uzlabojumi gan decentralizēto notekūdeņu savākšanā, gan raugoties no uzskaites un notekūdeņu pieņemšanas aspekta.

Siltumapgādes sistēmu īss raksturojums

Paralēli autonomām ēku apkures sistēmām vairāk nekā 500 Liepājas daudzdzīvokļu namos, sabiedriskās ēkās un uzņēmumos apkuri nodrošina Liepājas centralizētā siltumapgādes sistēma. Šo pakalpojumu sniedz SIA "Liepājas enerģija". Uzņēmums siltumenerģiju saražo divās koģenerācijas stacijās un 12 katlumājās un patērētājiem to nogādā pa 102 km garu siltumtīklu. Laika posmā no 2006. līdz 2018. gadam saražotās siltumenerģijas apjoms samazinājās par 35% (no 361 līdz 233 tūkst. MWh), pateicoties kopš 2006. gada īstenotai siltumapgādes sistēmas modernizācijai.

Pašvaldības iestāžu un dzīvojamo ēku centralizētās apkures sistēmas katlumājām Dienvidkurzemes novadā parasti tiek izmantoti dabai draudzīgi materiāli – malka, šķelda un skaidas. Lokālas apkures sistēmas izmanto atjaunojamo energoresursu katlus, kā arī apkuri ar elektrību (t.sk. siltumsūkņus). Paredzams, ka saražotās un pārdotās siltumenerģijas apjoms turpinās pazemināties, kas ir saistīts ar energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem daudzdzīvokļu un pašvaldībai piederošās ēkās.

Daļa no centralizētās apkures sistēmām (jo sevišķi mazās sistēmas) ir nolietojušās un ir neapmierinošā stāvoklī. Nepieciešami būtiski ieguldījumi siltumtrašu atjaunošanā, lai samazinātu zudumus tajās. Nepieciešams lemt par atsevišķu īpaši mazu centrālās apkures sistēmu saglabāšanas ekonomisko un tehnisko pamatojumu. Lai uzlabotu siltumapgādi Dienvidkurzemes novada daudzdzīvokļu ēkās, kuras vēsturiski ir atteikušās no centralizētās apkures un izmanto dažādus risinājumus atsevišķu dzīvokļu apkurei, ir apsverama iespēja izveidot konteiner-tipa katlumājas.

Atkritumu apsaimniekošana

Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu ir atbildīgas pašvaldības, savukārt bīstamo atkritumu apsaimniekošana ir valsts pārziņā.

Dienvidkurzemes novadā sadzīves atkritumu apsaimniekošana tiek organizēta un kontrolēta saskaņā ar normatīvajiem aktiem:

- Atkritumu apsaimniekošanas likums;
- Saistošie noteikumi par atkritumu apsaimniekošanu;
- Liepājas reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns;
- Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.–2028. gadam (apstiprināts Ministru kabinetā 21.01.2021.).

Liepājas pilsēta, Dienvidkurzemes novada pilsētas un pagasti ietilpst Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Visiem reģiona iedzīvotājiem, uzņēmumiem un iestādēm ir pieejams centralizēts atkritumu apsaimniekošanas pakalpojums, un viņi ir tiesīgi izmantot reģionā esošo atkritumu apsaimniekošanas sistēmu. Tai pašā laikā visu atkritumu radītāju pienākums ir slēgt līgumus par pakalpojuma saņemšanu. 2020. gada beigās noslēgto līgumu skaits Liepājas pilsētā bija ap sešiem tūkstošiem, t.sk.:

- 1 176 līgumi ar daudzdzīvokļu mājām;
- 3 482 līgumi ar savrupmāju īpašniekiem;
- 1 180 līgumi ar juridiskajām personām;

- 125 līgumi ar pašvaldības iestādēm;
- astoņi citi līgumi.

Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Liepājā un novada teritorijā nodrošina daži atkritumu apsaimniekotāji:

1. SIA "Eko Kurzeme", kas ietilpst "Eco Baltia grupā", darbojas Liepājā un vēl četros tuvākajos Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajos novados – Aizputes, Durbes, Grobiņas un Pāvilostas novadā.
2. Pilnsabiedrība "Vides pakalpojumi Liepājai" (dalībnieki: SIA "Clean R", SIA "Tranzīts L Waste" un SIA "EKO joma") nodrošina atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Liepājas pilsētā, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadā.
3. SIA "Clean R" nodrošina atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Nīcas novadā.

Dienvidkurzemes novada teritorijā savākti nešķiroti sadzīves atkritumi un ražošanas atkritumi tiek nogādāti un apsaimniekoti reģionālajā sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonā "Ķīvītes" Grobiņas pagastā. Poligona apsaimniekotājs ir SIA "Liepājas RAS", kas ir Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldību dibināts uzņēmums. 2020. gadā poligonā tika pieņemti 42,8 tūkst. t atkritumu¹⁰⁴, t.sk. 30,8 tūkst. t nešķirotu sadzīves atkritumu. Poligona krātuvē apglabāti 13,9 tūkst. tonnu jeb apmēram 32% no pieņemtajiem atkritumiem. Poligona "Ķīvītes" darbības rādītāji sniegti tabulā 13.4.

13.4. tabula. Poligonā «Ķīvītes» apsaimniekoto atkritumu daudzums (tonnas)

	2017	2018	2019	2020
Pieņemto atkritumu daudzums, t.sk.:	39 742	40 322	41 902	42 830
nešķiroti SA	30 100	27 358	28 729	30 761
citi atkritumi	9 489	12 775	12 574	11 423
dalīti savākti atkritumi	153	189	599	646
Apglabāto atkritumu daudzums	10 886	8 228	11 924	13 845
Atkārtotai izmantošanai sagatavotais atkritumu daudzums	15 789	14 746	13 753	15 418

Auots: SIA "Liepājas RAS"

¹⁰⁴ Norādīts atkritumu daudzums, ieskaitot Saldus un Skrundas novadā savāktos atkritumus, kas ir 10–20% no Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģionā savāktiem atkritumiem.

Atkritumu apsaimniekošanas komersantiem piederošie atkritumu šķirošanas laukumi un atkritumu dalītās savākšanas punkti ir izvietoti visā Liepājas un Dienvidkurzemes novada teritorijā. Liepājā 2020. gada beigās bija kopumā publiski pieejami 111 atkritumu dalītās savākšanas punkti. Dalītie atkritumu savākšanas punkti Dienvidkurzemes novadā ir izvietoti nevienmērīgi. To kopējais skaits uz 2021. gada 1. jūniju sasniedza 86, no kuriem, piemēram, 26 bija bijušā Aizputes novada teritorijā, bet neviens bijušā Vaiņodes novada teritorijā.

Lauksaimniekiem sadarbībā ar AS "Latvijas Zaļais punkts" ir iespēja uzkrāt lauksaimniecībā izmantotos iepakojumus (minerālmēslu maisus, dārzniecībā izmantoto plēvi, lopbarības ietinamo plēvi, izlietoto kaitēkļu apkarošanas šķidrums iepakojumu) un tos izvest bez maksas.

Mājokļi

Pēc Valsts zemes dienesta datiem, Liepājā ir 5,27 tūkstoši dzīvojamo ēku, no kurām 1 447 ir daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Individuālajās mājās dzīvo aptuveni 11% Liepājas iedzīvotāju (ES 2015. gadā vidēji 57,4%), bet daudzdzīvokļu mājās – 89% Liepājas pilsētas iedzīvotāju (ES 2015. gadā vidēji 42,6%). 96% dzīvojamo māju ir būvētas līdz 1990. gadam. 91,5% dzīvojamo vienību lielums Liepājā nebija lielāks par 70 m² (ES 2012. gadā vidējais mājokļa lielums bija 95,9 m²).¹⁰⁵ Tipveida daudzdzīvokļu namu masīvu arhitektoniskai videi ir zema vizuālā pievilcība un augsts materiāltehniskais nolietojums. Lielai daļai ēku paudzes laikā beigsies būvnormatīvā atrunātais ekspluatācijas termiņš, kas nozīmē, ka šo ēku uzturēšanā varētu nākties ieguldīt aizvien vairāk līdzekļu vai arī var rasties nepieciešamība veikt būtiskas investīcijas jaunu dzīvojamo ēku būvniecībā.

2017. gadā Liepājas pilsētas uzņēmēju aptaujā par uzņēmējdarbības attīstības šķērslī tika atzīmēts mūsdienas prasībām atbilstošu un finansiāli pieejamu īres mājokļu trūkums, kas neļauj piesaistīt trūkstošo darbaspēku no ārvalstīm vai citiem Latvijas reģioniem. Liepājā pastāvīgi tiek veikti ieguldījumi dzīvojamo māju energoefektivitātes uzlabošanā. No kopumā aptuveni 600 atjaunojamām daudzdzīvokļu ēkām līdz 2023. gadam būs atjaunotas aptuveni 225 ēkas.

Dienvidkurzemes novadā ir 20,8 tūkstoši dzīvojamās platības vienību (dzīvokļu), no kurām 9,9 tūkstoši atrodas daudzdzīvokļu ēkās. Kopumā daudzdzīvokļu ēkās dzīvo aptuveni 15,5 tūkst. cilvēku (46,5% no novada iedzīvotājiem) jeb aptuveni 1,57 cilvēki uz 1 dzīvokli. Individuālajās mājās dzīvo aptuveni 51% no Dienvidkurzemes novada iedzīvotājiem. Divu dzīvokļu vai diviņņu mājās dzīvo aptuveni 2,5% novada iedzīvotāju.

Tematiskā darba grupa par galvenajām problēmām Dienvidkurzemes novadā attiecībā uz daudzdzīvokļu ēku mājokļu pieejamību izcēla to slikto tehnisko stāvokli, ekspluatācijas beigu termiņu tuvošanos, nepietiekamo ēku siltināšanas aktivitāti, kā arī dzīvokļu nepietiekamību (vietās, kur koncentrējas ekonomiskā aktivitāte). Kā īpaša problēma ir identificēta ugunsdrošība daudzdzīvokļu ēkās, kuru iedzīvotāji savulaik ir atteikušās no centralizētās siltumapgādes un izmanto dažādus risinājumus dzīvokļu apkures nodrošināšanai.

Dzīvnieku labturība

Pašvaldības uzdevumos ietilpst arī klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku izolēšana un dzīvnieku kapsētas pakalpojuma nodrošināšana. Liepājas pašvaldības dibinātā iestāde, dzīvnieku patversme "Lauvas sirds", gādā par Liepājas pilsētā klaiņojošu dzīvnieku labturības apstākļu nodrošināšanu. Papildus tam Liepājā kopš 2009. gada tiek īstenota bezsaimnieka kaķu sterilizācijas programma "noķer – sterilizē – atlaiž", kuras laikā kopumā sterilizēti 8,7 tūkst. kaķu. Pilsētā nav iekārtota normatīviem atbilstoša dzīvnieku kapsēta.

Dienvidkurzemes novadā ietilpstošajās pašvaldībās ir pieņemti saistošie noteikumi, kas regulē mājas dzīvnieku turēšanu. Arī novadā nav dzīvnieku kapsētas.

Publiskā ārtelpa un teritoriju vai pilsētu un ciemu labiekārtojums

Liepājā pilsētas teritoriju uzkopšanu, apzaļumošanu un citus apsaimniekošanas pakalpojumus organizē pašvaldības iestāde "Komunālā pārvalde".

Labiekārtotu apstādījumu teritoriju, parku, dārzu, skvēru un apzaļumoto laukumu, platība Liepājas pilsētā ir aptuveni 93 ha jeb 1,5% no pilsētas kopējās platības. Pretstatā 19.–20. gadsimta apstādījumu zonām pārējo apstādījumu grupu struktūra pilsētas apbūvētajā daļā ir fragmentāra un nesimetriska, jo zaļās teritorijas ir izvietotas pēc nejaušības principa – vietās, kur palicis brīvs laukums. Atsevišķos apstādījumu objektos nepieciešami kvalitatīvi papildinājumi un pārkārtojumi.

Lai uzlabotu Liepājas pilsētas mikrorajonu dzīves vides kvalitāti, kopš 2013. gada pašvaldība sniedz finansiālu atbalstu mikrorajonu pagalmu labiekārtošanai. Līdz 2020. gadam kopumā tika labiekārtoti 94 pagalmi.

Liepājas iedzīvotāji aptaujā 2020. gadā (Liepājas pilsētas attīstības programmas 2021.–2027. gadam sagatavošanas laikā) viskritiskāk novērtēja tādus

publiskās telpas aspektus kā ārtelpas sanitārā tīrība (pamatā atkritumu tvertņu trūkuma dēļ), pilsētas rekreācijas objektu funkcionālais labiekārtojums (piemēram, solu un labierīcību trūkums pie ūdenstilpēm un pludmalē) un apzaļumojuma nepietiekamība. Atbilstoša labiekārtojuma trūkuma dēļ nepilnvērtīgi realizēts Liepājas dabas objektu un īpaši vērienīgais Karostas tūrisma potenciāls.

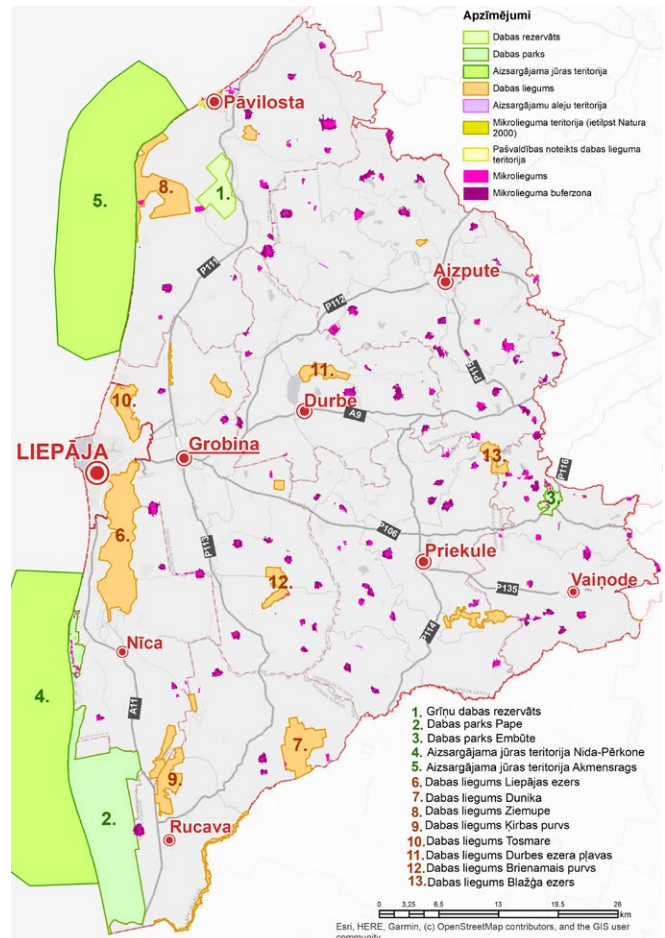
Dienvidkurzemes novadā publiskās ārtelpas uzturēšanu un labiekārtošanu nodrošina vai nu pašvaldība ar saviem spēkiem, vai arī šis pienākums ir deleģēts pašvaldībai piederošai kapitālsabiedrībai. Dienvidkurzemes novadā ir ievērojams skaits muižu parku un mežaparku teritorijas. Publisko ēku un teritoriju infrastruktūra novadā kopumā ir vai nu labā, vai apmierinošā kvalitātē, tomēr nepieciešami vairāki uzlabojumi, jo īpaši ēku un pludmaļu pieejamības nodrošināšanā. Piemēram, liftu un uzbrauktuvju izbūve, stāvlaukumu labiekārtošana vai ierīkošana, publiskā apgaismojuma palielināšana, soliņu izbūve, bērnu rotaļu laukumu izbūve un tml. pasākumi.

Lielākie projekti pēdējos gados, kas saistās ar labiekārtošanu un pilsētas vides uzlabošanu Liepājā un Dienvidkurzemes novadā, ir "Lielā dzintara", tenisa halles un vieglatlētikas manēžas infrastruktūra, Peldu ielas, Roņu ielas, Vecās ostmalas un Krūmu ielas pārbūve, Grobiņas pilskalna labiekārtošana un Ālandes promenādes izveide.

Dabas teritorijas

Nozīmīgu daļu Liepājas un Dienvidkurzemes novada teritorijas aizņem cilvēka neskartas vai maz skartas dabas teritorijas, kuras nodrošina ne tikai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas funkciju, bet kontrolētā apjomā paplašina rekreācijas iespēju telpu. Kopumā Liepājas un Dienvidkurzemes novadā izveidotas 24 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (skat. 13.2. ilustrāciju), kas aizņem aptuveni 7,6% no pilsētas un novada kopējās teritorijas. Visas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas iekļautas Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā "Natura 2000".

13.2. ilustrācija. Dabas teritorijas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Avots: Dabas aizsardzības pārvalde

Liepājas un Dienvidkurzemes novada teritorijā ir izveidoti mikroliegumi 2 689 ha platībā un noteiktas to buferzonas 3 898 ha platībā. Kopējā mikroliegumu un to buferzonu platība ir aptuveni 1,8% no pilsētas un novada kopējās teritorijas. Mikroliegumi ir veidoti gan putnu sugu, gan biotopu, gan īpaši aizsargājamo augu sugu aizsardzībai.

Pēc Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu informācijas sistēmā "Ozols" līdz šim publicētās informācijas, Liepājas un Dienvidkurzemes novada teritorijā dabas skaitīšanas projekta un citu līdz šim veikto pētījumu laikā ir konstatēti nedaudz vairāk par 7 000 īpaši aizsargājamo biotopu laukumu, kas kopumā aizņem 9 118 ha lielu platību jeb aptuveni 2,5% no novada un pilsētas kopējās teritorijas.

13.5. tabula. Aizsargājamās dabas teritorijas Liepājā un Dienvidkurzemes novadā

Aizsargājamās teritorijas tips	Skaits	Hektāri (kopā)
Rezervāts	1	1 504
Dabas liegums	20	14 342
Dabas parks	3	12 082
Kopā	24	27 928

Avots: <https://natura2000.eea.europa.eu/> un <https://www.daba.gov.lv/lv/natura-2000-teritorijas-latvija>

Piesārņotās vietas

20. gadsimta aktīvā rūpnieciskā darbība Liepājā nepalika bez sekām – saskaņā ar LVĢMC datiem 2021.gadā Liepājas pilsētā atradās trīs piesārņotas un 36 potenciāli piesārņotas vietas, savukārt Dienvidkurzemes novadā divas piesārņotas vietas un 26 potenciāli piesārņotas vietas. Galvenās piesārņojošās vielas ir naftas produkti, smagie metāli un bioloģiskas izcelsmes piesārņojums. LSEZ pārvalde ar ES fondu līdzfinansējumu 2015. gadā īstenoja projekta "Vēsturiski piesārņotās vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana" I kārtu. Lai pilnībā sanētu piesārņoto vietu, ir nepieciešams īstenot attīrīšanas projekta II kārtu.

Enerģētika, energoefektivitāte, gaisa kvalitāte, klimata pārmaiņas

Neatņemams labklājīgas pilsētvides aspekts ir tās gaisa kvalitāte. Kvalitāti nosaka gaisa piesārņojuma pakāpe ar cilvēka veselībai kaitīgām vielām. Lai gan detalizēts gaisa kvalitātes novērtējums novada teritorijā līdz šim nav veikts, bet pilsētas teritorijai tas šobrīd tiek atjaunots, balstoties uz pieejamo informāciju par gaisa piesārņojuma avotiem, ir iespējams identificēt trīs nozīmīgākās avotu grupas:

- transporta radītais gaisa piesārņojums;
- individuālā apkure;
- uzņēmumi, kas saņēmuši atļaujas piesārņojošās darbības veikšanai.

Liepājas pilsētā gaisa kvalitātes regulārus novērojumus veic LVĢMC, izmantojot monitoringa staciju, kas izvietota O. Kalpaka ielā 34. Lai gan pēdējos gados Liepājas pilsētā tiek novērots gaisa piesārņojuma līmenis noteiktām vielām, kas pārsniedz apakšējo vai augšējo novērtēšanas sliekšni cilvēka veselības aizsardzībai, gaisa piesārņojuma robežlielumu pārsniegumi pilsētas monitoringa stacijā nav novēroti.

Liepājā novērojams pakāpenisks slāpekļa dioksīda koncentrācijas kāpums pilsētas centrā, ko izskaidro auto satiksmes intensitātes pieaugums. Tomēr kopumā gaisa piesārņojuma rādītāji Liepājā atbilst normatīvo aktu prasībām.

Reaģējot uz iedzīvotāju sūdzībām par gaisa kvalitāti, kopš 2017. gada septembra ir uzsākta nepārtraukta mērījumu veikšana putekļu daļiņu (PM₁₀ un PM_{2,5}) koncentrācijas noteikšanai gaisā Sliežu ielā 7a. Tā nodrošina Valsts vides dienests.

Dienvidkurzemes novadā vienīgā gaisa kvalitātes monitoringa stacija ir Rucavā, kas kalpo par fona monitoringa staciju.

Globālās klimata pārmaiņas skar arī Liepāju. Pārmaiņu iestāšanās atstās būtisku ietekmi uz dzīves vides kvalitāti pilsētā. Liepājas pašvaldība, apliecinot gatavību veikt pieniesumu cīņai pret klimata pārmaiņām, 2006. gadā iesaistījās un turpina līdzdalību Pilsētu mēru paktā¹⁰⁶ klimata un enerģētikas jomā. Nozīmīgākais faktors, kas veicina klimata pārmaiņas, ir enerģijas patēriņa blakusefekti. Liepājas pašvaldība īstenojusi virkni projektu, kuru mērķis bija panākt augstāku komunālās infrastruktūras energoefektivitāti. Viens no projektiem paredzēja novecojušās un neekonomiskās ielu apgaismojuma infrastruktūras pārbūvi. Tā rezultātā ielu apgaismojumam patērētais elektroenerģijas patēriņš 2013.–2017. gadā samazinājās par 24%. Ieguldījumi tika veikti arī dzīvojamo māju energoefektivitātes uzlabošanā. Balstoties uz Liepājas pilsētas domes sniegto informāciju, no kopā aptuveni 600 atjaunojamajām daudzdzīvokļu ēkām līdz 2023. gadam būs atjaunotas 225 ēkas. Turpmākās Liepājas pašvaldības aktivitātes cīņai ar klimata pārmaiņām izklāstītas Liepājas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānā 2020.–2030. gadam. Plāns paredz trīs mērķu sasniegšanu: līdz 2030. gadam stabilizēt pilsētas radītās CO₂ emisijas 45% līmenī, salīdzinot ar 2006. gada bāzes līmeni, samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās par 5% attiecībā pret 2018. gadu un palielināt pilsētas kopienas noturību pret klimata pārmaiņu ietekmi.

2022.gada aprīlī Eiropas komisija ir nosaukusi 100 ES pilsētas, kuras līdz 2030. gadam pildīs ES uzdevumu kļūt par klimatneitrālām viedpilsētām. Šīs 100 pilsētas atrodas visās 27 dalībvalstīs, un vēl 12 pilsētas atrodas valstīs, kuras ir vai varētu tikt asociētas ar ES pētniecības un inovācijas programmu "Apvārsnis Eiropa". Uzdevuma izpildei no 2022. līdz 2023. gadam no "Apvārsņa Eiropa" tiks saņemts 360 miljonu eiro kopējais finansējums, lai 100 Eiropas pilsētas varētu sākt ceļu uz klimatneitralitāti 2030. gadā. No Latvijas izvēlētās pilsētas ir Liepāja un Rīga.

¹⁰⁶ Vienošanās starp Eiropas pašvaldībām sasniegt un pārsniegt ES klimata un enerģētikas mērķus (<https://www.pilssetumerupakts.eu/lv/>).

Attiecīgi līdz 2030.gadam Liepājas pilsētas ambīcija ir kļūt par inovāciju un eksperimentu centru klimatneitrālu un videi draudzīgu projektu plānošanā un īstenošanā. Pētniecības un inovācijas darbībās tiks risināti mobilitātes, energoefektivitātes, zaļas pilsētplānošanas u.c. jautājumi.

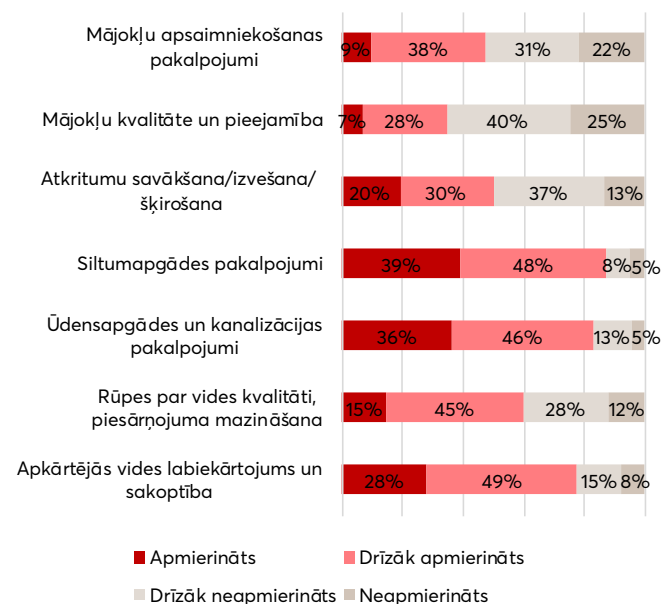
Arī Dienvidkurzemes novadā ietilpstošās pašvaldības ielu pārbūves projektos iekļauj prasību esošo apgaismojumu aizstāt ar energoefektīvu apgaismojumu. Saskaņā ar pašvaldību apkopoto informāciju uz 2021. gada jūniju Dienvidkurzemes novadā kopumā pilnībā bija siltinātas 25 daudzdzīvokļu ēkas – Aizputes nov. (piecas), Durbes nov. (trīs), Grobiņas nov. (12), Nīcas nov. (četras) un Pāvilstas nov. (viena). Ir būtisks ēku skaits visos novados, kur energoefektivitātes pasākumi ir veikti tikai daļēji.

Aptaujas rezultāti

2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka iedzīvotāju viedoklis dažādos jautājumos par apdzīvojamo vidi nav homogēns. Iedzīvotāji vismazāk ir apmierināti ar mājokļu kvalitāti un to pieejamību: pozitīvas atbildes Liepājas pilsētā sniedza vien aptuveni 35% respondentu, DKN 39% respondentu. Mājokļu apsaimniekošanas un atkritumu savākšanas un šķirošanas jomā pozitīvi un negatīvi noskaņoto respondentu skaits ir līdzīgs.

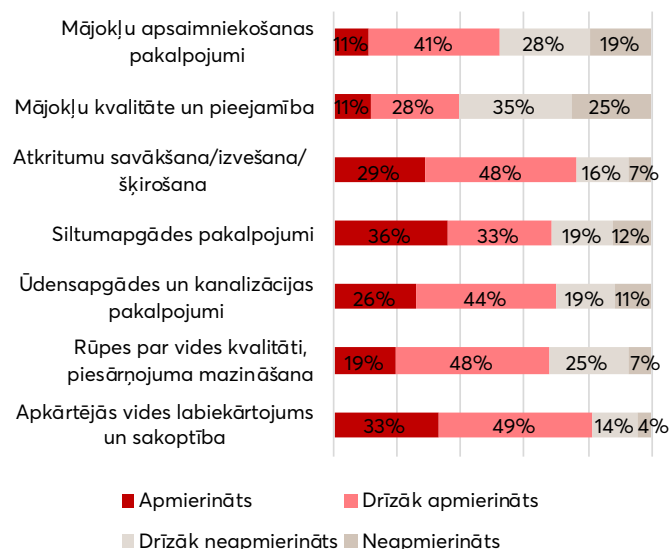
Liepājas pilsētas iedzīvotāji norāda, ka kopumā ir apmierināti ar ūdenssaimniecības, siltumapgādes, vides aizsardzības un apkārtējās vides (ārtelpas) uzturēšanas pakalpojumiem.

13.3. ilustrācija. Iedzīvotāju vērtējums par apdzīvojamo vidi Liepājas pilsētā

Lai arī respondentu atbildes Dienvidkurzemes novadā iezīmē līdzīgu ainu, tur būtiski mazāks ir apmierināto iedzīvotāju skaits siltumapgādes un ūdenssaimniecības sektorā. Savukārt atkritumu izvešanas un šķirošanas iespējas Dienvidkurzemes iedzīvotāji novērtē ievērojami atzinīgāk (76,4% pozitīvu atbilžu) nekā Liepājas pilsētas iedzīvotāji (50% pozitīvu atbilžu).

13.4. ilustrācija. Iedzīvotāju vērtējums par apdzīvojamo vidi Dienvidkurzemes novadā

Viens ar vides jomu saistīts pakalpojums ir starp pieciem, pēc iedzīvotāju domām, steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībām būtu jārisina, un tas ir – sadzīves atkritumu šķirošanas veicināšana. Šo jautājumu par nedaudz aktuālāku uzskata tieši Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji.

Vides jomā tiek saskatītas sadarbības iespējas gan Dienvidkurzemes novadā, gan ar Liepājas pilsētu. Ar to saistītās identificētās problēmas, kuras būtu risināmas, ir šādas:

- publiski pieejamu dalītās atkritumu vākšanas punktu attīstība, t.sk. stimulējot iespēju šķirot arī tekstilizstrādājumus;
- šķirotu atkritumu pārstrādes rūpnīcas attīstības stimulēšana;
- būtu apsverama vienota komunālo pakalpojumu uzņēmumu izveide vai arī vismaz komunālo pakalpojumu sniedzēju sadarbība ar mērķi samazināt kopējās izmaksas;
- pašvaldību aktīvāka kopējā sadarbība vides aizsardzības jomā.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

13.6. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi infrastruktūras jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Siltumapgāde, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi	Ūdenssaimniecības un siltumapgādes sistēmas pārvaldība. Infrastruktūras apsaimniekošana ir sadrumstalota, katrā novadā ir sava struktūra ar dažādām pieejām apsaimniekošanā, nav pilnīgas skaidrības par prioritāri nepieciešamajām investīcijām (DKN).	Nepieciešams izstrādāt inženiertehnisko komunikāciju (ūdensapgāde, kanalizācija un siltumapgāde) ilgtermiņa pārvaldības plānu un ieviest to, t.sk. apsverot iespējas to juridiski un funkcionāli integrēt (izmaksu optimizācija, vienotu tarifu politikas veidošana u.tml.). Jāveic inženiertehnisko komunikāciju digitalizēšana (ģeotelpiskās platformas izveide), t.sk. jāparedz šādas programmas apmācība darbiniekiem, kuri ar to strādās un kuriem šī informācija būs nepieciešama. Optimāli būtu, ja tiktu izveidota vienota platforma Dienvidkurzemes novadam ar Liepājas pilsētu.
	Nepietiekama ūdenssaimniecības infrastruktūra esošajiem un perspektīviem apbūves/attīstības rajoniem. Novecojuši ūdens pārvades un kanalizācijas tīkli ar augstiem avāriju riskiem (Liepāja, DKN).	Nepieciešams veikt esošo tehniski neatbilstošo ūdensapgādes un kanalizācijas cauruļvadu atjaunošanu: <ul style="list-style-type: none"> • Liepājā – lidosta, Cimdenieki, Karosta; • Dienvidkurzemes novadā – Grobiņa, Aizpute, Priekule, Vaiņode u.c.
	Decentralizētās kanalizācijas sistēmas izveidē nepieciešami papildu ieguldījumi (DKN, Liepāja).	Veikt izpēti, tehnisko apsekošanu un tehnisko datu analīzi, lai noteiktu vietas, kas var pieņemt šos ūdeņus un cik daudz. Izstrādāt un ieviest regulārus maršrūtus decentralizēto sistēmu notekūdeņu izvešanai, iesaistot vietējos uzņēmējus decentralizēto kanalizācijas sistēmu apkalpošanā, izveidot decentralizēto notekūdeņu pieņemšanas infrastruktūru atbilstoši pārvaldības plānam (Priekule, Aizpute, Pāvilosta, Rucava, u.c.). Nodrošināt decentralizētajās notekūdeņu sistēmās savākto notekūdeņu izsekojamību (attiecināms arī uz Liepājas pilsētu).
Pilsētas apgaismojums	Energoneefektīvs un/vai neesošs apgaismojums pilsētas vidē (Liepāja, DKN).	Pakāpeniski nepieciešams izbūvēt un atjaunot ielu apgaismojumu visās pilsētās un ciematu vismaz centrālajās daļās (blīvāk apdzīvotajās teritorijās), prioritāri vietās, kur tā nav un kur esošā apgaismojuma tehniskais stāvoklis ir neatbilstoša kvalitātē.
Dzīvnieku labturība	Nepietiekama materiāli tehniskā bāze dzīvnieku labturības un teritoriju kopšanas nodrošināšanai (Liepāja, DKN).	Nepieciešams izveidot mājas (istabas) dzīvniekiem draudzīgu pilsētvides infrastruktūru (dzīvnieku pastaigu laukumi pilsētu teritorijās, atkritumu urnas parkos, dzīvnieku kapsēta (krematorija) u.c.), nodrošinot iedzīvotāju maksātspējai atbilstošu legālu dzīvnieku apbedīšanas iespēju, kā arī Liepājā turpināt un Dienvidkurzemes novadā ieviest programmu "noķer – sterilizē – atlaiž".

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Atkritumu apsaimniekošana	Zems vides apziņas līmenis, netiek nodrošināta aprites ekonomikas stimulēšana, izglītojošu pasākumu nepietiekamība (Liepāja, DKN).	Izglītēt sabiedrību par aprites ekonomikas principu ieviešanu ikdienas dzīvē. Paplašināt Pašvaldības policijas resursus un funkcijas ar mērķi samazināt apkārtējā vidē nonākošo piesārņojumu. Ieviest atbalsta instrumentus un motivācijas sistēmu iedzīvotājiem aprites ekonomikas stimulēšanai. Veicināt atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu, palielināt atkritumu pārstrādes un reģenerācijas (aprites ekonomikas) iespējas un jaudas, īpaši bioloģiski noārdāmo atkritumu. Īstenot aprites ekonomikas ieviešanu, veicinot materiālu/produktu otrreizēju izmantošanu, labošanu, atjaunošanu, pārveidošanu, ar mērķi samazināt radīto atkritumu apjomu.
Apdzīvoto vietu ārtelpa	Nevienmērīga un nepietiekami plānota publiskās ārtelpas attīstība, t.i., trūkst bērnu rotaļu un jauniešu sporta laukumu, parki ir daļēji labiekārtoti, ne visi tie ir pielāgoti pilsētas iedzīvotāju un viesu multifunkcionālām rekreācijas vajadzībām (pastaigu takas, soliņi, atkritumu urnas, rotaļu elementi, velo/skeita treka trase, brīvdabas estrāde), trūkst vietu pastaigām un brīvā laika pavadīšanai pilsētā. (Liepāja, DKN).	Izstrādāt koncepciju vai programmu mērķtiecīgai parku, apstādījumu, skvēru, bērnu rotaļu un jauniešu multifunkcionālu sporta laukumu labiekārtošanai un izveidei. Tā ļautu definēt, kur, kādi un kādā apmērā ir izbūvējami ārtelpas objekti, kas uzlabotu apdzīvoto vietu ārtelpas kvalitāti un iedzīvotāju iespējas atpūsties un nodarboties ar sportu. Pielāgot pilsētas apskates objektus, lai tie būtu pieejami cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Pilnvērtīgi izmantot ūdensmalas – ezera krastus, pludmales, kanālmalu Liepājā.
Mājokļi	Dzīvojamā fonda novecošanās, apgrūtināta sakārtošana, maz nosiltinātu ēku novadā; individuālie apkures risinājumi novada daudzdzīvokļu ēkās ir ugunsnedroši (Liepāja, DKN).	Nepieciešams izstrādāt atbalsta pasākumus esošo mājokļu īpašnieku motivācijai uzturēt kārtībā savu īpašumu. Abās pašvaldībās nepieciešams turpināt iekšpagalmu labiekārtošanas un kultūrvēsturisko ēku saglabāšanas atbalsta programmas. Atjaunot centralizētās apkures sistēmu vismaz konkrētās ēkās, kur tās iepriekš likvidēta.
	Kvalitatīvu un mūsdienīgu mājokļu trūkums jaunajām ģimenēm, speciālistiem (Liepāja, DKN).	Radīt priekšnoteikumus jaunu, kvalitatīvu daudzdzīvokļu mājokļu būvniecībai Liepājā un Dienvidkurzemes novadu veidojošo novadu pilsētās. Izskatāma iespēja būt jaunās ēkas, izmantojot ne tikai pašu vai aizņemto kapitālu, bet arī piesaistot ES vai privāto finansējumu, t.sk. publiskās privātās partnerības veidā). Tāpat jāizskata iespēja veidot pašvaldības dzīvokļu portfeli, investējot esošajos pieejamos dzīvokļos Liepājā vai novados un uzlabojot to tehnisko stāvokli.
	Daudzdzīvokļu un sabiedriskās ēkas nav energoefektīvas. Apkures sistēmas nav "draudzīgas" klimata pārmaiņām (Liepāja, DKN).	Jāīsteno energoefektivitātes pasākumi pašvaldības publiskajās ēkās un daudzdzīvokļu namos. Šie energoefektivitātes pasākumi sniegs ieguldījumu klimata pārmaiņu tempa mazināšanā. Nepieciešams veikt katlumāju pārbūvi pārejai uz atjaunojamiem energoresursiem.
Gaisa kvalitāte	Pasliktinās gaisa kvalitāte pilsētā (Liepāja, daļēji DKN).	Nepieciešams izstrādāt gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu un īstenot tajā noteiktos pasākumus. Veikt māsaimniecību individuālo apkures iekārtu apzināšanu un izstrādāt risinājumus to uzlabošanai. Jāveic grants ceļu pretputekļu apstrāde lauku teritorijās.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Antropogēnās vides nelabvēlīgā ietekme uz dabu	Dabas teritoriju un biotopu bojāšana un noplicināšana. Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās (Liepāja, DKN).	Radīt infrastruktūru antropogēnās slodzes mazināšanai un novēršanai (t.sk. iespēju robežās regulējot dabas teritoriju apmeklētāju plūsmas), izbūvējot autostāvvietas, laipas, takas, norobežojošus stādījumus, dekoratīvus žodziņus, barjeras. Īstenot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un atjaunošanas pasākumus sadarbībā ar novadu pašvaldībām. Nepieciešams uzlabot sadarbību starp konvencionālas lauksaimniecības un bioloģiskās lauksaimniecības pārstāvjiem un nodrošināt vienotu zivju resursu izmantošanas uzraudzību. Nepieciešama Liepājas un Tosmares ezera dabas aizsardzības plāna izstrāde un tajā ietvertu pasākumu īstenošana. Atbilstoši faktiskajām vajadzībām būtu apsverama nepieciešamība sagatavot dabas aizsardzības plānus "Natura 2000" teritorijām Dienvidkurzemes novada teritorijā.

14. Pārvaldība un digitalizācija

Nozares piedāvājums

Pārvaldības, IT un digitalizācijas nozares vadību Liepājas pilsētā īsteno Liepājas pilsētas pašvaldības administrācija, bet novadā Dienvidkurzemes novada pašvaldības administrācija. Nozarei būtiskākie jautājumi ir:

- efektīva pilsētas un novada pārvaldība, līdzdarbojoties iedzīvotājiem un uzņēmējiem;
- Liepājas un Dienvidkurzemes novada tēls un pašvaldības komunikācija;
- pašvaldības cilvēkresursi;
- pašvaldības pakalpojumu digitalizācija, IT infrastruktūra un drošība.

Efektīva pilsētas un novada pārvaldība, līdzdarbojoties iedzīvotājiem un uzņēmējiem

Liepājā likumā noteiktās pašvaldības funkcijas īsteno 12 pašvaldības iestādes, divas aģentūras un 18 kapitālsabiedrības. Centrālo lomu šo organizāciju darbības vadībā veic dome (lēmējvara) un administrācija (izpildvara). Liepājas dome sastāv no 15 ievēlētiem deputātiem. Liepājas pilsētas pašvaldības administrāciju vada pašvaldības izpilddirektors, kura pakļautībā ir administrācijas daļas un pārvaldes, kā arī izpilddirektora un domes priekšsēdētāja biroji. Administrācijas darba kvalitāti nodrošina auditos apstiprinātā atbilstība kvalitātes vadības sistēmas (turpmāk – KVS) standarta LVS NE ISO 9001 prasībām.

Dienvidkurzemes novads ir izveidots 2021. gada administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot Aizputes, Grobiņas, Durbes, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadus ar administratīvo centru Grobiņā. Jaunizveidotā Dienvidkurzemes novada dome sastāv no 19 deputātiem.

Pašvaldību sadarbība (esošā situācija)¹⁰⁷:

- Aizputes novada bāriņtiesas sadarbība ar Pāvilostas novada bāriņtiesu (Aizputes, Pāvilostas novadu pašvaldības);

- izglītība, kultūra un sports – Liepājas rajona Sporta skola (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības);
- Dienvidkurzemes 2. vidusskola (konsultāciju punkti Aizputē, Cīravā, Grobiņā, Nīcā un Liepājā);
- sadarbība izglītības jomā – mācību priekšmetu olimpiādes, izglītības metodiskais darbs (Aizputes, Durbes novadu pašvaldības);
- sadarbība izglītības jomā – mācību priekšmetu olimpiāžu II posms (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes, Alsungas novadu pašvaldības);
- sadarbība izglītības jomā – centralizētie eksāmeni krievu valodā, vēsturē, fizikā, bioloģijā (Aizputes, Pāvilostas, Vaiņodes, Alsungas novadu pašvaldības);
- Aizputes novada pedagoģiski medicīniskā komisija (Aizputes, Pāvilostas, Alsungas novadu pašvaldības);
- Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka – reģiona galvenā bibliotēka (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības);
- veselības aprūpe – SIA "Priekules slimnīca" (Durbes, Grobiņas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības);
- civilās aizsardzības komisija (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības);
- atkritumu apsaimniekošana – SIA "Liepājas RAS" (Grobiņas novada pašvaldība, SIA "RAS 30", Liepājas pilsētas pašvaldība);
- tūrisms – SIA "Liepājas reģiona Tūrisma informācijas birojs" (Liepājas pilsētas un Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības);
- biedrības – "Liepājas rajona partnerība" (Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības);
- "Liepājas ezeri" (Liepājas pilsētas un Grobiņas, Nīcas novadu pašvaldības);
- kooperatīvā krājaizdevumu sabiedrība "Dzēse Pluss" (Durbes, Grobiņas novadu pašvaldības).

Efektīvai pilsētas un novada pārvaldībai nepieciešams, lai pašvaldības ar pēc iespējas mazākiem līdzekļiem pilnīgāk apmierinātu sabiedrības vajadzības, panāktu aktivitāšu un projektu atbilstību vietējās sabiedrības interesēm, uzturētu aktīvu atgriezenisko saiti ar iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

107 https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/ATR%20reforma/Info%20par%20novadiem/dienvidkurzemes_novads_2020.pdf.

Pašvaldības, tās institūciju un sabiedrības mijiedarbība notiek, izmantojot dažādus informācijas apmaiņas kanālus un formātus. Viens no tiem ir pastāvīgie saskarsmes kanāli ar administrācijas darbiniekiem un domes deputātiem, ko liepājnieki un Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji var izmantot pēc pašu iniciatīvas, sazinoties ar speciālistiem, deputātiem pa e-pastu, tālruni vai klātienē norādītajos pieņemšanas laikos.

Pēc pašu iniciatīvas liepājniekiem un novada iedzīvotājiem pastāv arī iespēja apmeklēt un izteikt savu viedokli domes sēdēs, piedalīties darba grupās. Pašvaldības rīko īslaicīgas viedokļu apkopošanas kampaņas, kur pašvaldība dažādu aktivitāšu veidā mudina iedzīvotājus un uzņēmējus paust viedokli par konkrētu tēmu. Katru gadu sabiedrība izvirza pretendentes Goda un Gada liepājnieka titula piešķiršanai. Tāpat pašvaldība rīko iedzīvotāju aptauju, kurā tiek apkopots liepājnieku viedoklis par situāciju Liepājā. Šādas aptaujas organizē arī DKN veidojošās pašvaldības. Tiek veiktas arī klātienē publiskās apspriedes par būvniecības iecerēm, kurās paredzēta koku ciršana vai tiks būtiski ietekmēta pilsētvide. Intensīva sabiedrības līdzdalība, izmantojot minētos pasīvos saskarsmes kanālus un aktīvus informācijas apmaiņas pasākumus, tiek nodrošināta dažādos attīstības plānošanas procesos.

Pieaug sociālo tīklu, mobilo lietotņu nozīme un lietojums pašvaldības un sabiedrības komunikācijā. Lai paplašinātu iespējas iedzīvotājiem ērtāk nodot informāciju par uzlabojumiem pilsētvidē, kā arī veicinātu saziņu ar Liepājas pilsētas pašvaldību, izveidota mobilā lietotne ar nosaukumu "Liepājas pilsēta", kura darbojas kopš 2021. gada 7. aprīļa. Sākotnēji lietotnē ir pieejamas četras funkcijas: informēt par nepieciešamajiem uzlabojumiem pilsētvidē, izplānot braucienu pilsētas sabiedriskajā transportā, iepazīties ar gaidāmajiem pasākumiem un saņemt svarīgākos paziņojumus no pašvaldības.

Pastāv arī iespēja sniegt finansiālu atbalstu sabiedriskā labuma projektu īstenošanā vai arī ziedojot līdzekļus un preces Liepājas sociālā atbalsta sniedzējiem. Pašvaldības administrācija īsteno pasākumus iedzīvotāju politiskās un sabiedriskās līdzdalības aktivizēšanai – rīko Brīvprātīgā darba dienas, kuru laikā iepazīstina ar brīvprātīgā darba iespējām Liepājā, kā arī ikgadēji tiek rīkots konkurss par NVO projektu finansēšanu.

DKN veidojošās pašvaldības, veicinot tiešo dialogu ar iedzīvotājiem, organizē tikšanās ar biedrībām, novada uzņēmējiem. Visās pašvaldībās reizi gadā tiek rīkotas iedzīvotāju sapulces, uzklusot iedzīvotāju ierosinājumus un pretenzijas, atbildot uz jautājumiem. Novadā tiek rīkotas regulāras pašvaldības vadības un speciālistu tikšanās ar iedzīvotājiem. Nīcas novada pašvaldība domes darbību popularizē skolēniem – reizi gadā novada domes sēde notiek Nīcas vidusskolā. Lai nodrošinātu atgriezenisko saikni, Nīcas, Pāvilostas pašvaldību interneta vietnēs tiek ievietotas interaktīvās aptaujas. Aizputes pašvaldība nodrošina

iedzīvotāju izglītošanu pilsoniskās iesaistes jomā, organizējot starptautiskus pilsētvides pasākumus, iesaistot arhitektūras studentus un ekspertus plenēros par Aizputes koka arhitektūras mantojuma saglabāšanu. Aizputes pašvaldība sadarbībā ar dažādu nozaru aktīvistiem ir izveidojusi "Aizputes vecpilsētas saglabāšanas darba grupu", kuras mērķis ir izglītēt iedzīvotājus koka ēku apsaimniekošanā un restaurācijā. Grobiņas pašvaldībai izveidojusies veiksmīga sadarbība ar Grobiņas novada uzņēmēju biedrību "Grobiņas novada uzņēmēju klubs". Kluba biedri ir iesaistījušies novada skolēnu motivēšanā, pasniedzot ikgadējo "Progresā balvu", tādējādi tiek sasaistīta uzņēmējdarbības vide ar izglītību un skolēni tiek ieinteresēti par tām profesijām, kuras novada uzņēmumos nākotnē būs nepieciešamas.

Aizputes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības finansiāli atbalsta nevalstiskā sektora iniciatīvu projektus, kuros ir iespēja iedzīvotājiem īstenot pašu radītās idejas, sakārtot novada dzīves vidi, sekmēt sadarbību ar pašvaldību.

Liepājas un Dienvidkurzemes novada tēls un pašvaldības komunikācija

Liepājas pilsētas tēls un pašvaldības efektīva komunikācija ieņem būtisku lomu pilsētas konkurētspējas veicināšanā, sasniedzot Liepājai svarīgas mērķauditorijas – esošos un potenciālos Liepājas iedzīvotājus, esošos Liepājas uzņēmējus un investorus, kā arī tūristus un interesentus. Katrai no šīm mērķauditorijām tiek pasniegti saistošākie zīmola aspekti tās uztverei atbilstošākajā veidolā. 2017. gadā Liepājas pašvaldības administrācijas SAMD sagatavoja nozares politikas plānošanas dokumentu "Liepājas pilsētas mārketinga komunikācija 2017.–2021. gadam" (mārketinga plāns). Saskaņā ar minētajām auditorijām tiek izmantoti dažādi, individuāli pielāgoti komunikācijas kanāli.

Zīmola vēstījuma nodošanai Liepājas iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kā arī atsevišķiem interesentiem ārpus Liepājas, tiek izmantoti pašvaldības pārvaldītie informācijas resursi:

- vienotā pašvaldības mājaslapa un to papildinošie pašvaldības konti sociālo tīklu vietnēs;
- pašvaldības izdotie drukas materiāli, bukleti, informācijas lapas;
- informatīvs izdevums "Katram Liepājniekam";
- administrācijas rīkotās publicitātes kampaņas pasākumos un prezentācijās.

Klātienes saskarsmes funkciju veic arī LRTIB klientu apkalpošanas centrs (pilsētā atbraukušo tūristu apkalpošanai), kā arī pilsētas administrācija. Komunikācijas kanālu klāstu vietējā līmenī papildina vides reklāmas pilsētvidē.

Liepāja pašvaldība komunikācijā izmanto tādas kanālus kā Liepājas pārstāvniecība Rīgā, starptautiskās izstādes tūrisma un speciālās ekonomiskās zonas piedāvājuma popularizēšanai, Latvijas un ārvalstu mediji, ienākošā tūrisma operatori. Pašvaldība sniedz finansiālu atbalstu lielu un atpazīstamu konferenču rīkošanai ("Celtspēja", "Subject Creativity", "Iespēju tilts" u.c.), kas pilsētai piesaista konferenču apmeklētājus un stiprina Liepājas tēlu.

Tādi dabas resursi kā kūrortpilsētai raksturīgā jūra un liedags, ārstnieciskās dūņas, unikāli minerālūdens avoti, ezers, un meži, Liepājas pašreizējā mārketinga plānā atzīti par vienu no pilsētas zīmola pamatelementiem, kas asociējas ar kvalitatīvu dzīves vidi.

DKN komunikācijai ar sabiedrību tiek izmantotas novadu mājaslapas un pašvaldību sociālie tīkli. Mājaslapās tiek regulāri publicēta un aktualizēta informācija par projektiem novada attīstībai, aktivitātēm sociālajā, kultūras un saimnieciskajā jomā. Pašvaldību interneta vidē ir pieejami publiskie pakalpojumi – geolattvija.lv, latvija.lv, e-paraksts.lv, mana.latvija.lv, kurzemesregions.lv, nva.gov.lv, latvia.travel/lv u.c. Vairākās pašvaldību mājaslapās iedzīvotājiem ir iespēja uzdot jautājumus, atbildes tiek publicētas arī novadu informatīvajos izdevumos. Tīmekļvietnēs tiek publicēti domes sēžu audio faili. Lai uzzinātu iedzīvotāju viedokli par dažādām pašvaldībā un novadā aktuālām tēmām, Pāvilostas novada mājaslapā ir integrēts modulis "Nedēļas jautājums" un "Ja redzi, ziņo!", lai iedzīvotāji varētu ātrāk un ērtāk ziņot par ievērotajām nekārtībām vai vietām, kas jāuzlabo.

Visām pašvaldībām ir informatīvie izdevumi, kuros tiek publicēti pašvaldības saistošie noteikumi, aktuāla informācija, izdevumu digitālā versija ir pieejama tīmekļvietnēs. Notiek sadarbība ar vietējo laikrakstu "Kurzemes Vārds", portāliem rekurzeme.lv un liepajniekiem.lv, novadu aktualitātes tiek piedāvātas arī elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem – "Radio SWH Kurzeme", "Kurzemes Radio", SIA "Aizputes TV". Informācija par nozīmīgākajiem notikumiem tiek publicēta Latvijas Pašvaldību savienības žurnālā "Logs".

Sabiedrības informēšanai pašvaldības izmanto informatīvo vides reklāmu. Nīcas novads informācijas izplatīšanai Nīcas novada domē, Otaņķu pagasta pārvaldē, Jūrmalciema un Kalnišķu sabiedriskajos centros izmanto fotostendus, kas ir populārs informācijas nodošanas veids. Citas pašvaldības izvietojuma informācijas stendus ēkās un ciemu teritorijās. Dienvidkurzemes novadā sabiedrisko attiecību speciālists darbojas Aizputes, Durbes, Grobiņas,

Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Vaiņodes novados, nav Rucavas novadā.

Komunikācija ar novada apmeklētājiem un tūristiem tiek organizēta deviņos Dienvidkurzemes novada tūrisma informācijas centros:

- Aizputes novada Tūrisma informācijas un mūžizglītības centrā (tūrisma informācija tiek sniegta arī Apriķu muižā, Cīravas senlietu krātuvē, Kazdangas pilī, Aizputes novadpētniecības muzejā un "Mētras mājā" Aizputē);
- Grobiņas novada Tūrisma informācijas centrā;
- Nīcas Tūrisma informācijas centrā un senlietu krātuvē;
- Pāvilostas novada Tūrisma informācijas centrā;
- Priekules novada Tūrisma informācijas punktā;
- Rucavas novada Tūrisma informācijas centrā, informācijas centrā Papē (sezonāls);
- Vaiņodes un Embūtes Tūrisma informācijas centrā.

Pašvaldības cilvēkresursi

Liepājas pilsētas pašvaldības administrācijas sekmīga funkcionēšana, tostarp pieminētajos plašākas sabiedrības iesaistes un pilsētas zīmola komunikācijas aspektos, galvenokārt ir atkarīga no tajā nodarbināto cilvēkresursu pietiekamības un pieņemto lēmumu un sekojošo darbību kvalitātes. Šo kvalitāti savukārt nosaka darbinieku lietpratība un attieksme. Administrācijas darbiniekiem tiek regulāri nodrošināta iespēja pilnveidot zināšanas un prasmes dažādosursos, semināros un citos pasākumos.

Liepājas un Dienvidkurzemes novada domes un administrācijas cilvēkresursu pilnveidi var realizēt, izmantojot Liepājas profesionālās un augstākās izglītības iestāžu piedāvātās vadības, administrēšanas, mārketinga, IT jomas specializētās izglītības programmas. Par vērā ņemamu pašvaldības pārvaldes nozares attīstības instrumentu uzskatāms Liepājas un Dienvidkurzemes novada nevalstiskais sektors. NVO nodrošina kvalitatīvu plašākas sabiedrības interešu pārstāvniecību pašvaldības politiskajos un administratīvajos procesos. Biedrības "Digitālo inovāciju parks" resursi izmantojami iedzīvotāju digitālās prasības attīstībai. No infrastruktūras viedokļa nozares attīstībai svarīga ir IT infrastruktūras klātbūtne. Līdzdalīgas pārvaldības pilnveidei šīs infrastruktūras klātbūtne rada iespējas izmantot dažādas digitālās komunikācijas platformas, kuras piedāvā plašu risinājumu klāstu iedzīvotāju un uzņēmēju saskarsmes uzlabošanai ar pašvaldības pārstāvjiem. Neatsverama loma turpmākai IT un digitalizācijas jomas attīstībai ir līdzšinējiem

ieguldījumiem Liepājas pilsētas platjoslas tīklā un pašvaldības iestāžu iekšējās datorsistēmās. Analogiski attīstības bāzes potenciāls piemīt arī šo pašvaldības iestāžu datorsistēmu uzturētām programmatūrām, piemēram, modulārai vienoto pašvaldību sistēmas (VPS) datubāzei, kuru iespējams apgādāt ar papildu funkcionāliem moduļiem.

Pašvaldības pakalpojumu digitalizācija, IT infrastruktūra un drošība

Ievērojamu potenciālu administrācijas un pārējo pašvaldības iestāžu iekšējo procesu efektivitātes paaugstināšanai, kā arī iedzīvotāju ērtību paaugstināšanai un saskarsmei ar pašvaldību rada mūsdienās plašā klāstā pieejamās informācijas tehnoloģijas.

Liepājas pašvaldība iedzīvotāju datu uzglabāšanai izmanto SIA "ZZ Dats" piedāvāto risinājumu – vienoto pašvaldību sistēmas (VPS) datubāzi. Tajā 16 moduļos tiek uzglabāti dažādos avotos pieejamie dati, kuri raksturo pašvaldības iedzīvotājus un to aktivitāti. Finanšu darījumu uzskaitēi un nodrošinājumam pašvaldībā tiek izmantota resursu vadības sistēma "Horizon", kuru izmanto pilnīgi visas pašvaldības iestādes un dažas pašvaldības kapitālsabiedrības. Lielākā daļa Liepājas pašvaldības institūciju un kapitālsabiedrību savukārt izmanto citus IT infrastruktūras pakalpojumus, kas ir tiešā veidā nesaistīti ar VPS sistēmu. Pakāpeniska viedo sistēmu integrēšana notiek arī Liepājas komunālās un transporta saimniecības jomā, piemēram, pašregulējošās ielu apgaismojuma sistēmas un luksoforu vadības sistēmas. Salīdzinošu pašvaldības IT infrastruktūras izvērtējumu sniedz E-indeks. 2019. gadā E- indeksa pētījuma rādītājā "Pašvaldības iekšējo procesu efektivitātes rādītāji" Liepājas pilsētas pašvaldība saņēma 69% no maksimālā punktu skaita, ierindojoties 6. vietā starp republikas pilsētu pašvaldībām (izņemot Jūrmalu).¹⁰⁸

E-vides piedāvātās iespējas iedzīvotāju un uzņēmumu saskarsmes ērtuma un pieejamības uzlabošanai ar pašvaldības administrāciju un tai pakārtotām iestādēm ir izmantojamas vien tad, ja tiek izpildīti vairāki nosacījumi. Pirmais nosacījums ir atbilstošas digitālās infrastruktūras klātbūtne pilsētā. Liepāja E-indeksa rādītāja "E-vides infrastruktūras attīstības līmenis" griezumā ieguva 12,2 punktus no 22, kas to ierindoja vien septītajā vietā republikas pilsētu konkurencē. Otrs nosacījums ir elektronisko ierīču popularitāte un digitālā pratība pašvaldības iedzīvotāju un uzņēmumu vidū. Attiecīgais E-indeksa rādītājs "Interneta resursu popularitāte un cilvēku prasmes" liecina, ka Liepāja šajā kritērijā ieguvusi pusi no maksimālā punktu

skaita, kas to ierindo piektajā vietā republikas pilsētu vidū. Pozitīvu artavu sabiedrības digitālo prasmju un tehnoloģiju izmantošanas popularitātē apņemas veikt 2020. gada 3. janvārī Liepājas pilsētas pašvaldības, LSEZ un uzņēmumu AS "UPB" un SIA "Sense Media" kopīgi dibinātā biedrība "Digitālo inovāciju parks". Viens no biedrības darbības uzdevumiem ir veicināt inovatīvi intelektuālās tehnoloģijās balstītas uzņēmējdarbības attīstību Liepājā.

E-pakalpojumu jomā pieejama elektroniskā sistēma bērnu pieteikšana rindai uz Liepājas PII un sākumskolu, kas integrēts Liepājas pilsētas izglītības sistēmā "Reģistrs". Visas medicīnas iestādes likumā noteiktajā kārtībā darba nespējas lapu formēšanai, kā arī recepšu izrakstīšanai izmanto portālu e-veselība.lv. Liepājas Reģionālajā slimnīcā iedzīvotāju tiešsaistes pierakstam tiek izmantots tīmekļa resurss eVeselībasPunkts.lv. Deklarēšanai Liepājas pilsētas teritorijā var izmantot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes e-pakalpojumu "Dzīvesvietas deklarācijas iesniegšana" portālā www.latvija.lv. Daudzi pašvaldības e-pakalpojumi ir digitalizēti tikai daļēji – pakalpojuma pieprasījumu iespējams iesniegt elektroniski, bet pakalpojums jāsaņem klātienē, vai arī otrādi – pieprasījums jāiesniedz klātienē, bet pakalpojuma saņemšana iespējama elektroniski. Uzņēmējdarbības un pašvaldībai aktuālās pētniecības sekmēšanai svarīga ir pašvaldības datu bāzēs glabātās informācijas pieejamība. Liepāja pēc E-indeksa atvērto datu pieejamības rādītāja ieguva pusi no maksimālā punktu skaita, ieņemot ceturto vietu. Pašvaldības snieguma uzlabošanai e-pakalpojumu jomā 2019. gadā ir noslēgts sadarbības līgums ar Rīgas pilsētas pašvaldības iestādi "Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centrs" par sadarbību projekta "Pašvaldības klientu informācijas pārvaldības risinājums" realizācijā. Projektā sadarbojas 60 pašvaldības, tā laikā tiks izstrādāti seši e-pakalpojumi. Viens no šajā projektā izstrādātajiem e-pakalpojumiem ir pašvaldības nodevas par suņa turēšanu nomaksa.

Pašvaldības pakalpojumu saņemšana bieži vien ietver arī maksājumu veikšanu. Liepājā iespējama elektroniska apmaksas veikšana par maksas stāvvietu, izmantojot "Mobilly" aplikāciju vai īsziņu sakaru sistēmu. Par NĪN un makšķerēšanas karšu iegādi makšķerēšanai Liepājas ezerā un Liepājas tirdzniecības kanālā iespējams norēķināties portālā e-pakalpojumi.lv. Papildus tam plānošanas stadijā ir elektronisko maksājumu sistēmas ieviešana par sabiedriskā transporta pakalpojumiem.

Nacionālās nozīmes attīstības centru griezumā 2021. gadā E-indeksa līderis ir Liepājas pilsētas pašvaldība (58%). Novadu nozīmes attīstības centru griezumā 2021. gadā E-indeksa līderis Dienvidkurzemes novadā ir Nīca – 44%, Grobiņa – 43% un Durbe – 41%. Trijām pašvaldībām tas ir līdzīgs: Rucava (38%),

Priekulei (37%) un Aizpute (36%). Vaiņodes un Pāvilostas novadi E-indeksā netiek uzrādīti. Kopējais 2021. gada Latvijas pašvaldību E-indeksa vidējais vērtējums visu pašvaldību vidū ir 37,6 punkti no 100, kas atbilst 2. brieduma līmenim.

Kopējais pašvaldību pakalpojumu elektronizācijas līmenis Liepājā un Dienvidkurzemes novadā ir šāds: Durbe – 17%, Nīca – 14%, Pāvilostas novada pašvaldība – 37%, Liepāja – 34%, Rucava – 24%. Dienvidkurzemē darbojas 10 Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC) – Aizputes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Vērgales, Priekules, Rucavas, Dunikas, Sikšņu un Vaiņodes VPVKAC. Pakalpojumu centri darbojas uz pašvaldību klientu centra bāzes saskaņā ar vienotiem principiem, kurus nodrošina pašvaldības klientu apkalpošanas speciālisti. Tajos ir iespēja klātienē pieteikt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Valsts ieņēmumu dienesta un Lauksaimniecības datu centra pakalpojumus, kā arī saņemt savas pašvaldības pakalpojumus, konsultācijas par e-pakalpojumiem, praktisku palīdzību darbā ar datoru, internetu un eID kartes lasītāju.

Novadu administratīvajos centros (Aizpute, Durbe, Grobiņa, Nīca, Pāvilosta, Priekule, Rucava, Vaiņode) tiek nodrošināti visi pašvaldības administratīvie pakalpojumi, bet pagastu centros ir izveidotas pārvaldes, kur iedzīvotāji var:

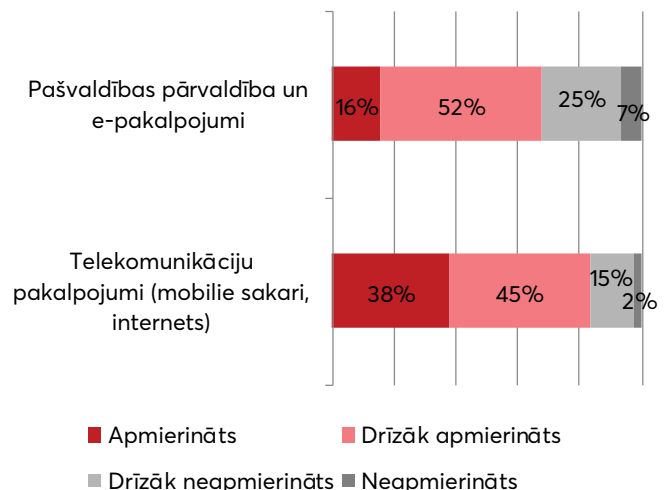
- norēķināties par pašvaldības pakalpojumiem;
- veikt noteikto nodokļu un nodevu maksājumus;
- iesniegt iesniegumus, sūdzības, priekšlikumus un saņemt atbildes uz tiem;
- saņemt sociālo pabalstu izmaksas;
- saņemt informāciju un konsultācijas par pašvaldības darbu.

Aptaujas rezultāti

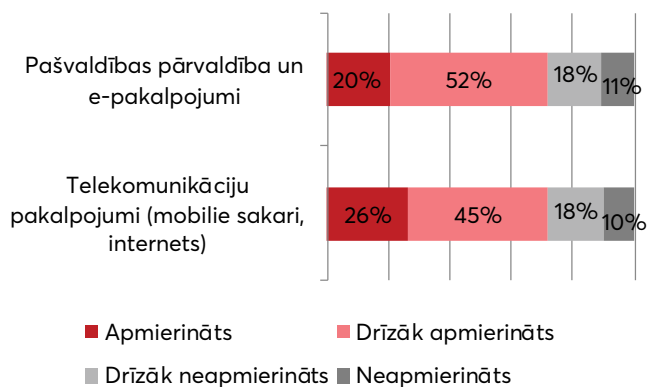
2021. gada aprīlī un maijā veiktā Liepājas pilsētas un Dienvidkurzemes novada aptauja rāda, ka:

- apmierināti vai drīzāk apmierināti ar pašvaldības pārvaldību un e-pakalpojumiem Liepājā ir 68% respondentu, nedaudz augstāks rādītājs ir DKN – 71%. Liepājā 32% ir drīzāk neapmierināti vai neapmierināti ar pašvaldības pārvaldību un e-pakalpojumiem, DKN nedaudz mazāks neapmierināto respondentu skaits – 29%;
- salīdzinot ar Dienvidkurzemes novadu, Liepājā ir vairāk apmierināti ar telekomunikāciju pakalpojumiem, kuri būtiski e-pakalpojumu nodrošināšanā – 83% respondentu, DKN – 71% aptaujāto.

14.1. ilustrācija. Aptaujāto Liepājas iedzīvotāju viedoklis par pašvaldības pārvaldību un e-pakalpojumiem, telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību

14.2. ilustrācija. Aptaujāto Dienvidkurzemes iedzīvotāju viedoklis par pašvaldības pārvaldību un e-pakalpojumiem, telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību

Respondenti atzina, ka nākotnē vēlas redzēt progresīvāku, profesionālāku un atvērtāku pašvaldības pārvaldību. Aptaujātie iedzīvotāji pamato viedokli par pārvaldību un risināmajiem jautājumiem novadu apvienošanās procesā, uzsverot, ka nepieciešams izveidot efektīvu pārvaldību, samazinot administratīvās izmaksas. Vienlaikus aptaujās parādās bažas, ka apvienotajā novadā attālākajās teritorijās samazināsies pieejamie pakalpojumi un dzīves kvalitāte, pazudīs identitāte:

- tiks attīstīti tikai novadu centri, apkārtējie/attālākie novadi paliek aizmirsti, palielināsies attālumi līdz pakalpojumu saņemšanas vietām;
- vienota pieeja, citādi katra pašvaldība pieņemtos likumus interpretē pa savam, nodrošināts procesu caurspīdīgums;
- sadalīt attīstības prioritātes vienmērīgi un līdzsvaroti katrā no astoņiem apvienotajiem novadiem;
- pašvaldības iestādēm jāpieņem jēgpilni, sabiedrībai labvēlīgi lēmumi;
- novadu apvienošanā ir labākas stratēģiskās attīstības iespējas, efektīvāk apvienojot visu līdz šim atsevišķo novadu publiskos resursus, veicot koordinētu apsaimniekošanu un pārvaldību;
- jāizvairās no situācijas, kad iespējamie resursi attīstībai aizplūst nepamatotiem un skaļiem projektiem, jāpievērš uzmanība ilgtspējīgiem un pamatotiem projektiem katrā no esošiem novadiem;
- vienādi noteikumi un pakalpojumi, tādējādi atbalstot visas apdzīvotās vietas;
- lielākajās pilsētās nodrošināt profesionālu pašvaldības klientu centru darbību.

Aptaujās ir uzsvērts, ka Dienvidkurzemes novada un Liepājas savstarpējā sadarbība ir svarīga turpmākajai pašvaldību attīstībai. Respondenti uzskata, ka nākotnē būtiski ir digitalizācijas procesi, vienotas IT sistēmas, e-pārvaldības, viedo pilsētvides risinājumu ieviešana, modernu saziņas un informācijas rīku izmantošana komunikācijai ar iedzīvotājiem. Īpaši aptaujātie iedzīvotāji uzsver komunikācijas un līdzdalības nozīmi:

- vairāk iesaistīt sabiedrību lēmumu pieņemšanā, veidot atvērtu komunikāciju;
- strādāt pie atvērtākas un iekļaujošākas komunikācijas ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem;
- iesaistīt lemlēmšanas procesos arī mazo ciematu, mikrorajonu iedzīvotājus, veidot regulāras iedzīvotāju sapulces, uzturēt saikni;

- pievērst uzmanību sabiedriskajām attiecībām, skaidrojot iedzīvotājiem norises, ieguvumus, arī problēmas un risināmos jautājumus, attīstības mērķus;
- izstrādāt kopīgus vizuālos noteikumus, kuri nosaka informatīvo stendu, norāžu, zīmju, uzrakstu u.c. stilistiku;
- izveidot vienotu mājaslapu, kurā viegli un saprotami atrast informāciju par norisēm pašvaldībā.

Pārvaldība un digitalizācija ir minēta arī aptaujas ieteikumu sadaļā, iesakot ieviest centralizētas datubāzes, lai uzkrātu datus par esošo situāciju, izmantot datus situācijas analīzei un turpmākajai rīcībai.

Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie attīstības virzieni

14.1. tabula. Izaicinājumi (problēmas) un iespējamie risinājumi pārvaldības jomā

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Efektīva pilsētas un novada pārvaldība, līdzdarbojoties iedzīvotājiem un uzņēmējiem	Nepietiekami bieža pasākumu rīkošana, kurā pašvaldības pārstāvji uzklausi plašākas sabiedrības viedokļus par pašvaldības darbu (DKN).	Organizēt arī klātienes pasākumus, īpaši senioru mērķa grupai, tai skaitā lauku teritorijās – pagastu centros.
	Nepilnīgi nodrošināta informācijas aprīte par publiskās apspriešanas pasākumiem, par pieņemtajiem lēmumiem un to pamatojumu, par Liepājā, Dienvidkurzemē gaidāmajām norisēm un pasākumiem atsevišķiem pašvaldības piedāvātajiem pakalpojumiem. Nav pietiekamas informācijas par izsolēm, būvniecības iecerēm (Liepāja, DKN).	Straumēt tiešsaistē pašvaldības domes un komiteju sēdes. Izveidot vienotu iedzīvotāju kontaktu datu bāzi. Ieviest e-risinājumus, lietotnes, digitālos rīkus kā segmentētās agrīnās apziņošanas saskarsmi un balsošanas/aptauju/zibaptauju/sabiedriskās apspriešanas saskarsmes moduli, iespēju izsūtīt paziņojumus iedzīvotājiem, kā arī rīkot balsošanas un apkopot rezultātus e-sistēmā. Ieviest digitālos risinājumus, lai nodrošinātu atgriezenisko saikni.
	DKN veidojošajām pašvaldībām nav vienotas pieejas biedrību un citu nevalstisko organizāciju darba veicināšanai un sadarbībai ar tām.	Pašvaldības atbalsts biedrībām un iedzīvotāju iniciatīvu grupām.
	Sabiedrības kūtrums apgūt un izmantot jaunās digitālās iespējas līdzdalībai lēmumu pieņemšanā. Nepietiekama sadarbība starp pastāvīgajiem iedzīvotājiem un vasarniekiem (izteikti Pāvilostā).	Veidot komunikācijai proaktīvākas grupas (sociālie tīkli, aplikācijas), piedāvāt lietotāja instrukcijas, iesaistīt novada bibliotēkas digitālo rīku un prasmju apguvē.
Liepājas un Dienvidkurzemes novada tēls un pašvaldības komunikācija	Nepietiekami aktīva komunikācija ar sabiedrību, tai skaitā sociālajos tīklos (Liepāja, DKN).	Komunikācijas rīku izstrāde un ieviešana, nodrošinot atgriezenisko saikni. Iedzīvotāju iesaiste pašvaldības popularizēšanas pasākumos. Sadarboties Liepājai un DKN pašvaldībām vienota tūrisma zīmola veidošanā un e-vides produktu izstrādē, iedzīvotāju iesaiste satura izstrādē, kopēja tēla veidošanā un popularizēšanā.
	Iedzīvotāji nejūt uzticību un pārliecību, ka spēj ietekmēt lēmumu pieņemšanu un pašvaldībā notiekošos procesus (Liepāja, DKN).	Iedzīvotāju konsultatīvās padomes, iesaiste sadarbības institūcijās, darba grupās, komisijās.
	Zema pašvaldības informatīvo resursu kvalitāte (tiek atzīmēta apgrūtināta informācijas atrašana un neaktuāla publicējamā informācija pašvaldības mājaslapā (Liepāja, DKN).	Jaunas, tehnoloģiski ietverošas, lietojumā vienkāršas un saprotamas novada interneta tīmekļvietnes un vienota informatīvā izdevuma izstrāde.
	Izaicinājums ir nepazaudēt mazpilsētu un ciemu identitāti kopējā Dienvidkurzemes novadā.	Dienvidkurzemes jaunā zīmola izveide, saglabājot veidojošo novadu identitāti un atpazīstamību.
	Informācijas nepietiekamība par notiekošo kaimiņu novados, pārāk maz informācijas par labās prakses piemēriem (DKN).	Attīstīt sadarbību ar apkārtējām pašvaldībām un citām iestādēm. Par publiskiem pakalpojumiem un pasākumiem organizēt plašāku iekšējo komunikāciju un pieredzes apmaiņu. Speciālistu pieredzes apmaiņa, komunikācijas uzlabošana (gan speciālistu līmenī, gan starp vadītājiem un speciālistiem).

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Pašvaldības cilvēkresursi	Trūkst cilvēkresursu (programmatūra un apkalpošana) pašvaldībās (Liepāja, DKN).	Darbinieku apmācība saistībā ar jauno IT sistēmu ieviešanu Dienvidkurzemes novadā. Pašvaldības speciālistu kvalifikācijas celšana, lai nodrošinātu labas pārvaldības principu ieviešanu iedzīvotāju apkalpošanā.
	Daudzi pašvaldības e-pakalpojumi ir digitalizēti tikai daļēji – daļai pakalpojumu pieprasījumu iespējams iesniegt elektroniski, bet pakalpojuma rezultāta saņemšana notiek klātienē, vai arī otrādi – pieprasījums jāiesniedz klātienē, bet pakalpojuma saņemšana iespējama elektroniski (Liepāja, DKN).	Izveidot vienotu pakalpojumu sarakstu, aprakstus, t. sk. kanālu aktualizāciju, nodrošinot vienotu pakalpojumu aktualizētus aprakstus portālā latvija.lv un pašvaldības tīmekļvietnē.
Pašvaldības pakalpojumu digitalizācija, IT infrastruktūra un drošība	Digitālo risinājumu trūkums iedzīvotājiem un uzņēmumiem rada ievērojamu laika patēriņu pieteikumu, iesniegumu, atļauju aprītes kārtošanai ar pašvaldības iestādēm klātienē vai arī apmaksas veikšanai par pašvaldības pakalpojumiem to saņemšanas vietā (Liepāja, DKN).	Pašvaldības aktuālās informācijas, pakalpojumu saņemšanas, maksājumu un citu procedūru savietošana ar viedtālrunu lietojumprogrammām, kas paplašinātu sabiedrības iesaisti, vienkāršo komunikāciju starp pašvaldību un iedzīvotājiem, kā arī uzlabotu e-pakalpojumu pieejamību.
	Komunālās pārvaldes klientu iesniedzamo pieteikumu formātu daudzveidība samazina pārvaldes pieteikumu apstrādes ātrumu, radot neērtības pakalpojumu saņēmējiem (Liepāja). IT risinājumu trūkums rada lieku cilvēkresursu un laika patēriņu birokrātisko procesu nodrošināšanai. Piemēram, Sporta pārvaldes nodrošināto ārpusskolas sporta pulciņu treneriem papildus tiešo pienākumu veikšanai jāvelta laiks pieteikumu, iesniegumu, atļauju, maksājumu un apmeklējuma uzskaites kārtošanai (Liepāja).	Pašvaldības darba efektivizācija, dažādu e-iesniegumu, e-pieteikumu, vienota kalendāra, apmeklējuma uzskaites, u.c. moduļu integrēšana pašvaldības iestāžu administratīvajos mehānismos.
	Sadrumstalota IT sistēmu izmantošana noved pie nepilnvērtīgas informācijas apmaiņas starp pašvaldības iestādēm lietvedības jomā, starp Komunālo pārvaldi un tās sadarbības partneriem, kā arī veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem (Liepāja). Sadrumstalotas un funkcionalitāti pārklājošas lietojumprogrammas, kas liek vairākkārtīgi veikt vienu un to pašu datu ievadi vai apstrādi. Nesavietots valsts mājdzīvnieku datu reģistrs ar pašvaldību nodevas par mājdzīvnieku datu reģistru (Liepāja).	Pašvaldības administrācijas un iestāžu iekšējo procesu digitalizācija.
	Nepietiekama digitālo prasmju izplatība, īpaši senioriem (Liepāja, DKN).	Pieaugušo izglītības pasākumi dažādām mērķa grupām.

	Problēma	Nepieciešamie risinājumi
Pašvaldības pakalpojumu digitalizācija, IT infrastruktūra un drošība	Dienvidkurzemes novadam, apvienojot pašvaldības, ir pienākums aktualizēt informāciju par pakalpojumiem (t. sk. par pakalpojumu sniegšanas kanāliem) gan pašvaldības tīmekļvietnē, gan valsts pārvaldes pakalpojumu portālā latvija.lv.	Datu precizēšana un aktualizēšana informācijas sistēmās atbilstoši jaunās pašvaldības struktūrai DKN.
	Nepietiekamas veiktspējas datortehnika, nolieņotus materiāli tehniskā bāze (DKN).	Jaunas tehnikas iegāde un uzstādīšana, esošās tehnikas uzlabošana, lai nodrošinātu pašvaldību pamata un atbalsta funkciju izpildi.
	Ir dažādu veidu datu glabāšanas vietas (trūkst datu krātuves), kuras nodrošina datu drošību, nepārtrauktību, trūkst mākoņdatošana. Vienotu vadības sistēmu nepietiekamība (DKN).	Izveidot drošas datu glabāšanas vietas, nodrošināt centralizētu vadību, iespēja izmantot SIA "ZZ Dats" piedāvāto risinājumu. Finanšu vadības, grāmatvedības un atbalsta procesu digitālie risinājumi.
	Nepietiekams interneta pārklājums attāļajās teritorijās (Vaiņode, Nīca, Rucava, Ziemepe, Durbe, Ozolciems, Aizvīķi, u.c. nomaļās apdzīvotās vietās).	Sakaru nodrošinājums un interneta pieejamība tā saucamajos "baltajos laukumos", lai nodrošinātu e-pakalpojumus, darbības vecuma iedzīvotāju piesaisti, attālināta darba un mācību realizēšanu, tūristu piesaisti.